

JÓZSEF ATTILA
ÖSSZES KÖLTEMÉNYE

Tartalom

1916-1917	15
KEDVES JOCÓ!	16
1920	17
A SZOLNOKI HÍDON	18
1921	19
HOMÁLY BORULT AZ ERDŐRE... ..	20
ÖSSZETÖRT SZÍVEM.....	20
A SZÍV S A SZEM	20
HOZZÁ!	21
AMIÓTA.....	21
CSÓKOLJ, CSÓKOLJ.....	22
A HALÁL RÓL.....	23
SZERETNÉM, HA VADALMAFA LENNÉK!	23
JELEN, MULT, JÖVŐ.....	23
BOLYONGOK.....	24
ÜLÜNK EGYMÁS MELLETT	24
EGYEDÜL	24
MÁMOR	25
AKKOR.....	25
VÉGTELEN ÓTA.....	25
TENGERHEZ	26
SÓHAJ	26
KERESSEK VALAKIT	27
VÁGYMAGAM A HOLD ALATT.....	27
AZ ÖRÖK ELMULÁS.....	28
AJÁNDÉK.....	28
1922	30
TÁVOL ZONGORA MELLETT	31
ERŐÉNEK	31
NAGY AJÁNDÉKOK TORA.....	31
KÖNTÖSÖK.....	32
A GYEREKSZEMŰ ÉLET-TAVON	33
ÁLOMBAN ENYÉM VAGY	33
LÉLEKSZIRTEKEN.....	33
NEM TUDUNK ÉLNI	34
ÚTRAKÉSZSÉG.....	34
EGYSZERŰ VERS	35
LOVAS A TEMETŐBEN.....	35
NEM! NEM! SOHA!	36
FALAK.....	36
A VERGŐDŐ DIÁK.....	37
NÉZEM A LÁMPÁT	37
VÁRAKOZÁS	38
CSEND.....	38
BÚS MAGYAR ÉNEKE	38
SZERELMES KESERŰ HAZAFISÁG	39
VÁRLAK	39
JUHÁSZ GYULÁHOZ	40
FOHÁSZKODÓ ÉNEK	40
TAVASZI ÉNEK	41
ARATÁSBAN.....	41
MUNKÁSHALÁL	42
(ARANY KALÁSZTÓL...)	42
NYÁRI DÉLUTÁN A SZOBÁBAN	43

CSÓKKÉRÉS TAVASSZAL.....	43
KESERŐ NEKIFOHÁSZKODÁS.....	44
SZERELEM EZ?.....	44
POGÁNYOS HITVALLÁS MAGYARUL.....	45
NÉVNAPI DÍCSÉRET	45
LEÁNYKÉRŐ ÉNEK.....	46
CSÖNDES ESTÉLI ZSOLTÁR.....	46
A FÜST	47
HOLTTEST AZ UCCÁN.....	47
HAJNALI VERS KEDVESEMNEK	48
FIATAL ÉLETEK INDULÓJA	48
ÉHSÉG.....	49
PRÉDIKÁCIÓ.....	49
PERC.....	50
SZEGED ALATT.....	50
RÖVID ÓDA A KELŐ NAPHOZ	51
GYÖNGYSOR.....	51
A SZENT JOBB ÜNNEPÉN	52
UGY-E PAJTÁS!.....	52
ÉNEK MAGAMHOZ	53
ŐSAPÁM	53
HYMNUS A BORHOZ	54
HYMNUS AZ ÉLETHEZ.....	54
BAÁL	54
A JÁMBOR TEHÉN.....	55
KUKORICAFÖLD.....	56
PARASZTANYÓKA	56
RÉSZEG A SÍNEKEN	56
A BÁNAT	57
KÉP A TÜKÖRBEN.....	57
BOROS KESERŰSÉG.....	57
ARATÁS ELŐTT	58
SPLEEN	58
PAP A TEMPLOMBAN	59
TÉL.....	59
KOLDUS.....	60
NAPSZONETT	60
PROLETÁROK!	60
Ó ZORDON SZÉPSÉG.....	61
ÜDVÖZLÉS.....	61
ŐSZI ALKONYAT	61
BÚS ÉNEKHIVÁS	62
VERSEK VÉGÉRE.....	62
TANULMÁNYFEJ	63
ISTENJÁRÁS	63
(TÉGED SIRATLAK...).....	63
SZERELMES KISZÓLÁS.....	64
A SZEMED	64
1923	65
SZERELMES VERS.....	66
ÖNARCKÉP	66
EGY ASSZONY S EGY LEÁNY.....	66
IGAZ, ŐSZINTE BÚCSÚ.....	67
TOVÁBB ÉN NEM BIROM	67
AD SIDERA.....	68
A BÁTRAK.....	68
PETŐFI TŰZE.....	69
EGGYÉŐLELŐDÉS VÁGYA.....	69
TÁVOLI ÉNEK	70

ÉJJEL	70
MAGYAROK	71
ADY ENDRE HELYETT MONDOM.....	72
ASSZONYVÁRÁS ASSZONYSZOBOR MELLETT	72
SACRILEGIUM.....	73
EMBER IS; MAGYAR IS; MAGAM IS	73
HŰSÉG.....	74
LÁNYSZÉPSÉG DÍCSÉRETE.....	75
TEPLÖM; HULLA; RÓZSA.....	76
(VERSEM KOMOR...)	76
TAVASZI LABDAJÁTÉK	77
ÚTRAHÍVÁS	77
KALÓZKAPITÁNY INDULÓJA	78
EZERFÁROSZNYI VÉGZET	79
(HA NEM VESZIK ÉSZBEN...).....	79
A BETŰK SIVATAGÁBAN	80
ELKÖSZÖNŐ SZELÍD SZAVAK	81
KÖLTŐSZERELEM TEREMTŐ ESTJE	82
A LEGUTOLSÓ HARCOS	82
LÁZADÓ KRISZTUS.....	83
HAJNALVÁRÁS.....	84
HÍD ALATT.....	85
PÜNKÖSD ELŐTT.....	85
FURCSA FOHÁSZ A SINEK KÖZÖTT.....	86
MÁJUSI ÉNEK	86
A KOZMOSZ ÉNEKE.....	87
ALKOHOL.....	93
AZ ŐRÜLT HAJÓTÖRÖTT.....	93
VILÁG MEGOKOLT ÚTÁLATA	94
EL INNEN.....	94
HARC A BÉKESSÉGÉRT	95
JUHÁSZ GYULÁRÓL VALÓ NÓTA	95
URAM!.....	96
(Ó SZÓKE CSÓKOK PARTJA...).....	97
(MINT LOHOLÓ BOLOND ELŐTT...).....	97
RÖG A RÖGHÖZ	97
MEGFÁRADT EMBER	98
(A LOVAK...)	98
TANÍTÁSOK	99
FÉRFISZÓVAL	104
KIÁLTUNK ISTENHEZ	105
JÖVENDŐ FÉRFIAK	106
ÜVEGÖNTŐK	107
(LEGALÁBB 20 FOK HIDEG VAN...)	107
FÖLDMADÁR.....	108
KARÁCSONY	109
[TÖREDÉKEK]	109
1924	111
ÉS KERESSÜK AZ IGAZSÁGOT.....	112
KÖVEK	112
IDE ÚJRA A SZERETET JÖN.....	113
MIÉRT MONDOTTÁL ROSSZAT NÉKEM.....	114
LÁZADÓ SZENTEK.....	114
VILLÁMOK SZERETŐJE	115
NŐ A TÜKÖR ELŐTT	115
KEDVESEM,	116
NYÁR VOLT	116
KOMOLY LETT MÁR.....	117
LOPÓK KÖZÖTT SZEGÉNYEMBER	117

NYOLCESZTENDŐS LÁNYOK.....	118
MŰVÉSZET AZ EMBEREK KÖZÖTT.....	118
(SZŐKE HAJAM.....)	118
SZELID, BÚCSÚZÓ ASSZONY	119
SZERETŐK.....	119
ROKKANTAK.....	120
JÓNÁL JOBB.....	120
KAKUK MARCI	121
SZOMORÚFŰZ.....	122
KI VERNÉ FÖL LELKÜNKBEN A LELKET?.....	122
HÉT NAPJA.....	123
IGAZ EMBER.....	123
KOLDUSOK.....	124
CSUDÁLKOZUNK AZ ÉLETEN.....	125
TAVASZ VAN! GYÖNYÖRŰ!	125
SZEGÉNYEMBER BALLADÁJA.....	126
SZEGÉNYEMBER SZERETŐJE.....	126
NEM ÉN KIÁLTOK.....	126
A SZÁMOKRÓL	127
MÉRT HAGYTÁL EL, HOGYHA KÍVÁNSZ	127
BOSSZÚSÁG.....	128
FORDULÓ	128
TI JÓK VAGYTOK MINDANNYIAN	129
GYÉMÁNT	129
SZÉP, NYÁRI ESTE VAN.....	130
ESTE VOLT S A BŐRÜNK ÖSSZEÉRT	131
A VILÁG MEGTEREMTÉSE.....	131
HAJÓN MEGYEK PESTRE.....	132
MAGYAROK	133
A KUTYA.....	133
ÉRZITEK-E?.....	134
MILYEN JÓ LENNE NEM ÜTNI VISSZA.....	135
SZÓLT AZ EMBER.....	135
(TENYEREMRE TETTEM.....)	136
A GONDOLKODÓ SZONETTJE	136
A SZERELMES SZONETTJE.....	136
MOST A TEREMTÉS KEZDETÉN VAGYUNK.....	137
EGYSZERŰ EZ	137
TÜNTETÉS.....	138
TŰZ VAN!	138
JÖTT, MEGFOGOTT ÉS ÁTHAJÍTOTT	139
FIGYEL A KANCSAL	140
MINDEN RENDŰ EMBERI DOLGOKHOZ	140
IMÁDSÁG MEGFÁRADTAKNAK	141
LÁNYSZÉPSÉG DÍCSÉRETE.....	141
SÍRDOMB A HEGYCSÚCSON.....	142
MINDENT HAGYOK	142
OLY FRISS.....	143
RIÁNAK HÍVOM.....	143
A FERGETEG ORMÁN	144
ROSSZ VOLT, ELSZÉLEDT SZIVEMBŐL	144
EKRAZITTÖMEG.....	144
ESTI FELHŐKÖN	145
ÉRIK A FÉNY	145
ÉN DOBTAM	145
MOST FEHÉR A TŰZ.....	146
NÉHA SZIGETEK.....	146
KESERŰ	147
JÓZSEF ATTILA.....	147
KILÓMÉTEREKKEK.....	147

NEKEM MINDEGY.....	148
DÍCSÉRTESSÉK	148
AKI SZEGÉNY, AZ A LEGSZEGÉNYEBB	149
ITT EGY FA, OTT EGY FA.....	149
A CSODA	150
MŰTEREM.....	151
1925	152
SZÉLKIÁLTÓ MADÁR.....	153
TISZTA SZÍVVEL.....	153
REGGELI.....	153
TAVASZI SÁR	154
SZÉP CSÖNDESEN ALUDJ.....	155
EGYÜGYÜ ÉNEK.....	155
A PARADICSOM ÉLETTÉ LESZ	156
ÁPRILIS 11	156
EZÜST ÉLET.....	157
SZÉP LOBOGÓVAL, VAGY ANÉLKÜL.....	158
KÖDBŐL, CSÖNDBŐL	158
BALGA KÖLTŐ.....	159
ISTEN.....	160
ISTEN.....	162
KERTÉSZ LESZEK.....	163
MIKOR AZ UCCÁN ÁTMENT A KEDVES	163
TÜZEK ÉNEKE.....	164
HAJNALBAN KEL FÖL, MINT A PÉKEK	164
NAGY VÁROSOKRÓL BESZÉLT A MESSZI VÁNDOR	165
A NAGY VÁROSOKAT	165
[BIBLIAI].....	165
FIATAL ASSZONYOK ÉNEKE.....	166
IFJÚMUNKÁS.....	167
MUNKÁS.....	167
VISZEM A FÖLDEM.....	167
(MAGYARORSZÁG MESSZIRE VAN...).....	168
LÁTOD?.....	168
A TAVI TORONY HARANGOZÓJA	169
PIROSSZEMŰ	169
OLYAN BOLOND VAGY	170
ISTEN.....	171
FÉLIDŐ: 0-0	171
PILÓTA.....	172
KOVÁCS	172
1926	173
A CSAPAT.....	174
A RÁK.....	174
HIVOGATÓ	175
CSAK A TENGER JÖTT EL.....	175
(A SZERETŐK HALLGATVA ÁLLTAK...).....	175
ACÉLGÖMB FÖL, FÖL! EMELKEDJ!	176
(A KELŐ KORONGBA HAJÍTOM...).....	176
DALOCSKA	176
(PUCÉR CSAPAT DOBOG...).....	177
(ALUDJ...).....	177
KOPOGTATÁS NÉLKÜL	177
ERŐSÖDIK.....	178
(BETEG VAGYOK...).....	178
(ANYÁM MEGHALT...).....	178
MÉGIS ELVESZEM.....	179
PÁNCÉLVONAT	179

A MENNYEI PÁNCÉLVONAT	180
A VILÁG HA ELBUJDOSTAT	180
POHÁR	180
VIRÁGOS	181
BŐDÜLJ TORONY	181
ÉRTED HARAGSZOM, NEM ELLENED	182
JUT MOST ELÉG VIRÁG	182
(CSODÁLKOZÓ BOGARAK KÖZT...)	183
SZERETŐK LÁZADÁSA	183
(MINDIG JÓTANÁCSOT SZISZEGNEK...)	184
HANGYA	184
HAJAD AZ UJJAMÉ	185
ÜLNI, ÁLLNI, ÖLNI, HALNI	185
SZOCIALISTÁK	186
VÉGÜL	186
ESIK	187
TÁNCBA FOGNAK	188
NÉGYEN UGROTTUNK VÍZBE	189
JUT AZ EMBER	189
ENGEM TEMETNEK	190
CSENGŐ	190
FELESÉGEM	191
AZ OROSZLÁN IDÉZÉSE	191
KÉT VERS, KERTRŐL	192
ANYÁM A MOSÁSBAN GYÁSZKOSZORÚ	193
KULTÚRA	193
1927	194
CHANT DE PROLÉTAIRE	195
DÚDOLÓ	195
BIZTATÓ	195
A BŐR ALATT HALOVÁNY ÁRNYÉK	196
PÁRIZSI ANZIX	196
KISZOMBORI DAL	197
SZABADOS DAL	197
BEVEZETŐ	197
[TÖREDÉKEK]	198
(Ó EURÓPA HÁNY REDŐ...)	198
KÉT VÁZLAT	199
ÁLDALAK BÚVAL, VIGALOMMAL	199
1928	201
KÉT DAL	202
KÉT VERS	202
MUNKÁSOK KÓRUSA	203
ISTENEM	203
PÖTTYÖS	204
TÓSZUNNYADÓ	204
LUCA	205
CSÜNGŐJE VOLTAM	205
JÓZSEF ATTILA	205
NEMZETT JÓZSEF ÁRON	206
RINGATÓ	206
LUCÁHOZ	206
TEDD A KEZED	207
VIRÁG	208
GYÁSZ ÉS PATYOLAT	208
TUDTAM ÉN	209
GYEREKSÍRÁS	209
GYÖNGY	209

FÖRGETEG	210
PERNYETÁNCRA	211
ÖREG MINDEN	211
SOK GONDOM KÖZT	212
KLÁRISOK	212
AZ ÉDESANYJÁNAK	213
DERENGŐ RÓZSA	213
MIÓTA ELMENTÉL	214
SZERETNÉNEK	214
(ÖRDÖG FARÁBA...)	215
(NYÜZSÖG A BOLDOGSÁG...)	215
ZUZMARA	215
PIROS HOLD KÖRÜL	216
ÓH SZÍV! NYUGODJ!	216
MAGYAR ALFÖLD.....	217
ISTEN.....	217
HOSSZÚ AZ ÚRISTEN	218
MEDÁLIÁK.....	218
1929	222
LACI BÁ'	223
KÉT KESERVES	223
ESIK	223
DÖRMÖGŐ	224
HARMATOCSKA	225
TISZAZUG	225
MARGARÉTA	226
NYÁR.....	226
ÁKÁCKHOZ	227
ARANY	227
FAVÁGÓ	228
BETHLEN ISTVÁN	228
BETLEHEM.....	229
BETLEHEMI KIRÁLYOK.....	229
1930	231
FÜST	232
ADY EMLÉKEZETE	232
EGY KÖLTŐRE	232
EGERES.....	233
REGÖS ÉNEK	234
BÁNAT	234
TÖMEG.....	235
LEBUKOTT	236
FARSANGI LAKODALOM	237
KISPOLGÁR.....	238
1931	239
ANYÁM.....	240
TÚNÓDÓ	240
(SZÉL CSAPTA...).....	241
BESZÉL A TEJ	241
ÖT SZEGÉNY SZÓL.....	241
ARANYBOJTÚ	242
SZOCIALISTÁK	243
PÁRBESZÉD	243
BUZA	245
BÁNAT	245
MUNKÁSOK	246
[TÖREDÉKEK]	247
FAGY	249

1932	250
HOLT VIDÉK.....	251
MONDD, MIT ÉRLEL... ..	252
ESŐ	253
HATÁR	253
KÜLVÁROSI ÉJ.....	254
RITKÁS ERDŐ ALATT.....	256
ORDAS	256
A HETEDIK.....	257
EMLÉK	258
MEDVETÁNC	258
A KANÁSZ.....	259
A CIPŐ	260
FÁK	261
HÁLÓ	262
[JUDIT-VERSEK TÖREDÉKEI]	262
(TEHERVONATOK TOLATNAK...)	264
(HOVÁ FORDULJON AZ EMBER...).....	265
INVOKÁCIÓ	265
TÉLI ÉJSZAKA	266
HASZON.....	268
1933	269
EGY KISGYEREK SÍR.....	270
REMÉNYTELENÜL	270
SÁRGÁ FÜVEK	271
BALLADA	271
A VÁROS PEREMÉN	272
ELÉGIA	274
ÓDA	275
(MAGAD EMÉSZTŐ...).....	278
A CSODASZARVAS	279
VIGASZ	280
SZÁMVETÉS	281
[TÁJVERS-TÖREDÉKEK]	281
[AZ „ESZMÉLET” ELŐZMÉNYEI].....	284
1934	286
ESZMÉLET.....	287
SZAPPANOSVÍZ	289
(A KÖVEZETEN...).....	290
A SZIGETEN	290
[TÖREDÉKEK]	291
(DIVÁNYON FEKSZEM...).....	292
FALU	293
ALKALMI VERS A SZOCIALIZMUS ÁLLÁSÁRÓL.....	294
BÉRMUNKÁS-BALLADA.....	295
ANYA	296
A FÁN A LEVELEK... ..	296
(SZEGÉNYSÉG SZENNYLEPLEIBEN...).....	297
MAMA	297
ISZONYAT	298
[SZÜRKÜLET]	300
1935	301
ALTATÓ.....	302
AJTÓT NYITOK	302
OSZTÁS UTÁN.....	303
MODERN SZONETT	303
(LEÜLEPSZIK...).....	304

EMBEREK.....	304
LÉGY OSTOBA	304
ÉN NEM TUDTAM.....	305
BOLDOG HAZUG... ..	305
TEMETÉS UTÁN.....	306
MINT GYERMEK.....	306
A BŰN.....	306
EMBERISÉG	307
NYÁRI DÉLUTÁN.....	308
EGY IFJU PÁRRA	308
ŐSZ	309
MAJD EMLÉKEZNI JÓ LESZ	309
HARAG.....	310
MÁRCIUS.....	311
MÁJUS.....	311
LEVEGŐT!	311
BIZTATÓ.....	313
(INDIÁBAN, HOL ÉJJEL A VADAK...)	313
KÉSEI SIRATÓ	314
EGY BÜNTETŐTÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS IRATAIBÓL.....	315
[TÖREDÉKEK]	317
1936	318
HA A HOLD SÜT.....	319
AMIT SZIVEDBE REJTESZ	319
GYERMEKKÉ TETTÉL	320
A DUNÁNÁL	320
(A HULLÁMOK LÁGY TÁNCA...)	322
(ZÖLD NAPSÜTÉS HINTÁLT...)	322
EGY SPANYOL FÖLDMÍVES SÍRVERSE.....	323
BALATONSZÁRSZÓ	323
JAJ, MAJDNEM.....	324
VILÁGOSÍTSD FÖL	324
AZ A SZÉP, RÉGI ASSZONY	325
IRGALOM	326
JUDIT	326
...AKI SZERETNI GYÁVA VAGY	326
KOSZTOLÁNYI.....	327
NAGYON FÁJ	328
MAJD MEGÖREGSZEL.....	330
MINT A MEZŐN.....	330
KIRAKJÁK A FÁT.....	331
KÉT HEXAMETER.....	331
ELMARADT ÖLELÉS MIATT	332
NE BÁNTSD.....	332
MAGÁNY	333
KI-BE UGRÁL.....	333
KIÁLTOZÁS.....	334
AZT MONDJÁK.....	334
KÉSZ A LETÁR.....	335
(KÖNNYŰ EMLÉKEK...)	335
SEMMI.....	336
HERZ HENRIK ÖMÉLTÓSÁGÁNAK.....	336
[TÖREDÉKEK]	337
(NE LÉGY SZELES...)	338
1937	339
(MÉG NE UTAZZ EL, SÁRIKÁM...)	340
THOMAS MANN ÜDVÖZLÉSE.....	340
(ŐS PATKÁNY TERJESZT KÖRT...)	341

(MÁR RÉGESRÉG...)	342
ARS POETICA	342
(IRGALOM, ÉDESANYÁM...)	343
FLÓRA	343
NEM EMEL FÖL	345
(SZÁLLJ KÖLTEMÉNY...)	346
FLÓRA	346
REGGELI FÉNY	347
MÁRCIUS	347
BUKJ FÖL AZ ÁRBÓL	348
FLÓRÁNAK	349
(ÉN, KI EMBERKÉNT...)	350
MEGHALT JUHÁSZ GYULA	351
SZÜLETÉSNAPOMRA	351
(JÖN A VIHAR...)	352
HAZÁM	353
(KEDVESEM BETEGEN...)	355
(CSAK AZ OLVASSA...)	356
ÉN NEM TUDOM	356
SZÁRADOK, TÖRŐDÖM	356
SAS	357
(CSAK MOST...)	357
TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT	358
KÖNNYŰ, FEHÉR RUHÁBAN	359
AZ ÁRNYÉKOK	360
HA NEM LESZEL	360
(HA NEM SZORITSZ...)	360
(MAJD CSÖNDBE FAGYNAK A DALOK...)	361
MAJD	361
GYÖNYÖRŰT LÁTTAM	361
[TÖREDÉKEK]	362
„KÖLTŐNK ÉS KORA”	365
MIBEN HISZTEK	366
(SZAGGATLAK, MINT A FERGETEG...)	367
EGY KÖLTŐRE	367
(AZ ISTEN ITT ÁLLT A HÁTAM MÖGÖTT...)	367
(LE VAGYOK GYŐZVE...)	368
[TÖREDÉKEK]	368
(TALÁN ELTŰNÖK HIRTELEN...)	370
(DRÁGA BARÁTAIM...)	370
(KARÓVAL JÖTTÉL...)	371
(IME, HÁT MEGLELTEM HAZÁMAT...)	371
[KELTEZETLEN TÖREDÉKEK]	372
VÁLTOZATOK	375
EGY ASSZONY S EGY LEÁNY	376
JÖJJ TESTVÉRKÉM	376
A LEGUTOLSÓ HARCOS	376
A TÁVOL ÚJ S ÚJ EGEKET SZÓR	377
MIKOR AZ UCCÁN ÁTMENT A KEDVES	378
TÜZEK ÉNEKE	379
MIKOR A SZERETŐK	379
A PAP MOSOLYOG	379
GLAS	380
VERRE	380
VAGYOK, KINEK KELL, LEGYEN KEDVE!	381
OMBRAGE PLOT SOUS LA PEAU	381
PROLETÁRDAL	382
SIMON JOLÁN	382
NÉMETH ANDOR	383

[MEDÁLIÁK]	383
NÉHÁNY ÉJJELRE PADRA, KÖRE	384
DAL	385
KIRAKOM RÖGGEL	385
KÍNOS, SZÖGLETES MULÁSOM	385
MEGGY A KÓRÓN	386
(LÁGY TÁJÉK...)	386
FAVÁGÓ	387
FAGY	387
NYÁR	387
ÁRADAT	388
A TÖKÉSEK HASZNÁRÓL	389
SZAPPANOSVÍZ	390
A BŰN	390
ŐSZ	391
[A „KÉSEI SIRATÓ” VÁZLATAIBÓL]	392
(VIGASZTALD MEG...)	393
AZT MONDJÁK	393
[AZ „ÉN, KI EMBERKÉNT...” VÁZLATA]	394
ARS POETICA	394
(KIKNEK ADTAM A BOLDOGOT...)	395
[EGY TÖREDÉK ALAKULÁSA]	396
RÖGTÖNZÉSEK	397
(CSÓKOL ATTILA...)	398
A HIT BOLDOGÍT	398
A NŐI SZÍV	398
(HULL A LEVÉL...)	398
TUSIKÁNAK	399
ESIK ESŐ MAGYAR FÖLDRE... ..	399
(BALOGH JÓSKÁNAK...)	399
ÁLDOTT LÉGY, JÓ MAGYARORSZÁG!	400
GALANTAI BÁTÁMNAK	400
(HAJNALI TÍZ ÓRA...)	400
AZ ÖRÖK POLYPHEMOS	401
A SPENÓT	401
MANCINAK (ÉS MISKÁNAK)	401
(A MULTKOR, SZERDA ESTE...)	402
[TETTAMANTI BÉLÁNAK]	402
(MINT ÖRÖK KESERVET...)	402
GÜGYÜ, GÜGYÜ... ..	403
JUTKA VERSE	403
[HONT ERZSINEK]	403
(DU FEU...)	404
(PETITE JEANETTE...)	404
(JE DOIS...)	404
(MA LUCIE...)	405
(HA SZIÚ VOLNÉK...)	405
(ESŐBEN...)	406
(A NYAKÁBA KÉK KÖTŐ...)	406
RINGELNATZ MORGENSTERN, AVAGY A SZELLEM DIADALA NAPJAINKBAN	406
NÉPDALOK A LA RINGELNATZ MORGENSTERN	406
ALLÉGORIE	407
AXIÓMA	407
[SZONETTJÁTÉK]	408
KEREK ASZTAL	409
WOLKE	410
PAUVRE PLAINT-CHANT MÉCHANT	410
SOMOGYI LOLINAK	410
ILLYÉS GYULÁNAK	411

(ODVAS FOGBAN)	411
[KÍNÁLGATÓ]	411
[NAGY LAJOSNAK]	413
[IGE].....	413
AZ ÚJ HONÓRHÖZ!.....	413
EPIGRAMMA.....	414
(EZEN ÚJABB KIS MAGYARNAK...).....	414
(MA NÉVNAPJA VAN...).....	414
(VÁSÁRHELYRŐL DISZNÓ JÓ...)	414
[BRAUN ÉVÁNAK].....	415
[NOR-COC]	415
A BOLDOGSÁG NYITOTT KÖNYV, TESSÉK, OLVASSÁK	415
(A FÁKON...).....	416
(A ROYALBAN MUZSIKA...)	416
[LEVÉL].....	416
AZ OKTATÓ MAMA OKTATÁSA	417
[HÁROM VÁNDOR]	418
(HALLOM, HOGY AZ ÁDÁM...)	418
(AZT OLVASTAM, HOGY PERLI A NEPET...).....	419
[25 ÉVE...].....	419
(ÉVA VIGYÁZZ...)	419
SPORTIRODALOM	420
(KEDVES ZOLTÁN...).....	420
[TÖREDÉKES RÖGTÖNZÉSEK, TÖRMELEKSOROK]	420
BERTALAN.....	422
MŰFORDÍTÁSOK	423
300 spártai sirverse.....	424
Arthur Rimbaud: Munkások	424
John Dos Passos: Meghaltak	424
Villonról meg a vastag Margotról szóló ballada.....	426
Nyugasztaló, melyet Villon szerzett önmagáért és cimboráiért, várván, hogy velük fölakasszák.....	426
Ballada a hajdani idők dámáiról	427
Villon négy sorocskája	428
Ballada melyet Villon szerzett édesanyja kérésére, Szüzanyánkhoz való könyörgéseképpen	428
Villon Ferenc Nagy Testamentuma	429
Vladimir Majakovszkij: Százötven millió	430
Szergej Jeszenyin: Idők beteljesedése	430
Tidmann úr (Ó dán népballada).....	431
Petr Bezruc: Ki áll helyemre?.....	432
Petr Bezruc: A bányász	432
Petr Bezruc: Leonidas.....	433
Jaroslav Bednár: Katonatemető.....	434
Josef Hora: Szívem testvére, az idő.....	435
Josef Hora: Könyvek az asztalon.....	435
Frantisek Kubka: Nyirfák	436
Antonín Matej Písa: Dél-Csehország	436
Jirí Wolker: Arc az üveg mögött	438
Jirí Wolker: Ballada a fűtő szemeiről	439
Jirí Wolker: A haldokló	441
Jirí Wolker: Délelőtt a parkban	441
Jirí Wolker: Utolsó versek.....	442
Radu Gyr: A mészárszékek	442
Emile Verhaeren: Este.....	443
Martin Luther: Erős vár a mi Istenünk	443
Elena Farago: Egy ember... ..	444
Aron Cotrus: A bányász	445
Aron Cotrus: Gyárban	445
Aron Cotrus: Ion Codru.....	446
Aron Cotrus: Magányos fa	446

Ovid Densusianu: Hol a földes, dülő.....	446
Nichifor Crainic: Elmulás.....	447
Nichifor Crainic: Őszi ima	447
Nichifor Crainic: A tulsó part.....	448
Stefan Nenitescu: Dünák	448
Mihail Codreanu: A Golgota követé.....	448
Zaharia Stancu: Ha eljönnél.....	449
Arthur Rimbaud: A meghökkentek	450
Johann Sebastian Bach: Ébredjete, szólít a hang.....	451
Mihail Cruceanu: Az ősz az uccán	451
Ion Vinea: Tél.....	451
George Talaz: A sas.....	452
Vasile Ciocalteu: Egyedül	453
George Cosbuc: Földet adj!	453
Radu Boureanu: A vörös ló	455
Ilarie Voronca: Sokaság, te.....	455
Tudor Arghezi: Archeologia.....	456
Mihail Saulescu: Aeternitas.....	457
CURRICULUM VITAE.....	458

1916-1917

KEDVES JOCÓ!

1. ső strófa

De szeretnék gazdag lenni,
Egyszer libasültet enni,
Jó ruhába járnı kelni,
S öt forintér kuglert venni.

2. strófa

Mig a cukrot szopogatnám,
Uj ruhámat mutogatnám,
Dicsekednél fünek fának,
Mi jó dolga van Attilának.

1916-1917[?]

1920

A SZOLNOKI HÍDON

Az érc-oroszlán üstökét csóválva
riadtan reng a halál-színpadon.

A Halál lesi, tárt karokkal várja,
hogy Úr legyen a sápadt arcokon.

Tenyérnyi hely s a vigyorgó, kapzsi Vég
orcájába sápad belé arcod.

Alattad a Rém, felül büntető Ég
- gyáva Ember! - Neked üzen harcot.

A Hold is kacag a nagy gyávaságon
és a Tisza lassan bugyborékol.

S csak ott tör ki a szó a néma ajkon,
hol már biztos-távol vagy a hídtól.

1920

1921

HOMÁLY BORULT AZ ERDŐRE...

Homály borult az erdőre,
A csend susog ki belőle.
Denevér száll, szól a kuvik,
Lassan a hold előbuvik.

Idő múlik, felhők jönnek,
Egyenesen az erdőnek.
Ott megállnak, némán várnak:
Áldást adnak a határnak.

Majd legyőzi őket a hold:
Tolvaj éjbe fénykévét told.
De lassanként sápad fénye:
Futtatja a nap fölénye.

Tülköl a gyár, szól a madár:
„Talpon legyen mindenki már!”
Hol van az éj? A múlté lett:
Ujra itt van, él az élet.

1921. febr. 20.

ÖSSZETÖRT SZÍVEM...

Összetört szívem bús kesergője
Csókot kért tőled, néma halott,
Szunnyadsz te régen, nem hallsz felőle,
Boldogan virulsz, ahol vagy, ott.
Oh! ha leszálnál a magas égből
S lelkem akarnád vídítani,
Könnyem, mely most hull sűrűn szememből,
Nem volna tovább mért ontani.

Vagy ragadjál ki, hő szerelmeddel
Földi posványság csápjaibul,
Várlak epedve, kedvesem! jöjj el!
Szánd meg a könnyem, mely egyre hull.

Összetört szívem bús kesergője
Csókot kér tőled, néma halott.
Nem szeretsz már te, nem hallsz felőle,
Nem kellesz nékem, oh! átkozott!

1921. márc. 28.

A SZÍV S A SZEM

A szív érez, a szem kutat,
Szép lány szerelméhez utat.
A szív dobog, a szív sóhajt
Ha a lány távol nincsen,
A szem ellesi az óhajt:
- Mit kívánsz édes kincsem?

Ha eltűnik a szerelem,
A szív kérdi: - Mi lesz velem?
Önző szív! magára gondol
S csakhamar életre kel.
S nem gyötrődik semmi gondtól,
Hisz gond nélkül válik el.

A szem, ha nincs vis-a-vis-ja,
Rejtett kincsét előhívja,
S mosogatja gyötört lényét,

De ez már mit sem segít,
Vissza nem kapja a fényét,
Ha elsírta könnyeit.

1921. márc. 29.

HOZZÁ!

Arany hajad, mint a nap sugára
Vet fénykévét ruhácskád fodrára.
Reng ruhádban a karcsú termeted:
Rózsaszálon a gyémánt permeteg.

Szemed a mély tenger csillogása,
Égen földön nincs, nem akad mása.
Ha engem látsz, lecsukod csendesen,
Sugaráért od'adnám életem!

Lelked nyájas holdsugár az éjben,
Ringatózik mély tenger ölében.
Óh! előlem felhők takarják el!
S ha várok rá... eltűnik - a nap kel.

Szíved? Óh! a szíved nem találom,
Ez az én bús, szomorú halálom.
Széttörnélek! - de kezemen bilincs:
Meghalok érted, mert szíved az nincs.

1921. ápr. 10.

AMIÓTA...

Amióta megláttalak,
Szebben süt a nap le rám
És azóta százszor szebben
Dalol a kis csalogány.
Csak a piros ajkad néma

S mosoly rajta nem fakad,
Saját magam árnya vagyok,
Hisz csókolnom nem szabad.

Amióta megláttalak,
Illatosabb a mező
És azóta tövis nélkül
Áll a büszke rózsató.

Csak a lelked lett fagyosabb,
Csak a szíved lett büszke
S szerelmentől lobbant lángra
A kétségb'ésés üszke.

Amióta megláttalak,
Örök tavasz ég virul
És azóta kis madarat
Kis leány nem tart rabul.
Csak te tartasz foglyul engem
S csak a szívem csupa seb;
A neveddel ajkaimon
Halok meg! - úgy édesebb.

1921. ápr. 11.

CSÓKOLJ, CSÓKOLJ...

Csókolj, csókolj utóljára,
Fehér karoddal ölelj át,
'sz elmegyek már nemsokára
S szerelmed életem ára,
Csókolj, csókolj és ölelj hát.

Már nem csókol! Nincs, nincs sehol
Én eljöttem, - ő - maradott.
Hűtlen-e már? Jaj! mást csókol!
Érzem, más ki néki bókol,
Más visz néki szép virágot.

Úgy kinlódom! Nappal, éjjel
Csak mindig reá gondolok:
Vaj' kit csókol most ő kéjjel,
Szembe szállva reményemmel,
Hisz tőle oly távol vagyok!

Itt van a boldog pillanat:
Hozzá, haza repülhetek!
Oly lassan halad a vonat,
Oly gyorsan tűnik le a nap!
Viszontlátom-e őt? Egek?!

Hála Isten! Honn vagyok már!
Szívem pattanásig feszül
S azt dobogja: Tán nem is vár!
Csönd fogad, az óra is áll
S szemembe egy porszem repül.

Csókolok egy hideg kezet,
Zokogástól reszket vállam:
Azt hittem: hűtlen, rászedett,
Pedig csak engem szeretett
S szíve repedt meg utánam.

1921. ápr. 11.

A HALÁLRÓL

Vas-öltönyben előttem áll
A szomorú, néma halál.
Hideg csókja
Nem izgatja
Sóhajtó kebelem.

Dörrenés s nem él az élet,
Futó ábránd, a múlté lett.
Nem marasztja,
Már eladta
Hevítő szerelem.

Előttem áll s torkon ragad!
- Életmentő hát nem akad? -
Tovább nem vár,
S én? - megyek már
Siratva életem.

1921. ápr. 11.

SZERETNÉM, HA VADALMAFA LENNÉK!

Szeretném, ha vadalmazna lennék!
Terebélyes vadalmazna;
S hogy testemből jóllakhatna
Minden éhező kis gyermek
Árnyaimmal betakarva.

Szeretném, ha vadalmazna lennék
S minden egyes árva gyermek,
Ha keserű könnye pereg,
Felkeresné s könnyeivel
Öntözné meg a tövemet.

Szeretném, ha vadalmazna lennék,
Mi ha majd egykor kiszárad
És a tél apó kivágat,
Lángjaival felszárítná
Könnyeit a bús árváknak.

S ha csakugyan vadalmazna lennék,
Volna öröm a földön és
Sehol semmi bú, szenvedés
S a mosolygó fejeket nem
Bántaná az elköltözés.

1921. ápr. 12.

JELEN, MULT, JÖVŐ

Az elmúltba szemem tétován tekint
Egy percre csak! Üldözi a jelen,
Nem pihenhet régi emlékeken,
Unos untalan visszatér megint.

A jelen, oh! a jelen mindig bántott,
Amerre én, mindig arra haladt,
Tövisekkel hinté bé az utamat
S elvett tőlem reményt, boldogságot.

Nem veheté el, bár kínozott nagyon
- Történik minden, ahogy írva vagy -
Nem veheté el, nem, a jövőt tőlem.

Tövises úton segít a jövőendő;
Jövőben dicsőül meg a szenvedő;
Jövő mutatja az utat előttem!

1921. ápr. 15.

BOLYONGOK

Hol van az a kis ház, hol kevesen járnak?
És ahol szeretnek, és csak reám várnak,
És csak reám várnak.

Merrefelé menjek? Balra-e vagy jobbra?
Fönn csillagok vannak, fölnézek azokra,
Fénylő csillagokra.

Merre nincs csillagfény - arra fogok menni,
Ott fognak igazán engemet szeretni,
Igazán szeretni.

1921. szept. 24.

ÜLÜNK EGYMÁS MELLETT

Ülünk egymás mellett a padon.
Ülünk egymás mellett némán, hallgatagon.
Ő nem szól hozzám, és én se szólok néki.
- Mért kell a csüggedtnek búsan - mégis élni?
Nem szólok hozzá, bár tudom, hogy szerelme,
Hallgatok mellette, bár tudom, a lelke,
A lelke-szerelme csupán értem ég,
S azt is tudom, hogy meg fog siratni még.

1921. szept. 24.

EGYEDÜL

Egyedül fogok én állni a világon.
Egyedül, egyedül, nem lesz soha párom.

Nem lesz soha párom, aki vigasztaljon,
Aki szenvedésben csókot csókra adjon.

Csókot csókra adjon s aki hű, nem álnok,
Aki büszke arra, hogy mellette állok.

Aki míg én alszom örködik könnyezve,
És, ha ébren vagyok, kacagó a kedve.

Aki szeret engem, aki meghal értem
S még akkor is szeret örök-visszatérten.

S nem fog borulni le rám senkise sírva,
Ha majd távozom az örök-néma sírba.

1921. szept. 24.

MÁMOR

Szeretném felverni lelkem dalával
A szomorúk szivét, a világot.
Most megbocsátok annak is,
Aki bántott.

Szeretném a keblemre ölelni az
Életért küzdő, fájo rabot.
Szeretném feltámasztani,
Aki halott.

Szeretném, hogyha lassabban forogna
És végre megállna a nagy kerék.
De a legjobban szeretném,
Ha szeretnék.

És szeretnék alkotni csodásat és
Ezer gyönyörűt, szépet meg nagyot
S aztán meghalni: Mert én a
Mámor vagyok.

1921. szept. 24.

AKKOR

És akkor zuhogott, csattogott, villámlott
S akkor kerültem messze szobámat
És akkor őrzöngtem, szidtam a világot
S akkor tiport legjobban a Bánat.

S akkor imádkoztam, követeltem, kértem
És akkor sírtam szívből igazán
S akkor bánó szívvel meggyóntam, megtértem,
Mert akkor halt meg egy lány, egy leány.

1921. szept. 24.

VÉGTELEN ÓTA...

Végtelen óta folynak a percek,
Végtelen óta folynak a könnyek -
Harsog a tenger, árad a tenger
És jaj! utánok még többen jönnek.

Ezer forrás sír végeszakadlan
És jaj, az anyja úgy szereti!
Harsog a tenger, árad a tenger,
Fáradt a lelkem, ölelgeti.

Folynak a könnyek, folynak a percek,
Nem tudni: Hová? Merre? Mivégre?
Harsog a tenger, árad a tenger -
Eltűnik egyszer a Semmiségbe.

1921. okt. 31.

TENGERHEZ

Rengő csoda Tenger!
Fonjad körül bánó dalaiddal
Élet után vágyó lelkemet.
Tépd ki szívem kérges rejtekéből
Tompá dalok árnyékéletét.
Mert gyáva az ember.
Nem mérkőzik titkos hatalmaddal: -
Ha rám borul a sötét - eltemet.
Pártos harcon elsorvaszt, elől;
S csak fenyeget, de nem jó a Vég.

1921. okt. 31.

SÓHAJ

Ha könny csorog,
Ha kebel sír,
Ha jaj hallik,
Ha ég dörren,
Föld kerekén,
Akármerre:
Az én könnyem,
Az én keblem,
Az én jajom,
Büntetésem:
Föld kerekén
Akármerre
Járok, mindig
Csorg a könnyem,
Sír a keblem,
Jajom hallik,
Az ég dörren
- Átkozott fej
Az én fejem -
Átkozott fej
Te fölötted.

1921. okt. 31.

KERESEK VALAKIT

Tele vágyakkal zokog a lelkem,
Szerető szívre sohase leltem,
Zokog a lelkem.

Keresek Valakit s nem tudom, ki az?
A percek robognak, tűnik a Tavasz
S nem tudom, ki az.

Csüggedő szívvel loholok egyre,
Keresek valakit a Végtelenbe,
Loholok egyre.

Könnyim csorognak - majd kiapadnak:
Vágyak magukkal messzebb ragadnak -
Majd kiapadnak!

Búsan magamnak akkor megállok,
Szemem csukódik, semmitse látok -
Akkor megállok.

Lelkem elröppen a Végtelenbe,
Tovább nem vágyom arra az egyre,
A Végtelenbe.

1921. okt. 31.

VÁGYMAGAM A HOLD ALATT

Be jó az éjben bátoran menni,
Be jó az éjben egyedül lenni;
Bús tavaszi éjjel
S borusan jární szerte-széjjel.

Ha a Hold szunnyad, szellő se rebben,
Virágok nyitnak elfeledetten,
Tüzes, tüskés rózsák,
Ölelik a Föld takaróját.

Elhaló hárfák titkos zenéje
(Ez éj a lelkem örökös éje)
Hús tavaszi éjjel
Sirat Valakit bús szeszéllyel.

Messze vidéken - ismerős tájon
Éjjel bolyongok. - Senki se szánjon!

Hisz ez az én kertem
S bűnhödnöm kell, mert nagyot mertem.

Belépni mertem, szétnézni benne:
Kóborgó Vágyam ha nyugtot lelne!
Szelid, csöndes éjjel.
S bolyongok benne szerte-széjjel.

1921. nov. 26.

AZ ÖRÖK ELMULÁS

A földön semmi nem örök...
A fákon árnyak nőnek este,
A félhomály is nyöszörög.

Eloszlik a Gond barna teste,
(A zsíros földbe rothadunk)
S ki egykor óhajunkat leste

- Ó, pusztá szív, borus agyunk! -
Már könnyező szem, búcsut intett.
Mi mindent, mindent elhagyunk

És minden, minden elhagy minket,
A szó, kísértés, dölly s a vér
És visszasírjuk könnyeinket,

Mely már az Óceánba ér.
És csak hiába, nem jó vissza,
De jön helyette téli Dér,

Ki sóhajunkat is fölissza.
Már aztán csendesek vagyunk -
A téli álom dermedt, tiszta,

De senkit nem csókolhatunk.
Virágot hullat el a bodza
S majd egy csomóba rothadunk.

S rég hallgat a hős méla kobza.
A vágyam még ma dübörög
És holnap vesztemet okozza.

A földön semmi nem örök:
A hernyó hull és a madár is
S az évszázad föl nem hörög.

1921. nov. 26.

AJÁNDÉK

A szívem hoztam el, csinálj vele
Amit akarsz. És nem tudok mást tenni
És nem fáj nékem semmi, semmi, semmi,
Csak a karom, mert nem öleltelek.

Oly fényes az még, mint uj lakkcipő
És lábad biggyedt vonalára szabták.
De ruganyos, mint fűrge gummilabdák
És mint a spongya, mely tengerbe nő.

Két fájó karral nyújtom mostan néked
És fáradt, barna szóval arra kérlek
- Ha eltiporsz is füvet, harmatot -

Ha elszakadt a lakktópánka egyszer
S ki megfoltozza, nem terem oly Mester:
Az uccasárba akkor se taposd.

1921

1922

TÁVOL ZONGORA MELLETT

A hangok ömlenek a zongorából,
Mint illatos teából száll a gőz.
Lassan simítja arcomat a mámor
És bennem most száz élet kergetőz.

Mártának hangja jut eszembe mostan,
Oly bársonyos volt s ez nem az övé.
Szegény, talizmánt tőle nem is hoztam.
Szemem mered a zongora fölé.

A csókos ajka itt remeg előttem,
Ó jaj, hogy tőle messze elvetődtem,
Ó jaj, emléke mért olyan erős?

Hová kell mennem? Nem enyhít a Távol.
És hangok ömlenek a zongorából,
Mint illatos teából száll a gőz.

1922. ápr. 11.

ERŐÉNEK

Derekamban tizenhétéves izmok ringatóznak
És szemem meg nem csorbul a horizontnak az élén.
Én vállamra veszem a Tavaszt
S a szívemnek hozom el.
Bírom vonszolni Időtlenségem igáját
És térdeim nehezebb súlyú sóhaj alatt is
Meg nem rogyadoznak.
Én magamban rejtem a tűzokádót,
De ajkaim keserű rimeknek a bánatát facsarják.
Talpam alatt gúlnak világa porladozik szét
És a végtelen Nap ideszédült lelke
Égbebillenő fejem koszorúzza.
Összeszorított öklömről a sebek lecsöpögnek
S én még tudok is alázattal borulni
Anyám begyepesedett koporsójára.

1922. ápr.

NAGY AJÁNDÉKOK TORA

Ökölnyi nagy rubinkövet adok,
Akaszd nyakadba s nézd hogyan ragyog
Szived fölött, a melled közepén,
Csudáld, hogy izzik, mint parázs, a fény.

Szememből földre koszorút szövök,
Mint istennőhöz, hozzád úgy jövök,
Utad selyemmel, rímekkel verem,
De rajt' ne járj, mert ott sohaj terem.

Ha szomjazol, hát asszubort adok,
De pár sötétlő könnyet benn hagyok
S ha érzed, hogy az íze keserű -,
Azért csak idd, nincs édesebb nedű.

Ha tested fázik, lelkem Rád adom,
Két vállad bársonnyal betakarom.
És reszkető agyam, ha éhezel -,
Szükségbe nálam soha nem leszel.

S ha fáradt tested megpihenni vágy,
Nyugodj karomba, - nincs puhább faágy
S mert kell majd egyszer mégis oltalom:
Fogadd, fogadd el, kérlek, a karom.
Fogadd el, velük bármit is tehetsz,
Azért hozzám kegyetlen nem lehetsz.
Ha nem jönnél is, mind Tiéd marad,
Nem kéri vissza gyöngé pillanat.

1922. máj. 17.

KÖNTÖSÖK

Remegni kell a vérsötét
Gyökérző Bánat köntösét
S tisztelni kell, ki hordja Ember
És ebfoggal nem tépi szét.

Csalán s tövisből jólszövött
És nem libeg a test fölött,
Tapad, szorul, ölel, fujt és mar,
Az emberrel szint' összenőtt.

És néha egyszerű, poros
És néha meg rózsás-piros
És néha szemszinű, meg barna,
De mindig egyformán szoros.

És néha pókhálós, avas
És néha súlyos, mint a vas
És néha meg aranyzegélyű
S csillog, mint messzi kék havas.

Rettegni kell a vérsötét
Gyökérző Bánat köntösét
S tisztelni kell, ki hordja Ember
És ebfoggal nem tépi szét.

Ki fölvette, azon marad
És benne jár és nem szabad.

Elhordja egész életén át,
Míg teljesen szét nem szakad.

1922. máj. 17.

A GYEREKSZEMŰ ÉLET-TAVON

Eveztem én az élet kék taván.
(Remegtem éles alkonyatkor egyszer,
Mivelhogy nincsen semmi kabbalám
S de furcsa állat a magános ember,
Szeretne látni büszke partokat
S kilépni egyre soha-soha nem mer,
Csak messziről tár kapzsi karokat.)
A víz pihent s gondoltam nagy kevélyet
(Avar királyfi volt a gondolat):
Pihen alattam a tajtékos élet,
Egy vén öreg a parton gödröt ás:
(Gyerekszem volt, de mélye feketéllett.)
Riassza fel hát könnytelen csapás!
Az ingó lécen bátoran megálltam
S elém bukkant a vízi-óriás.
Ajkát tartotta. Remegett az állam:
Ha csókolom, a vérem nem hevül.
(A partok égtek rótszakállú lángban.)
Aztán eltűnt, otthagya egyedül.
S én még sokáig megkövülve vártam
S úgy vert valami itt bennem, belül.
1922 első fele

ÁLOMBAN ENYÉM VAGY

A boldogságunk némán meghúzódott
És mi is hallgattunk a titkolódzó csöndben.
Kályhánk lángja is örömmel lobogott
S ajkunkat a szerelem szárazra perzselte.
A komoly falióra se mormogott
S meghökkentek akkor a büszke, fehér falak...
Álomban mindig egészen enyém vagy.
S hiszem fönn is néha, hogy megcsókoltalak.
1922 első fele

LÉLEKSZIRTEKEN

A lelkem életért zugó tavában
Rimek lapulnak, mint a zátonyok.
Szerelmem űz, hogy rajta csolnakázzam
És szívemen el is barangolok.
De csolnakom a habja elragadta,
Sodorja éles zátonyok között.
(A tájat erre bánat-népség lakja
S én bánatom is ide költözött.)

Fáradt nyugvással csak hagyom rohanni
S zokogva várok, hátha partot ér;
Még könnyem is van nékem; ó van annyi,

Hogy vezekeljek minden álmamér' -
És öntöm is sűrűn, bőséggel, híven,
Míg tördelődik szirteken a szívem.

1922 első fele

NEM TUDUNK ÉLNI

Bennem betöltetlen szomorúság tátong
S gízgazzal benőve minden istenoltár.
Hajh, vágyak anyja, de mostoha voltál.

Eltévedtem járván erdő-rengetegen.
A félelem sikong zirrenő harasztal
S vén adós erdő nem űz, nem marasztal.

A fák sudarára szállt az Est, az álnok
És torkom szorongatja valami titok:
Ajkat én miért csak sóhajra nyitok?

Magyar vagyok én is, (rivallnak a kányák)
Ilyen vagyok én és sose leszünk mások.
Jaj, jaj, nem tudunk élni, nyavalyások.

1922 első fele

ÚTRAKÉSZSÉG

Ha elmegyek, ha szólítanak,
Utánam minden ittmarad.
Össze leszek már én törve,
Csóktalanul meggyötörve.
S utánam minden ittmarad.

Mennyi lány és mennyi ajándék!
Mennyi bűn és mennyi szándék!
De a bűnös, én nem vagyok,
De a gyáva - én az vagyok.
Mennyi bűn és mennyi szándék!

Én soha, soha nem nyugodtam,
Mindig, mindig csak futottam.
De miért is? - nem is tudom;
Szilaj Bánat az én hugom,
Jaj, a hugommal futottam.

A szerelemmel leszámolok,
Az étellel elszámolok.
Nincsen semmim s kire hagyjam,
Nincs szeretőm, mit tagadjam.
Az étellel is számolok.

De csak az bánt most, ha szerettem,
Hogy balog volt minden tettem.
Néha bárgyú képpel álltam,
Hogy szavakra nem találtam,
Hogy balog volt minden tettem.

Jaj, nem kísért az arany hangja,
Se fényes cím nagy harangja.
S ez a sorsunk - pici ember
Nagyot merni soha nem mer,
Csak törődik s nincs haragja.

Szerettem én is a rózsákat,
Még jobban a parti fákat.
Lesz még virág, csókos rózsza,
Sóhajt fa is le a tóra
S nem szeretem már a fákat.

Az én részem, a száz aranyom
Nem az enyém, mind itt hagyom.
Össze leszek már én törve,
Csóktalanul meggyötörve.
- Élet, Élet, Terád hagyom!

1922 első fele

EGYSZERŰ VERS

Mikor már minden sötét és felszakad köröttünk lilán az ég, akkor szeretném látni a szemedet.
Mikor látlak, csak a szemedet nézem és szeretném megcsókolni kezedet merészen.
Szeretném megcsókolni s mikor ott vagyok Melletted, tudom, hogy nem fogom megcsókolni
a kezedet.

1922 első fele

LOVAS A TEMETŐBEN

Ha jó a sápadt ifjú-Éjjel,
Kit csókkal vár a Nap leánya,
Kitárul két temetőkapu
S belovagol búsan-frissen
Az álmok kapitánya.

Bukott vezér, könnyet is hullat,
Bús daccal bolyong szerte-széjjel,
Lova már nyihog, gödröt kapar,
Riadtan várja. - Sok a sír
S fut a Holddal az Éjjel.

Uj hant előtt sóhajtva áll meg,
De kemény marka vasba szorul.
És megy és jár sok sír között
- Még a Hajnal is kacagja -
Részegedve, botorul.

Lovára borul. Visszaüget,
Búcsút int minden hulla-rögnek.
S az eliramló lovas után
Álomtemetőből vissza
A vágyak dübörögnek.

1922 első fele

NEM! NEM! SOHA!

Szép kincses Kolozsvár, Mátyás büszkesége
Nem lehet, nem, soha! Oláhország éke!
Nem teremhet Bánát a rácnak kenyeret!
Magyar szél fog fúni a Kárpátok felett!

Ha eljő az idő - a sírok nyílnak fel,
Ha eljő az idő - a magyar talpra kel,
Ha eljő az idő - erős lesz a karunk,
Várjatok, Testvérek, ott leszünk, nem adunk!

Majd nemes haraggal rohanunk előre,
Vérkeresztet festünk majd a határkőre
És mindent letiprunk! - Az lesz a viadal!! -
Szembeszállunk mi a poklok kapuival!

Bömbölve rohanunk majd, mint a tengerár,
Egy csepp vérig küzdünk s áll a magyar határ
Teljes egészében, mint nem is oly régen
És csillagunk ismét tündöklük az égen.

A lobogónk lobog, villámlik a kardunk,
Fut a gaz előlünk - hisz magyarok vagyunk!
Felhatol az égig haragos szózatunk:
Hazánkat akarjuk! vagy érte meghalunk.

Nem lesz kisebb Hazánk, nem, egy arasszal sem,
Úgy fogsz tündökölni, mint régen, fényesen,
Magyar rónán, hegyen egy kiáltás zúg át:
Nem engedjük soha! soha Árpád honát!

1922 első fele

FALAK

Kopár szobám - kopárabb négy fala
Csupaszon, fázón mered az égnek.
Talán a kékes magasba vágnak,
Hol nem fú szél és csillagok égnek.

Őriznek engem, óvnak, szeretnek -
Kétoldalt egy-egy, hátul egy s elől.
- Ha meghalok, gondolom magamban,
E négy fal akkor rögtön összedől.

Föltámad akkor Anyjok a Szélvész,
Föltámad akkor Apjok a Vihar
S tetemem lassan betakargatják
A leomló falak poraival.

1922 első fele

A VERGŐDŐ DIÁK

Előtte sívár halom mered,
Két szemében a szíve remeg.
- Szegény diák.

Illatos és csókos az éjjel,
Piros szirmok szállanak széjjel
Rózsatövön.

Nagyon szeretne kisuhanni,
Mámoros csókban együttthalni
Valakivel.

Hanyatt feküdni uccakövön
S úgy várni, ha már nincs más öröm,
Naptalanul.

Száguldani egy örök éjen
S az éji széllel friss fehéren
Titkolózni.

Vágyva vár kint az Élet-asszony
Egy új sebet hogy fölfakasszon
Ifjú ajkon.

De hiába, ő nem csókolhat,
A diák nem megy, int a Holnap.
(Elhal a Vágy.)

S előtte sívár halom mered,
Két szeméből a bánat ered.
- Szegény diák.

1922 első fele

NÉZEM A LÁMPÁT

Nézem a lámpám. Villamos lámpa.
Fűti egy titkos, rejtett erő.
Tompá árnyékból csillogó élet lesz,
Ahogy belőle fény tör elő.

Nézzétek, milyen megfoghatatlan,
Csupa titok, csupa hatalom
S mégis, fényével akkor pompázhat csak,
Mikor én, az Ember, akarom!

Midőn lefekszem s oltom a lámpát,
Váratlanul azon akadok:
Mi lenne, hogyha többé föl nem gyulna
S örökre sötétbe maradok!

1922 első fele

VÁRAKOZÁS

Alszik a vár, elhagyatott. Kong a terem, fojt a magány.
Porbelepett ó-aranyos oszlopi közt lóg a falán
Sok fekete, ódon, öreg hősi vezér, ősi alak
Képe s a vár elhagyatott. Állnak az ősz, néma falak.

Kincs, arany és drága ezüst. Szellemeiké mind e halom
(Szívem e vár.) s alvad a bor, izzik a Vágy ravatalon.
Mennyezetes, szép nyoszolya, rajt' a selyem csókra terül.
Őrzi merev isteni nő, friss mosolya is merevül.

Nesztelenül dús, puha, lágy szőnyegek is fekszenek ott,
Mint a mezőn elfeledett, hóbefedett, árva halott.
Udvaron egy mélyvizű kút, rátüz a Nap, habja vakít
S alszik a vár, elhagyatott, mint a halott. Vár valakit.

1922 első fele

CSEND

Riasztó, mint a fölmorajló tenger
És mint a végtelen hó épp olyan.
Álarca mélyén bús Halál rohan -
Jaj, üstökömbe kap s én gyáva Ember

Remegve ejtem lelkemet elébe.
A szívem hallgatom - kopog-e még?
És megunom ez egyhangú zenét,
Pedig de jó, ha ver és nincsen vége.

Úgy érzem, mintha ingoványon járnék
És jaj süpped alattam a talaj,
De bennem még ellentállás szaval,

De fületem betömte. - Ó, mi vár még
Reám, ki immár néma, hangtalan.
- Fejem lehajtva megadom magam.

1922 első fele

BÚS MAGYAR ÉNEKE

Száll az ének a mezőnek, esti szellő hollószárnyán,
Valami kis kopott ember énekelget búsan, árván
Bolondságról, szerelemről, kora őszi, illó nyárról
S körülötte elterülő néma magyar pusztaságról.

Fáj neki a teste, lelke, szíve tája, szemegödre,
Nem is tudja, feltámad-e, elpihenne mindörökre.

Titokzatos messzeségben istent keres magyar hangja,
Régi honát, testvéreit - mást se tehet - siratgatja.
Piros kedve pillangó volt, sárba fulladt ott Erdélyben,
Zöld reménye foszlányai meghaltak a Felvidéken.

Fáj neki a teste, lelke, szíve tája, szemegödre,
Nem is tudja, feltámad-e, elpihenne mindörökre.

Nincsen csak egy citerája, húrjai az égig érnek,
Rajt' pengeti balladáit véres könnynek, könnyes vérnek.
Mámor esték elszállottak, ott fagytak a Karsztok alján
S ismeretlen menyasszonya tört liliom, olyan halvány.

Fáj neki a teste, lelke, szíve tája, szemegödre,
Nem is tudja, feltámad-e, elpihenne mindörökre.

Nem nézi a délibábot, túl van az már a határon
S elkerüli zárt szemét az incselkedő pajkos álom.
Holt vitézek sírtájára hullat dalt és nefelejcsét
S fohászkodik: Uram, Hazám el egészen ne felejtse!

Fáj neki a teste, lelke, szíve tája, szemegödre
S hazáján ha segíthetne, élne mégis mindörökre.

1922 első fele

SZERELMES KESERŰ HAZAFISÁG

Engem nem hívnak Párisok, Velencék,
Hol mint szökökút, gyöngyöz életár,
Reám Hazám tarolt mezője vár -
Ó, csak tarolt ne volna! én is mennék!

Talán, talán úgy én is ott lehetnék.
De itt aszott a tépdesett határ
S hiába hullatom könnyűm le, már
Nem sercen fű és nem libegnek lepkék,

Mert Istenúr hogy szántsa, bérre vár
És semmim sincsen, amivel fizetnék,
És hitem összedől, mint kártyavár:

Jaj, Sorsunk elvesztette bús lelencét!
És szívem sincs, odadtam régen már
Egy szőke lánynak e fakult szelencét.

1922 első fele

VÁRLAK

Egyre várlak. Harmatos a gyep,
Nagy fák is várnak büszke terebélyel.
Rideg vagyok és reszketeg is néha,
Egyedül olyan borzongós az éjjel.

Ha jönnél, elsimulna köröttünk a rét
És csend volna. Nagy csend.
De hallanánk titkos éjjeli zenét,
A szívünk muzsikálna ajkainkon
És beolvadnánk lassan, pirosan,
Illatos oltáron égve
A végtelenségbe.

1922 első fele

JUHÁSZ GYULÁHOZ

Bátyám, ki bortól mámoros éneket
Zengsz húrodon, Te, nézd a magyar hazát,
Csitítsd el Anna-kérő szíved
S öntsd az erőd a reménytelenbe.

Hangod legyen az őszi vihar sötét
Zúgása, melyben tompa a jajgatás,
De a harangszó messze hangzik
S tornya fehérlik az éjszakában,

Ha sujt a villám s retten a gyöngye szív.
És ösztökéld a tétova honfiút:
Üzend, hogy nincsen Isten, Ember,
Csak magyarok letiport hazája.

És hogyha kell, ó, csak könyörögi nekik,
Hogy dolgozó nép karja erős marad
És vagdald föl meleg nagy szíved
S oszd ki közöttük az éheseknek.

Csak így lehet célt érni magyarral el,
Szídj, kérj, dörögj és hozd a reményt nekünk,
Mert hogyha nem remél a költő,
Más ki remélne az új hazában.

1922 első fele

FOHÁSZKODÓ ÉNEK

A szívem ócska, istenes, remek
Szelence s rajta nem fogott a rozsda.
Nyitott tenyéren nyujtom a magosba
S a hajnalbíbor ércén megremeg.

Isten, ha vagy - és benned hinni kell
Kifosztott, földre vert bús jómagamnak -
Ha vagy és vélem terveid is vannak,
Ó, add, a csókját ifjan érjem el!

Akkor nem szólnék többé nagy Nevedről,
Csak öklöm ütné kételkedők hadát
S ha nem teszed meg, bárha szeretetből,

Marokkal összecibálom haját,
Úgy hogy sikolt, mint süllyedő naszád
Bús kürtje távol barna part felé.

1922. jún. 10.

TAVASZI ÉNEK

Éneklek a tavaszt, a fényt,
Bimbózó ifjú zöld reményt,
Szerelmes szívem sóhaját
S csitítgatom szegényt,
Nekem nyilik minden berek
- A vérem játékos gyerek -
S a Nap elém hajol
És rám kacag, milyen ravasz
- Ó pompa, szín, ó dús Tavasz! -
Csak Márta nincs sehol.

Havas telekre zsenge fű,
A szellő nádi hegedű,
Rügyeznek ifjú lányszívek,
Az arcokon derű!
Csikó nyerít szerelmi vészt
S a torkom fölkiáltni kész:
- Vén Földünk hogy forog!
S a kék ég is milyen magas,
- Ó pompa, szín, ó dús Tavasz!
- Reá ha gondolok.

Itt ékes, hímes szőnyegek,
Ott északon a bús hegyek,
Hol nem gondolnék rá soha -
De arra nem megyek...
- Rikolts, dalolj szegény torok:
- Ihaj, a Földünk hogy forog!
Ihaj szerelmi láz!
Mig jó a Tél, ki béhavaz
- Ó, pompa, szín, ó dús Tavasz! -
S a halál citeráz.

1922. jún. 18.

ARATÁSBAN

A búzát vágja sok szilaj legény
- Marokszedő leány halad nyomukba -
A síma réz-orcájok kipirulva.
És villog a nap kaszájok hegyén.

A rengő búza hódoló remény.
Tikkadtan fekszik lábaikhoz hullva;
Mint fáradt gyermek, anyjára borulva.
És ihatnék a kutya is, szegény.

Egy szomjazó legény hús fához lából,
Jó hosszút kortyant öblös kulacsából
És visszaindul, várja a dolog.

A nap forró haragja újraéled,
A homlokokról izzadság csorog,
De gyűl a keresztekbe-rakott élet.

1922. jún. 18. körül

MUNKÁSHALÁL

A gép elkapta. Messze fröccsent vére,
Fehéren hullott földre a feje.
(A férgek közt lesz immár a helye.)
S letették kinn az udvar hús kövére.

Örök lett munkás két kezének éje.
Írigyen nézte sok bús halvány arc,
Az ő kezökben ég tovább a harc:
A sok gyerekuszár vár a kis kenyérre.

Megáll egy percre a dolog zaja,
Elszáll egy ember könnyes sóhaja,
Két éhes gyermek ágyán felriad.

A gép megindul újra zakatolva
S megy minden, mintha mi se történt volna:
A földön még elég ember marad.

1922. jún. 18. körül

(ARANY KALÁSZTÓL...)

Arany kalásztól duzzadt rónaságon
- Úgy véltem - visz keresztül az utam,
Madár trilláz gyümölcstől terhes ágon
S majd megpihenek egy kis faluban.

Hogy útra keltem pirkadott a hajnal,
Homály karolta félig át a tájt.
Az Ég szeméből hullt a könnyű halkkal
S fölöttem őszi varju-horda szállt.

Nincsen kalász a síró pusztaságon
S madár helyett a szárazlombu fákon
Sötét Gond rakja barna fészkeket.

A földje is oly bús, szivós, makacs,
Virágszál rajta sehol nem virít,
Csak itt-ott egy-egy vérszinű pipacs.

1922. jún. 18. körül

NYÁRI DÉLUTÁN A SZOBÁBAN

Fuldoklik már a széternyedte szoba.
A polituros asztal és a székek
Vén arca kéksötét homályba réved.
Vár rám a lépcső villogó foga.

De lenn a fürdő-strandon, a Dunán,
Piroscsíkos, vizes trikók feszülnek. -
Jó ára van a könnyü tüllnek,
A friss szél futkos fodrai után.

Nem volna rossz az ódon Óbudába,
Ingujba lenni, vagy nem is ruhába.
Kis korcsmában a sört isszák. - Talán

Ha én is innék, habzana a szám.
Száradt a számpadlása és a nyelvem.
Jaj, inni kell, de akkor föl kell kelnem.

1922. jún. 20. körül

CSÓKKÉRÉS TAVASSZAL

Márta, hajad,
Bronz-ajakad
Kéri s lázad a vágyam
Illatozó
Vészt okozó
Csókba lehelni be lágyan.
Megremegő,
Hű szerető
Karban ölelni ígézve,
Édes ölon,
Rózsatövön
Szép szemeket megidézve.

Retten a lomb,
Zöldel a domb -
Arra szaladnánk ketten,
Reppen a szél,
Csókra beszél,
Dalra kel önfeledetten,
Véle dalol
Itt valahol
Szív-körülöttem a vérem:
Csend, Kicsi, csend!
Így, ez a rend -
Most csak a csókod kérem.

1922. jún. 23.

KESERŐ NEKIFOHÁSZKODÁS

Gyere Úristen, nézd meg, itt vagyok -
Tudom előtted el nem sáppadok.

Azt, amit adtál - megvan épen - vedd el!
'sz csak hitegettem magam a Neveddel.

Te oly erős vagy, gondolsz egyet s van,
De nékem kínos a bizonytalan.

Vagy nem is adtál, én véltem bolondul,
Hogy számon élet - szőlő mustja csordul.

Ne haragudj hát, Isten, nem hiszek,
De nyakamban száz kétséget viszek.

Szeress nagyon, hogyan, tudod Te jól azt,
Mint Nap havat, amit magába olvaszt.

Vagy üss agyon hát, csak törődj velem
S én nem kérdelem, hogy nincs-e kegyelem.

Odaadom a vérem is, ha kéred.
- Mily furcsa az, hogy Néked nincs is véred.

Te jól tudsz engem, sorsom is tudod,
De vedd el tőlem a talentumod.

Ó szörnyű Isten, látogass meg engem!
Jóságod úgyis mindhiába lestem.

Tudom, előtted el nem sáppadok,
Gyere Úristen, nézz meg, itt vagyok.

1922. júl.

SZERELEM EZ?

Őrjöngök, Rád ha néznek,
Szeretne ütni két kemény ököl,
Hogy utálom ízét a sárga méznek,
Agyamban hogy csak arcod tündököl,
Hogy megvetem szelét az élet-vésznek
S haraggal bámulok az égre föl
S ha sírni kéne, könnyeim is késnek
S belőlem minden jóérzést kiöl.
Szerelem ez? vagy, haj nem is tudom csak,
Csak azt tudom, hogy megbolondulok,
Bronzajkaim, mint gyáva koldusok,
Csókmorzsáért könyörgenek - agyoncsap,
Érzem, szaladj, rohanj kezem elől!
Ihaj! ha egyszer öklöm öldököl,
Ideráncigállak, nézd kevélyen, büszkén
Hogy zúz sebet e gyáva két ököl
S csókolj bolondul holtak füstös üszkén.

Akarom kezeimbe sodorni hajad,
Akarom megizelni telér ajakad,
De mondd nekem, ki eddig nem is hittem,
Karodban él az ifju Életisten!

1922. júl.

POGÁNYOS HITVALLÁS MAGYARUL

Hol vagy erős pogány sereg,
Hős Vata, bálványos berek?
Hol alszol bátor Bocskay?
Kossuth dicső csapatjai?!

A bösz magyar vér nem buzog?
Mint gyáva, hitvány koldusok
Könyörgünk már az életér’?
Hadúr öszvérként mendegél?

Ó nem, ilyet ne higgyetek -
Hadúr itt van közöttetek,
Hadúr a roppant Őspogány
Üget sötétpej vadlován.

Szegődjünk hát nyomába mi
A gyávaságot irtani,
Álljuk helyünket emberül -
Ki küzd megél, más elmerül.
Megáll Isten meg a világ,
Gyönyörrel bámul ily csudát,
Hogy vasököllet ha akar,
Szabad s egész lesz a magyar.

1922. júl.

NÉVNAPI DÍCSÉRET

Rózsás ajkaidon mámoros élet él,
munkás két kezeden nyílik a friss tavasz,
hajlós-szál derekad - nincs fakadóbb virág!
Hűs és drága zafír szemed.

Nem dicsérhetem én termetedet sehogy.
Oly mű nincs sehol, ó, mely vele érne fel -
márványkőben a vér: kő, nem igaz, nem él.
Benned vér dübörög, piros.

Istentől ragadott bronzkoszorú hajad,
arcod lent a pokol dús tüze érlelé,
dombor kebled, ime, fénylik, akár a gyöngy.
Krisztust vesztene el bokád!

Te vagy Máriaként asszonyok asszonya!
Nem méltó tereád senki se, jól tudom.

Ám én azt akarom, hullva borulj elém,
mondván: El ne veszíts! Szeress!

1922. júl. 29./1934

LEÁNYKÉRŐ ÉNEK

Friss, daloló szerelemmel elődbe
Vonszoló ifjú szívem s kacagok -
Öltsd a karomba, hej, öltsd a karod,
S hagyd a kezéd a kezemben örökre.

Érzed-e énekemet? Beköszönne
Most a szivedbe, ha úgy akarod!
Duzzad az ér meg a vér kavargog
S nem harapok ajakadba - megölné.

Jaj, ez a csókom előlne, tudom,
Ámde ha engeded én megöllelek.
Zeng a szivemben a forradalom!

Nézd e kemény kezeket, meg e mellett!
Nászt dalolok Teneked szilajon.
- Jaj, ha fülednek e dal sose kellett.

1922. júl.-aug.

CSÖNDES ESTÉLI ZSOLTÁR

Ó, Uram, nem bírom rímbe kovácsolni dicsőségedet.
Egyszerű ajakkal mondom zsoltáromat.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

Tudom, hogy zöldel a fű, de nem értem minek zöldel, meg kinek zöldel.
Érzem, hogy szeretek, de nem tudom, kinek a száját fogja megégetni a szám.
Hallom, hogy fú a szél, de nem tudom, minek fú, mikor én szomorú vagyok.
De ne figyelmezz szavamra, ha nem tetszik Neked.

Csak egyszerűen, primitíven szeretném most Neked elmondani, hogy én is vagyok és itt
vagyok és csodállak, de nem értelek.

Mert Neked nincs szükséged a mi csudálásunkra, meg zsoltárolásunkra.

Mert sértik füledet talán a zajos és örökös könyörgések.

Mert mást se tudunk, csak könyörögni, meg alázkodni, meg kérni.

Egyszerű rabszolgád vagyok, akit odaajándékozhat az Pokolnak is.

Határtalan a birodalmad és hatalmas vagy meg erős, meg örök.

Ó, Uram, ajándékozz meg csekélyke magammal engem.

De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

1922. júl.-aug.

A FÜST

Keményderékú gyárbörtön dús füstje
Nagy kedvvel száll a piszkos égre föl.
Szemében százszám szikra tündököl
S haját borítja sóhajok ezüstje.

Szelíden símul barna bús ököltre
S a szívből ellop könnyet, bánatot,
Kilop a szívből könnyet, bánatot,
De ha akarná, csípne, marna, ölne.

Ráomlik a gyár szürke gyászfalára,
Fátyolt terít az izzadt munkásvállra
S amíg a sok gép zúgva zakatol,

Sötéten, büszkén, lázadó imával,
Jó bátorsággal egyre följebb szárnyal -
A vaksüket Istenhez; valahol.

1922. júl.-aug.

HOLTTEST AZ UCCÁN

Már félig készen, büszkén állt a fal,
Mikor leszédült. - Orvosért hamar!
Szegény fiú, erős volt s fiatal.

Fehéren, törten ott feküdt a holt,
Beszéltek hozzá - ajka mit se szólt.
Ki volt az anyja? Jaj, ki volt, ki volt!!

Körötte rajzott bámész uccanép,
Mesélték hogy' volt, máris szerteszét
S nem fogta senki malteros kezét.

Ijedt-kerek nagy szeme kimeredt,
Lehetett látni benn a kék eget,
Amint a Nap sütött a holt felett.

Eszébe tán csak kedvese jutott,
Vagy édes apja s tán az is halott,
Vagy akiről soha nem is tudott.

Leszédült vagy leugrott - jaj szegény,
Erős vidám - és most halott legény
És senki nem sikolt: Fiam, enyém!

És majd a hullát fel is boncolják.
Nem ide való. Részeg volt? - Nohát.
S ha huga van, azt eltoloncolják.

1922. júl.-aug.

HAJNALI VERS KEDVESEMNEK

A csöndes hajnali égről szelíden száll szét a Holdsugára; mintha valami eltévedt, kósza lélek küldené sóhaját ismeretlen útja felé.

A rózsásujjú Hajnal istenasszony előbbre lépett, amerre csak feltűnik csudálatos nagyszerűsége, daloló kedvvel a madarak köszöntik.

Ám Holdsugára a színek e fönséges fakadásában is némán, halványan ballag, mint éjjeli munkás, ki az átvirrasztott éjszaka után otthona felé ügyekeznek, szerettei körébe.

Az istenes Napfény viruló orcája boldog mosollyal üdvözli Holdsugára szőke fürteit; éppen most lépett ki hajnali fürdőjéből, mert aranyos alakját még fátyol fedi. - Ime, fátylát ledobja és pajkos örömmel futkároz a mennyei pázsiton meg Földanyánk életre-ébredt virágos kertjében.

Most összeölekeznek: Napfény meg Holdsugára. Szerelmük boldogsága itt motoz nyugtalan szívem körül - mily furcsa, hogy e két égi vándor az élet ébredésén így egymásra talált!

De nézd csak - Holdsugára ajka még vértelenebb lett, Napfény meg felölti kápráztató öltözékét, még egyszer megcsókolják egymást és búcsút intenek, mert útaik elválnak:

Sorsuk akarta így.

Napfény az aranyló nyárfák dús lombján keresztül a diadalmas élet hozsannáját szűri, Holdsugára pedig sápadt homlokkal keresi útját, mely néki rendeltetett.

Friss hajnali csók után istenhozzádot mondanak, mert ösvényük elágazik.

De ugye kedvesem, mi soha el nem hagyjuk egymást.

1922. júl.-aug.

FIATAL ÉLETEK INDULÓJA

Apáink mindig robotoltak,
Hogy lenne enni kevés kenyerünk,
Bús kedvvel, daccal, de dologban voltak,
Az isten se törődött velünk.

De fölnőttünk már valahára,
Kik nem tudjuk, mi az vígan élni,
És mostan vashittel, jó bátorsággal
Sorsunk akarjuk fölcserélni.

Tudjuk, apánkkal gyávák voltunk,
Nem volt jogunk se, csak igazságunk.
Most nincs, ki megállat az élet-úton,
De, ha akad, nyakára hágunk.

Mi vagyunk az Élet fiai,
A küzdelemre fölkent daliák,
Megmozdulunk, hejh, összeroppan akkor
Alattunk ez a régi világ!

1922. júl.-aug.

ÉHSÉG

A gép megállt. Elfáradt por kering
fölötte, mint az őszi köd meg pára,
s rászáll az emberek hajlott nyakára,
kik esznek most. Átizzadt szennyes ing

hűl a vállukra. Fal, fal egyre mind.
Kenyér s uborka az ebédjük mára
s mind úgy eszik, ne vesszen csöpp se kárba
s hogy jót harap s hozzáharap megint.

Már nem törődnek semmit az idővel.
A harapások majdnem összeesnek,
de jól megrágnak minden falatot.

Egészséges, még jó paraszttüdővel
szívják, rágják a port, szénaszagot
s csak esznek, esznek, nem beszélnek, esznek.

1922. júl.-aug./1934

PRÉDIKÁCIÓ

Nagy hitvallás a nem-akarás -
Tán próféta vagyok én.
De jöhet azért akárki más.

Ha akarnánk, hát ne akarjunk
(Tán próféta vagyok én)
Minden gőgöt földbe takarjunk.

A férget el miért tapossam -
(Tán próféta vagyok én)
Úgyis elpusztul hamarossan.

Legyen már ez a hitvallásunk
(Tán próféta vagyok én)
S a szeretet lesz áldomásunk.

Az Isten szava most újra szól
(Tán próféta vagyok én)
Minket hí, emberek, valahol.

A szív jól van csinálva itt benn
(Tán próféta vagyok én)
Éljünk! éljünk ebben a hitben.

Gög, akarás sokakat vitt el
(Tán próféta vagyok én)
S minek a fegyver, küzdjünk hittel.

A hit a lélek állomása
(Tán próféta vagyok én)
S ez a szeretet hitvallása.

A háború s minden borzalom
(Tán próféta vagyok én)
Feküdjék végre ravatalon.

Majd így fogunk nagy nyugtot lelni
(Tán próféta vagyok én)
S egymást boldogan megölelni.

Ápoljuk hát a szeretetet
(Tán próféta vagyok én)
E dús növényt, mit Isten vetett.
A szeretet az örök élet
(Tán próféta vagyok én)
Az akarás mar, kínoz, éget.

Sorsok voltak az akarások
(Tán próféta vagyok én)
De elpusztultak, jöttek mások.

S károg fölöttünk Sorsunk, varjunk
(Tán próféta vagyok én)
Éljünk, csak éljünk. Ne akarjunk.

1922. júl.-aug.

PERC

Dalol a madársereg,
Hogy az erdő zeng belé,
Maszatos parasztgyerek
Inal a folyó felé.

A Nap is süt melegen,
Tüzesíti a leget,
Nem is látni az egen,
Pici keskeny felleget.

A parasztgyerek hevül,
A folyóparton ledül,
Homokon gurul tovább,

Kavicsot fog, jó lapost,
A folyóba dobja most
S fűtörészve áll odább.

1922. júl.-aug.

SZEGED ALATT

Fogadja Espersit János dr. szeretettel

Tiszánk, ifjú folyónk, e nyári estén
Halkan susogja régi bánatunk.
A Nap bucsúzik. Tört öröme festvén
A messzit; és az Éjfa rám borul.

Reám borul s arcom simítja lágyan
Hús lombja, rajta nem terem virág,
De béborítja csöndbe síri ágyam,
Ha majd lefekszem, én is - bús diák.

Öreg, borús vers kél borongva bennem,
Rokon hang zendül vissza rá szívemben.
- Mért is kell búmat rímbe önteni?

Lelkemen most halk remegés fut át:
Szeretném szépen felköszönteni
Magányos, árva, bús Juhász Gyulát.

1922. aug. 14.

RÖVID ÓDA A KELŐ NAPHOZ

Ó örökszép Nap, te erős, hatalmas
Antik istenség, örökifjú Élet!
Fellobog most dús ereimben orcád,
Zendül a vérem.

Fölkelő Nap, nem borulok elődbe,
Rég-pogányossan dalolok Neked most,
Égfelé tartott tenyerekkel, arccal
Állok előtted.

Őseink, ó ládd, Neked áldozának,
Mért hagyod hát el megesett Hazámat?
Adj erőt e bús magyarokba, Élet!
Élni meg élni!

Ősapámnak bús fia lettem én is.
Rám örökségnek csak a Név maradt már,
S én köszöntlek: im kiiszom Nevedre
Friss-vizü kancsóm.

1922. aug.

GYÖNGYSOR

Szonett, te drágakő, te antik
Gyöngysor, Reá akasztlak im,
Hüsen pihenj le vállain,
De fujtsd nyakát, ha dús brigantik

Orzó szavára hangja hallik
S nagy átkot mondj, ha bántja kín,
Örködj okossan álmain
S tüzelj, ha könnyü könnye zajlik.

De meg ne mondd, hogy érte sírok,
- Szavadnak akkor úgyse hisz, -
Hogy verseket csak néki írok

S utam az örülésbe visz.
Csak éjfelen, ha fénye csillog,
Csókold haját helyettem is.

1922. aug.

A SZENT JOBB ÜNNEPÉN

Keresztények, ti hajtsatok fejet -
A mai nap az örökéltű Szent Jobb
Malasztja száll s a hívő lelkeket
Megedzi. Zengjen zsoltárunk - ott fent jobb

Lesz élni majd, ha bús fejünk felett
Az Úr hatalmával vigyáz a Szent Jobb -
Oh áldjuk, áldjuk százszor e kezet
S emelkedjünk fel Krisztushoz, ki lent volt.

De ti, pogány ősöknek vérei
Nagy daccal mégse szálljatok Neki -
E kéz apáinkat halomra ölte

S Hadúr e népet akkortól veri,
Mikor hitének gyáva lett örökre,
Mikor e kéz erős hitünk kiölte.

1922. aug. 18.

UGY-E PAJTÁS!

Ugy-e pajtás mulatunk ma,
Pár litert a holnapunkra!
Üsse kő, a bor ha drága -
Diák mulat itt magába!

Igyunk azért, igyunk pajtás,
Itt a kancsó - egy jó hajtás!

Volna nékem bánatom is,
Csicsitgatom, altatom is.
Nincs rendbe a szíve tája -
Legény felejt itt bujába.

Igyunk azért, igyunk pajtás,
Itt a kancsó - egy jó hajtás!

Ne gondoljunk bánatunkra,
Azért jöttünk, vigadjunk ma!
Hej! az a lány, az se bánja,
Ki iszik itt bánatába.

Igyunk azért, igyunk pajtás,
Itt a kancsó - egy jó hajtás!

Korcsmárosné! szóljon szép szót,
Hadd feledjem, ami rég volt!
Nincs anyám, ki szedjen ráncba -
Árva búsul itt magába.

Csak még egyet igyunk pajtás!
Üres kancsó - csak sohajtás.

1922. aug.-szept.

ÉNEK MAGAMHOZ

Szeretni kell a csalfa köd-eget,
Szeretni kell száz csillag enyhe képét,
Fölnézvén a szív könnyebben feled
És föltalálja tán az örök békét

Csókolni kell az élet-mart sebet,
Csudálni kell a lányszem tiszta kékét,
Dalolni kell a bánatok felett
S nem kérni, hogy vén Földünk meddig ég még.

Tisztelni kell az öregek kezét,
Símogatni az ifjúság fejét
És bátor hittel élni, ölni, csalni.

Halotti torban folyjon drága bor,
Nem szabad sírni soha, semmikor
S ha halni kell, hát vígan menjünk halni.

1922. aug.-szept.

ŐSAPÁM

Sz. Szigethy Vilmosnak

Fakó köntösben, hószin ménlován,
Álomban, éjjel, itt jár Ősapám,
Ruhája egyszerű, diszt nem visel,
De nagy szemében őserő tüzel.

Dús hosszú fürtje barna mint a föld,
Vasmarka kérges, nagy tusákra tört,
Süvegje mellett karvalyszárnya száll,
Előtte messze száz vitéz halál.

Rézarca, mint a gondos est, nyugodt,
- Kacagni tán soha nem is tudott -
Nyakán feszülnek holló-vérerek,
Tömbmelle vulkán tengerek felett.

Leszáll lovárul - tán Hadúr maga! -
Bronzajka mozdul s nem hallik szava,
Rám néz, szemembe, kezét fog velem,
Bús apa bús fiával, csendesén.

1922. aug.-szept.

HYMNUS A BORHOZ

Bor, te dús örömelixír,
Bor, te táltos rőt pogány,
Csók az Élet ajakán,
Kedveseknek várva vitt hír.

Vérem forrjon véled össze,
Bor, te férfikor teje,
Mindeneknek elseje,
Torkom érced hadd fürössze.

Bor, te ünnep ékes gyolcsa,
Május hímes köntöse,
Víg tüzek víg kürtöse,
Őserők tűz-istenkorcsa.

Bor, ma téged megrabollak,
Mellem érted döng s tüzel,
Bor, téged vasárnapollak.

Bor, ó égjünk, égjünk együtt el!

1922. aug.-szept.

HYMNUS AZ ÉLETHEZ

Pharaó, Élet, örök Nagyúr!
Egy rabszolgád fohászkodik hozzád -
Bocsáss, ha szava átokba fül.

Örök piramis-bábelt rakunk,
Csókokkal tapasztjuk, aggyal vakoljuk,
S italod vérünk, mámorunk.

Jaj, érte csak én káromollak,
Bús proletárod - ó nyomorult Élet!
Mások vígan vasárnapolnak.
De nem bánom, víg vígan fusson,
Én erős karral kicsikarom tőled
Csakazértis az ősi jussom.

Élet, Élet, nyögve kívánlak
És öblös mellel hymnusodat zengem,
Futottam már, de most kívárlak.

Jöttem hozzád - most még bilincessel:
Ó, hogyha néha riadok is tőled -
Nagyuram, Élet ne taszíts el!

1922. aug.-szept.

BAÁL

Vén Baál, te kapzsi, gyáva, rút gyászisten,
Fösvény aranykorcs, véres dalbakó!
Nem látsz elődbe csúszni szolgálhatben,

Könnypocsolyában - még szűztiszta hó
A lelkem - hát imádjon béres-hadja
Pénzedre szomjas embereknek,
Én nem leszek soha vértrónod rabja,
Legyen bár torlasz álomfellegeknek!
Nagy a hatalmad? hát én megvetem,
Nem áldozom föl néked életem,
Hiába görnyedsz ott bután, henyén,
Papod soha nem leszek, nem én!
Tömjénezzen neked a nyomorúság,
Énbennem ég a bátor háborúság,
Daloló uri göggel előllek,
Te arany, buta Baál, be gyűlöllek!
Dübörögve ha zúg az erő a szivemben,
Akkor sunyi két szemed észrevesz engem,
Fölemelt fejemet, korbács a kezemben,
Akkor, akkor, végnapodat, nyomorult, buta Baál,
Nagy-erős örömmel, ihajjal zengem!
Száz éhes kis papod papolhat -
Tőled s tőlük - soha én nem félek,
Vén Baál, de akkor megrabollak!

(Aludj, aludj, nagy álmod aludj,
Koldusból szökkent árva lélek!)

1922. aug.-szept.

A JÁMBOR TEHÉN

A csorda megjött. Vén, rokkant kapukba
piros leányzók állnak illeteg.
Várják az egyetlenke tehenet.
Friss széna barnul már a jászolukba.

Hozza adóját, sok zsíros tejet.
Dús tőgye duzzadt, nagy szemére zúgva
böglyohad-köd telepszik. Lába durva.
Fődísz rossz kolomp korcs szarv helyett.

Bögve megáll szokott-kopott helyén.
Most megfejik - a gyér fűből bő tej lett
s tejét nyugodtan adja le szegény.

Lustán csámcsog jó-régi jászla mellett.
Öreg jámbor bolond, de jó tehén -
tavaly is, most is drága borjat ellett.

1922. aug.-szept./1934

KUKORICAFÖLD

Osvát Ernőnek

A kukoricaföldön ülök, várok,
Tán arra, hogy a varju mikor károg
És mikor kell zengő cínnel tovaúzni.

A hús Alkony beborít csöndes kéikkel,
Én Rád gondolok nagy gyönyörűséggel
S szeretném a karom derekadra fűzni.

A Nap lement. Oly egyedül maradtam,
A Föld is kezd kihűlni már alattam.
A néma út fölött már a bagoly huhog.

A Nap lement. És én még várok, várok.
Terád várok. Nem jössz? És sírdogálok:
Szívemre a bánat halk csöppekben csurog.

1922. aug.-szept.

PARASZTANYÓKA

Vén, ráncos arca majdnem fekete,
Kiszíttá régen már a nap heve,
Fogatlan szája bús sóhajüreg,
Oly csöndes néni és olyan öreg.
Fonnyadt karjával multakat ölel,
Halálra vár s az tán sosem jön el.
Egyformán csöndes, zajt sosem okoz,
Sovány kezével lassan elmotoz,
Szentképet s egy fényképet nézeget -
Öreg korát dús bánat ülte meg.
Sokszor kibámul a kis ablakon.
Elrévedez egy álomalakon.
Gyér ősz haj szárad csontos csöpp fején,
Öreg királynő bú-trón tetején.
S úgy elfárad míg a templomba ér,
De elmegy, hogyha nyár van, hogyha tél,
Letérdel ott a bús hideg kövön
S ha van öröm, úgy néki ez öröm.
Lakán is ott borong ez a ború,
Falán sok szentkép, néma koszorú.
Macskája vén, már régen nem dorombol.
S az öreg anyó olyan szomorú.

1922. aug.-szept.

RÉSZEG A SÍNEKEN

Egy részeg ember fekszik a síneken,
A bal kezében tartja a butykosát
És hortyog. Alszik hajnali hívesen.
Az Éj az úton most üget el tovább.

Kuszált haját már ékesítette sok
Giz-gaz-szeméttel lágyan az éji szél,
Most hint az ég rá isteni harmatot
S meg nem mozog, csak melle zihál, hisz él.

Jobb ökle mint a talpfa olyan kemény,
Úgy alszik mint rég, anyja meleg ölén.
Ruhája rongyos. Még fiatal; legény.

A Nap se kél, az ég hamuszínre tört.
Egy részeg ember fekszik a síneken
És messziről lassan dübörög a föld.

1922. aug.-szept.

A BÁNAT

A bánat szürke, néma postás,
Sovány az arca, szeme kék,
Keskeny válláról táska lóg le,
Köntöse ócska, meg setét.

Mellében olcsó tik-tak lüktet,
Az utcán félénken suhan,
Odasimúl a házfalakhoz
És eltűnik a kapuban.

Aztán kopogtat. Levelet hoz.

1922. aug.-szept.

KÉP A TÜKÖRBEN

Hogyan volt, azt már nem tudom.
De mégis csak megláttam egyszer,
Bámultam rája nagy szemekkel.
Már régen volt, csak ezt tudom.

Néztem égve.
Arca, alakja tűztükörbe,
Szemembe rögződött örökre
S szívemre hajlott tündökölve.

Már régen volt. Nem is tudom.

1922. aug.-szept.

BOROS KESERŰSÉG

Öblös mellel szeptemberbe
Vad dalokra fenekedve,
Nekikeserülve most,
Rajt' igyunk egy huzamost!
Égjen a bor fene kedve
S forrjon át a dús erekbe,
Hát igyunk egy huzamost!

Egyik kortyra jó a másik,
Ifju fogam úgyse vásik
S fejem úgyis szürke lesz,
A bánattól szürke lesz.
Hejh, én láttam a bokáit!
Hajh, de bor a bátorság itt
S nagy-sanyaru ünnep ez.

Bor, cselédem így veszünk el,
Egymást égetjük tűzünkkel,
Hajh! de virul az a lány!
Hejh! de szép is az a lány!
S élni úgyis keserűn kell,
Ha veszni kell, hadd vesszünk el,
Csak viruljon az a lány!

1922. szept.

ARATÁS ELŐTT

A bús biborkirályfi, naplemente
Búcsúcsókjától ég a dús kalász.
Néhány vidám tücsök már dúdorász
S úgy ing a földön csendes este enyhe,

Mint vén öreg huszáron lóg a mente,
Kit nem ölel a nyárestéli láz.
De itt a búza s rozs méhébe száz
Apróság vár a fényre, napra, csendbe.

És várnak egyre mind a virradatra,
Mikor az égből napsugár perreg.
A duzzadt tábla jó, acélos fajta

S hajnalba jönnek barna emberek,
A válluk széles, nagy kasza van rajta...
...Szellő fuvall, a tábla megremeg.

1922. okt.

SPLEEN

Halál, terítsd rám köntösöd, hisz fázom,
Gonosz szélvész s vihar dúl bennem és süvölt,
A vágy-sakálsereg az égre fölűvölt
S bus esten meztelen bőrig megázom.

Sáros hideg föld húzza, szíjja lábom,
A bátorságom is bizony inakba tört.
S rekedt torkom ha még keserves dalra hörg,
Ne hidd, hogy élet-ének zeng a számon.

Mert jaj, bizony kék minden tagom s reszket,
Szemem homályos, célt, utat tévesztek
És fázom - nézd Halál, hí mostoha fiad.

Szeretne köpenyedbe burkolózni,
Már úgyse tudna vígan lobogózni,
Szegény, a lelke fázik s az élettől riad.

1922. okt.

PAP A TEMPLOMBAN

Fejem forró, de büszke templom,
Nagy orgonája bűgva zeng,
Sötét vér hull a kőre lent
Sötét oltárról, régi tempón.

Tömjének kába füstje leng
És nyöszörögve és sohajtón
Egy lélek sír a templomajtón
Bus éneket, istentelent.

Egy örült festő rég-időbe
Arcképet festett - haja szőke -
Oltárképül a csonttemplomnak.

Előtte ott áll a Halál.
Nagy csönd lesz. És a vén, komor pap
Halkan, csudásan prédikál.

1922. okt.

TÉL

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hogy melegednének az emberek.

Ráhányi mindent, ami antik, ócska,
Csorbát, töröttet s ami új meg ép,
Gyerekjátékot, - ó, boldog fogócska! -
S rászórni szórva mindent, ami szép.
Dalolna forró láng az égig róla
S kezén fogná mindenki földiét.

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hisz zúzmarás a város, a berek...
Fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.

Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
Hogy fölengednének az emberek!

1922. okt.

KOLDUS

Örökre látlak szépség-verte szemmel
- Ó bús szemem, ki szépeket szeretsz! -
Rád bámul hű szemem vak értelemmel,
Mindig Reád és bárhová mehetsz,
Mindig találkozol bolond szememmel,
A kapzsi koldus új nyomort szerez:
Szegényház óvná olcsó irgalomtul,
Mégis kiáll az útra s újra koldul.

1922. okt.

NAPSZONETT

A vén diványon hentereg a Nap,
Magával hozta erdők illatát
S kinek örömből semmi sem maradt,
Vidultan nézem én kopott diák.

Hogy nyújtózik, milyen kacér, hamis!
Aranyhajával elborítja arcom,
Lágy csókja éri rezgő ajkam is,
Ölébe békén árva főmet hajtom.

- Ó Nap, a csókod új életre kelt,
Ha simogat selyem hajad, még élek;
Rossz idegem új ösztönökre lelt.

Maradj örökre - éjszaka lesz, félek,
Az éjnek oly riasztó árnya van
S ó jaj, nem gyújthatom föl önmagam!

1922. okt.

PROLETÁROK!

Ma nektek tornyozó akaratból ekhózok öblös meg forró szivemmel,
Mert valaki belém kovácsolta a végtelen
Szeretet meg el-nem-csüggedés zengő acélját
És a neki-fohászkodások és a neki-keserülések
Tajtos csöppjeit is belém injekciózta,
Valaki, aki Krisztus ürege sebére nem rettegéssel gondolt -
Szent hallelujával lelkezte csókját
Az Emberisten fonnyadt ajakára,
Valaki, aki most
Pásztorok istenes kurjantásával
Közétek lendül belőlem,

Testvéreim!

1922. nov.

Ó ZORDON SZÉPSÉG...

*Versemmel hogyha megelégszel
- Kínáltam úgyis már elégszer -
Fogadd el: véres, könnyes ékszer.*

Ó zordon Szépség, trónusodhoz jöttem,
Bús koldusod, ki elfáradt szegény.

Vér-rózsák nyíltak lábom vak helyén,
De trónusodhoz mégis elvetődtem.

Ó zordon Szépség, mosolyogsz fölöttem
S hallgatva ülsz a dús Élet hegyén.
Egy ájult lelket hoztam. Az enyém
És följajnlom Néked összetörten.

Örökkön verte mákonyos varázsod,
Most oly hideg, mint néma mosolygásod.
S várna reá száz büszke viadal.

Ó hívd életre ápoló szavakkal,
Illesd meg homlokát meleg ajakkal!
Ó Szépség, nézz rá: olyan fiatal.

1922. nov.

ÜDVÖZLÉS

Ma újfent üdvözöl szivem
A szomorúság enyhiben.

Ma száll szerelmem bronzhajadra,
Mint holdsugár pajkos patakra.

Ma bús torokbul hull a szó,
Mint holt fölött a puskaszó.

Ma nem fogynék ki én a csókbul:
Galamb szemelne friss kacsókbul.

Ma ím elődbe térdelek,
Szerelmesen köszöntelek.

De férfiségom harcra int,
Csitítom, fölpattan megint.

S oly bús szivem, hogy még megöllek.
Nem ma, ne félj, ma üdvözöllek.

1922. nov. 9.

ŐSZI ALKONYAT

Kedves tanáromnak, Tettamanti Bélának

Az ősztői barna alkonyat
Halkan piheg a pelyhező havon.

Vállamra érzem szép, meleg nyakad
És messzi csókod itt az ajkamon.

Hideg vonyít, agyonmart arcomat
Forró öledre mégse hajthatom.

Be messze vagy még! Bús az alkonyat,
Lágy hópihékbe hull a bánatom.

1922. nov.

BÚS ÉNEKHIVÁS

Lelkem, részeg szavak örök-mogorva csőszé,
A pince ajtaját nyisd fel komor legény!
Ma bús vagyok nagyon - és, jaj, felejténém
Kegyetlen bánatom, mely ifjuságom ősze.

Lelkem, komor legény, ma ölni kell a bornak -
Pogány erős legyen: a súlyos alkohol
Csókolja szét agyam, ki verseket kohol
A szőke lány felől, míg sejtjei bomolnak.

S eredj a lányhoz el - ó, csókold meg helyettem
Szép ajkát, szép nyakát, durúzsolj önfeledten
Bódító dalokat: s amíg te énekelsz,

Alkoholos szavak ködös pincéje torkán
Vad orgiát csapunk, dalolva mint az orkán,
Bús szívem, én s a víg delírium tremens.

1922. nov.

VERSEK VÉGÉRE

Ó jajgató, bús hangok, a könyvetek megírtam
És most, hogy már reátok hajtom a fedelet,
Nem is tudom elhinni, hogy annyit összesírtam,
Hogy bennem annyi édes, részeg bú erjedett.

Ritka mosolyom dalba kiönteni nem bírtam,
Csak könny zuhant szememből, ó sírtam eleget!
Egy csúfos hang belülről üzött, hogy így megírtam
S higgyem, a víg Öröm hogy egész elfeledett.

De íme, bánatom már rímekbe van megölve
És sajnálom, hogy nincsen, ki szívemmel pörölne;
Ó gyertek vissza régi, enyhítő bánatok!

Én gyöngé legény verset vérrel nem áztatok.
De kotorász mellemben Magányom éles körme
S már sírok, mert egy szőke fejet nem láthatok.

1922. nov.

TANULMÁNYFEJ

Mély szürkeségbe szédült át a reggel.
A kocsmá terme sápadt, búskomor.
Dús polcain a sűrű alkohol
fondorkodik nagy, tarka üvegekkel.

Benn férfi ül s nehéz, vörös kezekkel
flaskót dédelget s dűnnyög, vagy danol;
földszín bajsza leperg a drága bor;
tört száraz tőfenék az arc, de ember.

Zsíros haján rossz bőrsüvegje rogyan,
nyakán csúf ér dagad meg egyre jobban,
agyán pihennek elfáradt borok.

Ködlepte, síkos szemsikátorában,
véres kövön a mánor tántorog.
Csak ül. S alakján bárgyú lomhaság van.

1922. nov. vége/1924

ISTENJÁRÁS

Az Úristen minket nagyon szeret,
Minket mindennap látogat.
Nehéz, kegyetlen-nehéz a lába
S egy-két magyar szív néha megszakad.

Istenjárás van, csöndesek legyünk.
Valaki bús dalokat dalol.
Tudom kicsoda - Ő az, énekel,
Csak énekelget bennünk valahol.

Hangja úgy búg, mint a nagy harangé,
Szeme vak, mindent eltipor.
- Úristen szeress, de ereddj innen,
Vendégre nem vár víg halotti tor.
Az Úristen minket nagyon szeret,
Minket mindennap látogat.
Nehéz, kegyetlen-nehéz a lába
S egy-két magyar szív néha megszakad.

1922 vége

(TÉGED SIRATLAK...)

Téged siratlak, büszke sirató.
Az Isten sem néz többé immár hátra
És hull a rokkant, tömzsi kis tanyákra,
Ó Ady, a magyar Ugarra hull a hó.

Az Isten sem néz többé immár hátra
S én nem tudok kiáltni: hejh! hahó!
Pedig kiálnék s jaj, csak elfuló
Keserves hörgés - az torkomra háгна.

Én nem tudok kiáltni: hejh! hahó!
Pedig nagy vétket én sosem vétettem:
Fekszem hanyatt a Pusztán megdermedten
S fagyott, fehér szívemre hull a hó.

1922 vége

SZERELMES KISZÓLÁS

Kegyetlen bánat marja meg szívét,
Mosolygó, mély szemét apassza, törje,
Dús bronzhaját a vágy cibálja szét,
Lelkét sorvasztó forróság gyötörje,
Ajkát a kín harapja össze, még
Imás, kulcsolt kezét is ejtse ölbe!

Magányos éj gázolja át eszét
És jajgató szerelmi örületben
Az én nevem sikítsa vad beszéd:
Ó, hívjon akkor, hívjon engem, engem!

1922 vége

A SZEMED

Nagy, mély szemed reámragyog sötéten
S lelkemben halkal fuvoláz a vágy.
Mint ifju pásztor künn a messzi réten
Subáján fekvő méléz fényes égen
S kezében búsan sírdogál a nád.

Nagy, mély szemed reámragyog sötéten
S már fenyves szívem zöldje nem örök.
Galambok álma, minek jössz elébem?
Forró csöppekben gurulnak az égen
S arcomba hullnak a csillagkörök.

Nagy, mély szemed reámragyog sötéten
S a vér agyamban zúgva dübörög.

1922. dec. 28.

1923

SZERELMES VERS

Hegyes fogakkal mard az ajkam,
Nagy, nyíló rózsát csókolj rajtam,
Szörnyű gyönyört a nagy vágyaknak,
Harapj, harapj, vagy én haraplak.

Ha nem gyötörsz, én meggyötörlek,
Csak szép játék vagy, összetörlek,
Fényét veszem nagy, szép szemednek.
- Ó nem tudom. Nagyon szeretlek.

Úgy kéne sírni s zúg a vérem,
Hiába minden álszemérem,
Hiába minden. Ölbe kaplak:
Harapj, harapj, vagy én haraplak!

1923. jan. 1.

ÖNARCKÉP

1923. jan.

Dacos, vad erdő sűrű nagy hajam.
Már meggyötörte asszonyujj viharja,
Forró száj baglya néha megzavarja.
Alatta zúg a gondolatfolyam.

Milyen mély medrü, nem tudom, de mély.
Hitek szirtjét bús iszapjába mossa,
Nagy homlokom a Vaskapu-szorossa,
Hol rég utat vágott a szenvedély.

Zord partján - csókhid szépen szökne itt,
Melyen portyázni víg asszony-tatár megy -
Örök-zsibongó, vijjogó madárhegy:
Sötét gond rakja barna fészkeit.

Szivemben vágyhegylánc, jaj-kráteres;
Még forró, füledt nyár vonaglik völgyén
S dermedt, havas csucsán „Ember”-t üvöltvén
Egy örült lélek máglyákat keres!

1923. jan. 5.

EGY ASSZONY S EGY LEÁNY

Ó messzi, messzi két szép Asszonyok!
Egy asszony s egy leány szivembe verten.
Mig értük tornáz ifju, büszke lelkem,
Vágyam közöttük gyáván kóborog.

És jaj a Végzet átkozott-konok,
Duhaj mámort csíhol sötét szememben
S dús, ölelő-nagy ágyu véreremben
Értük lihegnek megváltó borok.

A lány: Ős, termő, naphajú mező,
Az Élet vár szent méhében magokra
S úgy szól szava, mint hallgatag habokra
Ha lágyan símul esti evező.

Az asszony: Város, bűnös elveszés,
Rejtelmes és meleg homály, hol bongva
Búg esteórát vágyak titka, tornya
S forró polippá ájul át a kéz.

Két tulsó part. Közöttük égte annyit
S csókolja most is nagy szívem a Bor.
Mint szép, tűnő nap bánata mikor
Fáradt folyón sötétén átaranylik.

1923. jan. eleje

IGAZ, ŐSZINTE BÚCSÚ

Bús fejetekbe űzve jöttem.
Menykövek cívódtak fölöttem.

Láttam két nagy szemet, bogárvót;
A szép leánynak szóltam pár szót.

Tán szóltam néki. Meg sem bántam.
Én soha semmit meg nem bántam.

Nincs tartozásom: Mind adó volt,
Mellyel a világ szűken hódolt.

Abból se maradt semmi másnap.
S panasz se kell, azt adja másnak!

Hogy panaszkodtam néha mégis?
Hát szennyes néha még az ég is!

Átéltam már tizennyolc évet
S láttam, mit ér az emberélet.

Nem tarthat mások akaratja,
Én elmegyek, ha kedvem tartja.

Szeretsz? Ne menjek?...Vérre lestél,
Ó, kínban gyönyörködő testvér!

1923. jan. 8./1924. dec.

TOVÁBB ÉN NEM BIROM

Istenem, adj két megvakult szemet,
Imás ajkat, ki térden emleget,
Lelket, ki tudja, tenni bírsz csodát
S agyat, ki nálam sokkal ostobább.

Ó, rettentő Isten, nagy vagy, ha vagy,
Gyötrött testemmel bár pokolnak adj,
De másikat küldj - méltó-nagy kinom,
De, ó Uram, tovább én nem birom.

Küldj másikat, kinek meleg szavát
Bölcsőn susogják boldog, szép anyák,
Kiért a föld fáklyás öröme gyúl
S kinél hitványabb még a pénzes úr.

Ki nem gyűlölné pénzéhségüket,
Ki nem bánná, hogy minden szív süket,
Kit meg nem indít asszony és nyomor.
S mosolygó arca ne legyen komor.

Ó, válts föl, Isten, végre engemet
S a pénz miatt ájult nagy lelkemet,
Szédült időd forró lehelletét,
Hideg halálsohajtás fujja szét!

1923. jan. 9.

AD SIDERA...

Anyám, ki már a messzi végtelen vagy
S nem gyötrődöl, hogy nincs kenyér megint,
Nem sáppadsz el, ha szűkös este int,
Hogy kis rikkancs fiad vérebe jajgat.

Anyám, ki már a néma végtelen vagy
S borús szemed fiadra nem tekint,
Ó meg ne lásd az ólom-öklü Kínt -
Miatta zúg e tört, betegre vert agy.

Anyám, falatkenyért sem ér az élet!
De nagy hitem van s szép jövőnek élek:
Ne orditson pénzért gyerektorok

S tudjon zokogni anyja temetésén.
S ne rúgjon még az Ember szenvedésén
A Pénz.

1923. jan. 19.

A BÁTRAK

Ki gyáván várja a halált,
Magába zárja azt a föld,
Midőn a száj lilára vált
S két szeme rémületre tört.

Annak nem nyitja a titok
Bordó, nehéz, nagy függönyét,
Csak aki bátran állított
Elébe s büszkén tépi szét.

Ó nagy, ki bátran odaállt,
Hol búg a néma sejtelem
S szolgáját hívja, a halált,
Alázattal ki megjelen.

Minden liliom illata
Hűlő, meleg szivén libeg.
Ó szent, ki bátran, át, oda,
Ifjú lélekkel halni megy!

1923. jan. 23./1924. dec.

PETŐFI TŰZE

Falvát megörült népe lerombolá,
Házunk az nincs, fél fal, ha mi megmaradt,
Gonosz Tél van s e kis családnak
Tüze, Petőfi - az Eszme: hol van?

* * *

Petőfi Sándor, Tégedet ünnepel
A jajgató nép s a süket Elnyomás,
De nagy lelked tüzét, az Eszmét,
Cifra, hideg lobogás takarja.

Ó, ünnepelvén, mélyre temetnek el!
Petőfi Sándor, ámde azért nyugodj:
Az Eszme ég az elnyomottak
Büszke szívében örök dalodra.

És égni fog, mert nagy hitem ójja meg:
Világszabadság! - így köszönök, Vezér,
S örömtelen tizennyolc évem
Szent lobogója elődbe hajlik.

1923. jan. 23.

EGGYÉÖLELŐDÉS VÁGYA

Hiába gyúl ki nagy szemedbe máglya,
Csókos kin ajkamat hiába rágja
S ölelni vágyás: többet akarok.

Husodba forróság lohol lihegve,
Ruhád letépve szállna mély egekbe
S aztán? mi van még? - Többet akarok!

Mint csecsemő, kit gonosz, céda anyja
Kemencére vetett, mely összemarja,
Vágyban vonagló szép szivem olyan.

Ó úgy szeretnék eggyé lenni véled!
Hogy folya eggyé vérem és a véred,
Mint szélvész ültén két fáradt folyam.

Egy lelkünk lenne, mely nyugodtan lengne
És semmisülne át a végtelenbe
S betelt egy-test, mely többé nem akar.

Két bús álomvirág, mely egynek nyilhat.
Mint eggyé lesz a szellő és az illat,
Ha már sunyít a romboló Vihar.

1923. jan. vége

TÁVOLI ÉNEK

Ajkam hiába is haraptad,
Lehámlik róla már a bőr.
S emlékemen se csókol ajkad,
Csak úgy piroslik messziről.

Csak úgy piroslik messziről, mint
Lámpás sötét mezőbe lenn,
Hol már nincsen nap és idő sincs,
Fölötte néma végtelen.

S a lámpás zárt üvegje koppan,
Rászáll néhány szép éjbogár,
Rászáll, futos, lehull halottan:
A lángra mind halott-sovár.

S a lámpás ég piros színében,
Fölötte hűvös szél suhan,
A Távol száll a véren, éren
És szívem megremeg busan.

Ajkad nekem csak úgy piroslik,
Mint messzi vágy fájó szíven.
Tört színe nem vakít, nem oszlik,
Csak ring a bánat mélyiben.

1923. jan. vége

ÉJJEL

Halkan hörög végsőt a lámpa
S a nagy halál apáca-lánya,
Sötét királylány jó szobámba.

Hideg szemét szemembe oltja,
Csöndet simít bús homlokomra,
Nem érzi, gödre mily goromba.

Nem kérdi, szürke-é a vágyam,
Nem nézi, mily kopott az ágyam,
Csak átölel a csöndbe lágyan.

Pompát csókol szűz gondolatra
És megcsókolja, bármi gyatra.
Rokkant gyereklelkem ringatja.

Sötét haja szobámra bomlik
S miken komorság, köd borong itt,
Most megszépülnek ócska holmik.

És én kibontanám a vérem,
Ha hívna atyjához fehérén:
Várlak, fiacskám, régen, régen.

Hiába várom, hangja nincsen,
Mely ama palotába intsen,
Hol rég csüggök titok-kilincsen.

Egy eszelős öreg motyog csak,
Az esső s mindenütt kopogtat:
Halottak vagytok, csúf halottak.

1923. febr. 10.

MAGYAROK

1

Minek magunkat lassan ölni?
Nem jobb egyszerre megdöglölni?
Mint rokkant lábbal tántorogva,
Vizes, vak szemmel csillagokba,
Rossz, messzi csillagokba nézni
S régi dicsőséget idézni,
Idézni mind, mi ősi, ódon,
Hogy hátha mégiscsak megszánna
Az Úristen valami módon.

Minek magunkat lassan ölni?
Gonoszság helyett búza nő ki
Az égről földbe hullt szivünkön;
De igaz, nótás, füttyös másnak.
Magyar, köszönj az elmulásnak,
Nincs mit kereskedj már e tájon,
Akad legény, ki ideálljon
S ásóját vígan földbeszúrja!

Mit nyöszörögsz? nem akarsz halni?
Hisz életünk úgyis csak talmi
S nem is nagyon kell már akarni,
Akaródik ez nélküled,
Agyadban bár égő hodályba zárt
Riadt baromként bőg a rémület.

1923. febr. 15.

2

Bezárva okos örültek közé,
Szenvedünk, mint az eldugott kenyér.
Rab szíveink örök szerelmese,
A nagy világ minket hiába hív!

Ó nagy világ, csak érted éltünk eddig,
Száguldó, forró ménesek után
A barna földek múló dobaját
Szívünk teérted dobogta tovább
És mozdonyaink szálló dübörgése
Feléd lengeti most is lelkeinket!
S a nyomorultak, ők, akik miatt
Temetőnek is kicsi lett világunk,
Még ők biztatnak, hogy a pusztulást
Hős bátorsággal s daccal kell kibírnunk!
Hát lesz-e magyar, ha mi nem leszünk?

Ó be kicsi az ő piszkos vágyuk!
Alig látszik, hogy fájdalomkra csöppent.

Sikoltani!
Ha levegőtlen vihar a jajunk,
Akkor is csak
Sikoltani!
Hogy minden búzatábla kiperegjen.
Ó jaj, mi igazán tiszták vagyunk,
Nekünk nyisson ajtót a reménység!

1924 vége

ADY ENDRE HELYETT MONDOM

A sírás nekem nem kenyerem.
Az Úr megverte kushadt fajtám -
Most nekilátok s én verem.

Talán az Ima sáppad ajkán,
Ha az Üvöltés ott terem.

S ha föl nem üvölt hulla-fajtám,
Addig verem, mig szétverem.

1923. febr. 17.

ASSZONYVÁRÁS ASSZONYSZOBOR MELLETT

Asszonyra várok, aki vággyal telve
Most szép, forró kezével
Hajamba túrna s nagyon megölelne.

Asszony. S villogna bőre a homályba,
Mint ez a szoborasszony,
Kire félénken hull a holdvilága.

Asszony, kinek oly megadó az ajka,
Mint ez a szoborasszony,
Ki szép kőtestét félénk holdnak adja.

Nem is tudom: ki. Szent és messzi asszony.
Egy áldott száj, ki számra
Mohó polipként s forrón rátapadjon.

Súlyos parfümjé fojtogatva szállna
És megremegne szívem,
Mint szellőtől meging dús, déli pálma.

S ha megkérném, a szobor mellé állna -
Ó, forró, szép szobor, kin
A holdvilág is tüzes csókká válna!

Szobor, egy élő asszony állna melléd!...
Szobor, hideg s én mégis
Megcsókolom most fényes, büszke mellét.

1923. febr. 19.

SACRILEGIUM

Mint vad, részeg legény, kit mámorában
templomba visznek ördögös borok
s kurjongatván a Szűzhöz ott galádan,
felé ölelni vágyva kujtorog,

hogy megremeg a Gyermeke is karjában,
midőn a szeme véresen forog -
hogy távol vagy, ilyennek látom vágyam,
így motyog feléd és így tántorog.

Madonna-lélek, ó, azért ne vess meg,
hisz engemet, halálra, már keresnek
a bánatok, mint bűz tömeg, ha lát
szentségtörést, vad bosszuért kiált.
Tudom, hogy engem durván megköveznek.
Csak te megadd a Szűz bocsánatát.

1923. febr. 23/1934

EMBER IS; MAGYAR IS; MAGAM IS

Nagy szívemből a keserűség torka
Haló tüdőbetegként fölhörög:
No, valaki itt szép rakásra hordta
A szenvedést - s ez élet? és örök?

Igen, csak menni s üreges sebünket
Kitátva hagyni, lepje csak a por
S Istent keresni: Nagy Bírót, ki büntet
S bús keresőt ki anyaként apol

S az égre fölhörögni, nem találván,
És szitkozódni - hátha észre vesz
S tovább loholni elrugottan, árván,
Mert Ismeretlenünknek tetszik ez!

Bajnok-futók roppant, őrült arénán,
Hol mindenképp csak vesztes lehetünk
S Cézárunkhoz még esdekelni bénán,
Mert intésétől függ az életünk!

Éhessen bőgni és amit ha bántott,
Nem bántott így a Mammon ökle sem:
Rossz mellünk verve sírni miatyánkot,
Amíg mosolyg az Úr csak csendesen.

Ó szörnyű Úr, kit ember sohse látott,
Nem görnyedek már több litániát,
Robbanjon össze százezer világod,
Nem lesz itt úgyse boldogabb világ!

1923. febr. 23.

HÚSÉG

Mint holt leánynak őrült szeretője,
Ki este, hogyha gyúlnak csillagok
És fényük búsan, szomorún lobog,
Mint gyertyák, melyek, hol a szemfedője

A holt leánynak sápadtan fehérlik,
Búskomoran, hallgatva állanak;
Mint jegenyék, ha már leszáll a Nap,
Sötét csucsukra hintve égi fényit,

Haldoklóként, ki utolsót lehel még,
Melyben szép lelke rejtve szétoson -
Ki este surran álmos utsoron,
Hóna alatt biborló, hímes kelmék

S belopóztván félénk, nyikorgó ajtón,
Halkan könyez csöndes, fehér szobán;
Holtan hallgat csöndes, fehér leány
S künn ifju vágyak sírnak fel sohajtón.

Búját a borzalom, miként nagy, éji
Bagoly a szárcsát, úgy rebbenti meg.
De megcsókolja forrón hóhideg
Ajkát a holtnak, aztán elmetéli

Nyakát, fehér nyakát s vörös selyembe
Burkolva szép fejét, szökik haza
S habár a hús a csontokon laza
S már foszladoz, csak őrzi, őrzi egyre.

Úgy őrzi lelkem is te képedet,
A távoltól megóva, itt, szivemben.
De az nem oszlik: Bánatműteremben,
Ahol a szobrász sírva ténfereg,

Tört szobrokat szórván az éjbe szét -
Ott hallgat emléked halotti maszkja
S előtte, ami szóra nem fakasztja,
A szerelem pirosuló mécse ég.

1923. febr. 28.

LÁNYSZÉPSÉG DÍCSÉRETE

Espersit Cacának

1

Valaki másnak kéne mostan jönni,
Ki nálam mégis szebben tud köszönni,
Ki nem dadog, látván szépségedet:
Bátor, bolondos, lelkes nagy-gyerek.

Ki így köszönné: „Szépség, bárhová lépsz,
Neked lobog fel mindenütt a lángész
S mint ó remekművet, mely isteni,
Úgy megcsudál az alkotó zseni.

Ki trónusán a Nemlátottat várja,
Hódol neked művészek büszke álma,
Pedig halkán szólsz s mégis általa
Ledől a közöny Jerichó-fala!...”

Igen, tán így, de szebben, lelkesebben,
Mint tűzimádónak vak rengetegben
Áldó hozsánna zengne ajkirúl,
Ha körülötte az erdő kigyúl.

S én nem birom, bocsáss meg szép Valóság!
Csak lelkem tép még egy utolsó rózsát
S mint bánatkertész kis örömvizét,
Szirmát elődbe halkán hinti szét.

2

Mint vércsevágy a röpke vadgalambot,
Úgy üzöm a félénk szépséget én.
Mert búfelhős lelkem sötét egén
Valaki szeme fényeket zuhantott

S hallgatva várja most a méltó hangot,
Tudom, ki áldva csügg dicséretén.
S én szétmarcangolom, ha meglelém,
Mint vércsevágy a röpke vadgalambot.

S mely szárnyát fáradtan vonszolja, földön,
Mint ázott és beteg madár vergődöm,
Nem tudván méltón szólni szépségednek.

S várom remegve, mosolyogjon kedved,
Mert jó, ha vergődésem mulat:
Csak vergődés a méltó hódolat.

1923. márc. 1.

TEMLOM; HULLA; RÓZSA

Komoly, komor, magányos, bús templomkert vagyok,
Hol asszonykéz hiányán magasra nőtt a dudva,
A fojtó keserűség, de szűzi illatot
Ont közte sok dus szépség, virág, elrejtve, dugva.
Komoly, komor, magányos, bús templomkert vagyok.

Egy rongyos, béna koldus hever a kerti zugba,
Életvágyam hullája, kit a könnyörtelen
Pogány népség hagyott, hogy pusztuljon éhen hullva.
Most véres-rőt avart szór vad-lombos szerelem:
Egy rongyos, béna koldus hever a kerti zugba.

Templom szivem, de senki nem törődik velem,
Aranybálványt tömjénez, Igazságként, eretnek,
Fáradt harangozója pedig a kötelen
Feszül, riadt agyam, ha Szabadságot temetnek.
Templom szivem, de senki nem törődik velem.

Csak néhány régi hívem, ki kalapot emel meg,
Ha fehér papja, lelkem, ígét mormol maga
S köré poklos, rongyos, de szűz vágyak seregelenek
S álom-imájuk lebben s harsan zsoltár szava.
Csak néhány régi hívem, ki kalapot emel meg.

A zsoltár, hullaszag s a virágok illata
Az Igazság felé száll (Nem holdaz ragyogósdit:
Komor szentélyt hiában az Úr nem állata)
A végtelenbe száll és nagy egybe csókolódik
A zsoltár, hullaszag s a virágok illata.

1923. márc. 10.

(VERSEM KOMOR...)

Versem komor, félelmes bajtárs,
A jaj-mezőn, ha nagy a zajgás
Lábai vígadozva jönnek,
Mint Noé végén vízözönnek.

Súlyátul görnyed gyáva szív:
Sarkát keményen odanyomja,
Kegyelmet pallósára hív
S botor fülekhez nincs pardonja.

Ilyen legénnyel bizakodván
Győztesen állok minden tornán,
A senkiket hadakba lássam:
Megvédjük egymást én s bajtársam.

Bátor. De félek egytől én:
Ha szálló pihe napsugárban,
Csak, versem nagy szemed tüzen.
Meg kell tagadni bús bajtársam.

1923. márc. 11.

TAVASZI LABDAJÁTÉK

Piros labdámát föl-fölhajigálom,
Most néked játszom, néked egyedül.
Által a halk, mosolyos violákon,
Szépséged kastélyablakán belül,
Ó nézd a labdát, álom-égbe szállón
Nem napsugáron, szemedben hevül
Szép fénye, mint eső után a márvány
Szüz tóruul visszacsillan a szivárvány.
Ó nézd a labdát, hogy suhan zuhanva,
Mily fürgén szökken mindig újra fel!
Hajolj ki, hogy mosolyvirágid hamva
Libbenjen véle égi útra el,
Ne vess, ne vess, hogy száll s hull víg iramba,
Mig suhanása halkan énekel,
Ne vess s ne tudd, hogy majd szétszaggatom már
Gyötört szívem virágos ablakodnál.
Nem kérem, hogy virágid fõmre fonjad,
Csak mosolyogj ó, csak tovább ne menj,
Mert nagy, bús kedvem szürke verssé fonnyad:
Angyal nekül mit érhet még a menny?!
Mert istene leszel bár bánatomnak,
Borba vetem sebekre mart szívem:
Ragadja vad folyója tépett labdám,
Mig sírok, játékot s szemet siratván.

1923. márc. 12.

ÚTRAHÍVÁS

Képedet halk ritmusok ős habján
hadd viszem csak, szép, kicsi lány, magammal.
Ismeretlen, messzi vizek hulláma,
halld, idemormol.

Libbenő, lágy árnyad az ár locsolja -
csolnakom ring, szállna az útra máris!
Ó, hiszen vár engem a messzi szépség
szűz kikötője!

Jöjj velem hát, - szebb legyen égi partja
s büszke várát nagy szemed enyhe fényén
símogatván, tégye barátságosabbá
ifjui kellem!

Jöjj, utunkon majd gyönyörű szivárvány
színű álmom fárosza gyúl, ha este
fölsuhanván vágyim, utánad úsznak
s csillog ezüstjük!

Jöjj velem, mert nélküled is megyek már!
Eh, mit is vársz - jössz-e, vagy elragadlak -
akarasom nem töröm össze lányos
ostobaságon!

1923. márc. 13./1934

KALÓZKAPITÁNY INDULÓJA

A keserűség száll bús éji órán
Magányos, forró szívre úgy, amint
Vezérgályám vérszínű lobogóján
Sötét, nagy varjú súlyos szárnya ing.

Rózsát fogok: mert elszárad kezembe,
Asszonyt viszek: csókomtul összeég.
Varjas lobogóm soha nem veszem be,
Kinek nem tetszik, jöjjön, tépje szét!

Hahó, vulkánmód zúg a tintatenger,
Hahó, szent itt ki evoét kiált!
Hahó, a hullám fergetegesen ver,
De nem bántja a tengerek fiát.

Örömkalmáros, rossz polgári bárkán
Nyafogjanak csak utált untalant:
Árbócaim dühödt bórak cibáltán
Ujjongok, mint a tenger itt alant.

Részeg s komor legényim el se hullnak,
Örökkön élek, mint a Biblia.
Nyugalmas, nagy kikötőjén a Multnak
Nem állnának meg: mind lelkem fia.

De míg a poklozó csatán vesződöm,
Nehánya jajdul, sírva rajtam is.
Bocsánatot kegyel feléje gőgöm:
Szerencsétlen, de könnye nem hamis.

S ha sír az asszony, akit elragadtam,
Miként ő isten földi kedvesét,
Mint vihar bűg gyöngyös csigába halkan,
Susogok néki szép tündérmesét.

S hahó! prédák után rohanni aztán!
Szép síp a vész, ha süllyed az öröm.
Meddig? - szűkülhet száz vizi kuvasz - tán
Rudam ha unva magam eltöröm.

1923. márc. 15.

EZERFÁROSZNYI VÉGZET

Mintha szerelmes béka
Dús, füledt nyári réten
Lassan, pihegve mászna
Szép, szüzi tó fele,

Mohón reszkette ajkam
Úgy kúszik selymesében
Mélyillatú hajadnak
Fehér válladra le.

A szemed ne emeld föl,
Életberántó fénye
Zavarná most a szívem,
Ki rőt vágyam tüzén,

Magagyújtotta máglyán
Ma lelkesen elégne:
Őrjöngő tűzimádó
Módján szédült legény.

Ó, hadd öllek által,
Mint ritka aranyércet
Olvasztók forrósága,
Te, csókok ércere!

Vakult szemeknek ég itt
Ezerfárosznyi végzet,
Én éber toronyőröm
Kábulj te is bele!

1923. márc. 25.

(HA NEM VESZIK ÉSZBEN...)

Ha nem veszik észben,
A fárosz csak égjen:
Nem hallgatnak? dalolj szívem
Akkor süketségben!

Békességnek jöttem
S már gyilkot kötöttem:
Kain kell itt Ábel helyett
S Krisztus - elgyötörten.

Ki lelkét odadja
S ámul szépre, nagyra,
Itt kereszttel dorongolják
Hátulról azt agyba.

Elvész, itt ki békélt,
Jaj, szomorú vég ért:
Bűn a harc és harcolnom kell
Itt a békességért.

Bajtárs csak a testvér
S hullt hitem elestén
Egyedül, bús Igazságként,
Állok a holttestnél.

S én szent esküvésem
Szóljon hát egészen:
Vagy ölelő békesség már,
Vagy temető lészen.

Örültházba visznek,
Vagy szivekkel hisznek,
Vagy meg ólmot olvasszanak
Keresztelő viznek.

Lelkem: Krisztus arca,
Ránca: Béke harca -
Nem jöhettem félelbermód
Jajgató kudarcra.

S fárosz lángja lebben,
Meg se látva szebben,
Dalolni, ha nem is vészik
Nyomorú fülekben!

1923. márc. 26.

A BETŰK SIVATAGÁBAN

A gót s latin betűk sivatagában,
Fáradt diák, virágot keresek.
Oly szürke vagyok multban és a mában
S szeretnék élni én is keveset!
Tavas van, rajtam bágyadt barnaság van,
Az utakon vidám szerelmesek
S amíg viaskodom a Bánat-ölyvvel,
Az út, a fák, a rét - és minden zöldel.

Az ó betűkre friss könnyűket ejtek,
Nem hat reám vitéz lovagkora
És jaj nekem, hogy mindent elfelejtek,
Ha nevet alabástrom fogsora,
Mert bennem is lassan, szépen megerjedt
S kiforrt a szerelem részeg bora;
De ajkaimra gyöngyei se jutnak
S én nem lehetek társa mámoruknak.

Igy lassan vérzem el a tűnt ígéken
És nem csókolhatom meg a kezét.
Fejem sokszor töröm sok semmiségen
S áhítom közben léptei neszét.
És úgy szeretem, mint szerettek régen:
Hektor szerette így Andromachét.

Erősszívú volt Andromaché férje,
Én gyöngé szívem párját hát ne kérje.

Szeretném bátran becsukni egyszer
A kopott könyvek ócska födelét
És csókolózni illatozó esttel,
Mikor reám vár és reá a rét.
De jaj, vigyáz rám sok szigorú mester,
Csak vágyam kóborolhat szerteszét,
Míg én magam süket betűkben élek,
Mint Cháron hídjáról leszédült lélek.

1923. márc.

ELKÖSZÖNŐ SZELÍD SZAVAK

Már elhagyom tizenhét évemet,
Már elhagyom e kis vidéki várost
S a születésnap kurta korcsmájában
Mint búcsuzó cigány a faluvégen,
Még egy nótát is muzsikálok már most,
Hogy elhagyom tizenhét évemet.

Utas fiúnak szép, komoly anyám,
Az iskola is ad talán pogácsát.
Hisz tudja, majd a legjobb fia voltam,
Csak szőke szeretőm, a Líra rosszát
Bódított; és hogy mámorából váltsák,
Nincsen szebb csók - ugye, komoly anyám?

A félénk és komolykodó fiú
Szép temetőben, a szívemben porlad:
(Az élő harcos hős, de vén, komor bölcs)
A Gyermeket rossz, céda cimborái,
Korán vitték az emberek a bornak.
S a keserűség elvitt, jó fiú.

Uj és paraszti fütyként indulok
S ünnepnapoknak színes templomormán
Talán az első versek napsugára,
Talán az első, egyetlen leányszem
(Mindegy) a legszebb és örök ragyog rám,
Ki uj, paraszti fütyként indulok.

Van itt még néhány jó, idős komám,
Ölelő csöndje néhány öreg háznak:
Szeretlek, mint az álmodó a méhest.
Ó, itt a nyugalom zenél fülünkben,
Ha esténként békák harmónikáznak.
Nagyon szeretlek néhány jó komám.

S már elhagyom tizenhét évemet,
E kis vidéki várost elhagyom már.

Mert menni kell és én már meg se kérdem,
Hogy többet ér-e a rideg Öröklét,
Az egész világ kicsi városomnál.
Csak elhagyom tizennyolc évemet.

1923. ápr. 23.

KÖLTŐSZERELEM TEREMTŐ ESTJE

Az erdőben elülnek már a varjak
És lelkemben a sötét gondok is.
Szűz Hold csókolgat száz rügyező gallyat
S ujult szerelmet fehér arcod is.
Most minden: erdő, rét s az ég is hallgat.

S hallgatnak most a büszke dalok is.
De vége lesz e csoda végtelennek,
A Nap, a küzdelem kikél s hamis
Gondok, varjak szöllőkre, szívre kelnek,
A Hold lehull és véle álmom is.

A hajsza jön, a hajsza krajcáros, bús
S az estét várom: új holdat teremtsék.
Isten vagyok s a leghitványabb koldús!

1923. ápr. 26.

A LEGUTOLSÓ HARCOS

Valami forró, nyári éjszakán
Gyárfüst ölelt át lomha földszagot
S a legnagyobb lélek szökkent belém:
Az ucca és a föld fia vagyok.

Ma hat földrészre nyílik bimbaja -
Szép szívem óriás, piros virág
És villamos hullámok lengetik
Világbelengő, kitérult szagát.

Börtön, kaszánya, templom nem elég,
Hogy a hegyekről ledobja szavam
És minden ige fölöttem lebeg
És minden más szándék szándéktalan.

Ha én sírok, a világ vére hull,
Ha káromkodok, minden trón remeg,
Ha nevetek, az Isten is örül
S tavaszba szöknek akkor a telek!

Hitem a sors lesz: Szívbéli Urunk
Akar csodátlan, új, legszebb csodát -
Kaszárnyát, börtönt elrombolnak az
Arcunkról ömlő, lelkes lavinák.

Minden jövőendő tűz is bennem él,
Hogy az utolsó harcos én legyek.
A simogatás az én lobogóm
S minden megindul, hogyha én megyek!

A lelkesedés zengő süvegét
Égig hajtják a görnyedt napok,
Ha szívetekben a tükör leszek:
Az ucca és a föld fia vagyok.

1923. ápr. 27./1924

LÁZADÓ KRISZTUS

„- Ó Uramisten, ne légy Te a Jóság!
Ne légy más, mint az Igazságos Úr.
Több kalászt adj, de azért el ne vedd a
Rózsát.

Vagy ne maradj vén Kozmosz-palotádba,
Gyere ki, nézd meg - szolgád mit csinál?
Ronggyá nem mosná élet-subád ember
Átka.

S Neked könnyű vón a tövist letörni.
Tanulhatnál még tőlem is, Uram -
Én töröm s nem lesz vacsorám, csak - föld: egy
Ölnyi.

A telked azért mégis tisztitom csak.
És már egy nagy, sajgó gerinc vagyok -
Sokat görnyedtem, ne kívánd, hogy eztán
Rontsak.

Azért ameddig csak birom, csinálom,
Bár kezemen csalánmart hólyag ül.
S ha vihar jönne, mint a korhadó fa,
Állom.

De add kölcsönbe legalább subádat:
Téged nem ér el átok és eső,
Szép úr-kastélyod van és nagyon gyors a
Lábad.

Ugysem fizetsz meg munkámért eléggé -
Testemnek ágyam is hideg, a Föld
S aranyszavad átváltozott rossz, kongó
Érccé.

S munkámban, Uram, érek annyit, mint Te
Nagy passziódban; és a lelkem is
Részed lesz nemsokára s a legszebb fényt
Hintve:

A szemed lesz, hogy mindent láss meg itten.
Bizony mondom, még nincsen is szemed,
Most nem látsz. Lennél immár igazságos,
Isten!”

Fáradt baromként reszket lelke, teste,
Félmunkát végző társak röhögik
S feszül, mert tudja - reá korábban jön
Este.

Nagy, roskadt lelke igéket emel még
S kilógatja fakult, sápadt szívét,
Mint akasztott ember szederjes, szürke
Nyelvét.

1923. ápr. 29.

HAJNALVÁRÁS

Mint hajnal börtön ablakára,
Ugy jössz komor, bus életembe.
Mint hajnal börtön ablakára,

Ki nagy kedvvel jön, vígan zengve,
Rigók harsannak torkából ki
S a vén, öreg Föld lelkesedve,

Bokrétásan borúl bókolni
A friss, csöpp harmat-láb elébe.
S ő menyasszonyként csókol holmi

Hitvány gazt is - jaj - bő a fénye,
A rabnak mégis bekacag csak
S tovább suhan a messzeségbe.

És szívemet, szívét a rabnak
Letaglózza a keserűség:
Nem várta senki úgy a Napnak

Nagy, kacagásos élet-húsét,
Nem vár úgy céda szeretőre
Az elrugott, jó, balga húség -

S csak bekacagott: hadd gyötörje
Útált vágyával Éjfél-asszony,
Csak másszon nyögve körbe, körbe,

Minden téglát megtapogasson
S kacajom újra sírva várja!

S én várlak, várlak, sírva várlak -
Hajnalt a börtön ablakára.

1923. máj. 5.

HÍD ALATT

Patkány, szeretlek: tégedet szerelmes,
Vad csatlósként a Vágy azon üzet,
Hogy párod összemard, ha nem figyelmez.
És szabad vagy, nem mint a félszüzek,
Kik sűnyi koldusként az ékszerekhez,

Ragyogó csókhoz fűzik lestüket
S éjjel reszketve gyújtak tolvaj-lángot,
Sovár-lihegve pusztító tüzet:
Fegyencmunkában izzadnak majd - pállott
Szív lelküket, pállott ágy testüket

Verejték-vérrel marja meg, mint áldott
Lány vitriollal hűtlen kedvesét.
Patkány, szeretlek: mindazt megcsinálod,
A csókcsodát, mi tőlem csak beszéd.
Nem asszonyom volt s fáj, hogy messze szállott,

Mint loholó bolond előtt az ég,
S égő rózsát csókolnom bús karomra,
- Veszett ebként, mely rágja friss sebét -:
Ölelni vágyja s nem hajt irgalomra
(Bakó ha méri ártatlan fejét).

Patkány, szeretlek s nemsokára jobban,
Ha megfulladtam s lakmározol setét
Szemű pároddal rothadó husomban.

1923. máj. 14.

PÜNKÖSD ELŐTT

Szent, éhes lelkem, pünkösd ünnepére,
Mint jóllakott tuzok, magadba hullva
Feledd, hogy büszke, forró szárnyadat
Cibálja, tépi vérek irigy ujja.

Hiszen tudod már mi a Végtelenség:
A Végtelenség az a magyar bánat
S hiába vergódsz haló hattyuként,
Szomorubb lélek búsul majd utánad.

Ha idejöttél, tündökölj s dalolj csak,
E végtelen vizen büszkébben uszál
S csudáljanak, hogy méltóbban repül
Zilált szárnyad az égi Sziriusznál.

Szent vagy s ha mégis lenyilaz az Éhség,
Mint vadludat rozsdás vessző találja,
Ne sírj, dalold el híres éneked,
Hogy nyögve várjanak újabb csodára!

1923. máj. 18.

FURCSA FOHÁSZ A SINEK KÖZÖTT

Te a lelkek összessége
Fönn az égbe
Lenn az égbe, mindenségbe -
Meghallgatsz-e, Istenem?
Itt fekszőm elhagyottan,
Krisztus voltam,
Beteg nárcisz eldobottan
Halhat így magában el.
Már utamról visszatértem,
Sose kértem,
Port sose nyalt izzadt térdem,
Meghallgatsz-e, Istenem!
Most se mondom, hogy harangozz,
Bár a ranghoz,
Bocsánat bátor bitanghoz,
Megcsudálva illenék.
S messziről jön a vonat már,
Ünnep-naptár
Piros szeme s virradatnál
Fénye szebb-enyhén dereng.
Nem gőz, keserűség hajtja,
Enyim fajta
S mindegy, hogy ki tüzel rajta,
Hogy ki lesz a gyilkosom.
Ide senki több ne jöjjön
Ige-böjtön,
Tetvek megdicsőült főkön
Éhen hadd pusztulnak el!
Marnak a símító jobbon
S én szabódom
Tölcsérezni csudamódon
Lehetetlen koponyát.
1923. máj.

MÁJUSI ÉNEK

Örök reménység istenajka csókol
Keserű számra, Ember, égi dalt:
Nagy, szűz virág a roskadozó lombból
S Világbékeesség szívedből kihajt
És szeretettel, illatával hódol
Világszabadság, tavasz, téli rajt,
Undok lélek-fagyot feledve, Ember
Rácsókolom magam kezedre rajt,
Kérgén lihegjek Világszerelemmel,
Mert a Békeesség egyszer csak kihajt.

Ó halleluja, Május a szivekben,
Hozsánna, nékem ezt kell énekelnem:
Az Isten legszebb gondolata lelkem!
1923. máj.

A KOZMOSZ ÉNEKE

Szonettkoszorú

A melegszívű Költőnek,
a nagyszívű Embernek,
JUHÁSZ GYULÁNAK
aki örök Atyám és Bátyám,
nagy szeretettel és ezzel az ajánlásfélével:

*Lelked valami különös csoda:
Meleg szivárvány őszi éjszakában.
Ilyet még ember nem látott soha:
Elszomorodott megenyhülés.*

S mint ifjú fiatal menyasszonyát
Nászán meleg s halk csókokkal fogadja,
Bus negyven évedet szivünkön át
Már az Örökélet öleli.

Ujjongva hozom örök Koszorúm
- Tizennyolc évem legszebb rózsá rajta -
És méltó: vedd: Én túl a vak borún,
Bátyám, Krisztusig emelkedem!

1

Külön világot alkotok magam.
Mert mint baktériumnak csepp is tenger,
Idegen, messzi bolygó minden ember,
Kinek csak vágya, álma, gondja van.

És, jaj, nem élhet senki gondtalan!
S az erős is forog, de mint a henger,
Mely úttestet simít s dübörg, de nem mer
Fölsírni sírva: Fájt az oldalam!

S mert ez örök-Rendünknek tábla-bronzza,
Eggyét száz más kimért körökbe vonzza.
S csak néhány bús lakója sír e merszen.
Csak néhány gondolat örül bele,
Hogy mért virít, bár marja Űr szele,
Kerengő bolygó friss humussza, lelkem.

2

Kerengő bolygó friss humussza lelkem,
Nehéz ekével szántja milliárd
Vad, barna fájdalom s hegyes vasát
Mélyen lenyomva gázol át a telken.

Gőzös, meleg barázdákön vetetten
Kincses kalászok bólogatnak át
Az út felé, hol kényes, büszke fák,
A Szépség fái súgnak át a berken.

Alattuk Ámor ül, ki mindig éhes,
Sötét szeme s paraszti szája véres.
És éles sziklán gyilkos késeket fen.

Egy tiszta-Érzés arra bandukol
S forró vér gőze száll ködökbe, hol
Szépség-fák állnak illatokkal telten.

3

Szépség-fák állnak illatokkal telten,
Lombjuk örök, tél sem vehette el,
Ágaikon énekel a pehely
S észbontó pompa nő a téli berken,

Hogy dús istenkéz ősi fenyvesekben
Karácsonyokra nem diszítne fel
Igy minden ágat, hajnalon ha kel
Komoly nap is, ragyogva fényesebben.

Ilyenkor két gonosz titán-gyerek
- Kedvvel piroslik tátva-nyitva szájuk -
Csinál a hóbul élő, furcsa bábut
És hógolyóz, míg messzi munka van,
Hol tört Robot izzadtan ténfereg,
Dübörgő gépváros zugó agyam.

4

Dübörgő gépváros zugó agyam:
Hangja, mit roppant barlang-visszhang adhat
Mély orgonára, és a gondolathad
Rokkant derékkal görbed untalan,

Mint korhadt fűz görnyed szomorúan
Deres partján zajló, jeges pataknak.
(Az építők téglát téglára raknak,
Molnárok szíjja suhogón suhan.)

S mind robotol, minek? maguk se tudják,
De egyszer tán megunják ezt a munkát,
Izzadt ölükben örület fogan -

S - egyszerre mind! - kizúdulván a kába
Műhelybörtönből bős anarkiába
Szétkujtorognak részeg-boldogan.

5

Szétkujtorognak részeg-boldogan,
Elűzve a zsarnok királyt, a Gondot,
A gondolatok és az ízes lombok
Alól örök tavaszba száll, rohan

Lelkük, mintha a nap sugárban
Fölébredő baba kacag s a boldog,
Ifjú anya fülébe szárnya-oldott
Öröm csattog. De addig munka van.

Csak halk éjfélutáni éjszakán,
Mint szunnyadó kedvest meleg leány,
Cirógatja gyötört szivük az álom.
S mint éjjel-nyíló álóé-virágon,
A kertben, úgy csókolnak elheverten
A holdas fények rajta, mint ha kertben.

6

A holdas fények rajta, mint ha kertben
Nyugodt rögökre bő eső ölel
Jó áldást és a föld lomhán lehel
Sulyos, meleg szagot, mely égbe terjeng,

Vagy napsugár ha bódult szembe lebben,
Hogy száz mámorszin víg ünnepre kel:
Erőt, vagy vak mámort úgy hintnek el
A holdas fények emberbolygó-lelken.

Igy-ugy: Örök a férfibolygó társa,
Örök az Asszony, örök a varázsa.
S szerelme sokszor lidércként ragyog

S szépsége, fénye, hideg és balog.
Pedig kigyúl a vére, ha estenden
Világbogárkák szárnya csókra rebben.

7

Világbogárkák szárnya csókra rebben;
Az elefánt nagy vére mennydörög;
A vadgalamb turbékol és sűrög;
Az Ember szebben csókol s véresebben.

A nagy, elomló asszony-test esetén
Vonagló vággyá őrjít, mint örök
Földéhes, izzadt gazdát a rögök
Fekete zsírja, kapzsi révületben.

Az ordítás a torkom elrepessze:
Én - jaj - tudom, ez lesz az Ember veszte.
Egyszer hiába bűg illatozó est -

A Gyermekek ködében pusztul kóboran.
Kit úgy ringat, mint Nilus egykor Mózeszt,
Sötét hitem, szent hömpölygő folyam.

8

Sötét hitem szent, hömpölygő folyam.
Mélyében földet, iszapot keverget,
De szűzre mos minden fekélyes lelket
Hideg hulláma s mormol komolyan

És hangja mint busz apaszó, olyan:
- Gyertek fürödni hozzám, gyertek,
Ó gyertek hát fürödni, lelkek!
S kirúgott, éhes kutyaként rohan.

De nyáron új erőt dajkál a földnek,
Komor télen rajt jégablak törődnek
S kiönt, ha zúdul bánat görgetegje.

Mely fényét róla híven visszakapja,
Fölötte a magyarság bolygó napja.
S kereng a bolygó, mint fáradt agy este.

9

S kereng a bolygó, mint fáradt agy este
Örökké kínzó nagy kérdés körül
És mint a rab, ki börtönén belül
Falat tapint örülten - hátha gyenge.

Ó mért nem lendülhet a végtelenbe
Külömb, szebb Nap felé, amely hevül
S ölelő sugárt szálló-mederül
Melegen ont, megértően izenve.

Ó jaj nekünk, hogy így van immár mindig,
Szebb útra innen semmi el nem indít
S napunk hideg, mint rideg őszi este.
Tán fénye nem is volt soha meleg!
Szeretettünk csak hevülne meg:
Amint kihűl, lehull az éjbe esve.

10

Amint kihűl, lehull az éjbe esve -
Ó szűkösen, de addig bírja ki
Napom, amíg még Isten is - aki,
Mint vőlegény menyasszonyára lesve,

Kíváncsian kándit kitárt szivembe,
(Mert nem tudok gyöngyszót hullajtani
S busz nyáj-nyögést aklán tulhajtani) -
Hajnalt kacag, mert nagy-nagy szeretetre

Minden napok Egy-Nappá égnek össze,
Hogy minden bolygót melegen fürössze
Betelt életben lángjuk, mely lobog

Ujulva. - Isten, szörnyű álmodó,
Kiolvad szívünkől a téli hó,
Mint feledésbe hulló verssorok.

11

Mint feledésbe hulló verssorok,
Nagy bánatok is feledésbe hullnak,
Beteg ölébe megvacogó Multnak
S szépségük vissza is csak úgy ragyog,
Mint déli tájra messzi havasok.
Koldús-fekély nem bűzlik testvér-úrnak,
Rohadt sebek szelíd bűvá lágyulnak,
S meleg szép szóvá büszke kardvasok.

Puha kenyérhez bő, meleg tejecs két:
Szerető szívhez lesz Világbékesség.
Az éhendöglődő szellem röpkölhet
Új-izmú sasként Titok-csúcs fele:
Miért az Én? és végtelen fele,
Ha bolygók és világok mind kihűlnek.

12

Ha bolygók és világok mind kihűlnek,
Minden atóm az Ősbe visszahull,
Minden lélek az Úrba szabadúl,
Fakír és kéjenc ott eggyé békülnek.

Tömeggyilkos meg Krisztus testvérülnek,
Mint illat s dögbűz a magasba, túl,
Nyögés s röhej, mely tébolyog vadúl,
Fönn halk illatszinfóniába gyűlnek.

Minden világ a Mérhetetlen része,
Az Isten is a lelkek Egy-Egésze.
S szépségfáimra miért-varjak ülnek.

Minek? károgják és én nem tudom.
S tovább kereng bolygóm a bús uton,
Igazságnak gyujtván hűs fényt, az Úrnek.

13

Igazságnak gyujtván hűs fényt, az Úrnek
(Mert az Igazság: Élet és az Út,
Az Úr, a Mérhetetlen s fáj ha zúg
Hűs szele, mint ha komor felleg ül meg

Kezdő sárkányos jégvihart s kidülnek
Táltossa torkából nekivadúlt
Jeges lihegések s a meglapúlt
Vándor bőrén maróra keserülnek)

Az apró bolygó éppen annyit ér
Kicsiny körében, mint a Végtelen Fény,
Az Őslélek mérhetlen végtelenjén.
Velem az is, ki csakis halni él,
Egyenlő; ám hogy választott vagyok,
Komor bolygóm a legszebben lobog.

14

Komor bolygóm a legszebben lobog,
Mert nem zugat fényt senki szabadabban
A süketség éjébe s éhes rabban
Sültek szaga meg illatos borok

Se mankózzák úgy vágyát, mint robot
Után ha lángom rácsán át beharsan
Fásult szívébe, mint hol észak-sark van
Felbukkan bús, de tiszta napkorong...

A Békesség-Noé szivembe jöjjön -
Nagy tisztulás-özön zug bennem és
Bár keserűségvulkán düböröggjön,

Lávás szitokkal földve a vetést,
Nekem van szörnyű s lesz szép igazam.
Külön világot alkotok magam.

Mesterszonett

Külön világot alkotok magam.
Kerengő bolygó friss humusza lelkem,
Szépség-fák állnak illatokkal telten.
Dübörgő gépváros zugó agyam.

Szétkujtorognak részeg-boldogan
A holdas fények rajta, mint ha kertben
Világbogárkák szárnya csókra rebben.
Sötét hitem szent, hömpölygő folyam.

S kereng a bolygó, mint fáradt agy este,
Amint kihűl, lehull az éjbe esve,
Mint feledésbe hulló verssorok.
Ha bolygók és világok mind kihülnek,
Igazságnak gyujtván hűs fényt, az Űrnek,
Komor bolygóm a legszebben lobog.

1923. jan.-máj.

ALKOHOL

A rózsakötőjű nap csak nékem integet,
De nem borulok elé, mert úgyis rogyadozik a lábam
S nem is harcolhatok érte,
Mert az alkohol
Kopjás fiatal gerincemet
A nyomorúság abroncsává görbíti már
Lomha lángú poklos katlanában.

Erős kezemmel remegéssé bomlok, ám
A kérges, jó becsületű kéz
Nyugodtan heverész
Kinyúló nagy pihenésben az árnyék homlokán.

Nincs asszony, kire véres szememmel kancsalítsak!

Engem a legforróbb május is csak
Subás nyárral ültet vacsorához
S az íze is kevés.

S most szívem sem lombos erdő, hol szelíd remete
Békült szóval intne: Fiam, imádkozz!
A tisztaság napos mezőit s hús fenyvesét bevonta
Az elfásult mámor hója, jege,
Ijedten zuhan ott a kétségbeesés
Vasalt szánkója
Ismeretlen üregek borzalma fele.

Meglehet, hogy nem iszok többet,
Hiába köszönget
Síma, udvarias arccal az alkohol.
Többé nem packázik énvelem!

De akarásom leölt hízóként haldokol
És agyam szúvas, megrecsegő fáján,
Vén öngyilkos a padlás gerendáján,
Kinyúló nyelvvel lóg az értelem.

1923. máj. 24.

AZ ÓRÜLT HAJÓTÖRÖTT

Hahó, te gálya,
Rohanj, mint égő üstökös az éjbe,
Győzelmesen rohanj
A nagy Igazság szűk kikötőjébe,
Hejh! ott daloljon ágyúim száz
Keserű keselyűje békességet,
A hideg ég s a lángoló pokol
Hogy dögvészes borrá langyuljon át,
Hejh ujszülött, hejh, aki haldokol
S te is, te girhes, pókhasú világ,
Ihattok, mint a szomjas kút esőben,
Ezer cigány lesz, mind a gonosz lelkek,

Lakodalom a dicső Pusztulással
És Isten koronája lesz a serleg!
Szeretnétek, heh, tudni, mi lehet még?
Éjfél Hungária lehánya leplét
S mi víg hajnalba átmulatozunk -
Haha, szép ám a másvilági hajnal!
S ott istenpálinkát iszik mindenki
Egy-egy szívvel, de rugjatok még itt be,
Hisz pálinkáspohártok oly kicsinyke!
Dagadj vitorla, mint dagad a lelkem!
Hát hulljon szét a föld, ha ráfutunk,
De kikötünk az ősi telken!
(Hahó! - rikolt a zord sziklák fölött
S utolsó rongyát vitorlának tűzi
A víg magyar, örült hajótörött.)
1923. máj. [?]

VILÁG MEGOKOLT ÚTÁLATA

Nincs itt semmi szép, mert nincs igazság,
Kenyér-anyót veri az alkohol.

Elvonult a szép lélek-magasság
S ifjú apácaszívként haldokol.

Don Quijottként girhes koronánkon
Okos Panzákkal harcolunk s bután.

Nincsen illat sehol a világon,
Hullák rothadnak Volgán és Dunán.

Ó az Ember!! - hagyja karosulni
Az eszmét a butaság szöllején.

S mint ki vágy Krisztus sebébe nyúlni,
Ugy undorodok magamtól is én.

Aromaként öleli itt minden
Magába át a gyűlölet-ködöt.

Nagyon utálkozhatott az Isten,
Hogy ilyen csúnya planétát köpött!

1923. jún. 2.

EL INNEN

Hol a tiszta szavak nem dadognak,
El innen, végre, a magasba, föl!

El se mondom majd a csillagoknak,
Hogy a teremtő ember öldököl.

Teremtő ember? hát a teremtésük,
Vélték-e valamikor, hogy mi az?

Igaz életre való szelidségük
Csörömpölő páncélon rongy viasz.
Áldd meg, te Krisztus, a mi fegyverünket!
Az ének száll és kúszik a mise.
S a megdühödt vak látnivelőt büntet,
Pedig még fényt nem látott senki se.
Ó, él a fény, a tavaszi, ha itten
Fénynek is hiszik az őszi ködöt!
Nagyon utálkozhatott az Isten,
Hogy ilyen csúnya planétát köpött.
1923. jún. [?]

HARC A BÉKESSÉGÉRT

Gondom földörögő tankja alatt a föld,
Meddő nemzetem hadd nyögje dühödt vasát.
Ágyúzó keserűség
Marja puhára göröngye szíkjét.
Hörcsöghad bolya, hol vétve terem kalász:
Lőárkon nyomorúl gazda barázda helytt
S kóborgó ebek osztják
Pénze kidőlt igahúzó barmát.
Jóság legyen e föld, lassu eső ha reng
Új istent kereső bujdokolás egén!
Jusson végre igazság
Bő kenyéréhez a munka s eszme!
Kell, termő ez a föld: hullt bele sok derék,
Megforgatni ölet ésszel akarta mind
S éhen dőlt bele mind: itt
Száz akarat bomol őserővé.
Lelkem, gépvezető, hajdan időn kapás,
Föl ne hányd sorodat: nagy proletári sor!
Gyűlölség-zuzatóban
Áldd a vető s arató munkáját.
Gondom földörögő tankja, a szörnyeteg
Rút végzetje után szép hivatása: mint
Békesség deli gépe
Vonja az emberi szív ekéjét.
1923. jún. 12.

JUHÁSZ GYULÁRÓL VALÓ NÓTA

Hát huszonötév rút robotja kellett
Szép, szűz szándékok postakocsiján,
Hogy egy ital bor legyen áldomása?

Hát ezért szédült nagy, szerény szive,
Kürtjét fujván a tündöklő bakon?
Az értetlenség és a félreértés,
Magyar, dacos, konok-sörényű mének
Nagy bánatának szelid gyeplején,
Hogy végre mégiscsak falunkba értek.
Magyarország, duhaj legények falva,
Ó, itt nem is vár senki levelet,
Nem tud olvasni senki itt ígét,
Csak néhány ember nem írástudatlan.
Itt több a csaplár, mint a néptanító,
Ki fölolvassa a szerelmes szókat.
S az igehozót fitymálja a törpe,
Pedig nagyobb, mint száz Napóleon!

Huszonötéves málhás kocsijáról
Mindenkinek jár távoli csomag
S egy égi izenet, amit hozott,
Ahonnan jött, az örök szeretetből
S hová már vissza is tér nemsokára,
Csak huszonötév robotja után
Megissza ezt a hitvány áldomást.

1923. jún. 16.

URAM!

Nagy bánatomnak égő csipkebokrán,
Ó én Uram, hogy megjelentél nékem,
Tán már nem is bús fájdalom lobog,
Te tündökölsz e fonnyadt büszkeségen.

Átlátsz, tudom, a bűnök cifra gyolcsán,
Erény rongyán, bátorság mentebőren,
Mégis mindent levetkezem, Uram,
S elődbe küldöm lelkem szűzi pőrén.

Dús életemnek ifju vára omlott
Mohos magánnyá szépült és ma benne
Csak csipkebokrok nőnek, ó pedig
Egy lánynak csókja mind liliom lenne.

Uram, ki küldtél büszke vár urának,
Engedd, már lelkem riadót ne fujjon.
Szelíd remeteként az öregek
Szűk szíve odvas odujába bujjon.

1923. júl. 28.

(Ó SZŐKE CSÓKOK PARTJA...)

Ó szőke csókok partja, konok leány!
Meddig vonaglik még szomorú habom
Forrongó fergetegje elcsitulva?

Árbócom átok: gályahitem sülyedt
Nagy roncsa hullván pattog a szárazon:
Erős hajó parton silányka hullá.

Hát minden érces, nagy hitet összetör
A balga Asszony? - Harc ez, az ár s a part
Bús harca s hozzá holdfény-mámor járul.

De úr a tenger, mig csak e csúf világ
Almája érett áporodásba nem
Pondrósodik le Isten ős fájárul.

És így megy, így ez: százezer év után
Most is hiában bukkán ez ének itt
Szűzen, de szűzen: termőföld-ruhátlan.

Mert ártörő a nóta, ha sorsos és
Száz ringó csókom feccsen az égbe szét
Kibukkant ének színes zátonyában.

1923. júl. 29.

(MINT LOHOLÓ BOLOND ELŐTT...)

Mint loholó bolond előtt az égbolt,
Szökesége egyre távolabb száll.
S jaj, lihegve kell ma észbe kapni:
Szenteké az ég, ha sugaras már.
Kóboroknak otthonuk a csárda,
Asszonyuk a bujdosás virága,
Hejh, de az is, az is, hamar hervadozik!
S vélünk a vihar is csupán mulatozik.

Már virágos éneksüvegemről
A szerelem szalagját lebontom.
Vigye a szél, ha merre akarja,
Énutánam többé ne lobogjon.
Szebb legényre tűzze föl: a párja:
Dobott szívem más szerelem várja.
S a nyomorúságnak nem leszek adósa!
Te csak nyiladozzál, másnak-nyíló rózsa.

1923. aug. 9.

RÖG A RÖGHÖZ

Jöjj, testvérkém, atyánk, a bujdosó nap
a távol falujába ballagott.

Fönn már kigyujtják üvegét a holdnak,
a hamvas, égi templomablakot.

Fészkében ring a száz cikázó fecske,
szívemben minden mámoros szavad.

Reszket - mint ujjunk - mind a levelecske
és röghöz szorul a rög és tapad.

Egymás mellett mi is rögök vagyunk most,
minket a gyöngye, friss vetés szeret.

Jöjj, kedvesem, tested lelkembe hullasd,
bennünk a föld barázdát rejteget.

Az est sötét báránya ballagóba,
feketébb hulló selyemgyapja már.

És szőke hajad mintha mező volna,
mit teljesen betölt a holdsugár.

1923. aug./1934

MEGFÁRADT EMBER

A földeken néhány komoly paraszt
hazafele indul hallgatag.

Egymás mellett fekszünk: a folyó meg én,
gyenge füvek alusznak a szívem alatt.

A folyó csöndes, nagy nyugalmat görget,
harmattá vált bennem a gond és teher;
se férfi, se gyerek, se magyar, se testvér,
csak megfáradt ember, aki itt hever.

A békességet szétszítja az este,
meleg kenyereből egy karaj vagyok,
pihen most az ég is, a nyugodt Marosra
s homlokomra kiülnek a csillagok.

1923. aug.

(A LOVAK...)

A lovak kiháló fájából való
Húsz évszázad dögölt ki alattunk.
S de jó a fáradt embernek az ágy.
Szálláscsinálónk megbolondult,
Komám, itt más már nem marad,
A mában bérelünk szobát.

Mivelhogy hát sokat szaladtunk,
Azt hittük, hogy sokat haladtunk.
Ótától-ótaig lerongyolódott
Lábunkról már a lábbeli,
Vargát ugyan találhatsz eleget,
Foltnak valót is éppen eleget,
De ezt a világot kinőttük mi már,
Nagyobb kell, jobb kell: bennünk s a tetőn
A szélkakas ősz szele kornyikál.

Ez az ősz nem ért el volna minket,
Ha el nem hagytuk volna az eszünket,
De visszamenni s úgy újra előre?
Nyáron sütöttük valaha a csókot
S most köhögés ellen szopogassunk
Csóknak csúfolt cukros kis izét?

1923 ősze

TANÍTÁSOK

1

Lesznek, akik majd kinevetnek.
Ti ne hallgassatok azokra.

Olyanok ők, mint a cserepes
Urasági kastély gyermekei:
Nevetik a durvaorrú parasztot,
Mikor trágyás szekeren elindul,
Hogy kenyérré kovászolja a földet.

És lesznek, akik elszörnyülködven
Ilyesfélét beszélnek egymásnak:
Miket össze nem fecseg ez az ember!
Hisz ez bolond, zárjuk el hamar,
Lázás hitét lehűti majd a magányosság.

Erre pedig csak azt mondhatom,
Az én akarásom nem bolondság,
Hanem tövigkalászos táblája a tibennetek
Még csak csirázó búzaszemeknek.
Az én hitem a földnek melegsége
És miként a föld szétosztja melegét
Gyenge füveknek, rengeteg erdőknek egyaránt,
Az én hitemet úgy osztom szét közöttetek.

Ti mégse hallgassatok a szörnyülködőkre
És meg ne vessétek őket:
Mindannyian és egyformán
Testvéreim vagytok.

2

Ti jók vagytok mindannyian,
Miért csinálnátok hát a rosszat?

Néha úgy vagytok a rosszal,
Mint az ópiumot szívó a pipájával.
Ameddig csak tart a mámor, gyönyörűséggel telik meg,
Aztán pedig irtózik önnönmagától is.
Mert miért isztok pálinkát tej helyett?
Hisz anyátok teje sose válik pálinkává.

Ti jók vagytok mindannyian,
Hisz mindnyájan örültök a jónak
S fontoljátok meg amit mondok:
Nem sánta az, aki
Együtt lelkendezik a csúszkálókkal.

3

Ne legyen bennetek kegyetlenség
És irgalmasság se legyen bennetek.

Ha kegyetlenek vagytok,
Fiaitok is kegyetlenek lesznek.
Ha valamely bokron tövis terem,
Sarjadékán is tövis terem.
S elszaporodván tövestül kitépi
És kemencére veti a gazda.
Igy szakajtja ki kövér földjéből
Az ártatlanul kegyetleneket,
Már csak szülējük miatt is
S tűzre, háborúba veti: az idő.

Ne legyen bennetek kegyetlenség
És irgalmasság se legyen bennetek.

Az irgalmasok irgalmasságra várnak,
Ti pedig éljetez úgy és úgy tegyetek,
Hogy ne legyen szükségetek irgalomra
S ne legyen miért irgalmazni nektek.

4

Most a jövőendő férfiakról szólok.

Ők lesznek az erő és szelidség,
Szétszaggatják a tudás vasálarcát,
Hogy az arcán meglássák a lelkét.
Megcsókolják a kenyeret, a tejet
S amely kezükkel simogatják gyermekük fejét,
Ugyanavval kifacsarják az érckövekből
A vasat és minden fémeket.
Városokat raknak a hegyekből,
Nyugodt és roppant tüdejük a vihart,
A fergeteget magába szívja
S megcsöndesülnek mind az óceánok.
Mindig várnak váratlan vendégre,
Az ő számára is terítetnek
És megterítik a szívüket is.
Az Isten szerető öccsei ők.

Legyetek hasonlók hozzájuk,
Hogy kisgyerekeitek liliomlábaikkal
Ártatlanul mehessenek át
Az előttük álló vértengeren.

5

Az üvegöntők nagy tüzeket raknak
 És vérükkel meg verítékükkel
 Összekeverik az anyagot,
 Mely katlanukban átlátszóvá forr.
 Azután meg táblákba öntik
 S erős karjuk fogyó erejével
 Egészen simára hengerelik.
 És amikor megvirrad a nap,
 A városokba meg a tanyai viskókba
 Elviszik vele a világosságot.

Néha napszámosnak hívjátok őket,
 Néha pedig költőnek mondjátok,
 Noha nem több egyik a másiknál.
 Lassan egyformán elfogy a vérük,
 Ők maguk is átlátszóvá lesznek,
 Ragyogó, nagy kristályablakok
 A belőletek épülő jövőndön.

6

Előttetek egy ember ment el
 S utánatok is jön egy ember.
 Néhányatoknak mégis fáj a járás
 S fájnak a földes, iszapos tavak,
 Hol a verítéket és az út porát
 Le kell mosni a fáradt tagokról.
 Irtóznak tőlük s tisztaságra vágynak
 S tán alázattal fürödnének mindig
 Kristályvérében a megváltóknak,
 De nékik az élet iszapos gödör,
 Boldogtalanság öblögeti őket,
 Míg patyolat-fehérré facsarodnak,
 Mint a mosott ruha jó anyám kezében.

Reszketnek a vizek iszapjától
 És mégis, mégis, tisztátalanul
 Semmi kedvük sincsen továbbmenni.

Ti boldogtalanok, nem egyedül vagytok,
 Előttetek egy ember ment el
 S utánatok is jön egy ember.

Nézzetek apró unokáitokra:
 Boldog örömmel élnek a fogócskát
 És nézzetek ősz nagyapáitokra:
 Boldog örömmel ballagnak ők is,
 Miként azok a katonák,
 Kik akár veszített, akár nyert csaták után,
 Békességet áhító szivekkel
 Fáradtan, de füttyörészve hazafele mennek.

7

A tegnapiak és atyáitok
 A jajok lúgjával próbáltak mosakodni
 S íme, tinéktek nem kell kutakat ásni
 És nem szükséges,
 Hogy telesírójátok a kiapadt tavakat,
 Csak gyertek velem
 És el ne maradjatok tőlem,
 Az én számról friss források fakadnak,
 Merítsétek bele véres értelmeteket,
 Hányjátok el fegyvereiteket,
 Mert a szerszámok nem férnek kezetekbe,
 Még a múzeumokból is vessétek ki azokat,
 Nehogy ők, akikből én előrejöttem,
 Titeket vessenek ki majd magukból,
 Mint a fegyverek fegyvereit,
 Mert hogyha már muszáj választani,
 Inkább testvéreink közül hulljon el egy,
 Mint két idegen felebarát.

8

A koldusszegénynek krajcárt adtok,
 Noha ti is igazságot kértek
 S nem vagytok különben a gyilkosoknál,
 A sikkasztóknál, akik lányra pazarolnak,
 Mégis felakasztjátok, becsukjátok őket.
 Vagy hová lett a békesség a földről?
 És kik pazarolták ölebekre
 A felebaráti szeretetet?

Bizony, mindezek a dolgok
 Meglátszanak az idő könyvében.

Ó, jaj azoknak, akik
 Nem másszák meg a magasságokat
 S úgy kerülnek szavamat, mint a szakadékot,
 Mert az anyák teje könnyekké változott,
 Testvéreink elhulltak úgy,
 Mint jégzivatarban a gyümölcsök,
 Amelyeket senki, senki, senki
 Kosarába többé nem szed össze.

9

Isten országát hirdetem néktek.
 Szelid lehelete megsimogat minket
 És a börtönöket elsodorja.
 Fölméri örökdedigi szenvedésünk
 Fájdalmunk végtelen homoksivatagját.

Hiába hullott veritékünkkel
Könnyünkkel vérünkkel gondolatunkkal
Televénnyé forgatja majd
Hogy víg erdők és komoly akadémiák
Hazatrallalázzák bujdosó kedvünket.
Megbékélt nyáját a fegyvereknek
Nyugodt szavával gyárakba tereli
Az irigy gépek szerelemmel magasztalják
S arató kezeit
Alázattal nyalogatják a búzaföldek.

Isten országát hirdetem néktek
Aki eljön hozzánk: a földre
Aki nagyobb ünnep nálunk
Mert mindnyájunk ünnepe.

Készüljünk rája illendőképben:
Igazi lelkek melyet elzártatok
Hogy be ne szennyeződjék a robotban
Vegyétek elő immáron s öltések magatokra.
Foltozzák be a nem-törődömséget
És kössék maguk elé az asszonyok
Legtisztább anyaságukat
Illatosítsák meg homlokukat
És szakállukat a férfiak
Ősi testvériségükkel jószándékaikkal
A gyerekek kezében virágok legyenek
És gondtalanságot adjatok nekik.
Bölcs szivekkel örvendezzetek
És siessetek siessetek
Mert alighogy méltón fölkészültünk
Akit elűztek a hadnagyok
Nyugodtan biztosan észrevétlenül
Isten országa hazatalál.

13

Mikor raktok parazsakat
Már-máron látó szemetekbe,
Hogy ne csak lássanak,
Világítsanak is!
Szurkos fáklyát gyújtanak szemükben
Immár a hátulgombolós négerek is
S bennünk még sötétben alusznak a galambok.
Denevér-szárnyon röpködjenek?
Mert eljönnek a kormos fütyülő fickók
És darabos piros kiáltással behajítják
A földszintes múlt apró ablakait.

Bölcs, vén könyvekben áll, hogy por vagyunk.
 De én, aki a füvek beszédjét
 S a kométák dübörgését delelőtökre terelem,
 Tudom, hogy nemcsak por vagyunk:
 Por és Istenpor vagyunk.

Visszahullván
 A por a porral elkeveredik,
 Visszahullván
 Így keveredik el Istennel a lélek.

Ki szagolta meg közületek az égi virágokat?
 Ki állna nyugodtan robogó vonat előtt?
 Lám, az örökké-könyörgők se
 S mégis eltemetik a lelkük elevenen.
 Le kéne vágni szemhéjukat, mert mindig lecsukják,
 S akadna-e közülük is,
 Aki élő izmait elásná?

Ha már nagyon kell imádkozni,
 Imádkozzunk:
 Alkotni vagyunk, nem dicsérni.
 Gyerekeink sem azért vannak,
 Hogy tiszteljenek bennünket
 S mi, Atyánk, a Te gyerekeid vagyunk.
 Hiszünk az erő jószándokában,
 Tudjuk, hogy a Teljes Akarat voltál,
 Tudjuk, azért akartál bennünket és mindent,
 Hogy az idő kifogytával
 És a dolgok elmúltával
 A Teljes Értelemmé tökéletesedj.
 Most mégis megfáradván
 Dicséreteddel aratunk új erőt
 S enmagunk előtt is térdet hajtunk, mondván:
 Szabadíts meg a gonosztól.
 Ámen!

1923 ősze

FÉRFISZÓVAL

1

Erdő vagy, ifju lombos, ezredéves,
 Mely éjenként vad titkokat susog,
 Ott leskődnek lapulva terebélyes
 Nyugodt kéjekhez szörnyű gyilkosok,

A gyilkosok, kik mosolyodnak kését
Riadt szivemben forgatják vadul,
Míg más tájon a szerelem s a szépség
Vigan dudolva bölcsőket gyalul.

A szőkeséged kora hajnalég
És üzöm egyre, loholó bolondmód,
Kiben az örület tallója ég.
Mér földet lép ő, fellegekbe bomlót.

Mint izzó létra, végtelent hatolt át
Vágya, de rajta szédül és hebeg,
Ki futván, égnek viszi a lajtorját
És el nem éri soha az eget.

Bronz kebled hasonló a föld rögéhez:
A végtelen, mélységes földeket
Álmodják csiraszagu istenségek.
Szeretném asszonyként ölelni meg,

Ha forró, szomjas záporok után
Nagy roppant teste gőzöl és liheg még -
Ölelj meg, ó, most benned is talán
Minden lányt, asszonyt egyszerre ölelnék!

1923. dec. 5.

2

Énektestű és ismeretlen
Ő, az igazi kedves mindig.
Szivünk ormán él s minket is
Szelíd erővel odaindít.

Hogy meredekjén bátorítson,
Szerelme mély mezőkre tárul,
Ilyenkor egy-egy üstökösláng
Lelkünkbe hull a homlokárul.

Mosolya vízcsepptiszta tenger
S az ő szomoru mosolyába
Beléömlik minden más asszony
Tisztító, éhes kacagása.
Szelíd keze csak simogat majd,
Szeméből kibuggyan a kláris.
Zenélő, örök sebeinkből
Kihajtanak még violák is!

1924 nyara

KIÁLTUNK ISTENHEZ

Isten!

Kiáltunk hozzád:

Légy a mi érző, meleg bőrünk,
Mert megnyúztak bennünket,

A fájdalomtól már semmit se látunk
És hiába, hiába tapogatózunk,
Nem érezzük meg a dolgokat,
Csak azt, hogy irtózatossan fájnak.

Mi haszna, ha tudjuk, de nem látjuk,
Hogy belőlünk lobbannak ki tavasszal a rügyek,
Hogy fáradságnál hősebb a karunk
S agyunk robbantóbb minden dinamitnál.
Szavunk gyapjúja megpörkölődik
És keserű füstként hordozza a szél,
Mert nem takarózik senki sem bele.
Mindenkiből kicsurog a lelkünk,
Mint rozsdalyukasztotta kannákból a tej.
Szeretetünkkel sajttá ojtjuk mégis,
Hogy legalább a fiaké legyen,
Mert most leaggathadd magadról a csillagokat,
Itt a garasok fénye maradandóbb.
S nem fogad az asztalához senki,
Hegyek barlangos gyökereit rágjuk,
Az égen sem nap - aranytallér ragyog,
A mezőkön kutyatej sem érik.
Ó, légy a mi érző, meleg bőrünk,
Hogy a fájás leperegjen rólunk,
Mint a ludak tolláról a víz,
Hogy végre egyszer megfaraghassuk már
A márványszobrot és a deszkalócát -
Nem akarjuk, hogy holnapra maradjon
S a vizeken már delelnék a felhők,
Eztán már az árnyak sokasodnak,
Dologvégzetlen kell, hogy hazatérjünk,
Meghálni lecsukódó szemeid alá.

1923. dec. 15.

JÖVENDŐ FÉRFIAK

Ők lesznek az erő és szelidség,
Szétszaggatják a tudás vasálarcát,
Hogy az arcán meglássák a lelkét.
Megcsókolják a kenyeret, a tejet
S amely kezükkel simogatják gyermekük fejét,
Ugyanavval kifacsarják az érckövekből
A vasat és minden fémeket.
Városokat raknak a hegyekből,
Nyugodt és roppant tüdejük a vihart,
A fergeteget magába szívja
S megcsöndesülnek mind az óceánok.
Mindig várnak váratlan vendégre,
Az ő számára is terítenek
És megterítik a szívüket is.

Legyetek hasonlók hozzájuk,
Hogy kisgyerekeitek liliomlábaikkal
Ártatlanul mehessenek át
Az előttük álló vértengeren.

1923. dec.

ÜVEGÖNTŐK

Az üvegöntők nagy tüzeket raknak
És vérükkel meg veritékükkel
Összekeverik az anyagot,
Mely katlanukban átlátszóvá forr.
Azután meg táblákba öntik
S erős karjuk fogyó erejével
Egészen símára hengerelik.
És amikor megvirrad a nap,
A városokba meg a tanyái viskókba
Elviszik vele a világosságot.

Néha napszámosnak hívjátok őket,
Néha pedig költőnek mondjátok,
Noha nem több egyik a másiknál.
Lassan egyformán elfogy a vérük,
Ők maguk is átlátszókká lesznek,
Ragyogó, nagy kristályablakok
A belőletek épülő jövőn.

1923. dec.

(LEGALÁBB 20 FOK HIDEG VAN...)

Legalább 20 fok hideg van
A vén hóhányó jeget izzad
Az ég olyan mint a megfagyott vér
A jégpályáról most jön el a banda
A korcsolyázók sose fáznak
A farkasok már régen kipusztultak
Helyettük is ordít most egy rikkancs
Mindkét öklét szájába venné
S szeretne összébbhúzni magán egy télikabátot
Meleg ételt is enne
De mindezt csak jövőre kap majd
A tüdőbetegek otthonában
Nem adom senkire gummiköponyegem
Ostobaság is volna
Nem ér semmit és én meghülnék
A lányok is fáznak a sarkon
Nekem csak meleg kellene
Hideg van és beszélek a szélnek
Tán megenyhül leheletemtől
S nem borotválja bőrebbig a fagy
A vak koldus meg a gyerek arcát

Jó most ahol nem vágtak ablakot
Fa nélkül is befűl az emberektől
De hova teszik majd a muskátlikat

Aki magyar az nem fázik
De a hidegben mindenki ember
Aki fázik melegedni akar
Minket nem éget halálra a láng
Csak a hideg sorvaszthat össze
Hiszen magunk is tüzek vagyunk
Ne hamvadjunk széjjel hát hiába
Melegítsük az éghetetlen embert
Gyűjtsuk fel a fagyott századok
Eszkendőktől jégcsapos hodályát

1923. dec.

FÖLDMADÁR

Egyszerű volt és természetes,
Hogy megtanuljon szebben énekelni
Városokat tett a nyelve alá,
Okosabb volt a dologkerülőnél,
Karom helyett jóság nőtt a lábán
S ha csak egyet lendült is a szárnya,
Megrengette a levegő-vizeket,
Ismeretlen dolgok bukkantak elé
És harmatos-zöld fejére tapadtak.
Nappal fényporban fürdött,
Boldog volt és jó bizalommal,
Komolyan összeszedte a gondolatokat,
Hogy fészket rakjon saját hóna alatt.

De egyszer aranyból kívánta a búzát,
Telhetetlenül száz feje nőtt
S ezer szeme közül egyik se látott,
Csak a másikat nézte,
Hogy belegázoljon csőrével.
Azóta nem röpül tovább,
De a veríték zuhog róla,
Dolgos ujjai közt most nádasok nőnek
És egészen bolondul tollakat,
Meg népeket szaggat ki magából.

Ó, hintsünk tiszta búzát szemei közé!
Fáradt már szegény és kimerült,
Hadd legyen egyszerű ismét és természetes,
Álljatok szárnyaira, hadd ragyogjanak megint,
Egyetlen feje lesz és nem értelem nélkül,
Ha összecsókolózik mind a száz,
Gyűjtsuk meg a szemében magunkat,
Lásson ismét és kedve legyen szállni,

Megmerevült erein illanjunk szét villamosan
És saserejű szelíd galambként fog röpködni majd
Isten békességes homloka körül.

1923. dec. 23.

KARÁCSONY

Legalább húsz fok hideg van,
Szelek és emberek énekelnek,
A lombok meghaltak, de született egy ember,
Meleg magvető hitünkről
Komolyan gondolkodnak a földek,
Az uccák biztos szerelemmel
Siető szíveket vezetnek,
Csak a szomorú szeretet latolgatja,
Hogy jó most, ahol nem vágtak ablakot,
Fa nélkül is befül az emberektől;
De hová teszik majd a muskátlikat?
Fölöttünk csengőn, tisztán énekel az ég
S az újszülött rügyező ágakkal
Lángot rak a fázó homlokok mögé.

1923. dec.

[TÖREDÉKEK]

Kis Asszonyom ne sírj, nagy Egy vagyunk mi ketten,
A végtelenbe megmaradsz velem
Az Ének én vagyok s én rólad énekeltem.

1923 jan. vége

*

Szép, ártatlan, fehér galambot öltem:
Szivem, fogadd el ifjuságomat.

Rongyos, fakult hitem vadul sikálja,
De szűzre mossa ismét a harag.

1923. márc. eleje

*

Boruljatok csak össze bennem,
Bús Ember, bús Magyar
Mert Egy vagytok ti mindaketten.

Istentelen bú sarkvidékén,
Bús Ember, bús Magyar,
Boruljatok csak össze békén.
A fájdalmak nagy, éhes kedve
Ugyis megmar, miként
Veszett fókát nagy, szörnyü medve.

S fájásokat csak egy nagy fájás.

1923. máj. eleje

*

Mint tenger alól felrobajló vulkán,
Úgy szökken már vágyam feléd, hogy szörnyű
És forró szikláin neked, a messzi,
Vidám vincellérnek szent, csókkarós
És lángoló csudaszőlő teremjen.

1923. nov. 6.

*

Jaj azoknak, akik az isten
Kinőtt cipőit fényesítik
Akik elrongyolt lobogóval
Szívükkal, dobott önmagukkal
Fényesítik,
Jaj azoknak, akik az isten
Kinőtt cipőit fényesítik
Lehet foltozni minden világot
1923 ősze

1924

ÉS KERESSÜK AZ IGAZSÁGOT

Lábunk elkophat hónaljig,
Sej haj, füttyülve baktatunk,
Igazságot keresünk, de
Nem találunk még seholse.

Nincsen batyunk, csak az agyunk,
Betyárkodó Ábel vagyunk,
Nem kérdik, hogy szívünk dög-é,
Gondolatunk az ördögé,
Lelkünket meg Isten fogja
Sziklaszántó ostorosba.

Hogyha tél van, hát didergünk
S nem is tudjuk, hogy didergünk,
Szemünk, fülünk lefagy együtt,
Lázasszóval melengetjük,
Nem hálunk soha árnyékban,
Zsebünkben is csak szándék van,
Magunk vagyunk: a kenyerünk,
Hogyha vesztünk, úgyis nyerünk,
Ínség, asszony nem bír velünk,
Északnak meg délnek megyünk,
Koldusokkal parolázunk,
Ott a tanyánk, ahol ázunk,
Összenőtt már a két kezünk
S nem könyörgünk, nem vétkezünk,
Nagy éhünk van s nem éhezünk,
Mindig korábban érkezünk,
Szájunkra a jövő hágott,
Kiáltunk emberebb világot,
Szeretetet, szabadságot,
Szél a lábunk, arcunk áldott,
Nézünk minden követ, ágot,
Ahol utat ki se vágott,
Sej haj, dallal, jó vigasszal,
Asztaltalan szómalasztal
Keressük az igazságot.

1924. jan. 4.

KÖVEK

Öreg kövek, ne haragudjatok,
Ha taposlak, hiszen tinálatok
Nagyobb és mozgóbb taposó vagyok.

Szólok hozzátok, vén testvéreim,
Mozgóbb, nagyobb taposó tapos engem
S nem szól, csak jár az emberköveken,
Nem szól, nem szól, vagy jelekben beszél
És tán ti vagytok súlyos szavai?
Ó, némák, meg nem értlek titeket sem!

Miért van kő, ha nem lesz épületté?

Hát nem segít a jaj s az allelúja?
Se hit? se malter? se Krisztushabarcs?
Széthullt az ember millió darabra,
Mint esőben a vályogkalyiba.
És hol van az erős, terméskő-ember,
Kit nem tapos fájóra semmi láb?
Ó, borzalmas így: útfelen heverni,
Ha bennünket nem épít városokká
Gránithalmokba semmi építő.
Hiszen kölyökkorában az időnek
Egymást-karoló barlanghegyek voltunk,
Hol béke és szeretet lakott.
Széjjeltördelt a bölcsesség s a bomba,
Szétbomlasztott a gejzirlábu vér
S nyomoruságos könnyekbe merülve
Száz megváltó agy forr már, mint a mész,
Hogy értelmes várossá magasodjunk,
Mert most minden s egyetlen értelmünk
Az úton heverő kövek fájdalma,
Mely porban és piszokban taposódva
Templomtorony kupolájába vágyik!

1924. jan. eleje

IDE ÚJRA A SZERETET JÖN

Fejünkre tapodták a múltat,
Hanem a jövő csak megéri,
Dudvából föl a magas égi,
Mely ízes gyümölcsű embert hirdet.

Már izmainkka lett a szándék,
Tél-túl a szemek már nem sírnak
S volt-göthös anyák szerelmes pírnak
A napot kendőzik magukra.

Szándékoló, roppant kohókból
Már ömlik a vas okos formába
S nótás acél zeng majd, hol máma
És tegnap aranyat imádkoztak.

Az átkok már elátkozódtak,
A vér elvérzett, széjjelmarva,
És elrothadt gonosz hatalma
A gyümölcstdögvesztő rothadásnak.

Ide újra a szeretet jön
S gonoszok vége nyögi jöttét,
Nem mint eddig, hogy leütötték
S a jókat áldozták eléje.
Ide újra a szeretet jön

S mindenkinek fakad bocsánat,
De addig jaj, kik látva látnak
S a vaknak nem adnak szemükből!

1924. jan. 22.

MIÉRT MONDOTTÁL ROSSZAT NÉKEM

Miért mondottál rosszat nékem?
Én nem bántottalak, barátom,
Hogyha valamiért haragszol,
Szívesen bocsánatot kérek
S szeretném, ha most velem jönnél,
Megnézzük majd a favágókat
S leheverünk együtt az erdőn,
Fejünk fölött hullámszanak a lombok,
Hús tengerfenékről az eget nézzük,
Ahol meg zsenge felhők lombosodnak.
Ott nagy nyugalom karol majd belénk
És nekünk az most olyanigen jó lesz,
Háromszoros a jó, ha kettő kapja,
Azért szeretném, hogyha velem lennél,
Mig odahallik este a harangszó,
A bogáncsokat leszedjük egymásról
S hazaballagunk éppolyan fáradtan,
Miként a kapás, szórtalan munkások,
Akik a földek békés erejébe
Százannyit termő magokat vetettek.

1924. jan. 23.

LÁZADÓ SZENTEK

Ülök én újfent dögvórást a porban.
De gonoszok csontjából őrölt porban.
Uram, én is keresztelek újra.
De fejemet oda nem adom újra.
Én nem áldozom föl többé Izsákot.
Inkább magam, de soha Izsákot.
Szólok, hiába, Szodoma rám se hallgat.
Szólok, de annak, aki majd meghallgat.
Menyország kulcsát én a földre ejtem.
Vén szívemet is a földre ejtem.
Csak bennem legyen gonoszság helyettük.
Engem büntess meg tűzön őhelyettük.
Csak a szegények jutnak a pokolra.
Én nem vigyázok többet a pokolra.

Gyógyíthatót én meggyógyítok most is.
De halottakat nem keltek föl most is.

1924. jan. 28.

VILLÁMOK SZERETŐJE

Ördög röhög és Isten sír belőle,
Pap és csibész a villámok szeretője.

Mindig beszél: „Mondd, testvérem, nem alszol?”
S legszebb álmában kenyérháját majszol.

Búzáat vet s hideg csillagokat gyomlál,
Korgóbban korog húsz dühödt gyomornál.
Hordókra áll és templomokba tér be,
De vasgerincű és még nincsen térde.

Ha szép idő van, a földeken fekszik,
Csak ritkán békít, csak ritkán verekszik.

De fergetegben hegyormokon állva
Villámszívét az éjszakába vágja.

S míg ember, barom, fa szelíddé retten,
Boldogan sír a megtárult egekben.

1924. jan. 28.

NŐ A TÜKÖR ELŐTT

A tükör előtt öltözik. Csupasz,
Akár a frissen megköszörült penge.
Nem látta férfi, mégis beleszúrja
Kegyetlen tükre minden férfi-szembe.

A tükör előtt öltözik. Gyapjú
Kelmét neki növeszt a férfi nyája.
Szoknyaként veszi magára a poklot
S az ég fodorként hullámszik alája.

Hajára aggat mély rejtelmeket,
Vagy hajnalból köti ragyogó kontyát
S a férfierő roppant vásznait
Ujjai apró szallagokra bontják.

Fülönfüggőül szívünket veszi,
Nem hallott zenét csak neki zenéljen
És nyelve alatt jéghegyeket hordoz,
Hogy forróságát elvermelje mélyen.

Lelkiismeretünket gyújtja föl,
Hogy szemöldökét véle bekormozza,
Tíz manikűrözött méregfogát és
Ajkát vérünkkel festi meg pirosra.

S már készen van és nincsen rajta más.
Á, dehogy! tán csak egy virágszál éppen!
Annyira egyszerűen indul el,
Hogy szőnyegére: holt agyunkra lépjen.
1924. jan.

KEDVESEM,

Bizony a szirmok összeborulnak este.
Nem akartalak megcsókolni se,
Csak hogy kicsit itt érezzelek mellettem,
Mint kisgyerek az édesanyját.
A vackorfa a beojtott ággal összenő,
Én is jobb vagyok, hogy beojtottál csókjaiddal,
Én kedvesem,
És szebb is vagyok, miként az éjszaka
A számlálhatatlan csillagoktól.

Meleg vagy: esőt hozó tavaszi szél,
Mely fogócskára tanítja a gyerekeket
És fölkelte a sáros füveket.
Régóta várt mellem bozontos rengetegje,
Hol éhesen meg félfagyottan
Indulatok aggancsos csapata öklelődött
És most, íme,
Békén legelgeti liliomszavaidat
Meg a violákat.

Mert megjöttél, hisz meg kellett jönnöd,
Én kedvesem.

Még sötét van,
Leheletünk se látszik,
De ablakunkon ragyognak már a jégvirágok,
Odaki hajnalodik
S én még mindig csókokat beszélek.

1924. jan. 28.

NYÁR VOLT

Nyár volt,
De mindnyájan fáztunk,
Hát begyújtottunk a mesekályhákba,
Ott melegedett belém,
Hogy valahol, ahová elérünk,
Vár ránk a lány, aki mi vagyunk,
Vár rátok a legény, aki meg ti vagytok,
Biztosan és észrevétlenül,
Mint hóborított földekben a tavasz

És előjön és megigéz,
Ha napszivünk kisüt szép homlokunkon.

1924. jan. 29.

KOMOLY LETT MÁR

Komoly lett már hejehuja lelkem,
Addig jártam ősz Uramhoz én.
Ott is, ott is mindig csak követelőztem,
De mit akartam, de mit is akartam?

Kalapáló, hajórakó kedvet,
Meleg asszonyt, hálószőni is,
Hogy én, gyarló eszem szerint értelmetlen,
Botor tengerének értelmet is adjak.

Mi voltam én?... Oktalan próféta,
Cifra szóvá gyötört akarás,
Irgy, ha a másik szebben mond ígét.
Hiuságból vágytam töviskoszorúra.

A fájdalom Isten feddő szava
S fájdalomtól csöpög a szívem,
Mint bő veritéktől a szegények arca
S meleg olajtól a gépek karjai.

Nem kérek már bús bocsánatot se,
Csak igenigen alázkodom.
Nincsen az az asszony, akit nem kívántam
S asszonyriasztóra könyörgöm az arcom.

Érzem, hajnali falucska lettem,
Szelidség nyugodt tehenei
Ballagnak belőlem az Ur kegyelmének
Friss és térdigfüves legelője felé.

1924. jan.

LOPÓK KÖZÖTT SZEGÉNYEMBER

Lopók között szegényember,
Szegényember sose fél,
Minek félne, szíve, lelke
Erősebb a többinél.

Lopók között szegényember,
A Jóisten megsegél!
Nincs tehene a szegénynek,
De ha van is, elvetél.
Lopók között szegényember,
Szegényember kapanyél.
A világot megkapálni,
Szegényember annak él.

1924. febr. 8. előtt

NYOLCESZTENDŐS LÁNYOK

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Apró ördögök, de szentek,
Homlokuk friss, meleg kenyér,
Szén a szemük, szénparázs.

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Mint a virág, úgy szeretnek,
Ugy szeretik a fiúkat,
Akárcsak a gyöngyvirág.

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Ha sírnak is: csak nevetnek.
Messze vannak, messze vannak,
Mint a vidám csillagok!

1924. febr. 8.

MŰVÉSZET AZ EMBEREK KÖZÖTT

Kerekék lehettek a talpán,
A táncosnő begurult szemeinkbe,
Egyszerű volt, de ragyogott, mint a kolibrik.

Képzeld el a lápon libegő
És nyújtózkodó, nyurga lidércet.
Szebben ugrált a fiatal kecskénél,
Vagy mint a hamarkedvű komondorkölyök,
Ha futkároz és hempereg a fűben!
Még az esztendőalvók is
Szívesen vele-riszáldottak volna!

Azt se tudom, ki volt mellettem,
Az ujjongás együtt sejhajozott bennünk -
Aztán hirtelen kihült a terem
S mi, emberek, szegények, ismét
Idegenül néztük végig egymást.

1924. febr. 12.

(SZŐKE HAJAM...)

Szőke hajam már kibontom a szélnek
De arcomat mosolyba takarom
A hiába várt csókok igazát
Elbocsátja az asszony-hatalom.

Rózsákból rakni mindig-égő máglyát
Jól csókos tűzimádó tudna csak
Hát elbocsátlak csókos csóktalan,
Már lángot hívőbb kezek gyujtsanak.

Megosztozunk most iker életünkön
Tiéd a vágy, enyém a szerelem
S kihullsz belőlem, mint az üstökös,
De emléksillag száz marad velem.

1924. febr. 13.

SZELID, BÚCSÚZÓ ASSZONY

Pusztába viszi csókjait magával
Bölcs, bús fakír lett asszonydervised,
Hullámozó violamezőket lábal,
De virágot nem ad már senkinek.

Akartam volna: Ragyogó árnyék légy,
Mely büszkén gyöngé, víg nyomomba jár,
De már fölöttem barna lett a kék ég
És ragyogásod kísértetre vál.

De nyugodt vagyok, mint a végtelenség,
Vagy falevél a zúgó tengeren,
S az emberekhez mosolyogva mennék,
Hisz akkor se lesz senki sem velem.

A falak sírtak nagy szomorúságot,
Naptalan életemnek falai,
Nem én sírtam, mikor szívembe vágott,
Hogy búcsuzót kell immár mondani.

Könnyű legyen emlékem, mint az illat,
Mely egekig száll és legyen örök,
Amíg szívemből máglyarózsák nyílnak
S feláldozott szerelmem füstölög.

1924. febr. 19.

SZERETŐK

Furcsák és betegek,
Kik sebeket vetnek egymásba, hogy
Beboronálhassák.
Télen tüzek - nyáron
Források fakadnak ujjaikból.

Fáradatlanul csak
Az örök gyönyört szigonyozgatják,
Jégtömböket olvaszt
És szőlőhegyeket
Szárít ki sivatag lehelletük.

Kalászos szemükből
Kiszédült az arcok meleg magva,
Kihull az értelem
Rossz vihederéből
Bomlottpántú, meghasadt agyuknak.

Összemart szájukra
Még tétova mosolyt tetoválnak
S csókjuk, ölelésük
Zengő kerteken át
Egy bibére lopja a szerelem.

Míg a bolygó-bimbók
Meg a virágok milliárdjai
A fényt és virágport
Frissen, egészséggel
Minden társuknak széthajigálják.

1924. jan.-febr. [?]

ROKKANTAK

Parasztlábaikról
Leamputálták az ásót... Nem veri
Színek meleg esője többé
Szemük szárazságát.

Gránátokba törte
Karcsú gerincük acélobeliskjét
A sátános tankokká vedlett
Harangok ütése.

Áttört tüdejükön
Tajtékos borzalmak marsolnak nyögve
És lány agyukra internálták
A Szibériákat.

Ők azok, akikből
Még visszakaptak valamit az anyák
Amaz emberebb gödrök vámján,
Hol most meszesednek

Eggyé mindenfajta
Dadogó Krisztusok, hogy irtózatoss
Hegyibeszéddé magasodjék
A hörgés bacchanálja.

Hiányzó karjukon
A kenyeres tenyér megöklösödött
És szívükben égve harangoz
A Békesség elé.

1924. jan.-febr. [?]

JÓNÁL JOBB

Páris, Berlin, Moszkva és Szeged -
Kevesen vannak jó emberek.

Akik meg vannak, jajgatni vannak.
Narancshéjnak is útjába vannak.

Gyöngé harmat, ösztövé: fölszítja a nap.
S folyómedret mosni? Ki hallott olyat?
Huncut a jószág, ha szégyent hoz a jóra -
Minek jószág-festék a jót-akaróra?
Van hű komondora, van bő karikása -
Melyik juhász bög, ha megszabad a nyája?
A vasnál több az olvasztó kohó,
Jónál több, jobb a jót-akaró.
Washington, Wien, London és Czegléd,
Rossz ember ügyiscsak mutatóba lesz még.
1924. febr. 22.

KAKUK MARCI

Kakukkos isten rakott idegen világ pihéibe,
Arcunkra könyvelt bizonyossággal
Mi tudjuk, ugye, gyöngyöm-bogaram.
S kihajitnak csavargónak az utakra,
Ahol vásárra szekerezik az öröm.
De megterít a nyár eperfák zöld abroszán.
Testes mosónővé negyvenévesedik
Diaboló-derekú Beatricénk,
Kinek szemében galambok laktak egykor.
Lábainkon kolonc az országút,
Megennénk egész kukoricatáblát,
S elhiheted, az a legnagyobb bajunk,
Hogy muszáj lenni becsületes őszállatoknak is,
Akik nem hordják zsebben a gerincüket.
Rózsás alakod is csukaszürkére mázolja,
Torkodat elvitték gépkocsitűlőknek,
Hirdetőoszlopok árnyéka vagy,
Más se maradt belőled, mint a: Kakuk Marci.
Néha van úgy, hogy fejed a szomorúság zsuzsujá
És a piszkos járdáig fityeg.
Ilyenkor kivilágítják a városokat
S legszebbre festik magukat a lányok.
Zokognál is, de nyelvem alá duglak,
Mert ángyod is tudhatta, mikor megszületté,
Azért születél,
Hogy plébánia légy a templom egerének.
És szélben szoknyaként gyűrődő bőröd alatt
Mennél jobban szétsárgul a papirmadzag,
Inaimra annál inkább drótkötelek nőnek.
Te vagy sokunk szándékának rúdja
És nem vagyunk vak csillagászok,
Azt akarjuk, vakondok is lássa,
Hogy a kelő nap mennyire illik hozzánk!
1924. márc. 11.

SZOMORÚFŰZ

Lábonjáró szomorúfűz,
Hivesség csal, hivesség űz,
Hivesség űz, hivesség csal,
Ez patakkal, az meg faggyal.

De patakra nem talállok,
Mindenütt csak fagyot látok.
S patak kéne, napfény kéne,
Lehevernék az ölébe.

Megduzzadnék, mint a többi
Szerencsésebb erdőföldi.
Virágoznék, mint az égbolt,
Ha a kakas kukorékolt.

Bokrok előtt alázkodok,
Csillagokhoz fohászkodok:
Hé csillagok, jó csillagok,
Patakra már hol akadok?

Leveleim, vigasságom,
Nem ér utól bolygó lábom:
Elhullajtván vigasságom,
Marad a szomorúságom.

1924. ápr.

KI VERNÉ FÖL LELKÜNKBEN A LELKET?

A meddő dombok homlokából
Kiemeltük a csillagvizsgáló gondolatokat,
Föl, föl a magasságig
Repülőgépeket hajigálunk
És roppant, visszahulló pályájukkal
Kipányváztuk a madarak birodalmát,
Mozdonyokkal korcsolyázunk messze földre
És kantárt holnap elektromos hajókból dobunk
A sörényes, üvöltő tengerekre,
De emberek, emberek!
Ki venné újból észre,
Hogy le kell sikálni asztalainkat,
Ki mondaná meg az asszonyoknak,
Hogy kisöpörhetik a szomorúságot,
Ki ültetne kerteket szemünkbe,
Ki verné föl lelkünkben a lelket?!

1924. máj.

HÉT NAPJA

Tintába mártom tollamat
És tiszta, kék égbe magamat.

Félrerángatom a harangkötelet,
Falbaverdesem szegény fejemet.

Ki látja meg, hogy már látszanak
Kilógó nyelvünkön az ígért utak,
Hogy nincsen hiába semmi és a minden
Nem siklott ki föltépett ereinken,
Hogy kristály szeretne lenni a patkány is
S a darabkább utálja már a darabkát is,
Hogy magadat tisztán találod meg másban
És nyugalom van a szükséges rohanásban,
Hogy leheletünktől kigyúlnak a házak,
És engesztelő vízzel már locsolgatnának,
Hogy hidak robbannak a szegényemberekben?!

Ó, barátaim, hét napja nem ettem.

1924. máj.

IGAZ EMBER

Szemeim, ti fényfejő parasztnők,
Fordítsátok ki a sajtárokat,
Nyelvem, szép szál kurjantós legény,
Hadd abba hát a kubikolást,
Állat, szaladj belőlem Ázsiába
Izzadó erdők gyökereihez,
Gerincem, szédülj az Eiffel-torony alá,
Szigonyod a szagot elkerülje,
Orrom, vitorlázó grönlandi halász,
Kezeim, Rómába zarándokoljatok,
Lábaim, árokba rugdossátok egymást,
Szolgáltassátok be a cínányérokat,
Füleim, a cínányérokat!
Combom, ugorj Ausztráliába,
Te harmatos-rózsaszínű fiahordó,
Gyomrom, te könnyű léggömb,
Repülj a Szaturnuszra, a Szaturnuszra!
Mert úgyis kilépek számszélire
S íves kiáltással füleikbe ugrom,
Mert fölhúzták már a megállt órákat,
Mert ívlámpákként ragyognak majd a falvak,
Mert fehérre meszelik a városokat
És csigolyáim szétgurulhatnak a világba,
Én már akkor is egyenesen állok
A görbén heverő halottak között.

1924. máj.

KOLDUSOK

1

Öreg, én eztán lopni fogok!
Fiam, mindenki azt teszi. Ne tedd!
De a nők, a szagosak, a gazdagok!
Ládd, én csak úgy tapogatom az eget.
Öreg, a mankóm szaladni akar!
Fiam, hát nem jön erre senki se?
Ha akad is, mindig csak száraz karaj!
Tej kéne, nem bírok már enni se.
Egy kirakatot még ma betörök!
Börtönbe jutsz és megvernek. Szamár.
Egy kirakatot mégis betörök!
Psszt, meghallják s nem ad, aki erre jár.

2

Öreg, a varrás újra gennyezik.
Annál szebben tudsz könyörögni majd.
De rúgnék vele, a szent mindenit!
Te mást se csinálnál. Mindig csak a bajt.
Engem nem akart a lányod, öreg.
Örülj, hogy látod az áldott nyarat.
Most rád se köpne, nyomorult, vén cövek.
Legalább néki ruhára is marad.
Selyemszoknyánál nincs becsületje több!
De kéne neked, te korcs, te torzszülött.

3

Fiam, nem élek soká, azt hiszem.
Én pedig azt, hogy éltél eleget.
Meghalok s nem fog sírni senki sem!
Elég, hogy míg éltél, vezettelek.
Én Istenem! - Mondass vagy két misét!
Azon már inkább kolbászt is veszek.
Téged még meg fog verni a nagy ég!
Meg ám, ha mint te, véngonosz leszek.
Légy jó, hisz egyszer elpusztulsz te is!
De addig csak enyim lesz a sarok.
Nem félsz a pokoltól? Meghalsz te is!
Félnék, de élni - s kölyköt akarok.

Könyörgök érted ott. Mondass misét!
Ép lányokért, hogy nőjjön rengeteg!

Sokszor fogsz sántán megbotolni még!
Csak legyen majd egy ép, erős gyerek!

1924. máj.

CSUDÁLKOZUNK AZ ÉLETEN

Ha mosolyog, mosolya csupa csillag,
De ha szomjazom, akkor friss patak,
Az én kedvesem az egeknek nyílhat,
De megcsókolni csak nekem szabad.

Haja szurokkal elkevert arany,
Harmatos erdők az ő szemei,
Küszöbe elé terítném magam
Lábtörlőképpen, de nem engedi.

Szavunk zugában megbuvik a csók,
Testvéreihöz lopva jön ide...
Mező álmodhat össze annyi jót -
Az én kedvesem a füvek szíve.

Este a csókok megszöknek velünk
S végigfutván a világi teren,
A hajnali égre leheveredünk
És csak csudálkozunk az életen.

1924 első fele

TAVASZ VAN! GYÖNYÖRŰ!

Tavasza van, tavasza van, gyönyörű tavasza,
A vén Duna karcsú gőzösökre gondol,
Tavasza van! Hallod-e? Nézd, hogy karikázik
Mezei szagokkal a tavaszi szél.

Jaj, te, érzed-e? Szerető is kéne,
Friss, hóvirághúsú, kipirult suhanás.
Őzikém, mondanám, ölelj meg igazán!
Minden gyerek lelkes, jóízű kacagás!

Tavasza van, gyönyörű! Jót rikkant az ég!
Mit beszélsz? korai? Nem volt itt sose tél!
Pattantsd ki a szíved, elő a rügyekkel -
A mi tüdőnkől száll ki a tavaszi szél!

1924 tavasza

SZEGÉNYEMBER BALLADÁJA

- Szegényember, hogy adod a bölcsőt?
- Csöpp a gyerek, hogy adnám a bölcsőt?
- Király vagyok, bírok nagy erővel,
Ha nem adod, elveszem erővel.

Szegényember, hejh, csak egyet szólna -
A király már katonákért szólna.
De a bölcsőt a tóba hajítja,
Csöpp gyereket utána hajítja.

Szegényember sír-rí a börtönben.
Szegényember nevet a börtönben.
Nincs a gyerek már a rossz világban,
Jobb sora lesz, hajh, vizi-világban!

1924 első fele

SZEGÉNYEMBER SZERETŐJE

Világ van a szegényember vállán,
Istent emelt mindig másik vállán.
Dühödne meg okosan egyszerre,
Mindakettőt ledobná egyszerre.

Szegényember sose kér kalácsot,
Szegényember sose kap kalácsot.
Kis kenyérrel, nagyon feketével,
Fehér lelkét őrzi feketével.

Szegényember sója is ízetlen,
Szegényember kedve is ízetlen.
Eladó kis holmija vetetlen
S ha van ágya, az is megvetetlen.

Szegényember akkor lop, ha éhes,
Akkor se lop, dehát nagyon éhes.
Akkor is csak szegényebb szegény lesz.
S míg lesz szegény, mindig több szegény lesz.

Kisgyereke sohase veretlen,
Asszonya se marad megveretlen,
De akármily gyönyörű lány lennék,
Szegényember szeretője lennék.

1924 első fele

NEM ÉN KIÁLTOK

Nem én kiáltok, a föld dübörög,
Vigyázz, vigyázz, mert megőrült a sátán,
Lapulj a források tiszta fenekére,
Símulj az üveglapba,
Rejtőzz a gyémántok fénye mögé,

Kövek alatt a bogarak közé,
Ó, rejtsd el magad a frissen sült kenyérben,
Te szegény, szegény.
Friss záporokkal szivárogi a földbe -
Hiába füröszköd önmagadban,
Csak másban moshatód meg arcodat.
Légy egy fűszálon a pici él
S nagyobb leszel a világ tengelyénél.
Ó, gépek, madarak, lombok, csillagok!

Meddő anyánk gyerekért könyörög.
Barátom, drága, szerelmes barátom,
Akár borzalmas, akár nagyszerű,
Nem én kiáltok, a föld dübörög.

1924 első fele

A SZÁMOKRÓL

Tanultátok-e a számokat?

Bizony számok az emberek is,
Mintha sok 1-es volna az irkában.
Hanem ezek maguk számolódnak
És csudálkozik módfelett az irka,
Hogy mindegyik csak magára gondol,
Különb akar lenni a többinél
S oktanul külön hatványozódik,
Pedig csinálhatja a végtelenségig,
Az 1 ilyformán mindig 1 marad
És nem szoroz az 1 és nem is oszt.

Vegyetek erőt magatokon
És legelőször is
A legegyszerűbb dologhoz lássatok -
Adóztatok össze,
Hogy roppant módon felnövekedvén,
Az Istent is, aki végtelenség,
Valahogyan megközelítsétek.

1924 első fele

MÉRT HAGYTÁL EL, HOGYHA KÍVÁNSZ

Igaz-e, hogy érezlek most is,
Amikor messzire vagy tőlem?
Mért hagytál el, hogyha kívánsz,
Ha bennem lehetsz csak ünneplőben?

Mért nem csókolsz, ha úgy esik jól?
Mért fáradnak el a rohanók?
Mért rág szű-módra szét a tenger
Karcsú, viharra teremtett hajót?...

Tudom, hogy jössz majd. Úgy esel belém,
Mint szép, szikrázó mennykő a tóba!
De megégetnők-e a világot,
Vonagló lángokként összefonódva?

S pocsolyákba árkolt bús arcomba
Bírnál-e nézni, ha én is belelátnék?...
Ó asszonyom, te balga, te bolond,
Játszót-játszó, ostoba, semmi játék!

1924 első fele

BOSSZÚSÁG

Azt hiszik, ha ők karikáznak,
Te legalább is frászkarikával fogsz karikázni
S elvégre már tudhatnád,
Ha csőstül is ömlenek panoptikumokba,
Az egészségügyi muzeum csak fontosabb.
S ha jó is a holdas éjszaka,
Azért inkább kell nappal a napvilág.
Kutya dolog a népekkel törődni?
Magaddal törődni még kutyább
S végeredményben mégis egyre megy.
Regélni fogsz ügyis, az ítéletnapig,
Mert nincs jogod befogni a szádat,
Ameddig csak foszlik belőle a szó,
Épp, mint karácsonykor a parasztkalács.
Most azért csak dühöngd ki magad,
Mondd el párszor könnyülő, igaz szívvel:
Fene, aki megeszi!
Mert a csorba ekevasakat
Immár igazán kicserélhetnék.

1924 első fele

FORDULÓ

Változások nehéz szagát görgeti a szél,
Vincellérek enmagukat ütik csapra már,
Enmagukat köszörűlik ifju harcosok
S az elásott tojásból is
Kibúvik és égre száll a madarabb madár.

Most az órák mutatói ventillátorok,
Jó földünk az óriási lendítőkerék,
Mely most minden kart-kereket szédületbe ránt.
Szándékaink - széles szíjjak -
Megölelik s úgy rohannak országút-iránt.

Hálóbb-szemmel halászember új folyóra les,
Minden gazdátlan komondor küszöböt keres,
Fáradtabban fáradnak a szegényemberek,
Tél-túl néha tiszta kézzel,
Őszintén ad új portékát ravasz ószeres.

Furulyáló juhász mellől nyája szétszalad,
Mintha mindenki utazna s üres a vonat,
Kiáltások raknak csöndből külön halmokat,
Üstökös hull, bútor roppan,
Gőgök álla szemlesütve mellükhöz tapad.

Szellőtől is földighajló, sudár derekán
Jövendőnek feszít ijjat mindegyik leány,
Frissült kedvünk habzó mezőt göndörít aláink
S mocsárkodó tenger alól
Zászlós-piros lobogással kiugrik a láng.

1924 első fele

TI JÓK VAGY TOK MINDANNYIAN

Ti jók vagytok mindannyian,
Miért csinálnátok hát rosszat?
Néha úgy vagytok a rosszal,
Mint a gyerek a csavargással.
Ujjong, eltéved, sirdogál
S hazakíváncsozik.

Ti mindannyian örültök a jónak
S fontoljátok meg, mit mondok:
Nem sánta az, aki
Együtt lelkendezik a csúszkálókkal!

1924 első fele

GYÉMÁNT

Mindenkor idejük van a zsoltároknak.

Gyémánthegeyen állunk,
De zsebünkben kavicsok vannak.
Nagyon elfelejtettük, hogy angyalok voltunk,
Kövér vánkosoiba tömtük fehér szárnyaink.
Most könnyörgések szomjazzák erőnket
És térdünk alatt lyukassá kopnának a kövek,
Szívünkben a csillag megfagyott.

Igen. Igen.
Elsüllyedtek a haditengerészek:
Szelid révészek csónakáznak Isten felé.
Még a nagyon öregek is
Kiülnek a dolgok előtti egyszerű lócára
S türelmet prédikálnak messze,
A mulandóság halainak.

Igen, igen.
Ne higyjük el hát barátaim,
Hogy lapdák helyett ökleinkkel lapdáztunk!
Mindent meg kell simogatni,
A hiénákat, a békákat is.
Gyémánthegyen állunk,
Szigorú hó, takard el bűneinket,
Oldozd föl nyelvünket, mennyei világosság!
Te határtalan kristály!
1924 első fele

SZÉP, NYÁRI ESTE VAN

Szép, nyári este van.
Vonatok dübörögve érkeznek, indulnak,
Gyarak ijedten vonítanak,
Kormos tetőket kormoz az este,
Rikkancs rikolt ívlámpák alatt,
Kocsik szaladgálnak összevissza,
Villamosok csengetnek nagy körmenetben,
Transzparenszek ordítják, hogy: vak vagy,
Mellékuccákba ballagó falak
Visszalobogtatják a plakátot,
Előtted, mögötted, mindenfele - látod -
Plakátarcú emberek rohannak
És - látni - a nagy háztömbök mögött
Allelujázva-üvöltve-nyögve-káromkodva
Lihegve-hidegen-ravaszul-kapkodva
Emberlajtorján másznak magosra
Emberek
S a dühödt körutak nyakán
Kidagadnak az erek,
Hallani, hogy sikoltanak a néma hivatalnokok,
A hazatartó munkások lassú lépéseit,
Mintha öreg bölcsek lennének mindannyian,
Akiknek már semmi dolguk sincs a földön.
Hallani zsebtolvajok csuklóinak puha forgását
És odábról csámcsogását egy parasztnak,
Aki szomszédja kaszálójából
Épp most nyúz le egy jó darabot.
Hallok mindent, aki hallgatok.
Kolduscsontokban nyöszörög a szű,
Körülzimatolnak asszonyok,
De én nagyon messziről jöttem,
Kiülök szíves küszöböm elé
És hallgatok.
Szép, nyári este van.
1924 első fele

ESTE VOLT S A BŐRÜNK ÖSSZEÉRT

Este volt s a nyári égről
Rohanó, tüzes vágyak estek belém,
Mikor a bőrünk össze-összeért,
Egész életemmel ott éltem én,
Azon a kicsi, darabka helyen,
Ahol a bőrünk,
A bőrünk összeért.

Most már tudom, őt, őt kerestem,
Mikor jelenést kért az eszem.
S ó, ti kis virágok s ti embertelen messzeségek,
Értitek-e az ő szavát, ölét?
Mert már nem bírom el s az egész asszonyt
Méhike-zümmel és hatalmas
Üstökös-dobó kiáltásokkal
Kihirdetem.

Micsoda melletted a napsütött szőlőhegy,
A hajnalszórú friss, égi állat,
Vagy a bokrok reggeli ringatódzása
A hajadon földek zsenge tomporán?
Minden asszony csókja összebugyog benned
S már sokszor félek, nagyon félek tőled,
Mert mi nagyon összebogozódtunk
S még minden szabad szálát elkeversz.
Ó, mi akkor is kívánjuk egymást,
Mikor énrajtam szörnyű kövek vannak
És te könnyű felhőkön heversz!

1924 első fele

A VILÁG MEGTEREMTÉSE

Igen, tudom, még nem volt a világ,
Csak az erők nyugalmas vize,
Fojtott dühű, nagy vize,
Nem volt még hal se, de halat akart,
Nem volt még dal se, de dalolni akart,
Asszony se volt még, isten se volt még,
Vagy isten volt-e az egészen férfi,
Egészen gyermek, nem tudom,
- Most munkás lehet, vagy talán költő,
Hiszen mindegy a munkás, a költő -
Ő volt még egyedül, nagyon magába,
Mint én vagyok most, olyan magába.
Tehetetlen volt, csak szeretet volt,
Társat akart és csak szeretet volt.

Nem tudott tán még beszélni se,
Nem tudott tán már hallgatni se,
Társakra gondolt, asszonyra gondolt,
A te víg, meleg szemedre gondolt,
Aki ha látná, nagyon szeretné,
Frissen, fürödve, jobban szeretné.
A te víg, meleg szemedre gondolt
S a vízbe lépett,
A víz fölbömbölt, ahogy belépett,
Elnyelte, mint a villámot az éj!
És ő lesüllyedt a fenekéig,
Feneketlen víz nincs-fenekéig.

A víz
Felhókbe szállt a szíve fölött,
Jéghegyekké vált a háta mögött,
Akkor születtek a hideg csillagok,
Akkor születtek a meleg napok,
Ő volt még egyedül, mint én: magába,
Társat akart és csak szeretet volt.

1924 első fele

HAJÓN MEGYEK PESTRE

Épp 1000 korona, hajón megyek Pestre.
Annyit néztem, hogy belefáradtam,
Azért elnézném még esztendeig,
Dehát itt az este.

Csíp a kémény füstje, nem baj,
Éppen ilyen bodor, tömött a haja,
Mint két csónak egymásután,
Tán még karcsúbb forró dereka,
Orra szökken, mint az Erzsébethíd,
Vagy mint aki
Fejest ugrik róla.

Eh, elég belőle... Mégis furcsa,
Hogy Pest ragyogása szeméhez hasonlít.
Kettős Bazilika-tornya kettős melle
S hány ekkora kazán lehet benne!

Ugy érzem, mintha összeszidtak volna,

De bizonyos, ha olyan szomjas lennék,
Amennyire most furán vagyok,
Rögtön kiinnám alólunk
Tán az egész Duna-folyamot!

1924 első fele

MAGYAROK

Ó jaj, mi igazán tiszták vagyunk,
Nyisson ajtót nekünk a reménység!
Ülünk, ülünk a mindenség szélén,
Tán arra várunk, hogy fölfaljon a bánat?
És várunk, csak várunk szomjasztó várásban,
Átalfolyik rajtunk a világosság,
De elhagytuk valahol köedényeinket,
Elhagytunk valahol minden akarást
S most minden volt és jövő szomjúság
Itt van, itt van, ó nagyon itt van bennünk,
Hogy friss kenyereink halomra száradnak!
A néglábúak, melyeket megettünk,
Most előjönnek és kinevetnek minket,
Ezer és harmincegynehány esztendő
Zuhog végtelen szomorú szemünkből
S nem bírja elmosni buta bűneinket.

Most nagyon messze van tőlem a föld,
Mégis azt érzem, hogy magyar vagyok,
Keserű számnak ki mutatna cukrot?
Ki hinné még el, hogy élni akartok?
Jöttem, kölcsönkérjek még ezer kezet,
Mert hogy adhatnék eleget kettővel?
Két bárány volt én adó két kezem
S a farkasok elbántak mindkettővel.
Most minden kedvem holtan terül el,
Mert levegőtlen vihar a jajom:

Leszámítva az ostobaságot,
Multunkat, életünket és a gyomraink,
Ó jaj, mi igazán tiszták vagyunk,
Nyisson ajtót nekünk a reménység!

1924 első fele

A KUTYA

Oly lompos volt és lucskos,
A szőre sárga láng,
Éhségtől karcsú,
Vágytól girhes,
Szomorú derekáról
Messze lobogott
A hűvös éji szél.
Futott, könyörgött.
Tömött, sóhajtó templomok
Laktak a szemében
S kenyérhéját, miegymást
Keresgélt.

Úgy megsajnálta, mintha
Belőlem szaladt volna
Elő szegény kutya.
S a világból nyüvötten
Ekkor mindent láttam ott.

Lefekszünk, mert így kell,
Mert lefektet az este
S elalszunk, mert elaltat
Végül a nyomorúság.
De elalvás előtt még,
Feküdvén, mint a város,
Fáradtság, tisztaság
Hús boltja alatt némán,
Egyszer csak előbúvik
Nappali rejtekéből,
Belőlünk,
Az az oly-igen éhes,
Lompos, lucskos kutya
És Istenhulladékot,
Istendarabkákat
Keresgél.

1924 első fele

ÉRZITEK-E?

Barátaim, a pilátusok megfürödtek,
Lemosakodtak tetőtől-talpig szublimáttal
És mi igen gyönyörű gyerekek leszünk,
Kezünkben cukorra változnak a dolgok.
Érzitek-e a XXV. századot?
Ha csak rágondolunk,
Mintha meleg halak surrannának gerincünkön,
A gyönyörűség fölfogja bennem a gejszireket
És képtelen vagyok meglocsolni száraz napjaink.
Mindnyájatok helyett megcsókolom a számat,
Túlkiabálom a fergeteget
És halkabban hallgatok a csöndnél,
Olyan vagyok, mint az elhagyott lövészárók
És mint egy roppant, harsogó pályaudvar,
Ahová minden vonat egyszerre befut!

Villogó vágyú lányok, asszonyok,
Istenigazában mi ölelünk meg benneteket,
Akik negyvenemeletesre építjük a századokat,
Ölelésünk tiszta, mint a patakba hulló fény,
Egészségesek vagyunk, erősek és mohók.
Mohón ölelünk, mintha csak tudnók,
Hogy minden ölelés egy állatot öl meg bennünk!

Héjj, elevátorok, meg birnátok-e mozdítani ekkora kedvet?

Friss est pörgök,
Bálozó parasztleányok nyelve hegyén,
Amely ugyancsak megforgatja a hetvenhét menyország
szentjeinek rubintos rézangyalát.

1924 első fele

MILYEN JÓ LENNE NEM ÜTNI VISSZA

Mikor nagyokat ütnek rajtunk,
Milyen jó lenne nem ütni vissza
Se kézzel, se szóval,
Világítani a napvilággal,
Elaltatni az éjszakával,
Szólni a gyávaság szavával,
De sose ütni vissza.

Lelkeimmel pörölnöm kéne
S élvén is vagyok most a béke.
Kristály patakvíz folydogál
Gyémántos medrü ereimben.
Szelid fényesség az ingem
És béke, béke mindenütt,
Pedig csak én élek vele!...
Fölemelnek a napsugarak,
Isten megcsókolja minden arcom
És nagy, rakott szekerek indulnak belőlem
A pusztaság fele.

1924. júl. 10.

SZÓLT AZ EMBER

Volt az ember. Járt, megállt, szétnézett,
Aztán azt mondta: Körtefa vagyok.
S gyökere lett a föld, dereka a magasság,
Lombja az ég
És körtét ettek a bogarak,
A madarak, az éhes csillagok.

Akkor tovább ment. Járt, megállt, szétnézett,
Aztán azt mondta: Szén és vas vagyok.
És csörömpölő acélműhelyekben

Tűzre dobta a nagy hegyeket,
Hogy a halállal és az új időkkal
Száguldják meg a versenyt dübörögve
Szédítő, karcsú expresszvonatok.

Szólt az ember, szólt, megállt és elment
S csak azt nem mondta, hogy ember vagyok.

1924. júl. 17.

(TENYEREMRE TETTEM...)

Tenyeremre tettem a lelkem:
Nézd meg, milyen szép százlátó üveg!
De Ő gyémántokat szedett elő,
Mert Ő az embert sose érti meg.

1924. júl. 17.

A GONDOLKODÓ SZONETTJE

Dübörgő gépváros zúgó agyam.
Hangja - mit roppant barlangvisszhang adhat
Mély orgonára és a gondolathad
Rokkant derékkal görbed untalan,

Mint korhadtt fűz görnyed szomorúan
Deres partján zajló, jeges pataknak.
Az építők téglát téglára raknak,
Molnárok szíja suhogón suhan.

S mind robotol - minek? maguk se tudják,
De egyszer tán megúnják ezt a munkát,
Izzadt ölükben örület fogan -

S - egyszerre mind! - kizúdulván a kába
Műhelybörtönből bőszen anarkiába
Szétkujtorognak részeg-boldogan!

1924 nyara

A SZERELMES SZONETTJE

Kerengő bolygó friss humusza lelkem,
Nehéz ekével szántja milliárd
Vad, barna fájdalom s hegyes vasát
Mélyen lenyomva gázol át a telken.

Gőzös, meleg barázdákon vetetten
Kincses kalászkok bólogatnak át
Az út felé, hol kényes, büszke fák,
A szépség fái búgnak át a berken.

Alattuk szívem ül, a mindig éhes.
Sötét szeme s paraszti szája véres.
És éles sziklán gyilkos késeket fen.

Egy tiszta érzés arra bandukol
S forró vér gőze száll ködökbe, hol
Szépség-fák állnak illatokkal telten.

1924 nyara

MOST A TEREMTÉS KEZDETÉN VAGYUNK

Ime, már megvan az egysejtű ember,
Él és mozog,
Gondolatokat nyújt ki magából
És visszahúzván kinyújtja újra,
Hogy valamivel is előbbre jusson.
Eddig vergődött, most már ténfereg,
De serény és így mindig erősebb lesz.
Kegyes miattunk a szigorú törvény.
Holnap már ügyesek leszünk,
Könnyen úszunk, szaladunk, repülünk
És ennek így kell lenni
Hogy akkor már nem törödvén mással,
Lelkünk tiszta ruhája legyen,
Kívánt álmunk szűz teste legyen,
Teste ének s igazság legyen,
Alakja Istenhez hasonlóbb legyen
Az eljövendő többsejtű embernek,
Aki belőlünk vetül majd elő,
Aki mi leszünk,
A nagy Továbbcsináló,
Akiért most beteg a világ.

1924 nyara

EGYSZERŰ EZ

Lement a nap nyugaton,
Följött a nap keleten.
Egyszerű ez.
Él az, aki eleven.

Rongyos mindegyik zsebünk,
Rossz a magyar zsebe rég,
Egyszerű ez -
Elveszett az ezerév.

Ha elveszett, elveszett,
Nem keressük már elő,
Nem érünk rá,
Vonaton jár az idő.

Expresszen jár az idő
S gépből csinált madarán,
A gyalogos
Bizony hogy elmarad ám.
Szolgabíránk az agyunk,
Nem parancsol más nekünk,
Egyszerű ez,
Mi már motorral megyünk.

Nem vagyunk mi bölcs urak
S nem is vagyunk szamarak.
Új ezerév
Új magyaroknak marad.

1924 nyara

TÜNTETÉS

Kiszaladt a vér ereinkből
S most az utcákon nyargal végig.
Ime, eljöttek a gyárkémények
Szikrát lehelő arkangyalai,
Hogy visszavívják a pokoltól
Ádámot és Évát.

Szánkából sistergő meteorok hullnak
És a rendőrök szelíd testvéreink,
Kiáltások tarka pántlikákkal
Kontyot kötnek a hajadon jövőre.

Hát hol az a tenger, amelyik
Ily kedvvel ringatna gyönyörű hajót,
Mint ez a kormos és éhes tömeg
A lelkesedés karcsú suhanását,
Hol az az évszak, amelyik
Ily remek virágot tűzne ki a földre,
Hol az az égbolt, amelyik
Ily erős karokkal ölelné a földet,
Hol az a vaskapu, mely nem olvadna széjjel
Ekkora nagyszerű hévség előtt?!

Micsoda fölséges égiháború
A külön lábak együttes dobbanása!
Ilyen pompás ütések alatt
Szénné sajtolódna erdő, mező.
Az ég ekhóját mellünk visszadobja
És minden bezárt, pókhálófödte ablak
Csörömpölve darabokra pattan.

1924 nyara

TÚZ VAN!

Tűz van!
Ég a malom!
Ne bántsatok, én nem akarom,
Jaj, tán csak bennem ég az a malom?
Ne bántsatok, én nem akarom,
Csak néha hittem úgy, álmaimban.
Azért ordítok, hátha elhiszik,
Hogy tűz van, tűz van.

Nagykedvű, éhes nyújtózásokkal
Nyurga karokkal kalimpál az égnek,
Belül ég, de kívül éget,
Hát senki se érzi, csak én?
Vagy meghaltak már mindannyian?
Meghalt a magyar, a lány, a legény?
Hiszen itt járnak körülöttem,
Húsból és vérből vannak,
Moziba mennek, esznek, isznak,
Hát én hiába bögök nekik?
Vagy nem sírok én csak magamnak?
Elég a búzáink, elég a lisztünk,
Hát jobb lesz, hogyha majd a füstből
Az angyalok sütnék kalácsot?

Tűz van
És ti a tüzes tűzben jártok.
Ha engem láttok, bolondot láttok,
Mert én tudom a ti haláltok,
Szemetek elé este állott,
Fületekre a csönd leszállott,
Nem érzitek a faló lángot,
Ó, én tudom a ti haláltok,
Mégis a fületekbe állok
S dühödten, bögve, konokul,
Reszketve, félve csak kiáltok:

Tűz van! Tűz van! Tűz van!

1924 nyara

JÖTT, MEGFOGOTT ÉS ÁTHAJÍTOTT

Jött, megfogott és áthajított.
Vad, csillagszórós arca remegett
(Hátam mögött már néha itt volt)
Jött, megfogott és áthajított
Tüzes vas-szóval engemet.

Föl-fölbukkant a feje itt-ott,
Hideg volt, éppen mintha gyilkosok
Szívében lettem volna. Itt-ott
Föl-fölbukkant és áthajított
Mindent; hogy legyen mosoly és mocsok.

Pedig énhozzám nem is konyított!
Jött, megfogott és áthajított.

1924 nyara

FIGYEL A KANCSAL

Mindig figyel valaki - biztos kancsal -
A hátunk mögött. Hátrafordulok:
Ki vagy?... Gügyögve gyűjti már a hajnal
Pihés csibéit... Alsom? vagy élek? A kancsal
Parazsat dobál hátamra. Jajdulok:

Csak én vagyok, csak én! Ó, virradattal
Csak engem szül a fény, te, semmise!
(Az Isten is kinőtt cipőket talpal
És lelkünk csupasz lábbal jár a kancsal
Sziklás, szűrös szemén.) Mért jössz ide?

Az én vágyamból sarjadzik a hajnal!...
Mindig figyel valaki, aki kancsal.

1924 nyara

MINDEN RENDŰ EMBERI DOLGOKHOZ

Van egy színház, végtelen és mibennünk lakik,
Világtalan angyalaink játszatnak itt,
Nyugtalanok, szerepük egy megfojtott ima.
És a dráma mindig mindig csak tragédia.

És az ember, szegény ember csak lapul belül,
Benn, magában s ezer arccal egymagában ül,
Három láng nő homlokából, zengő, mély virág
És zokognak, elzokogják a litániát:

„Én csak voltam! - Én, jaj, vagyok! - Én meg csak leszek!
Leszaggattak, elültettek, fognak rossz kezek,
Életünk az ember kedve, hanem hol van ő,
Hol az ember? Hát hiába teremtetted elő?”

És az ember, szegény ember, csak lapul belül,
Feje körül zengő szavak villáma röpül;
No most, no most fölszáll majd az igazi ima!
És a dráma mindig mindig csak tragédia.

Jön a gond és jön az asszony, jön a gyávaság,
Jön a kétség, jön a vágy és jön az árvaság
S valamennyi fölsikolt és eggyé alakul:
Magad vagy és magad maradsz magadnak rabul!...

Világtalan angyalaink sugárlábakon
Átugranak a világi köntőrfalakon,
Fölkapják és fölhajítják hozzánk szíveink
S fölkapnak és eldobnak a szívünkbe megint.

És muszáj és meg kell tenni, szólni valamit,
Ami vagyok, gyémánt, amely látóra vakít,
Az egyetlen, ezt a soha nem látott rabot!
S dadogok már, dadogok, de - magamban vagyok.

Ó angyalok, segítsetek. Hol van az a fény,
Amelyikről tudtam egyszer, hogy az az enyém,
Amelyik majd szól helyettem. Az álom fia!...
És a dráma mindig mindig csak tragédia.

S elmegyek és másik jön és az is én vagyok:
Elsiklanak talpam alatt sziklás századok -
Mit akarok? s akarjak-e? Mi az az örök?
S könnyű porban hullnak reánk az örök rögök.

Tiszta gyümölcs, férges gyümölcs egy ágon terem
S könnyen adják, könnyen veszik, de mi lesz velem?...
Pokolbeli gonosz tenger vonagló agyunk
S világtalan angyalaink mi magunk vagyunk.

1924 nyara

IMÁDSÁG MEGFÁRADTAKNAK

Alkotni vagyunk, nem dicsérni.
Gyerekeink sem azért vannak,
Hogy tiszteljenek bennünket
S mi, Atyánk, a te gyerekeid vagyunk.
Hiszünk az erő jószándokában.
Tudjuk, hogy kedveltek vagyunk előtted,
Akár az égben laksz, akár a tejben,
A nevetésben, sóban, vagy mibennünk.
Te is tudod, hogyha mi sírunk,
Ha arcunk fényét pár könnycsepp kócolja,
Akkor szívünkben zuhatagok vannak,
De erősebbek vagyunk gyöngé életünknel,
Mert a fűszálak sose csorbulnak ki,
Csak a kardok, tornyok és ölő igék,
Most mégis, megfáradván,
Dicséreteddel keresünk új erőt
S enmagunk előtt is térdet hajtunk, mondván:
Szabadíts meg a gonosztól.

Akarom.

1924 nyara

LÁNYSZÉPSÉG DÍCSÉRETE

Dicsérlek hát, míg minden erőm itthagy:
A férfiből kiszakadt gondolat vagy,
Hallgatsz, de szól a trombiták szava
S ledől az elzárt Jerichó fala.

Remek városok, puszták és az ég is -
Körülötted van minden s azért mégis
Csak téged lát meg, téged, aki lát.
Éretted volt csak eddig a világ...

Eh, ostoba, nem így, de lelkesebben,
Mint tűzimádónak vak rengetegben
Áldó hozsánna zengne ajkirul,
Ha körülötte az erdő kigyul!...

Csak vergődés a méltó hódolat: ha
Egy kőre lépsz, az fájdalomk darabja.
S hogy befejezzem a dícséretet,
Szedjenek nagybetűből TÉGEDET!!

1924. aug.

SÍRDOMB A HEGYCSÚCSON

A holtan megbántott Adyé

Üveghegy ez. Ezerszínű üveg.
Az ördög csuszkál oldalain föl-le.
Hántott héjú szivekből ez a hegy
Már régen épült. S énekelni megy
Hajnalban ez a hegy a vaksi földre.

- Sej haj, meghalt!... Ó, meghalt!... Hosszu csend.
A hegy kigyul és táncolni kezd aztán.
Egy sírdomb megy a hegy csúcsára. Fenn,
Ott fenn megáll. Lefekszik. Vértelen
Fénylelke forrón leömlik az arcán.

Hullámszik még és lépcsőkké mered.
- A hegy csúcsáról nagyon messze látni,
Fennebb, a hantról, még messzebbre látni,
Ki akar látni, apró emberek? -
Csak csend. És újból zeng, ragyog a hegy.

1924. aug. 20.

MINDENT HAGYOK

Nagyon utálkozhatott az Isten,
Hogy ilyen csúnya plánétát köpött -
Ó, szépség, jóság!... De már mindent hagyok.
Villámokból font kerítés tövébe,
Már lefekszem a szívem közepébe.
Egész nyáj leszek benne. Egyedül,
A nagy akolban egyedül vagyok.

Hittem, hogy a hitványabb lettem én,
Akin az idő csak tovább fut át
És úgy magasztaltam a minden-embert,
Mint akinek
Csak magyarázták a megvolt csudát.

Ha hitvány voltam, ezért voltam hitvány.
Ó, egy percre megláttam magam.

Ott álltam én a Napban! Ott a Napban!
Bordám szaggattam! A Nap suttogott:
Véredben állsz, te, ha bennem állsz!...
És lassan, lassan süllyedtem a Napban.

A szél sikoltott. Fölkapta a szívem
S egy csöpp vérem, ami még megmaradt,
Végiggurult lobogva az égen.
Utánaszaladt.
A földre ekkor tűzcsóva esett.

Mindent hagyok már. Bomolj meg magadban,
Világ, ó világ! Én szívemben alszom.
Tiszta mosolyom hideg víz hulláma,
Hogyha néha fölemelem arcom.

1924

OLY FRISS

Oly friss-ízű az ég, én tudom, én tizenkilenc esztendő vagyok
A szebbik biplánon mindenki hallja a toronyóra ütéseit, az éhesnek körte a csillag is, ott már
ebédelnek, de Magyarországon még nincsen rádió

Minden emberben ketrecek élnek, ezek esznek vagy énekelnek
És egyik emberben acélból vannak, a másikban pedig furulyákból
Ha alszom, hozzám képest mi lesz a harmat
Egészen ostoba csak egy van s az az elégett itatóspapír, szegényke vizet se látott

Ne haragudj, jóíze van az égnek
És a szűnyogok amúgyis meghalnak éhségükben.

1924 ősze

RIÁNAK HÍVOM

Riának hívom őt
De éppúgy mondhatnám sónak, vagy villámnak is
Sok értelmetlen dolgot csinálunk, azt mondjuk rá, hogy szép s azután kiejtjük kezünkéből
Röntgenfényből faragták, átsugárzik a falakon és szavaimon
Haj, de igen messze van
Ha egyedül vagyok, odaül homlokom elé, nagyon fájhatok neki
Sóhajt s testemre hullajtja fájdalmait

Csodálatos, hogy más nem vette észre feje fölött a virágokat
Pedig én láttam, hallottam is, színes harangokat dobálnak jobbra-balra
Belőlük mosolyognak föl jövőbeli gyerekei
Köztük jár, nagy gonddal ügyel rájuk, de erről sem tud
Azt hiszi ilyenkor, hogy takarít, vagy, hogy engem kínál meg vacsorával

Egy hangvilla két ága vagyunk
S mégis, ha egymásra nézünk
Néha rekedten száll föl a szomorúság.

1924 ősze

A FERGETEG ORMÁN

Szólnom kell akármit is és ha már együtt vagyunk, hát nektek beszélek.
Mindegy, ha azt is hiszem, hogy magamnak szólok.
Néha meghalljuk nevünket, de akkor ott vagyunk, ahol a madár se jár
A fergeteg ormán sugárzunk fölfelé messze a sugarak portengerétől
Csak a szívünkől zuhanó szelek lengetnek fölfoghatatlan villamosságot
Följebb tolom fejemről a fellegeket, de azért érzem a levegővel
Cirógatnak a tavalyi bimbók, s a lehullott levelek nyomdokai

Szólnom kell akármit is és ha már együtt vagyunk, hát nektek beszélek
A madarak meghalnak fölötte, szívére hull kicsi, hideg testük.

Nagyon szegény az ember,
Ha egyedül van és kedvesét szeretné harapdálni,
De úgy, hogy az öneki mégse fájjon.

1924 ősze

ROSSZ VOLT, ELSZÉLEDT SZIVEMBŐL

Az asztal alól fölnyúlnak emlékeim
A halottak is eszembe jutnak, pedig sohase gondolok rájuk
Kedvesemben a lányok, asszonyok összebúznak és dideregnek
Fuldokló kapkod valahol utánam
Tenyerembe dobom a fejem
Az a muzsika, a füveké, láttátok-e? szép volt
A föld meleg arcával simogatott, behunyt szemmel fekszem a szemében, vele látok, egy
kisgyerek lehelete ringat

S akkor valaki elszéled szivemből, rossz ő nagyon
Tegnap délután könnyezett a föld
Mi lesz fölösleges virágaimmal?

1924 ősze

EKRAZITTÖMEG

Ki lesz a madár, ha meghalunk és a világok ékköveit csiszolgatjuk
Az utak lassanként fölemelkednek s észre se vesszük, hogy levegőben járunk
Eltévedt sugaraink visszaszállnak a vadmadarak tojásaiba
Kiégett kiáltásokból épül a porszem
Az óceánok színén gondolat lebeg és gyógyítgatja holdkóros testvéreit
Holttetemek, nosza ugorjatok ki barátaimból
Lelkünket kivisszük a napra melegedni
Lángok csúcsain zuhanunk és emelkedünk fürkészhetetlen titkainkkal
Oly mértékben sírunk, amint a vizek párolognak
Füvek láthatatlan fényszálaiból
Együgyű szavakat szövögetünk, melyek szomorúan mosolyognak a tükör előtt
De kegyetlenül bízom az erőmben
Elbocsátom távozó éheimet
Nagyszerűen
Konok ekrazittömeg

Arcotok mögött a hangtalan mélység és szívetek
Lassan végkép lesüllyednek benne a befalazott, lobogó aranyajtók.

1924 ősze

ESTI FELHŐKÖN

Esti felhőkön fekete fű nő lassan fölszítja a fényességet és gyémántlevegőt locsol izzadt arcainkra
nyugodt lehelet a világ ellebeg a jéghegyek fölött
ezek ilyenkor egész elolvadnak
ha követ dobunk föl nem esik vissza hanem csókká válva nagy meleg szárnyakon röpül föl-föl egészen mihozzánk
csontjainkban a velő foszforeszkál akár a sarkcsillag
kettejük fényénél meglátjuk a vizet és kenyeret melyek elbújtak tenyereinkben
mi az igazság kérdem a falaktól
erre eltűnnek és a csillagok alatt valamennyien itt ültök körülöttem
a szemhéj selyemüvegéből van simogat ha lecsukjuk de azért tovább látunk
az áloé másodpercenként virágzik álmainkban
ismeretlen kedvesünkkel hálunk ő az aki cirógatván figyelmeztet ha takarónk lassacsán lecsúszik.

1924 ősze

ÉRIK A FÉNY

Megrázhatom fáimat, már közelednek testvéreim.
Ívlámpák vagyunk egymás szívei fölött, a kicsi madarakat látod-e vállainkon?
Mi vagyunk azok és szelíd arcunk is egymáshoz ér -
Nyissuk ki egészen magunkat, egyszerre jusson mindenki a szeretetbe.
A Napra akasztjuk sugarainkat, megszabadult kenyerek telepednek küszöbeinkre
Gyémánthidak szökkennek mindenfelé s az elaludt aknák
Pacsirtákként emelkednek szívünkbe és szelíden fölrobbannak csókjainkban.
Hát pazaroljuk szét harangjainkat, kitárt ajtónál mosolyogjunk
Szemünkben rejtőzik a torony, melyről beláthatjuk ismeretlen hazánk vidékeit
Készen vagyunk már égboltjainkkal s készen vagyunk a fényességre
Aki hajnalonta gyöngé virágokat okoz.

1924 ősze

ÉN DOBTAM

Én dobtam ide magamat, szívünkben vakok topognak, de szándékunk egyet jelent a rádiummal
Maholnap Jehovák leszünk, hogy emberré teremtsük magunkat újra
Ez a szerelem s a patakhúrú ének, mely most kinyújtózkodik, hogy föléljen valahogy kedvesem bokájáig
A lélek hullámhossza éppen a magasságom, ezért van az, hogy csóknak mondjuk a szédítő naprendszeret
Forognak és zengő fekete hajuk alatt szelíden mosolyognak az imádságok.

Nehéz álomban hervadnak az órák
De violakert úszik belőlünk arasznnyira a város fölé
Odaindul a vonat s a könnyek árnyékában odasikoltanak a karcsú tornyok
Hát gondoljatok a hárfaszemű fiatalokra, szegények
Nincs, aki friss, tiszta vízzel borulna ártatlan életükre.

1924 ősze

MOST FEHÉR A TŰZ

Vigasztaljátok a szenvedő alkonyokat, közénk való kedvesem is
Szomorú lángjaival zokogva kergetőzik

Előttem szalad, megcsókoltam s az idő nagy némasággal elsüllyed körülöttünk
De üres kezemmel hiába kapkodok utána
A fájdalom vakító felületén
Temetőkből világít a villany
Könnyeink fekete kristályokat mosnak
Nincsen szavunk, amit kimondhatnánk
Elhamvadt maradék álmunk
Csak a gyilkosok sötét reményei világítanak még
A butaság expresszvonaton robog előttünk
Minden madarunk szárnyaszegett
Olyan ártatlan, mint a kavicsok fehér homlokai
Én mindig Riának hívtam
Gyékényünk sincs és mégis kihúzzák alólunk
Ünnepeink ájultan hevernek

Énekelj tiszta szomorúság
Lefekszem itt, a hold a fejemalja
Énekelj tiszta szomorúság
Lefekszem itt, a hold a fejemalja.

1924 ősze

NÉHA SZIGETEK

Néha szigetek buknak föl fejünkben, madarak szállnak el fölöttük, új, csodálatos növényzet
magvait hullajtják rájuk
A gép arcából is csurog verejték, anyák szeméből könny, rólunk a munka olajcsöppjei
Lassan így fordul tovább a világ
Tegnap azt hittem, körtefa vagyok s még ma is jönnek hozzám kisgyerekek
Csókolnak és megrázzák bennem a roskadó körtefákat
Első szerelmem spirituszba raktam s most néha elnézem, milyen furcsa kis állat
Szervusz, szervusz, hogy vagy, köszönöm megvagyok és te, hát csak lassan, ilyenkor mintha
vágunk se volna
De vacogva mászkálunk Mont Blancok tetején s imádkozunk, te Isten, te Isten
Mért nem teremtesz hegyeket is
Nektek úgy adom oda magam, mint az anya meleg teli mellét az ő éhes kicsikéjének
A bokrok már alszanak, én is lefekszem tibennetek, hogy reggel kéznél legyenek majd
kedvelt, acélhomlokú szerszámaim.

1924 ősze

KESERŐ

Ó rádióaktivitás! most olvasom és görögdinnyét eszem és erősen tudom
Hogy a világ csak bennünk változik
Színes kereplő vagyok csupán, halljátok? arcom átlátszó, mögötte virágok röpködnek, amint
fölbuktak az elektromos hullámokból
Szeretőmtől is elszakít a humanista század, ó lepipált szomorúság, gyűjtsd föl ma éjjel a
menhelyeket
A bárányok birkák, én számár vagyok s csak hosszú elnyúlt árnyékom a pásztor
Ha szemem behunyom, az eroplánok lezuhanak és azok is
Melyek belőlem szállnak föl naponta
Te csillogó porszem, állítsd el aranyos motoraidat, reggel úgyis kisöpör az asszony
Ó az asszony, a szeretőm csak sír, csak sír és könnyei tovább hajtják a régi turbinákat
Kár, kár miértünk is
De éljenek a köszörűs inasok, akik fűtőrésznek
És nem is tudják, hogy az égbolt fejünk fölül elvitorlázott a pénztárcákba.
1924 ősze

JÓZSEF ATTILA

József Attila, hidd el, hogy nagyon szeretlek, ezt még anyámtól örököltém, áldott jó asszony
volt, látod, a világra hozott
Az életet hiába hasonlítjuk cipőhöz vagy vegytisztító intézethez, mégiscsak másért örülünk neki
Naponta háromszor megváltják a világot, de nem tudnak gyufát se gyújtani, ha így megy
tovább, nem törődöm velük
Jó volna jegyet szerezni és elutazni Önmagunkhoz, hogy bennetek lakik, az bizonyos
Minden reggel hideg vízben fürdetem gondolataimat, így lesznek frissek és épek
A gyémántból jó, meleg dalok nőnek, ha elültetjük a szívünk alá
Akadnak olyanok, akik lovon, autón és repülőgépen is gyalog vannak, én a pacsirták hajnali
énekében heverészek, mégis túljutottam a szakadékon
Igazi lelkünket, akárcsak az ünneplő ruhákat gondosan őrizzük meg, hogy tiszta legyen majd
az ünnepekre.
1924 ősze

KILÓMÉTEREKSEL

Kilóméterekkel vagyunk magunk előtt és meglóbáljuk elvesztett lelkeinket melyekben
vágyaink virrasztanak
Eltáncolt öregek felülnek még az ágyon
Titokban fejet is függesztenek hajuk alá, hogy megtévesszék a mitsemsejtő gondolatokat
Pedig hiába minden szakértelem mikor hajnali levegő siklik szívünkön át
Kedvesünk ő, akinek meg kell köszönni párunk libegő mosolygását
És mégis körülményes becsukott kézzel járni a szemünkben
A világ is több sokkal, ha kinyújtózunk, nagy hegyekre mászunk
És mélyen hullámaink alatt kábelek szállnak melyek tengerbe vetik elkorcsult fiaikat
Angyal kovályog nyelvünk felületén
Szikrasíneken vörösmozdonyok zuhannak előre
Szemtől szembe

Ria karcsúbb a liliomillat esteli árnyékánál
De csapzott homlokomon kinyílnak a sípok
Feszültség szemverős rakétaiban röppentsük föl a fiatalok egyetlen osztályharcát.

1924 ősze

NEKEM MINDEGY...

Nekem mindegy: van isten, vagy nincsen
S bizonyisten hinnék benne,
De még annyi szabadidőm sincsen.

Ha megsegít, csak neki jobb,
Ha nem segít, rosszabb se lesz.
Ha van, hát a mostaninál
Ugy se lehet rosszabb,
Ha van: kutyába se vesznek,
Ha nincs: kutyába se vesznek,
Se nem jobb, se rosszabb.

Előbb-utóbb a szegénynek
Ugyis meg kell bolondulni,
Vagy fölakasztódni valamelyik ágra,
Ha csak észre nem tér,
Mert a szegény itt az isten,
Világot-teremtő isten,

A gazdag csak angyal;
Sóhajtásunk ad rá szárnyat
S a vonagló teremtésben
Minek kell az angyal?

1924 ősze

DÍCSÉRTESSEK

Rózsa, rózsza, szállj és énekelj...
És dícsértessék csúf, hazug szava,
Olyan hajnal lengesse szivét,
Amilyen örök bennem ő maga.

Minden lelkem csak kőrakás neki.
Fölötte holt galambok csapata -
Mélyen magában leljen a virágra,
Ha nincs is színe, nincs is illata.

Dícsértessék. Tőle szállt fölém
Egy magasztos nyugalma pillanat,
Mikor nem vártam. És még akkor is
Minden kristályom sírva széthasadt.

Csúcsán, sötét, különös fényeken
Siklik bennem és nem tudni, hova.

Kiégeti a szememet belülről.
De dicsértessék csúf, hazug szava.

1924. okt. 6.

AKI SZEGÉNY, AZ A LEGSZEGÉNYEBB

Ha az Isten íródiák volna
S éjjel nappal mozogna a tolla,
Úgy se győzné, ő se, följegyezni,
Mennyit kell a szegénynek szenvedni.
Aki szegény, az a legszegényebb,
Fázósságát odadja a télnek,
Melegét meg odadja a nyárnak,
Üres kedvét a puszta határnak.

Köznapiokon ott van a dologba,
Várt szombatját száz gond nyomorítja,
S ha vasárnap kedvét megfordítja,
Akkor máris hétfő szomorítja.

Pedig benne laknak a galambok,
Csillagtollú, éneklő galambok,
De így végül griffmadarak lesznek,
Hollónépen igaz törvényt tesznek.

1924. okt.

ITT EGY FA, OTT EGY FA

Itt egy fa, ott egy fa,
Villámsujtott, lombtalan,
Szenesszívű, keserű,
Büszke fa.
Itt egy fa, ott egy fa.

Mért nem zöldék? - kérdik a mezők.
Fekete porukat kerülik a méhek.
Suttognak az almafák:
Legalább
Mért nem hoznak vadalmát,
Mit henyélnek?..
Gerendának nem valók,
Akasztófának se jók.
Csupa kérdés szidja őket,
Szomjas kérdés öli őket.
Kiesett a fényes ég
Összeégett karjuk közül!
Állnak, mint a kútgémek,
Mégsem jelölnek kutat:
Igy is élni! Mit akarnak?..
Itt egy fa, ott egy fa,

Összeégett szívvel-karral
Messzi egekbe mutat.

Hejh!
Ha mi egyszer az Úristen elé
- Papunk mondta, hogy mindent ő ad -,
Ki a sorbaállást adta,
Szívünk helyével, szótlanul
Sorbaállunk elszánt csapatba
És követeljük az ifjúságot!
1924. okt.

A CSODA

Kár volna magamat eladnom
Célért, eszméért, okért, hitért.
Hogy magyarázzam az eget másoknak.
Eladni magamat semmiért.

Te vén szilvafa, ugye, igazam van?
Te tudod, te százesztendőt éltél!...
S akkor sikított, elbőgte magát
A kert mellett egy vén acéltehén.

Nem is acél volt, hanem drágakő.
Pálmaág-farkkal. Ott kinyúlt szegény.
Tele gyerekekkel
Körhinta forgott bűgva, vidáman,
Szarvai hegyén.

És sírt és sírt, csak sírt, míg meg nem halt,
Késnyelek hullottak pengétlenül
A szemeiből.

- Ó, mennyi dinamit lakik
Én élve síró szemeimben! -
A föld egyszerre elszaladt alólunk
És elszaladt alólunk minden;
Ég, csók, tűz, magam s a semmi.
A tehén lángszőre szintén elszaladt,
Aztán visszajött
S a homlokomon kezdett énekelni.

Fehér vízben hevertünk egymás mellett,
Szivemben ő s az ő szivében én.
Hátulról keresztülnéztem magamon
S úgy láttam, hogy bennem él tovább
A tehén.

S tele gyerekekkel
Körhinták forogtak vidáman
Szarvai hegyén.
Nem szűrt vele, csak fölemelte.
Arrabökött, amerre elszaladtunk

A föld, az ég, a tűz, a semmi s én
S én szégyenverten lopózkodtam arra,
Hogy embertszülő tüzet énekeljek
Örökké, újra
Jeges, havas
Ismeretlen hegyek tetején.

1924. okt.

MŰTEREM

A műterem kopott, öreg falán
Reám nevet száz ismeretlen ember.
Ez gyermek itt, az már nincs is talán,
Ez pocsolya, az kristálylelkű tenger.

Reám nevetnek bágyadtan, vígan
S az én arcomat mosolyogják össze.
Ez engem álmodik álmaiban,
Az engem átkoz, hogy szívét fürössze.
S én nem vagyok és nincsen más, csak ők,
A szomorúak és a nevetők
Én arcomat hogy összemosolyogják.

Mint szívemben a dolgok képei
Búsan és vígan összezenevetik
Az Ennélam is erősebbnek arcát.

1924. nov. 1.

1925

SZÉLKIÁLTÓ MADÁR

Szegényember, hát már megint lázadsz?

Jaj, dehogy lázadok, a gúnyám szakadt el.
Másikat szeretnék, olyat, amelyiknek
Kevesebb a foltja.

Hát tán már elittad mind a fizetséged?

Nem volt nekem, uram, soha fizetségem,
Nem is volt, nincsen is semmi fizetségem.
Ha szóltak, dolgoztam piros napestéig,
Piros napkelettől dolgoztam, dolgoztam,
Mondta öregapám, nem lesz fizetségem.

Hallod-e, te koldus, hordd el magad innen!

El is megyek innen a tengeren túlra,
A tengeren túlra: társaim szivibe,
Ott pedig elmegyek szélvész közepibe,
Danoljon, ha az kell, hej, de danol is már,
Fennen danol már a szélkiáltó madár.

1925. márc. eleje

TISZTA SZÍVVEL

Nincsen apám, se anyám,
se istenem, se hazám,
se bölcsőm, se szemfedőm,
se csókom, se szeretőm.

Harmadnapja nem eszek,
se sokat, se keveset.
Húsz esztendőm hatalom,
húsz esztendőm eladom.

Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.

Elfognak és felkötnék,
áldott földdel elfödnek
s halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.

1925. márc.

REGGELI

A kakas forgó szavakat szól,
a néni a tyúknak magot szór
s a kenyerek erősen, bízva,
kelnek,
harangszó ömlik a Tiszába,

frissen, nyújtózva kel a lárma,
derékig mosdok s a vizet
reápacskolom fejemre.
Oly hűsen, tisztán simul hozzám,
úgy ring a tálban, úgy zenél,
mint a danoló lányok melle.
Kitárt ajtómon szellő jön be,
szaglász, vigyorog diadallal
s mint rozsvetésben kisgyerek,
édesen rúgkapál hajamban.
Álmomban kazalról gurultunk,
rózsámmal bukfencet vetettem,
tótágast állnék most is én,
de már munkába kell sietnem.
Fürgén, vigan viszem magam,
most úgyis én vagyok a legszebb
és szépet, tisztát kell már egyszer
fölmutatni az embereknek.
Szeretnek majd, ha eljövök,
szeretnek, mert közöttük voltam,
együtt jártuk a széles utcát,
zápor előtt velük loholtam.
Az apókkal és az anyókkal,
akik ráncaim tervét hordják,
fiúkkal - s lányokkal, kik munka
után a mellüket kibontják.

1925. márc./1928.

TAVASZI SÁR

Az uccán a téren és a mezőn is
Zuhog az eső.
Zúg a kanális kiönt az árok
Öreg házak vakolatja máll
A lovak tagjain csurog a lé
Az áldott tiszta lé
És a tetőkön is
Víz és sár víz és sár.
Puha meleg sár a föld
A lovak a házak az ég
Puha meleg sár.

Az ablakokban gyerekek állnak
Nézik hallgatják esik esik
S az ő szivük is
Puha meleg sár.

Most a magok békessége él
Házakban lovakban emberekben
A magok békessége mely leszáll

Oda ahol minden testvér és örök
Puha meleg sár.

Milyen jó is vakon zuhanni
Eltékozolt csókjaim után.

1925. ápr. eleje

SZÉP CSÖNDESEN ALUDJ

Szép este van. Szép csöndesen aludj.
Szomszédjaim is lefeküsznek már.

Az uccakövezők is elballagtak.

Messze-tisztán csengett a kő.

Meg a kalapács

Meg az ucca

S most csönd van.

Régen volt amikor láttalak.

Dolgos két karod is oly hűs

Mint ez a nagy csöndű folyó.

Nem is csobog csak lassan elmegy.

Oly lassan hogy elalusznak mellette a fák

Aztán a halak

A csillagok is.

És én egészen egyedül maradok.

Fáradt vagyok sokat is dolgoztam

Én is elalszom majd.

Szép csöndesen aludj.

Bizonyosan te is szomorú vagy

Azért vagyok én is szomorú.

Csőnd van

A virágok most megbocsátanak.

1925. ápr. eleje

EGYÜGYÜ ÉNEK

Fiatalember, húszesztendős, velem egyidős

Szép szeretőjét nagyon szereti

Ugy szereti, épp mind medrét a folyó, amelyikben a halak is lebúznak az iszapba, ha elfáradtak

Csak símogatja és nagyon szereti

Ha virágot kap, mind odaadja, a kenyeret is odaadja, nem szegi meg maga

Fölolvassa neki az újságot, megvárja, amíg elalszik, aztán elalszik ő is

Tüzet rakni is segít és füttyörészve vágja föl a fát

Ha volna szeretőm, én is nagyon szeretném

Éppen mint a medrét a folyó.

1925. ápr.

A PARADICSOM ÉLETTÉ LESZ

A fák megálltak mozdulatlan,
A vizek nyugtalanok lettek,
Különös zaj támadt a kertben,
Valami bántotta a kertet.

Egy hattyú énekelt és úszott
Hullámos, karcsú lebegőben,
Énekelt, úszott s hirtelen csak
Meghalt ott fönn a levegőben.

A fűszálak elszomorodtak,
Kis homlokukat eltakarták,
A bogarak szívére köd jött
S a fűszálakat összemarták.

Éhes lett minden, a virág is,
Melyet jószagú szellő ápol,
A harmatból a légy kimászott
S Isten eltűnt a trónusáról.

Fellegbe ment, hogy majd a porban
Megsirassa szép, álnok testét.
S két ember - átkozták ők egymást
S zokogva már egymást keresték.

1925. ápr. 22.

ÁPRILIS 11

A talló kalászeit hányva
S a verebek közé belesván
Nagy szél kapott föl egyszer engem
Hirtelen, áprilisi estén.

Gyerekeit kereste arra
S engem talált ott épp az utban.
Bömbölt, örült, s én mosolyogva
Rengeteg mellén elaludtam.

Vitt falvan, földeken keresztül,
Meghempergetett jó sárosra,
Cibálva és kacagva vitt egy
Pesti, csatakos külvárosba.

Az uccán vidám jasszok lógtak
S még vidámabban verekedtek,
Kiabáltak, kiabáltunk és
A jasszok végül berekedtek.
Mondom, valami nagy ünnep volt,
A hívek templomokba mentek
És reszketve, szomorú kézzel
Áldották őket meg a szentek.

S hogy a harangok búgtak, fölnőtt
A szívekben nagy, esti béke.
A gyilkos végzett emberével
S úgy menekült, kalaplevéve.

Reménységnek és tulipánnak
Kicsikis deszka alkotmányba
1905-ben ígyen
Iktattak be az alkotmányba.

A kártyás munkásnak fiúként,
S a szép, ifjú mosóasszonynak,
Ligetnek, sárnak, vágynak, célnak,
Fejkendőbe kötözött gondnak.

A szegényasszony rég halott már,
De fiát a szél el nem hagyja,
Együtt nyögünk az erdőn éjjel
S együtt alszunk el virradatra.

1925. ápr. 22.

EZÜST ÉLET

1

Ne bántsatok, ha most rossz vagyok,
Ha most kicsit halkabban élek.
Halkabban élnek a felhők is,
Meg a halottak, meg a rétek.

Győzni épp oly szép, mint a virág,
De én az uccákon lődörgök,
Vagy esőt hallgatok szobámban
S nagyon hallgatok, hogyha dörgött.

Ezüstös lesz majd nagy szívetek,
Bárha a győzők ti maradtok,
Zászlótok is ezüstté őszül
S egyszer győzni is elfáradtok.

Csatazaj mögött eljön halkan
Hozzátok is az ezüst élet.
Nagyon halkan élnek a felhők,
Meg a halottak, meg a rétek.

2

Nagycsöndű, komoly kísértet kísér
S hová lépek, kibú a föld alól -
Az árnyékom, mely mindenütt követ
S találkozunk is egyszer valahol.

Olyan szép dolog elfáradni és
Pihenni, mit nem ad se harc, se más,
Kedves árnyékban leheverni, le
S bennünk eleve ott a fáradás.

Bennünk eleve ott a fáradás,
Mely a szűz hónap testvére lehet -
Ha nagyon fázik már a föld, lehull,
Csak hull a hó s új tavaszig befed.

Egy télesten a földet csöndesen
Betakarta a fáradtság, a szent,
Az én szavammal együtt, hisz az is
Végtelen hideg világban kereng.

1925. ápr. 23.

SZÉP LOBOGÓVAL, VAGY ANÉLKÜL

Azért vagyok, hogy virág nőjjön
A szemeimben,
Ezért öntözik kedveseim,
S a fák, a városok meg minden.

Szép lobogóval, vagy anélkül
Győzünk mi mindig,
Mindnyájan győzünk szomorúan,
Minket a szívünk győzni indít.

S erre, arra, egészen mindegy,
Hogy merre tartunk,
Kit csönd, kit nagy zaj vár a parton
S elsüllyedünk, ha nincsen partunk.

1925. ápr. 23.

KÖDBŐL, CSÖNDBŐL

Nem várom már az életet.
Vagyok úgy, ahogyan lehet.

S ha nem lehet, akkor sehogy,
Ha sok a nap, hát soká fogy.

Két szememből a nap kivész.
Már csupán a lámpába néz.

Ha tűz lobog, hát majd elég.
Ha vér ömlik, hát van elég.

Aki megbánt, én nem bántom.
Aki sajnál, nem sajnálom.

Örülhetnek a hadnagyok.
Mert én már éhes sem vagyok.

Történt valami énvelem,
De nem halál s nem türelem.
Rúgtak itten, rúgtak ottan
S egyszer mégsem káromkodtam.
Egyszer megláttam a ködöt
A nagy fényességek mögött.
És meghallottam egyszer én,
Hogy túl harcom vad zörején,
Akárha lent, akárha fönt,
A szegényé csupán a csönd.
A köd, a csönd sosem ragyog.
Én már ködből, csöndből vagyok.
Ami énbennem botorkál,
Elbukik egy vak ároknál.
Iszonyatos, nagy bosszú ez,
Várni, várni, míg vége lesz.
S tudni, vannak így még többen,
Mígnem valaki megdöbben,
Míg valaki föl nem ordít,
Ködből, csöndből föl a holdig,
Föl a pestishez magához!
Aki irtózáttal átkoz,
Megátkoz ebtartót, ebet
S legelőször is engemet.
1925. ápr. vége

BALGA KÖLTŐ

Nem adatott meg mindenkinek
A balgaság, mely a füvekben ég,
Tudom én jól, tudom én.
Csak pazaroljam,
Csak tékozoljam
Szegénységem,
Alázatosságom,
A friss levegőt,
A rigókat,
A földek bőízű nedveit,
A futkározó mezei virágokat, melyek homlokukon hordják álmaim
S huncutul dörgölőznek
A nyihogó kancák bokáihoz.
Lehetnék én a kőműves, aki
Mikor ölel,
Megroppantja az asszony derekát -

Házat, börtönt és templomot épít magasra,
De délben lehever a téglák mellé,
Megeszi a kenyeret, szalonnát, hagymát, nagyot nyújtózkodik,
Szusszantva-kortyantva vizet iszik még
És máris alszik és mosolyog,
Mint a legbölcsebb halott fáraó.
Lehetnék én a könyvelő is,
Akinek vannak főnökei,
Vagy a szabó, kit nem irigyelnek,
Ha jól varr kabátot s rossz az asszonya -
Sokat dolgozik, de sztrájkol,
Ha kicsi a bér -
Lehetnék vándor hasbeszélő,
Hisz annyi sok madár zokog, csapkod, kacag benn a szivemben,
És szónok is, szellemes, aranyszájú!
Aki fönn áll az emelvényen,
Kis pocakját megveregeti
S beszél a nép nagy nyomoráról,
Melyet csak ő tud eltiporni,
Francia szabású félcipőben -
S éljen! éljen - dübörög a nép,
Egymást tiporják, hogy jobban hallják -
Mintha nagy, sötét alagútban sok szép gyorsvonat rohanna egymásba
S én szebben tudnék bolondítani!
Lehetnék paraszt, pap, remete, zsúrfiú, bankár és király is!
Fogadjátok hát balgán, együgyűen
Balga, együgyű szívemet.
1925. ápr. vége

ISTEN

1

Mikor a villamos csilingel,
Vagy ha a kedves kenyeret szel
S elvál a kenyér a karajtól,
Az Isten megjelenik akkor.
Őt én már igen sokszor láttam;
Fáradtan feküdtem az ágyban,
Ő jött s megláttam szemlehunytan,
Éppen amikor elaludtam.
Egyszer borotvát vizsgálgatva
Ujjamat végighúztam rajta.
Nagy hideg támadt, nehéz, fojtott,
Még a csontom is megborzongott.
Gondolatban tán nem is hittem;
De amikor egy nagy zsákot vittem
S ledobva, ráültem a zsákra,
A testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen,
Minden dolgában tettenértem.
S tudom is, miért szeret engem,
Tettenértem az én szívemben.

2

Hogyha golyóznak a gyerekek,
Az Isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
Golyóját ő lyukba guritja.

Ha hideg a föld leheverni,
A Napot nagy felhőkbe rejti
És meg-megráncigálja fűtünk,
Úgy mondja meg, hogy le ne ülünk.

Ő sohase gondol magára,
De nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
Friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
Az uccán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
Ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Hogyha a jóság csak bút hozhat,
Akkor megenged minden rosszat.
S ha velünk mégis találkozik,
Isten sohasem csodálkozik.

3

Istenem, én nagyon szeretlek,
Én szíve lennék a szivednek.
Ha rikkancs volna mesterséged,
Segítnék kiabálni néked.

Hogyha meg szántóvető lennél,
Segítnék akkor is mindennél.
A lovaiddat is szeretném,
Szépen, okosan vezetném.

Vagy inkább ekeszarvat fogva
Szántanék én is a nyomodba.
A szíkre figyelnék, hogy ottan
A vasat még mélyebbre nyomjam.

Ha tanár lennél, én ügyelnék,
Hogy megtanulják jól a leckét.
S odahaza a sok tanítvány
Dolgozatát is kijavítnám.

Nem zarvarnálak ennél, annál,
Tudnám én jól, mire mit adnál.
S bármi efféle volna munkád,
Velem azt soha meg nem unnád.

Ha nevetnél, én is örülnék,
Vacsora után melléd ülnék.
Te az én szívemet elkérnéd
S én hosszan, sok szépet mesélnék.

4

Én már fiatalember lettem,
A boltba gyerek megy helyettem.
De ha Néki valami kéne,
A boltba én futnék el érte.

Fütyörészve a szép időben,
Esernyő nélkül az esőben,
A kocsijúton lenn szaladnék,
Magamra kabátot se kapnék.

De az autót frissen, fürgén,
Ha nem is töfföl, kikerülném.
Hisz ha valahogy elgázolna,
Hiába mentem én a boltba.

Megválogatnám a portékát,
Ahhoz mennék, ki olcsóbbért ad.
S mielőtt akármit elhoznék,
Hosszan, sokáig alkudoznék.

Aztán, hogy Néki odaadnám,
Jó kedvét meglátnám az arcán.
Szeme csillogna, megköszönné,
Mást nem is küldne boltba többé.

1925. ápr. vége

ISTEN

Én az Istenem úgy szeretem,
Hogy a szívemet földbe vetem,
Megérik, akkor learatom,
Fölösét pedig másnak adom.

Meg is köszöni, akárki az,
Akárha huncut, akár igaz,
Ha mindörökre, ha csak percre,
De az Isten fölébred benne.

Ha lány az, hozzákomolyodva
Rongyos kabátom megfoltozza,
Hogyha meg ember, csak megállít,
Ki is kísér az ajtajáig.

Ha éppen főzik az ebédet,
Ottan marasztanak várt vendégnek
S ahol az asszony sose hamis,
Meghíznak ott még máskorra is.
Aztán csak amikor dolgoznak,
Rólam is el-elgondolkoznak.
S hogy munkaközben megpihennek,
Erejét érzik a szívemnek.

Nem csinálnak egymás közt mozit,
Bennük már Isten álmodozik,
Álmodik tágas, erős égről,
Kicsiny fiának nagy szivéről.

1925. máj.

KERTÉSZ LESZEK

Kertész leszek, fát nevelek,
kelő nappal én is kelek,
nem törődök semmi mással,
csak a beojtott virággal.

Minden beojtott virágom
kedvesem lesz virágáron,
ha csalán lesz, azt se bánom,
igaz lesz majd a virágom.

Tejet iszok és pipázok,
jóhíremre jól vigyázok,
nem ér engem veszedelem,
magamat is elültetem.

Kell ez nagyon, igen nagyon,
napkeleten, napnyugaton -
ha már elpusztul a világ,
legyen a sírjára virág.

1925. máj.

MIKOR AZ UCCÁN ÁTMENT A KEDVES

Mikor az uccán átment a kedves,
galambok ültek a verebekhez.

Mikor gyöngéden járdára lépett,
édes bokája derengve fénylett.

Mikor a válla picikét rándult,
egy kis fiúcska utána bámult.

Lebegve lépett - már gyúlt a villany
s kedvükre nézték, csodálták vígan.

És ránevettek, senki se bánta,
hogy ő a szívem gyökere-ága.

Akit ringattam vigyázva, ölben,
óh hogy aggódtam - elveszik tőlem!

De begyes kedvük szívemre rászállt,
letörte ott az irigy virágszált.

És ment a kedves, szépen, derűsen,
karcsú szél hajlott utána hűsen!

1925. jún./1928

TŰZEK ÉNEKE

Ott alszunk a száraz fában, villogó bő szénrakásban,
ifju asszony keze kelt,
sustorgunk a katlanokban, szikránk pattog úgy szalad,
pírt adunk a szőke kőnek, kövér darab húsok főnek
fölöttünk a tarka cinfedő alatt.

Zöld fa lombjait bekapjuk, vastag nyelvvel megforgatjuk,
szörnyű szarvval szertehányjuk, zúzzuk az avart,
bika derekára kormot rovunk ha borjúra morgott s toklyótülökkel lékelni, öklelni akart -
piros pozsgás ifiakban csimbókos gyümölcsünk csattan
csatakban csordítva rengő velőt és tejet,
gyümölcs pattan visszacsapó, dühöngők ijjának való ágakon, melyek
őserdőben századhosszat ropogósan hajladoznak, bőrükből meg bomlik, forr a lé
s roppant arany madarokat nyujtanak a tágas ég felé!

Kerek kazal tetejében Isten guggol ördöggképben, vörös paprikaujjakkal dalunk pengeti,
gördülő farát a sok lány körbe rengeti,
nyújtózkodnak a fiúkkal, míg megértik csendes énekünk,
s ha megértik, összerogynak, pörnyét hint fejükre istenünk,
zörgő imákat rebegnek, földre rogyva öregednek, öregén pedig
töpörödött kicsi testük a mi erős hamvainkba ríva fektetik.

1925. jún./1928

HAJNALBAN KEL FÖL, MINT A PÉKEK

Kedvesem erősderekú, karcsú asszony,
ültem már repülőgépen, magasból ő is kicsinek látszik,
de pilótalétemre is megbecsülném.

Maga mossa a ruhát, a hab álmodozva reszket karjain,
letérdel, mintha imádkozna, fölsikálja a padlót és nagyot kacag, ha elvégezte,
kacagása mint az alma, melybe héjjastul beléharap,
olyankor az is hangosan nevet,
ha kenyeret dagaszt, hajnalban kel föl, mint a pékek, akik a jólsütő kemencék rokonai,
hosszú lapáttal örködnék fölöttünk,
fölverődik a liszt és odaszáll a szép, szabad mellükre, ahol meg nyugodtan elalszik,
mint kedvesem a jószagú ágyban, hogy elmosogatott
s tisztára ölelte szívemet.

Feleségem is ilyen lesz, ha majd egész emberré nővök
és megházasodom, mint az apám.

1925. júl.

NAGY VÁROSOKRÓL BESZÉLT A MESSZI VÁNDOR

Nagy városokról beszélt a messzi vándor
Ott az emberek nem ismerik egymást
A katonák se hordanak puskát, hanem a nagy tereken muzsikálnak
Sokan gyűlnek oda, a gyerekeket magasra tartják, úgy hallgatják
Meghallgatják, aztán odahaza elmesélik, milyen szép volt és azok is örülnek neki
A lányok ott is kinevetik a fiúkat, de azért szeretik őket
Fényes nappal is szeretik egymást
Nagy hidak vannak, amelyeken el lehet álldogálni és nézni a vizet meg a hajókat
Úszkálnak ide oda, az utasok meg hangosan föl kacagnak
Hirtelen elhallgatnak s úgy nézik a nagy vizet, amint komolyan elmegy a hullámok alatt
Azok meg csillognak, mint a pengék
S olvashatni a gyönyörű könyveket, akkora nagy a világosság
Pedig már egészen beesteledett.

1925. aug. [?]

A NAGY VÁROSOKAT

A nagy városokat sehogysem tudom elfeledni,
az idegen is csak róluk beszélt, a mi kertünket észre se vette,
nem is tudom, mi hozta ide, a színházba se jött el hogy híttuk,
a szomszéd kisasszonnyal se törődött, pedig azt mindenki megcsodálja,
szőke és magas mint a torony a házak fölött,
ha megy az uccán, ablakba állnak, úgy néznek utána az asszonyok is, aztán sóhajtva főzik
tovább a jó vacsorát,
hallgatagon megterítik az asztalt és várnak,
még nem beszéltünk, csak mosolyogtunk, de én azért köszönök néki, ha találkozunk,
ő meg éppen csak rápillantott,
csak elment mellette, hozzá se nyult a kalapjához.

Én akkor is köszönnék néki, ha láttam volna nagy városokat, ahol szebbek a kisasszonyok,
karcsúbbak, mint a diaboló és magosabbak, ott a torony is magosabb,
hajladoznak, ha fú a szél és kipirulva lefognak szoknyájukat,
én akkor is köszönnék néki, akkor még meg is szólitanám
s a nagy városokat, ahol még ő se járt,
nagyon szépen neki is elmesélném.

1925. aug. [?]

[BIBLIAI]

A te hajad kövérfürtű feketében lecsordul,
Mint a jóillatú kátrány,
Mikor kéthektós kondérból gőzölögve kifordul.
Lebeg is, mint három csapat

Erős testü, fodor fekete holló -
A te melled, szerelmesem,
Szőke kenyerekkel teli kosarakhoz hasonló.

Rokona vagy
A nagy
Meleg teheneknek,
Melyek tejszagú csordában
Füzes parton
Egymás mellé heverednek. -
Fürödjünk meg a folyóban, szív a szívben,
Hiszen mi is tiszták vagyunk,
Hátha mi is elfolyunk a tiszta vízben.

Tiszta vagyok, azért vagyok,
Mert szeretlek,
Látom én az Istent, amint
Szívét adja a szivednek.
Hogy tebenned jött most elém,
Azt is látom -
Ő az én örök szerelmem
S a halálom.

Szerelmesem, mi már egymást úgy kívánjuk, úgy szeretjük,
Hogy ruhánkat, szemérmünket, alig vettük, már levetjük.
Akkor is, amikor énám sok szörnyű és nagy kő esnék
És te könnyű fellegeken heverésznél, mint az esték.

Most akár a történelem Európa két zúgába szétzavarhat,
Megszerethetsz másik fiút, aki téged így akarhat.
Szerelmesen, mint én veled, evezhettek föl a víznek -
Csak az Istent, szerelmesem,
Az én szép, nagy Istenemet,
Megőrizzed.

1925. júl.-aug.

FIATAL ASSZONYOK ÉNEKE

Pihés, huncut, görbe állunk,
formás fejünk, fürgé lábunk, szép egyenes, fehér hátunk,
meg a szemünk, meg a szánk.

Táncos-hajlós lángot rakunk, sütünk, főzünk
s hogy az arcunk tüzesedik, a kalácsnak kényesedik,
fényesedik fonatja.

Kelleti magát a szél is, nyílnivaló, gyöngé mellünk tapogatja,
jószagunkat terelgeti, kerek szoknyánk emelgeti,
lobogtatja.

Takarítunk, törölgetünk, a hajunkat kontyba kötjük,
lépegetünk, úgy ringatjuk, mint kakas a taréjját.

Hús derekunk hintázása, karunk-farunk hullámozása,
mint harmatos, magas fűben tíz-husz kövér, víg gyerek
sivalkodva, meztelenül ha rakáson hempereg.

Hogy az urunk megjön este, mosdóvízzel, vacsorával, csókkal várjuk,
ingerkedünk, játszadozunk, csicsítjuk, ha bajjal van,
egész éjjel ölelgetjük
s gömbölyödő kis hasunkat nézegetjük hajnalban.

1925. júl.-aug.

IFJÚMUNKÁS

Gyere, menjünk édesapádhoz, ott ül a lámpa előtt
Fekete kenyeret eszik, friss vizet önt a poharába, csobog, mint a fiatal állatok lelke
Mindjárt meghallják szomszédai, keresztet vetnek, lehajolnak, fölemelik a roppant lakatot
S csitt csatt - bezárják ajtóikat.

No gyere már, a kémény füstje kékebben száll most otthonába -
Bizony, hogy nagyon szeret téged az édesapád és nagyon vár -
Kimegy este a városszélre, aztán fáradtan hazaballag -
Anyáddal még ébren van soká -
Kinyílik nehéz tenyerük, no gyere már -
Ideje, hogy a pávák széttárják gyönyörű farkaikat.

1925. aug. [?]

MUNKÁS

Tedd le kissé a szerszámokat
Engedd szabadon szívedet acélhomlokú barátaival
Sok mindent akarok elmondani elfeledett testvéreidről, akik a vén fák gyökereit betakarják
Hová melegen búnak a kígyók, isznak a csillagok szelíd tejéből, aztán szép halk énekbe fognak
Árnyékképük is kicsúszik a félős gyerekek álmaiból -
Sápadtak azok és meghalnak, mire az ég tehene megérkezik bő, meleg ajándékkal.

És elhoztam én a madarat is, hisz te akartad
Egyszerűen akarok szólni, hisz te akartad
Mindent, amit megérintettem, odaadok a kezeidbe,
Mindent elmondok, amit előttem elhallgattak.

1925. aug. [?]

VISZEM A FÖLDEM

Magyar vagyok, de európai.
Párizs, szeress, én földemet viszem,
Szép földemet, mely csókjaidra vár,
Mert nem csókolja itten senkisé.

Telt melleire varjak szállanak,
Erős husában vakondok lakik -
Párizs, te nagy vagy s az én földem is
Nagy táncos városokról álmodik!

Bőízű szíve sötéten csorog,
Részeg szagától tántorog a szél -
A nehéz, zsíros televény alól
Városok tornyos öröme beszél.

Csak egyszer megfoganja álmait
S karcsú tornyokkal csengve énekel -
Párizs, szeress, én földemet hozom
És csókjaidat néki viszem el.

1925. aug.

(MAGYARORSZÁG MESSZIRE VAN...)

Magyarország messzire van.
Magyarország hegyeken túl van.
Onnan, rigókkal, éneklőkkel,
Jönne rövidke szoknyácskában,
Hajnal volna,
Szellős,
Világos,
Szép, tiszta üllők csengenének.

Uram, nem látta Magyarországot?
Tudom, nehéz a nyelve.
Tudom, nehéz a szívem.
Uram, nem látta Magyarországot?

Lányok, sokan, szaladnak,
Akár a reggeli szél,
Hajuk lobog a keleti égen.
Ő pedig kövér kalácsot fon,
Karcsúbb ő a liliomillat estéli árnyékánál.

Uram, nem látta Magyarországot?
Ott ősz van,
Kicsike kertjeinkbe
Zörgő, száraz virágokat ültet
Az Úr.

1925. okt.

LÁTOD?

A nap kigyulladt vonata elrobogott
Egykedvű küszöböm előtt.

Eredj csak.
A te lábaid nyoma
Nem fáj már néki többé.

Csönd van
Csak egy csobbanás:
Kövér halamat visszaadom a folyónak

Egy surranás:
Gyöngé madaram visszaadom a mezőnek
Eredj csak
Elfedezi megcsorbult levelét
A virág.
Látod?
Már esteledik.
1925 ősze

A TAVI TORONY HARANGOZÓJA

Takarékos emberhez illőn
Répaleveleket kevertem dohányomba
Ezért pipám
Igen hálás volt
Göthös szavakkal noszogatót
Kékszívű
Fia után
S hogy elértem a tavi toronyhoz
Az estéli violák lelke
A szűz kicsi fiúkák tavának mélyén
Már költögette
Az aranyhajút:

- No ébredj, látod, ma is oly sokat nőttünk
Már a boltos is azt mondta: Urfi
S jövőre már egész biztosan
Hosszú nadrágot vesz nekünk
Az édesanyánk - -

És ott
A hiú néembernek rakott toronyban
Az alkoholtilalom ellenére
Felkötötte magát
A harangozó.
1925 ősze

PIROSSZEMŰ

Sok szárnyad alatt melengeted
Együgyű, szebbik szívemet.
Már hullnak a legpirosabb almák,
Ők is
Visszagondolnak szemedre.
Pirosszemű madaram hol vagy?
Bejártam
Sok fekete földet utánad.
Repülj csak.
Aztán gyere vissza. Én várlak.

És sokat járkálok az uccán, keresem
Piros nyomod a levegőben.
Kavicsokat dobtam a folyóba,
Ő is itthagyt most engem.
Oly magas házak közt élek.
El is vesznék, ha nem vigyázna rám
Néhány ittfelejtett éneked. Pedig
Szeretnék nagyobb lenni mint a házak -

Meglátnál messziről, amint
Szemem fölé emelt tenyérrel
Nézelődöm és szomorú vagyok.
Pirosszemű madaram hol vagy?
Sok szép földet bejártam utánad.

1925 ősze

OLYAN BOLOND VAGY

Olyan bolond vagy
Szaladsz
Akár a reggeli szél
Még elüt valamelyik autót.
Pedig lesikáltam kis asztalomat
És most
Tisztábban világít kenyérem enyhe fénye.
No gyere vissza, ha akarod
Veszek takarót vaságyamra
Egyszerű, szürke takarót.
Illik az
Szegénységemhez, aki szeret téged
És az Úr is szereti nagyon
És engem is szeret az Úr
Nem jön soha nagy fényességgel
Nem akarja, hogy elromoljanak
Szemeim, akik
Nagyon kívánnak látni téged
És nagyon szépen néznek majd terád
Ha visszajössz
Vigyázva foglak megcsókolni
Nem tépem le rólad a kabátot
És elmondom mind a sok tréfát
Mert sokat kieszéltem azóta
Hogy te is örülj
Majd elpirulsz
Lenézel a földre és kacagunk
Hangosan, hogy behallatszik szomszédunkba
A szótlán, komoly napszámosokhoz is behallik
És fáradt, összetört álmukban majd elmosolyodnak ők is.

1925 ősze

ISTEN

Láttam Uram, a hegyeidet
S olyan kicsike vagyok én.
Szeretnék nagy lenni, hozzád hasonló,
Hogy küszöbödre ülhessek, Uram.
Odatenném a szívemet,
De apró szívem hogy tetszene néked?
Roppant hegyeid dobogásában
Elvész ő gyöngé dadogása
S ágyam alatt hál meg a bánat:
Mért nem tudom hát sokkal szebben?
Mint a hegyek és mint a füvek
Szívükben szép zöld tüzek égnek
Hogy az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik
S te nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
Ott állsz az utjuk végén -
Meg nem zavarlak, én Uram,
Elnézel kis virágaink fölött.

1925 ősze

FÉLIDŐ: 0-0

Vörös dresszünkön elmaradt nyarak
Vérlódító, nagy forrósága izzik. Gyerekek,
Félidő: 0:0. A vizek
Okos erővel elöntenek mindent.
Érzitek-e, hogy árad az idő? S a vér,
Szép, ifjú vérünk lüktető lovak
Módjára harmatos mezőn nyerít. Ma nincs,
Ki áhitattal meg ne irigyelné
Baráti jobbunkat, melyet
Odanyújtunk a roskadó világnak.
Félidő: 0:0; karcsú tagjainkból
Hajbókoljatok ki cédrusok,
Kövek, tüzek és elektromos álmok!
Őrizzétek, mint kövér kisdedit
Jövő nagy országlásunkat, ahol
Szépek, tiszták és becsületesek
Maradhatnak jó, gyöngé társaink.
Idegen autók taposnak el. Erős
Kovácsok markában a vas
Kipirul, mint a fiatal leány,
Ha futva ér virágai közé. Mi már
Meg sem tudnánk maradni, üldögélni,
A távcsöves, kényelmes páholyokban.
Egy pohár friss vizet s aztán tovább -
Kedvünkre győzünk:
Félidő: 0:0, gyerekek -
Hátunk mögött a Szél, a Nap s az Isten!

1925 ősze

PILÓTA

Szép szál legény vagy, egy röpüléssel
Magosabb vagy a magos madárnál.
Csinos mesterség a tiéd, de az az enyém is.
Szijjas nyergedben hátradülsz, nézed, hogy a föld elfordul kelet felé,
Én meg hosszú seprűvel takarítom az egyesület poros termeit,
Tagok se nyitják ilyenkor erős lökéssel sarkig az ajtót,
Tárva áll az, a nap arany deszkákat nyujt be rajta.
Papir is akad, hát lehajolok, derekamra dől a seprűnyél,
Ugy bámészkodik fölfelé és verset is írok,
Azt se magamról, olyan egyszerű az életem.
Szállj, csak szállj, én ügyellek téged, a rendőr is fölemeli szigorú fejét -
Hegyes sisakja két szélén két torony karcsu póznáival -
Nyujtott nyakkal futnak a lovak, a tejes kannák összekocódnak,
Öt ujj között a felnyujtott alma csillog.
Te elröpülsz,
A felhők gyűrődnek, mint a paplanod,
Lassan te is megöregedsz, hosszú szakálladon átsüt a napfény
S homlokod fölött az ég
Lehorpad és földuzzad megint
A fiatal lányok szagától.

1925 vége

KOVÁCS

Kovács, kovács, fölgyűrted jól az inget,
aztán megemelted két szép gyereked és bemártottad a tűzbe.
Most ott pirosodnak, ahol a fiatal madár!
Meg ahol a sokkal nagyobb virágok, melyeket oda kéne tenni a házad elé.
A nap is ott kél ha meglóbálsz fejed fölött a kalapácsot
s az üllő
megcsendül belé, akár a dalolók szive.
Ez a legkékebb tavon él, ahol a halak vert ezüst lelke nyugszik,
este eljön tisztán, kéken, bekocog minden ablakon:
Kalapálsz csak, hiszen szépeket kalapálsz te!
A juharfa is úgy nő, ahogy nagyot lépsz, füttyülsz és a homlokod megbököd!
Te vagy a kovács és kikalapálsz
a virágokat.

1925 vége

1926

A CSAPAT

Gáspár Katának

A dombon két gyerek tornyot rakott magosra a szép, puha sárból,
Összedugták a homlokukat, nézték, fejük között elnyúlva jött föl a nap,
Lassan gurult föl a fatörzsön, vont a csapatot arrafelé -
Legelől a jóhúsú ifjak, kacagnak és két teli marokkal füvet nyujtanak föl az égnek,
Meg a lányok, lányok - bő harmat gördül domború melleteken,
Cseresnye van a hajatokban, szaladtok és kezetekben lobog a szallag!
Odadőltek a magos fának, vártok lihegve társaitokra,
Akik komolyan lépdelenek mögöttetek, lenéznek és úgy mosolyognak -
Erősek is a férfiak, vállukon jólcsinált csákány,
Hegye úgy mozog, mint az inga, lépésre mozdul, figyelik jól az aggastyánok
S közben-közben leülnek a nagy fehér kövekre, azok meg csöndben fölemelkednek,
Szállnak lassan előre, míg ezüst fejük is rájahajtják,
Aztán jönnek a friss halottak, átlátszók ők még, mint az ablak,
Alvó fehér hal lebeg a törzsük közepén -
Utánuk már a régebbiek, szép testükből nagy darabokat vetnek a bokrok alá
S a csontvázak kitárt karjukkal, piros madarak röptültek arra,
Énekelnek a karcsú széllel, mely a port magosba dobja,
Rajta átcsillognak zuhogó
És frissen fakadt nagy, tömör vizek.

1926. jan.

A RÁK

Nagy, ezüst halak árnyéka suhan a korállók fölött,
Elhozzák nékem barnuló szined, gyöngye fövényen lebeg tova,
Megérinti a fáradt csigákat s azok csöndesen elalusznak.
Én még sokáig figyelem a meduzák átlátszó világosságát
S erős ollómmal utat vágok a moszatok közt, csengő karikák röptülnek föl a tiszta vízben -
Amerre a legszebben csillog,
Arra gyere.
Sok akart dolgaimban néha
Kis beteg csillagot nyujtok föl én a sugaraknak:
Jól gondolj rám te is és ügyelj,
Kertedben, hol a kagylók már nyitott szárnyakkal virágzanak.
Páncélom erős áramok sodrában keményedik,
Pirosságát legjobban te érted -
Kék virágállat fénylik hátamon:
A legfehérebb kavicsnál várlak...
- Hullámok, szaladjatok gyorsan a dombról!
A virágállat bő, lobogó szirmai közé
Kövér falatokat hadd adogasson magosra
A rák.

1926. febr. eleje

HIVOGATÓ

Röpül a rigó, röpül, megáll, lebukik a tó közepe fölött éppen,
Növény várja tárt szirmokkal, levelei elsimulnak a víz színében -
Itt fáj, itt fáj - beszéli a hullám, azután elcsendesül szépen.
Most már síma a felület, nyughatnak rajta a pártalan szeretők remegései,
De azért csak mondják: Gyere már, gyer ide ki,
Ne mosolyogj, mert szél ered, aztán ha föléhajolsz és belenézel, a tó is megréfál majd téged.
Gyere, gyere, majd meglátod, szép erős fiatalember áll ki a parton teelébed,
Teleszívja magát kékkal, a bokrot frissiben átugorja,
Tenyerét a vízbe meríti, domború mellét is meglocsolja,
Aztán szerszámját fölemeli, jóhangú csengőket kalapácsol,
A halak a partra jönnek, ott csillognak az ő dalára -
Sok csengőt csinál s egy marékkaal belekötöz majd a hajába.

1926. márc.

CSAK A TENGHER JÖTT EL

Melled két pólusa közt a kék sugár -
A kötél táncos álma áll azon.
A felhő elfoszlott, hogy föllegehess
És én már túlsokat kerestelek -
Nyugodt, mély vizek leheletével száll már az enyém
S magányos, nagy fenyőmről hullong a jóhúsú toboz.
S a legmagosabb füvek is kinőttek már a dombon,
Szívükben szép, zöld tüzek égnek,
Hogy az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik
S az Úr
Nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
Ott áll az útjuk végén...
De én nem vagyok fáradt, kedvesem -
Csak a tenger jött el a küszöbömig.
1926. márc.

(A SZERETŐK HALLGATVA ÁLLTAK...)

A szeretők hallgatva álltak,
A tóban elrejtették szívüket
S megbeszélvén a hullámokat,
Széjjelvéltak.
Most már kimehetsz a partra,
Kinálhatsz nevetve egy almát föl a fának,
Nagyot szaladhatsz -
A tóból minden kanyarodónál
Hűvös szemmel egy arc fordul utánad.
1926. márc.

ACÉLGÖMB FÖL, FÖL! EMELKEDJ!

Acélgömbbe tömítettett egyedülvalóság,
Lassan, csillogva, kéményem ormáról - emelkedj!

A magos virág szirmaiból véled száll föl Isten elvesztett koponyája,
Fönnsíkok fagyott zuhatagja zokogva indul néked -
Ki gurul most végig rajta roppant hurjait zengetően?

Acélgömbbe tömítettett egyedülvalóság,
Körben térdeplő elefántok irányozott ormányai fölött: emelkedj!

Minden szépen fütttyentő vonat beleragadt az alagutakba,
Vén gőzök buggyannak a kátrányfolyam buktató medrén -
Dühödt ebek terelik ott a bús hullák keserű nyáját.

Ki az esőt sötét barlang odvából vigyázza,
Kedves annak az árva ég vakságot dobó dördülése -
Minden villám feléd cikáz és benned hal meg -
Acélgömbbe tömítettett egyedülvalóság,
Emelkedj!

1926. márc.

(A KELŐ KORONGBA HAJÍTOM...)

A kelő korongba hajítom hegygel
Vadbika vörös húsán kalapált gerelyét a fiatal szűznek.

Most indulsz el, hogy hazavezettesd falaimat -
Változó árnyékaim ittmaradnak elhagyott hűvösében.

Érzed a vihorszellőt, az egymáshoz közelre bujtogatót?
A tétetett város előtt bosszúsán köszörüli csorbított szerszámait.

Most indulsz el, hogy új földet találtass magvaidnak -
Kövér gyerek alatt sem törik ott ketté a faág,
Leveleivel fölfogott kötényed ráncait igazítja.

Bontsam-e hát a felhőket magosba érő térdeimről?
Fektessem-e már szívünket egymásra a patak fehérülő kavicsain?

Melledet két domb őrizze kétoldalt,
Gyöngé, kifejtett szádat marék érintetlen cseresnye óvja!

1926. márc.

DALOCSKA

Mikor a szeretők veszekednek,
akkor hajlongva magasodnak,
mikor a szeretők ölelőznek,
akkor a földdel elsímulnak.

Énekeljünk -
haja ha!
Bömbölődjünk -
böm-böm-böm!

Susogjunk, hogy
sususu -
üss egyet a
hátamba!

1926. márc./1928

(PUCÉR CSAPAT DOBOG...)

Pucér csapat dobog a dombon,
Keresztülgázol kertemen.
Belénevetnek kutamba,
Hogy kékje nyugtalan legyen.

Szépek, erősek, egymás húsát
Jóltépett lombokkal verdesik -
Ugráندozzatok csak magosra
S a friss széllel
Gyertek el újra kertemig.

1926. ápr.

(ALUDJ...)

Aludj
egy fáradt vén fa fölrepült és elpihent a legkönnyebb felhőn
a vízcsepp lábujjhegyen gurul reszkető szíved fölött
szeretném ha kócsag lebegne mosolyodban
hó hull
komoly fekete medvék vonulnak
én nem tudom hogy férnek el kicsi tavaszi szobánkban
nem is rád gondoltam tavaly mikor hirtelen folyógyultam
amerre jársz jószagú friss fehérnemű lebeg a fejed fölött
könyvek hallgatnak köröttünk
nagyon örülni nem szabad vigyázz
a halott virággal legyezlek melyet hajadból nekem adtál

1926. ápr.

KOPOGTATÁS NÉLKÜL

Ha megszeretlek, kopogtatás nélkül bejöhetsz hozzám,
de gondold jól meg,
szalmazsákomra fektetlek, porral sóhajt a zizegő szalma.
A kancsóba friss vizet hozok be néked,
cipődet, mielőtt elmégy, letörlöm,
itt nem zavar bennünket senki,
görnyedvén ruhánkat nyugodtan foltozhatod.

Nagy csönd a csönd, néked is szólok,
ha fáradt vagy, egyetlen székemre leültetlek,
melegben levethes nyakkendődet, gallért,
ha éhes vagy, tiszta papírt kapsz tányérul, amikor akad más is,
hanem akkor hagyj nékem is, én is örökké éhes vagyok.

Ha megszeretlek, kopogtatás nélkül bejöhetsz hozzám,
de gondold jól meg,
bántana, ha azután sokáig elkerülnél.

1926. ápr.

ERŐSÖDIK

Pillantásomtól az almák pirosodnak és gömbölyödnek,
térdigérő erős búzában henteregnek a fiúk, a lányok.
Én a magos fa ágán ülök, lelógatom a lábomat,
kacagásuk fürtjeimet megbodorítja.

Nem tudják ám a leányok, hogy én mennyire kedvelem őket.
Akkor szaladvást jönnének el, sokszázan gyülnének össze itt körülöttem,
én meg a zöld leveleket két marokkal szórnam hajukba,
hanem előbb még minden szálát futtában is kétoldalt megcsókolnék.

Erősödik az ág alattam, erősödöm én is a világon,
sokaggancsú szarvasa hátán egyszer csak megérkezik a meztelen leányzó.
Akkor indult el, amidőn anyámra szememet fölnyitottam,
huszonegy éve már,
hogyan elhagyta értem az erdőt.

1926. ápr.

(BETEG VAGYOK...)

Beteg vagyok, 3 napja nem láttam senkit, a szomszédasszony tejes köcsögöt állított asztalomra,
Nem halhatok meg, nem szabad, míg meg nem találtam a tisztaságot,
Nem tudom még, milyen lehet, szeretném, ha sok haja volna, én a haját kedveltem mindig,
Beletúrnék az ujjaimmal, de csak vigyázva,
Belevesznék egészen végül s jószagától nyújtózkodva ott elaludnék.

Igen kicsim, egyszer még mi is örülni fogunk.

Mert leheletem segít a felhőn s a kis öreg hosszan bámul az eltűnő csapat után,
Óvatosan indul meg aztán, pipája is kialszik közben.

Hűvösödik,
Az uccára dobott cselédlány fiacskája holttestét költögeti.

1926. ápr.

(ANYÁM MEGHALT...)

Anyám meghalt, most nem tudom, hogy viselkedjem vele szemben,
Megfoltozná kabátomat, megnézné milyen szép vagyok meztelenül,
Még soha senkise látott meztelenül!

A parasztnak learattak, kis padokon várják a halált -
Poloska marja álmainkat, tányérunk csak falakra való,
Csak egy csöpp vaját adjatok kenyereimre.
De jobb ebédet akarunk, hogy jobbak legyünk,
Több pár cipőt az ágyunk mellé, hogy többek legyünk:

A híd lassan kijön a ködből, a túlparton szuronyok állnak -
Itt az olló, ott pedig a szövendő szövet -
Mire várunk?

1926. ápr.

MÉGIS ELVESZEM

Ballagok lassan hazafelé,
Vert hadak futnak hazafelé -
Nem volt énnékem feleségem,
Vár rám nagyon a feleségem.

Elébem jön, szemével mondja,
Elfut tőlem s zendítve mondja:
Simogassál meg, édes uram.
Bosszús tüzeddel verj meg, Uram!

Kis küszöbén kicsit megállok,
Magos szivén zengve megállok.
Könnyel takarja el csókját.
Lábam elé teríti csókját.

Köréje rejtő erdő száll le,
Énkörém égő erdő száll le.
Igy vesz el engem diadallal.
Mégis elveszem diadallal.

1926. ápr.

PÁNCÉLVONAT

Kigyulladt a repülőgép a világ alatt.
A zengő sziget
Érthetetlen módon elúszott.
És két fiatal szerető
Még mindig keresi
A boldogságot.
Minden gyűlöletem a feneszép jövőnek -
Miért késik a vas-szagú,
Mikor annyira várom!
Az összecsődített házak letérdeltek,
Csak a legkarcsúbb torony követelőzik,
Nem ejti le fáradtan harangját,
De nem büszke a városra többé.
Egy elfeledett bús alagútból
Kíront még zúgva a páncélvonat,
Ütegeiben tömített fények -
Az én pazarolt, sok szép erőm.
Mint a legnagyobb,
Legmegkívántabb szerelem,

Vagyok számító; kíméletlen;
És erős.

1926. ápr.

A MENNYEI PÁNCÉLVONAT

Éjjel,
Mikor a fáradt harcosok őrt állnak az épülő kapu előtt,
A leggyötörtebb tompán a földre puffan,
Szíve kifuttatja a vágányokat
S a fények szédítő pályaudvaráról
Kirobog a mennyei páncélvonat.

A páncélvonat megdördül haraggal,
De csak a pávák hallják s kitárják rá farkukat kénytelen
S a fiatalok vérébe zuhog
Ütegeiből a szerelem.

Mert küzdeni kell a halálban is:
A fáradt élet nem bír minden harcokat -
Mikor még friss eleven voltam,
Mért nem akkor zúdultál szivemből
Jobbharcú, mennyei páncélvonat!

1926. máj.

A VILÁG HA ELBUJDOSTAT

A világ ha elbujdosat
Csak visszahív harangozni.
Elbujdosott harangozó
Csak visszajön harangozni.

Ha visszajön meg is bánja,
Elbúcsúzhat harangszóval.
De ha tűz van megint jöhet,
Megint jöhet harangszóval.

Aztán egyszer nagy ünnepkor,
Mikor keresik halálra,
Visszajön még harangozni,
Harangozni, de halálra.

1926. máj.

POHÁR

A pohár friss, tiszta növény,
A mezőn csillog és a harmatcseppek rárepülnek.
Ha egy kisgyerek poharakra néz,
Halkan
Megcsendülnek.

A források szivén pohár nő,
De az üvegesek sem tudják eme titkukat.
A lányok és fiatalemberek
Mindig összetévesztik poharukat.
Összevételtem egyszer én is,
Nékem azóta ízes vízzel pohár nem akad,
Pedig a szomjan haldokló madár
Észreveszi az ég mögött a sok szép poharat.
1926. máj.

VIRÁGOS

Virágos fák közt ballagok,
Feleségemhez ballagok,
Kinő a földből már a nyár,
Feleségemmel vár a nyár.
Fényekkel ott a küszöbön,
Szívemmel ül, mint küszöbön,
Komoly örömmel énekel,
Erős urának énekel.
„Neveltem követ patakon -
Ne bujdosódj már patakon -
Csobogott nap mint nap a víz,
Tiszta már követ, mint a víz.
Sokat kerested, tiszta vagy,
Tornyunkat rakni való vagy;
Lakom szivedben, én uram,
Gyere már haza, én uram.”
Hivj csak, hivj, kedves, én megyek,
Zászlókkal, zenékkal megyek,
Mikorra kedved könnyet ér,
Akkorra urad odaér.
1926. máj.

BÓDÜLJ TORONY

Kardhegyen pörg a világ.
Háborúság a hitem.
Szépekkkel, nagyokért -
Nincsen jobb a csatánál!
Behúnyom a szememet:
Ki rúg belém nagyobbbat?
Kacagok, nyílt a szám:
Ki dűg békát beléje?
Tréfás koldús a világ.
Bot volnék a kezében.
Földbe szúr - virágzom:
Inkább hajít a tűzbe.

Bődülj torony, rohanj hát!
Fusd ki magad kedvedre!
Szépekkel, nagyokért -
Hiszen ugyanis visszajössz.

1926. máj.

ÉRTED HARAGSZOM, NEM ELLENED

Mikor fölkel a nap,
a sosem haragvók hajától eltérítődik a harmat,
ne bántson téged az én haragom soha, kedves.

Sokszor gondolok nagy futós terekre, ahol lehet el kell majd esnem,
az árbocfaragók árbocokkal jönnek oda tömött sorokban,
és győzvén ott, égnek hajítja hatmillió vasas az ő csengő szívű kalapácsát.
Szerszámok égi viharába
csókjaidat hadd viszem én is el oda kedves.

Észre sem veszed hogy kihúszom magam, mikor a jövőről szólok,
ha akarod, hát csak ama városdaloló győzelem után térek meg hozzád,
vagy majd a pékek összekötik kenyérvető, jó lapátjaikat,
végigfektetnek rajta engem és lehajtott lisztes fővel
elhoznak lassan az ágyadig.

Érted haragszom én, nem ellened,
nosza szorítsd meg a kezem, mellyel magosra tartalak álmaimban,
erősítsen az én haragom, dehogy is bántson, kedves.

1926. jún.

JUT MOST ELÉG VIRÁG

Ha ki erős ember, erős az ő dolga,
vagyok én a magam búsultató dolga.
Kaszát kalapáltam s vittek háborúba,
menjek hát, kaszával, menjek háborúba.

Erős az én szívem s vagyok éhes, rongyos,
nem akarok lenni én már éhes, rongyos.
Inkább akarok csúf, tapodott holt lenni,
méginkább új rendben sorsom ura lenni.

Csúf halottak sírja kivirágzik szépen,
csúf halottak sírja csak besüpped szépen.
De ki győzésig élt, följebb jut virága,
szabad szeretőknek eljut a virága.

Jut most elég virág majd a szabadoknak,
tetszik is akkori finnyás szabadoknak.
Tetszhet is: ma harc az igazoknak rendje
s igazok harcának győzelem a rendje.

1926. jún.

(CSODÁLKOZÓ BOGARAK KÖZT...)

Csodálkozó bogarak közt lépkedek bátran,
Ha felhő volnék, szárazságban járnék csak erre,
Elkerülném a kirándulókat, összeszedik ők a papírt, nehogy jövőre eső legyen,
Viseltes ruhájuk alól forró testük felesel a siető nyárral,
Hétnapravalót játszadoznak és egy bujtató lombról
Feledékeny madár figyel
Az örömeiket.

A lányok szagos lépte nyomán kibútt ez az ártatlan kavics,
Ez a kavics nem József Attila és a fű se, én se vagyok az,
Én a barátja vagyok itt mindennek, tenyeremben a jó dió háládatosan roppan ketté,
A belékevert szalmaszálát hajamból vigyázva kihúzza az ág -
Mező, mező, szaladtató, akár a kedvesem termékeny karjaival,
Téritő lengésű szoknyájával a fiatalemberék élén jár ő,
Minden szagodat néki adtad, virágozzunk most hát nélküle.

Te rengeteg,
Ég felé fordított paizs!

1926. jún.

SZERETŐK LÁZADÁSA

Eljön az az éjjel, melynek
minden csillaga szívig ég el.
Föllázadt szeretők szaladnak
lobogó hajakkal, zenékkal.

Nótázva hozza mind a partig
görnyesztő piros drágaságát.
Megtáru morogva a tenger
s kincseiket mind bedobálják.

- Győztél, eljöttünk szerelemmel,
ízedet visszahoztuk néked,
nosza fogadd bilincseinket,
kötözd be fájó szívverésed.

Nosza fogadd hát koronánkat,
a harangot, sapkánkon a csörgőt,
egy zacskó lisztünk s egy marék
elbúsult, ragaszkodó szöllőt.

Fogadd most-tépett ágainkat,
vedd jólcsinált szerszámainkat.
Fogadd seprőnket, tányérunkat,
de ágyunk helyett, nesze, magunkat.

S füstölgő, parazsas homlokkal
fiúk és lányok leguggolnak,
fölöttük reszketve ereszkednek
pártalanul nagy, teli holdak.

S a víz a sok vad ajándéktól
kijön értük, előnti őket,
hanem hiába zúg, zúgása
erősíti az éneklőket.

A lányok dalát: Tenger vagyunk,
keserű só vagytok ti bennünk, -
a fiúk dalát: Partok vagyunk,
keserű tenger vagytok bennünk. -

S a víz habzó, kibomlott kontyán
ragyogó holtakat ringat csengve
és háborogván emlékezik
az elcsöndesült szerelemre.

1926. jún.

(MINDIG JÓTANÁCSOT SZISZEGNEK...)

Mindig jótanácsot sziszegnek
S még ifjú hülye akad ezeknek
Az óvatosaknak, kopaszoknak,
Nagyhasú, huncut okosoknak.

Ha messzehangzón fölbúg a mellem,
Törvényt tesznek szeretők ellen.
S pénzzel - mig mennyégre tanítanak -
Minden szép lányt elkaparítanak.

Hogy kell rohanni, magyarázzák
A köszvényes lábú strázsák.
S mutogatva sok vacak érmet,
Győzelmeinkről lebeszélnek.

Szopós isten pelenka-lenben -
Fenék szültek meg a szivemben:
Kölyökséged örökidőnyi,
De végül is föl kell már nőni!

Akik kályhánál sosem ültünk,
Kell, hogy egyszer mi is befűtsünk!
Megtűjük mind az okosokat,
Legelőbb is: a kopaszokat.

1926. jún.

HANGYA

A bábok között elaludt a hangya.
Szél, a bábokat most el ne fűdd!
Különben jó az is.

Kis, fáradt fejét csillámokra hajtja
és alszik véle csöpp árnyéka is.

Egy szalmaszállal fölkelteni szépen!
De jobb, ha már indulunk haza,
erősen beborult - -

A bábok között elaludt egy hangya
és - hopp - egy csöpp már a kezemre hullt.

1926 nyara

HAJAD AZ UJJAMÉ...

Hajad az ujjamé, a szoknyád alatt
Ámulva búvik a szívem
S zizegve hull a naptár levele.

Vén küszöböm sír, mint a gyerek,
Amikor jössz, hogy többször gyere.

Erős csapatban régi napjaim
Elfúlva rágják a fülem -
Bennünket mért nem csókoltál belé?

És nem értik, hogy sápadtak, buták,
Hogy fényük nem lehet a szemedé!

1926 nyara

ÜLNI, ÁLLNI, ÖLNI, HALNI

Ezt a széket odább tolni,
vonat elé leguggolni,
óvatosan hegyre mászni,
zsákomat a völgybe rázni,
vén pókomnak méhet adni,
öregasszonyt cirógatni,
jóízű bablevest enni,
sár van, lábujjhegyen menni,
kalapom a sínre tenni,
a tavat csak megkerülni,
fenekén ruhástul ülni,
csengő habok közt pirulni,
napraforgók közt virulni -
vagy csak szépet sóhajtani,
csak egy legyet elhajtani,
poros könyvem letörülni, -
tüköröm közepébe köpni,
elleneimmel békülni,
hosszú késsel mind megölni,
vizsgálni, a vér hogy csordul,
nézni, hogy egy kislány fordul -
vagy csak így megülni veszteg -
fölgyujtani Budapestet,
morzsámra madarat várni,

rossz kenyерem földhöz vágni,
jó szeretőm megríkatni,
kicsi hugát ölbe kapni
s ha világ a számadásom,
úgy itt hagyni, sose lásson - -

ó köttető, oldoztató,
most e verset megírató,
nevettető, zokogtató,
életem, te választató!

1926 nyara

SZOCIALISTÁK

Fájás, nyomor és jóság hajtott össze,
Erős búzában gázolunk, kedves fegyverünk böködi tomporunkat -
Kedves fegyverünk, böködd csak szüntelen tomporunkat,
Hadd tudjuk meg újra és újra - nem győzünk semmikép véletlenül.

Nem sietünk, erősek vagyunk, tudjuk, kit miért állítunk törvény elé.
Tanácsot állunk a dombon, gyöngé fürjek, nyulak bűnnek meg nyugodtan lábainknál -
Elmegy fölülünk a felleget, hogy észrevehessünk minden idegen repülőgépet.

Te délre mégy, te nyugatra, én pedig északra, Elvtárs!

1926 nyara [?]

VÉGÜL

Kazánt súroltam; vágtam sarjat;
elnyúltam rothadt szalmazsákon;
bíró elítélt; hülye csúfolt;
pincéből tódult ragyogásom.
Csókoltam lányt, aki dalolva
ropogós cipőt sütött másnak.
Ruhát kaptam és könyvet adtam
a parasztnak és a munkásnak.
Egy jó módú leányt szerettem,
osztálya elragadta tőlem.
Két naponként csak egyszer ettem
és gyomorbajos lett belőlem.
Éreztem, forgó, gyulladásoz
gyomor a világ is és nyálkás,
gyomorbeteg szerelmünk, elménk
s a háború csak véres hányás.
S mert savanykás csönd tölti szánkat,
szivembe rúgtam, ordítson már!
Hogyan is hagyna dolgos elmém
feledtető, de bérdaloknál.
Kínáltak pénzt nagy sok bosszúért,
pap mondta: Fiam, szállj az úrhoz!

S tudtam, ki üres kézzel tér meg,
baltát, kapát meg köveket hoz.
Villogó szívű, győzni bíró
vagyok, kinek kell legyen kedve
igazat tenni, pártot állni,
ím, e szigorú emlékekre.
De emlékhöz mi közöm nékem?
Rongy ceruzámat inkább leteszem
s köszörülöm a kasza élit,
mert földünkön az idő érik,
zajtalanul és félelmesen.

1926 nyara/1930

ESIK

1

Esik esik -
a por nedvesen reszket életünkön -
csattog, dörög -
dörömbölnek - hallod? - a szivünkön!
Meztelenül
futni futni
tárt karral futni egy erdő felé - - -
esik esik -
kis tenyered
mért tartod ki a menykő elé? - - -
A szél hozta -
a szél
hangosan kacagó lányok
bontott hajából zudulva lebeg - - -
recsegve jajdulnak az ágon
hibás-szívű száraz levelek.

2

És szoknyád szagát is akarom tőled
s te csókolsz, ütsz és sohase vársz -
hogyan tisztulhatna meg hát a szerelmem,
ha látlak, hallak, hogy szólsz és hogy állsz -
nézd, fáj a homlokom az ütközéstől
és fáj, hogy elmúlik ez a fájás,
mert bomlott melled varként rátapad
s elfordult szemmel hiába tépem róla,
ne félj, nem gyógyul, csak tovább szakad - - -
s hiába bánkódsz,
az igazak lehelte felhő
nem segít a te könnyeiden -
az én szememmel kell kisírnod mindent,
hogyan érted el ne pusztuljon szivem!

3

És isten lábánál ülünk le együtt,
te kettős melled bontod összecsengve,
ő elhalványul, én könnyel nézem,
hogyan két lélek mellettem újra gyenge,
hogyan szívemben csak kerestétek egymást,
akik ágyamban találkoztatok - - -

de úgy mondom csak a közönyt s az istent,
mert bús fennszóval sírva rothadok.

4

Hullj eső hullj és öntsd el e világot,
mely ilyen nővel verte meg magát.
Ki védené azt bicskával szurom le,
a történelem ha parancsot ad.
S bár piszkos vagyok már a nagy jövőre,
ott leszek én a barrikád előtt -
az új szeretők, sárgák és fehérek,
ne lássanak mint gyöngye szenvedőt.
Találkozzanak vágó testemen
Sanghajtól Wienig, Chikagon keresztül,
csak mosolyogjanak ezen a versen,
melyben meghülyült korunk kínja rezdül.
Szabad közösség, jöjj, feléd megyek,
néném könnyei feléd hullanak,
mind szenvedünk s nagyon kiérdemeltük,
hogyan megérjük már néhány napodat!

1926 nyara-1927 vége

TÁNCBA FOGNAK

Ismeretlen érveket ki győz
bús fejével bizton birni le!...
Már hajóra szálllok, elmegyek,
egyszer aztán észre is veszik,
hogyan hiába főtt a jó ebéd
és hiába szólnak énnékem,
nem hozok a pincéből szemet.
Majd a rendőr elgondolkodik,
hogyan csillagos, nagy este lesz
s nem kószál az utcán senki sem.
Érzik majd a lányok is nagyon,
hogyan nem annyi szem néz hosszasan
vízben hajló nád-lábuk után,
de csak összekacagnak megint,
táncba fognak valamennyien
és vidáman eléneklik:

annyira szerette
kedvesét eme,
hogy hajóra szállt s az
elsüllyedt vele.

1926 nyara

NÉGYEN UGROTTUNK VÍZBE

Négyen ugrottunk vízbe. A habok
Szívünkben zúgnak, zubognak, fehér
Tarajuk lobog, mint kigyulladt zászlók.
Barátaim, szép, tiszta, hűsítő
Nagy lángokat kavartunk a nyugodt
Vizekből, melyek bátor vágyaikkal
Dallal vonulnak roppant hegyfokok
Istenünk-rakta tornyai alatt.
Az áldott anyaföldet más ki vinné
Friss karjaiban, testében, szívében,
Ilyen erőt-foganó, tiszta nászba?
Ki fojtaná el borús könnyeit,
Bús sóhaját az árva panaszoknak,
Hogy szívében fájóra földagadjon
Minden, mi Istendicsérő, derék,
Emberben-bízó cselekedet volna
Az új kapuk gyémántos fordulóján?
Ki maradna még komoly és erős?
Ó maradjunk is erősek nagyon,
Ha majdan eljön bensőbb rokona
Erőnek, földnek, víznek, tisztaságnak,
Elporló emlékünktől ne hallja
Bús szózatát az igaz kritikának:
Elfordult arccal vették be a földek,
És némán vették vissza a vizek,
Kik az erőt: A földet izmaikban,
S szívükben a háborgó vizeket
Egy gyöngé korban gyáván megtagadták.

1926 nyara

JUT AZ EMBER

Jut az ember két virághoz
egyik jön a kalapjához
a másikat odaadja
mindakettőt elhervasztja

nekibúsul hídon ballag
fölszól a víz - le nem csallak -
s ő valamijét beejti
aztán azt is elfelejti

nevet s vacog - esteledik
vizen a hab sebesedik
karjára dűl el is alszik
de csak jobban sötétedik.

1926 nyara

ENGEM TEMETNEK

A pap mosolyog és derűsen
gondtalan üdvű istent dicsér.
Darazsak dongnak s poros úton
végig zümmögő gyásznép kísér.

Egy barna és ijedt leányka
ablakhoz nyomja orrocskáját
és papája a pipaszárral
megveregeti farocskáját.

S harmatos füvek gyenge ízzel.
A fákon hajnali pirosság.
Lombok zizegnek, szöcske ugrik,
a pókok hálójuk foltozzák.

Emlékem egyre merevebb lesz.
Valaki rábök homlokára,
síromig setteng s jó kutyámat
nem uszíthatom többé rája.

1926. aug./1928

CSENGŐ

A csengetyűcsinálást
Felfedezni csak az tudta,
Aki kedvese kék szemét
Elfeledni sohasem tudta.

A fákon megszólalnak a csengők:
Valaki megérkezett.
A hajnalnak is sok csengője van,
A hajnal
Fiatalasszonyok szívéből keletkezett.

Egy bosszús leány
A bokrok közé dobta csengőjét
S most halványan figyel az elvesztett csengő szavára.
S egy gazdag úr
Csengőt akasztott szolgája nyakába.

S a csengőszó
Néha átszáll a szolga álmán.
Ha nem volna csengő akkor én magam
Kitalálnám.

1926 nyara

FELESÉGEM

1

Engem küldtek mindig boltba gyermekkoromban
Az ostobák engem nevettek mindig jobban
Én a feleségem megtaláltam.
Az én feleségem szeme hús akár a gyógyszerárak
És mint a harmatos dombok melyeket hegyes galambok körüljárnak
Az én feleségem patak mélyén neveli csókjait olyan tiszták.
Van-e valami fölmutatandó frissebb a most vágott almagerezdnél?
Van-e valami erősebb a tűzvészben fennhangon éneklő sziveknél?
Vasasok én mindig pártoltalak benneteket
Állítsatok magos szerkezetet
Az én feleségem alá.
Én a feleségem megtaláltam
És most az uccára kimegyek
Lássák meg az én arcomat a komor kapuk
És nyiladozzanak és örüljenek.

2

Ki az akinek szomjúságára az ivóvíz zavara leülepszik?
Ki az aki komiszok közt igazat tesz a szépségével?
Az én feleségem nógat engem:
Nosza keress kenyeret hamar a te két karod erejével.
Az én feleségem nevet engem:
Nosza fuss kalapod után míg a szoknyám legszebben lobog...
Az én feleségem igazán nagyon szép
Összecsókol munka után ha megmosdatott.
Gyere kedves
Erre jönnek barátaim - a mi esténk összehozóan holdas -
Kinyitom én az ablakot a szebbiket hogy te eléjük kihajolhass.
1926 nyara

AZ OROSZLÁN IDÉZÉSE

Volt fogam közt már szivar,
csuklómban megállt a kés,
mosdatott habos vihar,
alvó számba szállt a légy,
néni szunnyadt ágyamon,
szépet álmodott szegény.
Tiszteltek, ha vért köhögtem,
mégse köptem hóba én.
Voltam vonító kaján:
halljunk hát nevetni holtat,
vagy a holt is él talán?

Erre ittam jó borocskát,
rágtam főtt malaclapockát,
kezet fogtam balkezemmel,
megpöngtettem szemfogam,
isteneim mind eladtam,
ez a ruha másé rajtam,
kereshet pipogya ember,
az én megnyurgult szívemmel,
tükröm mögött szerelemmel,
oroszlánra várok én -

Első ízben cipóm fényét
kényesítse bús sörénye,
másodízben cirógasson,
körme torkomat kitépje,
behunyt szemmel végignyaljon
harmadízben az ágyamon,
pártalanul és üvöltve
őrizze a ravatalom.

1926 nyara

KÉT VERS, KERTRŐL

1

Új borzongást gondolt ki a kert
hozzámvalót és énekeltetőt
tudott engem és öltöződve várt
és én szívét még nem láttam előbb

legszebb fáit dombra küldte fel
hogy zúgjanak ha kél a homlokon
s vízig hajolva mosták gyökerük
kik elémjöttek völgyi útamon

völgyi úton érek égbe én
de ezt a dombot én nem engedem
elpusztíthat már választott veszély
itt pusztul el a kert a szívemen.

2

Szeretem és szeretnek nagyon
szőke ajándék hibás uzsora
csengő habok s a tompa por de már
por nem szállhat a szívemig soha

tükröm mögé faháncsot teszek
kirakom fűvel: itt járt valaki
hajába szalmaszálat fűtt a szél
és itt egy ág vigyázva húzta ki

most meg elmegyek a fák közé
az erősök pálcáját letöröm
három virágot ütök el vele
hogyan illatozzanak az övömön.

1926. aug.

ANYÁM A MOSÁSBAN GYÁSZKOSZORÚ

Anyám meghalt most nem tudom mit tegyek véle
a bögrét két kezébe fogta
egy vasárnap úgy estefelé csöndesen elmosolyodott
akitől virágot kapott nem volt anyakönyvi lapja még a házmester sem látta
ha Kínában él őt küldik el a sárkányokhoz
de ő föláll
a sárkány messzire lakik tőlem kis rizsemért most hazafutok
gyászkoszorúm is megfonom helyettetek
megfoltozná kabátomat megnézné milyen szép vagyok meztelenül
még soha senkise látott meztelenül
a mosásban kicsit meggörnyedt
én nem tudtam hogy fiatalasszony
álmában tiszta kötényt hordott a postás olyankor köszönt néki.

KULTÚRA

A virág elfáradt már szagosodni.
Unta,
hogyan mifeneinek tettük asztalunkra.
S igyekezett árnyékot vetni,
nagyobbat, mint a kertben
s elfáradt, mikor nem néztünk oda.

De észrevettem.

1926 ősze [?]

1927

CHANT DE PROLÉTAIRE

Sur les eaux fraîches et immenses
les continents nagent en silence
parapamm paramm papamm
les continents nagent en silence

l'on a des pots et des choux ronds
nous vivons sales et nous mourons
parapamm paramm papamm
nous vivons sales et nous mourons

oh pourquoi pleures-tu? pourquoi?
je reve une chemise neuve sur toi
parapamm paramm papamm
je reve une chemise neuve sur toi

il n'a de deuil il tue il vainc
dont seul le Parti prend soin
parapamm paramm papamm
dont seul le Parti prend soin.

1927. jan.

DÚDOLÓ

A rétek, utak csendesén
úsznak a hűvös vizeken
sejhaj
úsznak a hűvös vizeken -
Van krumplink és van kanalunk,
pizsokban élünk s meghalunk
sejhaj
pizsokban élünk s meghalunk -

Mért görbül kicsikém a szád?
új inget gondolok rád
sejhaj
új inget gondolok rád -

Senkije sincs, nem éri gyász,
akire csak egy párt vigyáz
sejhaj
akire csak egy párt vigyáz -

1927 jan./1928 vége

BIZTATÓ

Kínában lóg a mandarin.
Gyilkolt ma is a kokain.
Zizeg a szalma, menj, aludj.
Gyilkolt ma is a kokain.

Az áruházak üvegén
a kasszáig lát a szegény.
Zizeg a szalma, menj, aludj.
A kasszáig lát a szegény.

Végy kolbászt és végy kenyeret,
őrizd meg jól az életed.
Zizeg a szalma, menj, aludj,
őrizd meg jól az életed.

Aki majd főz is, csókol is,
kerül majd egyszer asszony is.
Zizeg a szalma, menj, aludj,
kerül majd egyszer asszony is.

1927. jan./1928 vége

A BŐR ALATT HALOVÁNY ÁRNYÉK

Egy átlátszó oroszlán él fekete falak között,
szívemben kivasalt ruhát hordok amikor megszólítlak
nem szabad hogy rád gondoljak munkám kell elvégeznem,
te táncolsz,
nincsen betevő kenyérem és még sokáig fogok élni,
5 hete, hogy nem tudom mi van veled
az idő elrohant vérvörös falábakon
az utak összebújnak a hó alatt,
nem tudom, hogy szerethet-e téged az ember?
néma négerrek sakkoznak régen elcsendült szavaidért.

1927. jan.

PÁRIZSI ANZIX

A patron sosem kelt föl reggel,
Párizsban Jeanettek a Berták
s borbélynál is vehet az ember
főtt spenótot vagy égő gyertyát.

A Saint Michelen végig hatvan
meztelen nő dalol az éghez
s a Notre Dame: belül hideg van,
felül öt frankért rám lenézhetsz.

Az Eiffel-torony éjjel eldől,
bebúvik paplanos ködökbe,
ha lány vagy, megcsókol a rendőr
s az illemhelyen nincs ülőke.

1927. ápr. 8.

KISZOMBORI DAL

Oly sok zavart okoztál - kedvesebben
bánsz legjobb barátommal, mint velem.
Csak hajadat szeretném simogatni.
Alig is érnék hozzá.
Idegen érzések bántanak meg.
Vízcsepp
alakjában világítsz álmaimban.
Csak kapáltam nap mint nap egyre.
Kis ösvényecském el van keveredve
búsító fürtjeiddel.
Sándor úrnak jó keztyűje van
s az én kezemet nem melengeted.
Iddogálnak - hej! - a legények,
ünnep van
és én nem tudok örülni neked.

1927 eleje [?]

SZABADOS DAL

Ahol nincsen villanylámpa
gyűjtsd a burzsit fáklyalángra,
ahol nincsen hús a babban
füstölt burzsuj főjön abban,
ugy biz édes cimborám!

Rossz cipőd nem ér egy füttyöt?
Burzsujszemmel kend a bütyköd.
Hát az ablak? Vedd a sorját,
gitteld be a burzsuj orrát,
ugy biz édes cimborám!

Hol titkolni kell a harcot,
burzsibőrbe kösd be Marxot;
de ne Marxot, hanem inkább
Bakunint és Kropotkinkát,
ugy biz édes cimborám!

Egyre többen, egyre jobban,
irtsd a burzsujt megfontoltan:
aki gyöngé anyámasszony,
az csak százhuszat akasszon,
ugy biz édes cimborám!

1927. ápr.

BEVEZETŐ

Lidi nénémnek öccse itt,
Batu khán pesti rokona,
kenyéren élte éveit

s nem volt azúrkék paplana;
kinek verséért a halál
öles kondérban főz babot -
hejh burzsoá! hejh proletár! -
én, József Attila, itt vagyok!

1927. máj.

[TÖREDÉKEK]

Ó bánat ne érij el csak holnap
ma nem voltam csók senkinek
eredj felhő hisz úgyis mennél
ha árnyad nem volna hideg!

1927. máj.

*

Örökkön háborog a tenger
örökkön zúgnak aombok
örökkön fájdalmas az ember
örökkön kicsik a dolgok.

1927. jún.

*

főzz neki lüszli huslevest
fogd meg ügyetlen karjait
mig hátranézel eltűnik
és rózsaszinné változik

egy felhőn alszik délután
húzd összebb jól a sálodat

1927 vége

(Ó EURÓPA HÁNY REDŐ...)

Ó Európa hány redő
minden redőben gyilkosok
ne hadd hogy sirassam a lányt
ki két év múlva szülni fog.

Ne hadd hogy szomorú legyek
Lucie nővérem hazavár
a gyilkosokban félelem
s a félelemben a halál.

Verset írok hogy szórakozz
adjon kezet ki megmaradt
az irodalmi klikkeken
ez a versem is elakad.

Egy légy a tejben megfuladt
a tenger a hegyfokra jött
s egy terített asztal uszik
a jóllakott habok fölött.

1927. júl. 17.

KÉT VÁZLAT

Simon Jolán

Egyszer, ha nem veszi észre,
nézzetek arcába hosszan,
magános férfiak gondolták ki,
amikor én még futballoztam.

Élete: peng a levegőben,
borítsátok be nagykabáttal,
sosem szavalt még verset tőlem,
súrol, szalad egy könyvállvánnyal.

Ha volna kollektív iparosfa,
téli cipőjét megteremné,
ha volna igazszívű kecske,
az ő dicséretét mekegné.

1927 vége/1928. aug.

Németh Andor

Egy nagyon tiszta vízcseppet
dörgöljete a szemire -
harminchat éve várja már
térden a kékpúpú teve.

Lidi, főzz neki húslevest,
rabbi, mondj neki kabbalát,
vegyetek békákat neki,
hogyan legyen népe legalább.

Vad ágyúszóval vágatott
gyöngyház-korán a tenger át,
két fürtjén őrzi a leölt
halacskák szürke sóhaját.

1927 szept. 22./1928. aug.

ÁLDALAK BÚVAL, VIGALOMMAL

Áldalak búval, vigalommal,
féltelek szeretnivalómmal,
őrizlek kérő tenyerekkel:
búzaföldekkel, fellegekkel.

Topogásod muzsikás romlás,
falam ellened örök omlás,
dűledék-árnyán ringatózom,
leheletedbe burkolózom.

Mindegy, szeretsz-e, nem szeretsz-e,
szívemhez szívvel keveredsz-e,
látlak, hallak és énekellek,
Istennek tégedet felellek.

Hajnalban nyújtózik az erdő,
ezer ölelő karja megnő,
az égről a fényt leszakítja,
szerelmes szívére borítja.

1927 karácsony

1928

KÉT DAL

Éji dal

Néhány éjjelre, padra, kőre,
adatok nékem fekhelyet.
Én nem vagyok jó gazda ökre,
se lány, se bolha, se beteg.

Jusson a néniknek nagy bögre,
szerető mindnek, ki szeret -
áldott, mert élek én örökre,
aki egy éjre eltemet.

1928. márc./dec.

Dal

Derűs vagyok és hallgató,
pipám is, bicskám is elhagytam.
Derűs vagyok és hallgató.

Hopp, szél, fúdd szét e dalomat!
Nincs senki, akire rámondjam:
„Örömet leltem nyomoromban.”
Felhő valék, már süt a nap.
Derűs vagyok és hallgató.

1928. febr. 10./dec.

KÉT VERS

K. S. † tbc-ben

Elsirattam - sírni szabad -
legjobb, sánta elvtársamat.

Kevés jó csók volt a fején:
harcos volt és cipészlegény.

Dolgozott is, hallgatott is,
mikor örült, topogott is -
nem csinál már több lábbelit,
szeretőt is talált pedig,

harcos volt a teste-lelke,
dísz: sortüzet érdemelne.

A három kovács

A három rettentő kovács
halottunk sírjánál megáll -

az egyik tüzet fűjtató,
hogy meg ne hűtse a halál.

A másik tüzes, százkilós
abroncsból glóriát csinál, -
szoknyában van a harmadik,
izzó gyereket kalapál.

1928 eleje

MUNKÁSOK KÓRUSA

A világ szakszervezeteinek

A vekker nem tud semmiről,
a munkásember bériről,
hamar megfáradt férfiről,
az asszonyok jó vériről!

Csak két kezünk, sok gyerekünk,
téglát és zsákot emelünk,
óh - botor ellenségeink
jövőjéért is szenvedünk!

Óh kalapáljuk a vasat,
mert a vas szíve meghasad,
ha nem verjük ki rajta, mit
embernek sírni sem szabad!

Óh jó a jövőnek: jövőnk!
Óh jó az ételnek: erőnk!
Óh jó az igazságnak is:
győzni fog mégis mivelünk!

Nincs géppuskánk, se templomunk!
Egy héten hatszor meghalunk!
Mert nekünk jaj! jaj: széthuzunk
és pusztulunk! és pusztulunk!

1928 eleje

ISTENEM

Dolgaim elől rejtegetlek,
Istenem, én nagyon szeretlek.
Ha rikkancs volna mesterséged,
segítnék kiabálni néked.

Hogyha meg szántóvető lennél,
segítnék akkor is mindennél.
A lovaiddat is szeretném
és szépen, okosan vezetném.

Vagy inkább ekeszarvat fogva
szántanék én is a nyomodba,
a szikre figyelnék, hogy ottan
a vasat még mélyebbre nyomjam.

Ha csósz volnál, hogy óvd a sarjat,
én zavarnám a fele varjat.
S bármi efféle volna munkád,
velem azt soha meg nem unnád.

Ha nevetnél, én is örülnék,
vacsora után melléd ülnék,
pipámat egy kicsit elkérnéd
s én hosszan, mindent elbeszelnék.

1928 eleje/1934

PÖTTYÖS

Imhol őzike-lépésekben
kis rüggyel szájában a lány.
Bűvös fogam koppanva ejti
megszolgált, kesere pipám.

Ifjui kínokban szenvednek
mind-mind a vénülő füvek.
Emlékeznek: mikor is láttak
szellőcske járású szüzet.

Hopsza! fű leszek én ma este,
görnyesztnek bíbor harmatok,
ropogós, tűrő fű, amelyben
új kedved is topoghatod!
De pöttyös ruhádban, lobogván,
ahogy látsz, itt hágysz engemet,
s meg kell öntöznöm hús csöbörrel
a kigyulladó füveket.

1928 tavasza

TÓSZUNNYADÓ

Tószunnyadó békességgel,
elülő végtelenséggel
óvja szerelmem, ki adta
s tenyerével megnyugtatta.

Bajocskáimat felejttem,
karddá nőtt bicskám elejtem -
sáppadsz, kiáltó virággal,
és ő dereng, csendes ággal.

Szavad: nem értem, de sürgés.
Szava: nem értem, de zengés.
Nagyon szerethet már engem,
megtűr téged is szivemben.

1928 tavasza

LUCA

Menyasszony-mulásban
szerelmem nő mogorván,
üres szél a társam,
gyenge szívem sodorván.
Hétszámra hallgatók,
meg se kértem istenem, -
szerelmet mért adott,
hogyha rossz a szerelem.

Ahogy úr lelkemen,
tán már istenkáromlás.
Ez a bús szerelem
szépnek-jónak megromlás.
Jércének éles kés,
békés völgynek hóbika,
hímeknek herélés,
gyászlovaknak bóbíta.

S nem halhatok én meg,
amíg el nem érhetem,
örökös kényének
örökös az életem.

1928 tavasza

CSÜNGŐJE VOLTAM

Csüngője voltam én Lucámnak
s ő rázott férfi s nő előtt.
Fogyó kincsemül, én-mátkámnak,
nem leltem nagyobb szeretőt.
Megpattant, hűvös tűzhelyemhez,
tejecskén nevelt életemhez
nem leltem másik szenvedőt.

Nagyon kell, most hát Isten óvja,
kis csorba bögréjét, szívem.
Majd féltvén két kezébe fogja,
hisz érte bánattal izen.
Jó volt és rossz volt ő: embernyi,
most nem jó s nem rossz, ám szeretni
ma is lehet még szelíden.

1928 tavasza

JÓZSEF ATTILA

Vidám és jó volt s tán konok,
ha bántották vélt igazában.
Szeretett enni s egyben másban
istenhez is hasonlított.

Egy zsidó orvostól kapott
kabátot és a rokonok
úgy hívták: Többé-itt-ne-lássam.
A görög-keleti vallásban
nyugalmat nem lelt, csak papot -
országos volt a pusztulásban,
no de hát ne búsuljatok.
1928 eleje

NEMZETT JÓZSEF ÁRON

Nemzett József Áron,
szappanfőző, aki már
a Nagy Óceánon
szagos füveket kaszál.

Megszült Pócze Borcsa,
kit megettek a fenék,
gyomrát, hasát sorba,
százláb súroló kefék.

Szerettem Lucámat,
de Luca nem szeretett.
Bútoraim: árnyak.
Barátaim nincsenek.

Bajom se lesz többé,
lelkemmé lett mindahány, -
élek mindörökké
gazdátlan és ostobán.

1928 eleje

RINGATÓ

Holott náddal ringat,
holott csobogással,
kékellő derűvel,
tavi csókolással.

Lehet, hogy szerelme
földerül majd mással,
de az is ringassa
ilyen ringatással.

1928 tavasza

LUCÁHOZ

Lucám, hiába válok tőled,
hiába vágok a mezőnek,
baj mindenütt, mit szörnyű csép hadar,
jobban búsít sok búsuló magyar.

Gulyáink, kik még terelődnek,
üszökszagú szelektül bögnék
s a görbült, öreg számadó cseléd
sóhajtva tolja hátra süvegét.

Hátát jegenye támogatja,
fáradt az is, de nem mutatja.
Nem bűg lombjáért, az jó földbe hullt,
de az egen, hol alszik a borult,
mindegyre keserűbben zörget.
S köröskörül a megvert földek
összemásznak, hogy motoz a setét,
mind nyögve-súgva kéri istenét.

Hijja van a legjobb kalásznak.
Bosszús parasztok nyargalásznak,
sírból jött lelkük dörgés, fürgeteg,
rongyos ködmenjük zsíros föllegek.

Egy keserű nép sír belőlem,
hát ne szeress, de ne félj tőlem,
szövetség ez már, nem is szerelem,
a kezedet add és kiáltsd velem:

Orvosunk, szebb jövőnk szaladj hát!
E bús nép ház előtti padját
letörli: várnak komoly kurucok,
míg pókos lovad mégis bekocog!

1928 tavasza

TEDD A KEZED

Tedd a kezed
homlokomra,
mintha kezed
kezem volna.

Úgy őrizz, mint
ki gyilkolna,
mintha éltem
élted volna.

Úgy szeress, mint
ha jó volna,
mintha szívem
szíved volna.

1928 máj.-jún.

VIRÁG

Mártinak

Megőrized-e lángvirágom,
mit kezem szivedre tűz?
Heve: nyaram, s ő nyíló berkem:
gyomnyi fekete tűz.

Volt úgy, hogy nem volt füstgyomocska,
de bokros mennyei jel, -
a pokolvihar a virágzást
tőle tanulta el.

Tőle tanulta s fellegszirma
fodrozva, rengve vonult,
s mint jácintporzók, kihajolván
villámival, lenyult.

Szaggatta, tépte gyomocskámat.
Harmatja jégeső,
és megborzongva rája rázta,
ki friss-nedvet leső.

Most virágpora leheletnyi,
és talán meddő korom,
mely, ím, reszketve száll hajadra
és gyászfátyolba von.

Szeresd és viseld lángvirágom,
mit kezem szivedre tűz,
forró nyaram ő s csendes berkem:
gyomnyi fekete tűz.

1928. máj.-jún.

GYÁSZ ÉS PATYOLAT

A gyenge szűz, a patyolat
már utánozza hajadat;
barna, barna,
mintha gyászolni akarna.

A gyász, a gyász is megremeg,
mintázza fején fejedet;
barna, barna,
mintha pirulni akarna.

Örök gyász, örök patyolat
irígyelik a hajadat.
Barna, barna,
mintha vérembe takarna.

1928. máj.-jún.

TUDTAM ÉN

Tudtam én, hogy itt leszel közel -
erre fordította kőfejét
minden napraforgó és a lég
salátánkat úgy borzolta fel.

Mormolgattam: szoknyád szele ez!
csermely: pipacsbúborral habos,
aranyhalak raja benn a rozsz,
illanásuk mosolyodnyi nesz.
Füldöm vagy te, csengő italom.
Karod hús ár, melled kavarog,
fülemben is csupán úgy csobog,
hogyha lélegzel a vállamon.

Zúdulj fogamra! parázsban remeg!
Igyalak én, mert szomjas a halál:
óriási korsó sör a nyár,
habok rajta pufók fellegek.

1928. jún.

GYEREKSÍRÁS

Anyám melle tárula feléd, -
erős valék mint az anyatej
s ajkad közül sírva folyok el,
édes fogad elejté csecsét.

Mért nem ikertestvérem levél?
Összebujnánk télen melegen
s aranymoszatokkal fejedem
kádacskámban velem fürdenél.

Láttam én, míg száradt künn az ing:
tátott szájjal büszkén szendereg,
együtemre ringva két gyerek
s halkán járnak vad szomszédaink.

Óh, magamban vénít az idő!
Hanyatt esett bogár búja ráz,
kezem-lábam ríva hadonász,
mint viharban ezer rózsató.

1928. jún.

GYÖNGY

Gyöngy a csillag, ugy ragyog,
gyöngyszilánkokként potyog,
mint a szőlő, fürtösen,
s mint a vízcsepp, hűvösen.

Halovány bár a göröngy,
ő is csámpás barna gyöngy;
a barázdák fölfüzik,
a bús földet diszítik.

Kezed csillag énnekem,
gyenge csillag fejemen.
Vaskos göröngy a kezem,
ott porlad a sziveden.

Göröngy, göröngy, elporlik,
gyenge csillag lehullik,
s egy gyöngy lesz az ég megint,
egybefogva szíveink.

1928. júl. 6.

FÖRGETEG

A fürgeteg fekete vadezüst;
csattogó szívek árnya!
Munkaruhám ő, szívemet hűvös
hajlásaiba zárja!

Ő mennyköves, virágos kalapot
nem is csap más fejébe,
csak annak, aki húzódik fagyott
akác kemény tövébe,

mint én s bár érez vasszuronyokat,
melyek husába vágnak,
behúnyva szemét réjtén szántogat
egy jobb szikű világnak.

Jó fürgeteg, szerelmek dörmögő
nagyatyja, csattos angyal!
Bosszúinas, rajt piszkos kék kötő,
mennyet letörlő ronggyal.

Mert ez már nem a régi tétovás,
a vénség tüsszentése -
de helyettünk szakadt káromkodás,
köpés a földre, égre.

Az szülte, mikor rablót ordított
a csősz, csatakba ülvén,
sárga foga közt kikavarodott,
a kastély ellen dülvén.

Hogy két öklével hadonásza már
az ősz varkocsu jobbágy -
a csordában ha villámkutya jár,
lábába mar a korbács.

Vert-e már téged valaki, vihar?
Ostorral kergetett-e?
Sötét erődbe bujtál-e, vihar,
úgy mint a szégyenedbe?

Tartalmad vagyunk - robbanás-alak!
Zászlós a dúlók rangján!
Csettintek én! és felszólítalak,
kínzottak hulló hangján -

Te förgeteg, fekete vadezüst,
parasztharag bográcsa,
rotyogó mérget, engem főzz, nagy üst,
és fordíts a világra!

1928 nyara

PERNYETÁNCRA

Te tűzkazal, mint pernye
úgy röpködök körötted.
Bicegve szállok édes
kunkorgó száraidból.
S hipphopp orrod hegyéről
mosolygok rád, te drága.
Subába jó az alkony,
hüvös pipába fogja
fickándó lángjaid, kik
pofoznak jobbra-balra.
Guggolsz már ugye, hékás?
Ládd, lefejti magáról
a bokor piros szoknyád,
mit rádobtál, hogy vélem
nyujtózva szemtelenkedj.
Hát húzd be tüzes szarvad,
feküdj a gyenge fűre.
No majd be is borítom
fehérrel barna szíved.

1928 nyara

ÖREG MINDEN

Öreg itt minden, a vén vihar
görbe villámra támaszkodva jár,
tüskeszakállu rózsáknak dudál
s velük totyog rossz lábaival.

Öreg minden. A forradalom
dobálni való hegyes köveken
köhögve guggol s csontos keziben
fillér fénylik: legszebbik dalom.

Kezem mért nem átlátszó-öreg,
hogy tapogatóván arcom ráncait
ölembe ejtném s aki látna így,
hinné: szememből a könny pereg?

Ifjuságom! oltáros korom!
Juj, fickándo-zó, hűvös hal gyanánt
az alkony hálójába reng a láng
s békanyál lesz meghaló porom.

1928 nyara

SOK GONDOM KÖZT

Sok gondom közt veled vesződöm,
bóbiskós szántón mérgelődöm
s harmatos, dobogó dombokon
szememre húzom a kalapom.

Hosszúkat lépek s keserülvén
legelgető borjak közt ülén
orrocskájuk is téged idéz
s rózsás csülkökkel szívembe lépsz.

Zsákom rádobom a bokorra,
bottal ütök a virágokra,
ordítok, ha szól a billegő,
a folyóig szenved a mező.

Ha kerülsz, ne kerülj el messze,
köténykéd lennék, ne tépj össze,
dalocskád lennék, ne hallgass el,
kenyérkéd leszek, ne taposs el.

1928 nyara

KLÁRISOK

Klárisok a nyakadon,
békafejek a tavon.
Báránygané,
bárányganéj a havon.

Rózsa a holdudvaron,
aranyöv derekadon.
Kenderkötél,
kenderkötél nyakamon.

Szoknyás lábad mozgása
harangnyelvek ingása,
folyóvízben
két jegenye hajlása.

Szoknyás lábad mozgása
harangnyelvek kongása,
folyóvízben
néma lombok hullása.

1928 nyara

AZ ÉDESANYJÁNAK

Rajzás és nyüzsögés szivemben,
széllé kellene kerekednem,
ablakról ablakra szétfutni
s függönyötökben elaludni.

Jobbkezed csendes órazengés,
balkezed télesterengés.
Örülök néked ködön át is,
ledobnék érted pacsirtát is.

Arcomat olajtól haraggal
hányszor törültem zsákdarabbal!
és nyálkás kosarakkal jártam.
Engedd, hogy fátokat föl vágjam.

Lábadhoz leülvén, simítsd meg,
hulló hajamat erősítsd meg,
szülőcském, fillérem aranyja,
mennyezetemnek édesanyja.

Szelid dörgésben, jó harmatban
csurgóra húzott rossz kalapban
nem fogok bolyongni már többé,
ülök és mosolygok örökké.

1928 nyara [?]

DERENGŐ RÓZSA

Óh, köd a lelkem, ködben áll
a rózsaszál, a rózsaszál.
Papagáj-hajnal szállt fölötte,
szárnyával hátba is ütötte
és ő mosolygott, a balog
s amikor csendes este volt,
levelén megpihent a hold
és tüskéin a csillagok.

Derengő rózsza, szomorú,
derekán szalmakoszorú.
Derű, de bú a foglalatja.
Tavaszm, hajnalom lakatja.
Szerelmem atyja! el ne dülj!

Bár reszketésre született,
bökődik nagycsontú szelek,
hópelyhek zümmögik körül.

1928. szept. 12.

MIÓTA ELMENTÉL

Mióta elmentél, itt hűvösebb
a sajtár, a tej, a balta nyele,
puffanva hull a hasított fa le
s dermed fehéren, ahogy leesett.

A tompa földön öltözik a szél,
kapkod s kezei meg-megállanak,
leejti kebléről az ágakat,
dühödten hull a törékeny levél.

Ó, azt hittem már, lágy völgyben vagyok,
két melled óv meg észak s dél felől,
a hajnal nyílik hajam fűrtjéből
s a talpamon az alkonyat ragyog!...

Soványan ülök, nézem, hogy virítsz,
világ, kóró virágja, messziség.
Kék szirmaidban elhamvad az ég.
A nagy szürkület lassan elborít.

1928. szept. 13.

SZERETNÉNEK

Jóról és rosszról nem gondolkozom,
csak szenvedek én és csak dolgozom.

Csinálok csempét, csavaros hajót,
bánatba rosszat, közönyömbé jót.

Munkámnak nincs se száma, se szeri.
Kedvesem tudja, ő számba veszi.

Ő számba veszi, hisz valamiben.
S ha kérdem, rámnéz s nem mondja, miben.

Ha fa volnék, hát fészket igazán
a varjú is szükségből rakna rám.

Ha föld volnék, mit kapás vénje tört,
csicsókás volna az a krumpliföld.

Krumplival is csak úgy volnék teli,
ahogy a munka megköveteli.

Ha víz volnék, hát volnék pocsolya.
Ha tűz volnék, hát volnék hamuja.

S ha én volnék az úr, az úr helyett,
nagyon szeretnék az emberek.

1928

(ÖRDÖG FARÁBA...)

Ördög farába, semmi husába
s harapván Isten fehér hasába,
hajnal-nyelvem a világra öltöm -
lelkem még jó e rossz étkü földön.

Teteje felhő, mocsok az alja,
az se kóstolja, aki kavarja.
S ha már csak bicska volna ebédem,
akkor is meggyfa volna cselédem.

Csak aki főzte, énvelem enne,
csak egy csipetnyit nyelvire venne,
fájdalom volna kóstoló nyála,
nálam is lakna sok vacsorára.

Fátyolból varrná törülgetőjét,
csontjából venné kevergetőjét,
elmosó tálja gyermeke lenne,
piros fedőnek ülne szívemre.

1928. okt. 1.

(NYÜZSÖG A BOLDOGSÁG...)

Nyüzsög a boldogság bennem,
a napfény se fér be tőle,
lecsurog szakállam
fonatán a lábaimra.
Kalapom, repülj a mennybe
a kopasz felhő fejére
ha meg prüsszent lebbenhetsz
a kékorru kaparóra.
Pipacsot szedett a kedves,
belefonta fürtjeimbe -
s ha elalszom köd-ölében
a szirmocskák ringatóznak.

1928. okt. 10.

ZUZMARA

Fürtöm szőlőkhöz volt hasonló
s most hüvelyében rohadt borsó.
Fekete szemei peregnek,
hulló könnyemmel keverednek.

Óh kínos, szögletes mulásom,
széltörte, fehér hajlongásom!
Koppanó hátam iramlása!
Csonka szerelmem forradása!

Óh égbolt csontos tisztasága -
éhen halottak fagyossága!
Hunyor nélküli nyugalommal!
Tettembe vetett bizalommal!

Gyémántos, hús heringen élek,
bútoraim az égi fények,
körmeim egyre keményebbek,
de a rózsái fehérebbek.

1928. nov. 16.

PIROS HOLD KÖRÜL

Piros hold körül denevérek,
bársony koszorú, bodor féreg.
Malacvilágosság az égen.
Hűvöslő szalmazsák a réten.

A saláták az estharmatban
borzonganak, kotyognak halkán.
Már-már rikoltva fölrepülnek.
S tollászkodva megint elülnek.

Pokoli tompa puffanások,
puha füveken járkálások.
Szarvasok agancsai hullnak.
Vagy virág után ágak nyúlnak?

Piheg a meggy kicsattant ajka,
még a kórón is, fönnakadva.
S hogy tágul, szűkül gyors ütemre
az egész világ! Mint a melle...

Minden lábához ejti kincsét.
Lábamhoz ess-e, ó szegénység?
Ki terhel majd, gyökig hajolva,
miként ha termésem ő volna?

1928. nov. 16.

ÓH SZÍV! NYUGODJ!

Fegyverben réved fönn a téli ég,
kemény a menny és vándor a vidék,
halkul a hó, megáll az elmenő,
lehellete a lobbant készkenő.

Hol is vagyok? Egy szalmaszál nagyon
helyezkedik a csontozott uton;
kis, száraz nemzet; izgágán szuszog,
zuzódik, zizzen, izzad és buzog.

De fönn a hegyen ágyat bont a köd,
mint egykor melléd: mellé leülök.
Bajos szél jaját csendben hallgatom,
csak hulló hajam repes vállamon.

Óh szív! nyugodj! Vad boróka hegyén
szerelem szólal, incseleg felém,
pirkadó madár, karcsu, koronás,
de áttetsző, mint minden látomás.

1928 vége

MAGYAR ALFÖLD

Magyar Alföld - gond a dombja;
temploma cövek;
talaja mély aludttej, de benne
hánykolódnak szögletes kövek.
Magyar ember - rongya zászló;
étele a tál;
dudvaszedő nemzet vagyunk, értünk
mezítláb jön foltozott halál!

Nosza költő! Holt a holdad;
köldököd kötél;
csettintésed égő város, tollad
füstölög s egy szál gyufát nem ér!

Ó, kik nőttök felhőt leveledzván,
bodzás kis fenék -
nézzétek, ím, országúton, némán
vándorolnak ki a jegenyék!

1928

ISTEN

Hogyha golyóznak a gyerekek,
az isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.
Most már tudom őt mindenképpen,
minden dolgában tetten értem.
S tudom is, miért szeret engem -
tetten értem az én szívemben.

1928/1934

HOSSZÚ AZ ÚRISTEN

Hosszú az Úristen,
rövid a szalonna,
nyavalyás a szegény ember,
mintha gazdag volna.

Úgy meggörbül, mintha
réti ösvény volna
s rajt libegnének a lányok
tejért a majorba.

Hosszú és kemény is,
püspököké mégis,
rábízná pedig siralmas
dolgát a szegény is.

Jutna neki kolbász,
asszonyának szoknya -
az ájtatos Úristenhez
vigadozva szokna.

Délszemmel ha néz a
sokútú világra,
a legbajosabb dülőkön
a szegényt találja.

Ha ma sincs, hogy értünk
seregekké lenne,
szegény ember, ha elpusztul,
nem is pihen benne.

1928

MEDÁLIÁK

1

Elefánt voltam, jámbor és szegény,
hűvös és bölcs vizeket ittam én,
a dombon álltam s ormányommal ott
megsímogattam a holdat, a napot,

és fölnyujtottam ajkukhoz a fát,
a zöld cincért, a kígyót, a kovát, -
most lellem: ember - mennyem odavan,
szörnyű fülekkel legyezem magam - -

2

Porszem mászik gyenge harmaton,
lukas nadrágom kézzel takarom,
a kis kanász ríva öleli át
kővé varázsolt tarka malacát -

zöld füst az ég és lassan elpirul,
csöngess, a csöngés tompa tóra hull,
jéglapba fagyva tejfehér virág,
elvált levélen lebeg a világ - -

3

Totyog, totyog a piócahalász,
bámul, bámul a sovány kanász,

lebeg, lebeg a tó fölött a gém,
gőzöl, gőzöl a friss tehénlepény -

egy fáradt alma függ fejem felett,
a hernyó rágott szívéig szemet,
kinéz hát rajta és mindent belát,
virág volt ez a vers, almavirág - -

4

Lehet, hogy hab vagy, cukrozott tejen,
lehet, hogy zörej, meredt éjjelen,
lehet, hogy kés vagy ónos víz alatt,
lehet, hogy gomb vagy, amely leszakad -

a cselédlány könnye a kovászbba hull,
ne keress csókot, ez a ház kigyúl,
hazatalálsz még, szedd a lábodat -
füstölgő szemek világítanak - -

5

Disznó, de akin jáspis a csülök,
fából faragott istenen ülök,
hejh, bársony gyász, a tejen tűnj elő!
meghalok s mázsás szakállam kinő

s ha megrándul még bőröm, az egek,
hátamról minden hasamra pereg;
hemzsegnek majd az apró zsírosok,
a csillagok, kis fehér kukacok - -

6

Ragyog a zöld gyík, sorsom keresi,
 zörget a búza: magvát kiveti,
 rámnéz a tó, ha belé kő esett
 s a sírók sóhajtotta fellegek,
 a háborúkkal hívott hajnalok,
 ugró napok és rezgő csillagok
 körülkövályogják nyugodt fejem -
 világizzása hőmérsékletem - -

7

A küszöbön a vashabú vödör, -
 szeresd a lányt, ki meztéláb söpör,
 a szennyes lé lapulva árad el,
 tajtékja fölgyúrt karján szárad el -
 én is bádoghabokba horpadok,
 de kélnék csengő és szabad habok
 s végigcsattognak tengerek lován
 a lépcsőházak villogó fogán - -

8

Borostyánkőbe fagy be az ügyész,
 fekete frakkban guggolva kinéz,
 meredten nézi, hogy mi féltve főd,
 cirógat, áld a fény, a szél, a köd,
 befut a rózsza, amint rothadok,
 pihévé szednek hűvös kócsagok
 és őszi esték melege leszek,
 hogy ne ludbőrzzenek az öregek - -

9

Barátommal egy ágyban lakom,
 nem is lesz hervadó liliomom,
 nincs gépfegyverem, kövem vagy nyílám,
 ölni szeretnék, mint mindannyian
 s míg göggel forttyog a bab és sziszeg,
 főzelékszínű szemmel nézitek,
 hogy széles ajkam lázba rezgve ring
 s fecskék etetnek bogárral megint - -

10

Szakállam sercenj, reccsenj, kunkorodj,
 boronaként a vetésen vonódj -
 az ég fölött, mint lent a fellegek,
 egy cirógatás gazdátlan lebeg

s e hűvös varázs húzva, szeliden,
szakállamon majd egykor megpihen
s vörös fonatján bütykömig csorog
jó ízzel-gőzzel, mint a gyógyborok - -

11

Huszonhárom király sétál,
jaspiskorona fejükben,
sárga dinnyét edegélnek,
új hold süt a balkezükben.

Huszonhárom kölyök császkál,
csámpás sityak a fejükben,
görögdinnyét szürcsölőznek,
új nap lángol jobbkezükben.

12

Az eltaposott orrú fekete,
a sárga, kinek kékebb az ege,
a rézbőrű, kin megfagyott a vér
és a lidércként rugódzó fehér -

1927-1928

1929

LACI BÁ'

Kopaszodsz és öszülsz te!
Bölcsebb! korod előtt hajolj!
Zsandár sandít, bősülsz-e?
Ne bánd, jó vagy, derülj, danolj!

Pipabagó nem ország,
ne bomolj, ha szutyka csorog!
Ebed szeret, vihar vág,
kell-e más, ha meggondolod?

Forg a világ! csakhogylenn,
miként a megnyomott darázs,
dong a napban, szívemben -
dehát ez is csak hallomás.

1929. ápr.

KÉT KESERVES

Csin-bin

- Hoppsz, hopp! Mint bő parasztleányok
szoknyába suttyant adomája,
elszállsz az ég alól, vagányok
félig ludtalpú Attilája;

s tűnő, foltozott fenekedre,
hol aranygyapjas rended hordod,
tátva bámulnak kecske, medve
s szüzek! anyókák! napraforgók!

Medália

Hiába, hogy tegnap sem ettem,
evett az ördög énhelyettem
csülköket, országot, jövődőt.
S bár ő töltötte meg a bendőt -
helyén a holdaknak, napoknak,
vad ürülékeim ragyognak,
pecsétei disznó halálnak!
Hancuroznak és muzsikálnak...

1929. máj.

ESIK

Állok, lábamnál tócsa nő
a pocsolyához - az a dolga.
Bevont farokkal bú elő
az eb, hogy lábam megszagolja.
Kövére az ég, az üdv a gondja,
pislog, dagad a püspök dombja,

fütyülnék s számra pára jó -
hát megfontoltan, mint a dudva,
gőzölgők szépen, komolykodva,
révedek én is, révedő.

Fütyültem könnyedébb koromba...
Esik, hogy nőjön sár meg bodza,
csak egy hűvösen heverő
répa, egy jámbor meszelő
meg én hallgatjuk gondolkodva.
Lassudad, országos eső
hulló hajamat panasolja.

Dörmögő vagyok, dörmögő.
Meg ballagó, hisz evező
nem kell soha az országútra!

És dünnyög, motyog a cipő,
hogyan csizmának is elég volna.

Feszeng a tök, busong a boglya,
esik a mezitlábásokra,
a munkátalan munkásokra,
esik a remegő toronyra,
a lány talajra, tulajdonra,
gödörlakó kubikusokra,
párnás, polgári lakásokra,
esik, esik, hisz az a dolga.

Lassudad, országos eső,
nehézkedve és panaszkodva.

1929. júl.

DÖRMÖGŐ

Avas szalonnán élt, mint az idő.
Telt-múlt naponta, sárgán görbülő;
szalmát számolt, vagy nézte az eget,
a csillagokban szíve zizegett.

Tudta, nagy nap kél a hegyek mögött.
Hosszan pipált és lassan köpködött.
Ha förgeteg csapkodta, ballagott -
zúgó vízárnál ült és hallgatott.

Hát így. És most e gyűlő hajnalon
odatopog egy bokor hajadon
s dönög, donog. Hát elbosszankodott
s markos bajszába mormolt, mormogott.

- Ejh, dudorássz csak, míg a szerelem
hulló levélen hajadon pihen;
míg fürtödre a giz-gaz rátapad,
karod rángasd és ringasd derekad!

Könnyen becsípi proletár-ludak
tapadó bőrod, majd ha meglohad.
S csimbókba barnul, mint a naspolya,
két ringó melled ringló mosolya.

Fortyos fazekad gögben szenvedő?
Megnyugszik minden csapkodó fedő.
S a tollas karalábé görcseit
a fejedén új ifjak föllelik.

No, dalolj, rózsaromboló leány!...
(Igy feledte a lángos lány után,
hogy zokszava bár vág, akár a sás -
erős a sorsunk, mint a csikarás!)

1929. aug.

HARMATOCSKA

Guggolva ringadoz
a málnató, meleg
karján buggyos, zsíros
papiros szendereg.

Lágy a táj, gyöngy az est;
tömött, fonott falomb.
Hegyek párája rezg
a halmokon s dalom.

Hát dolgoztam hiven,
zümmögve, mint a rét.
Milyen könnyű a mennyi!
A műhely már sötét.

Fáradt meg együgyű,
vagy tán csak jó vagyok
s reszketek, mint a fű
és mint a csillagok.

1929. aug.

TISZAZUG

A báránybunda árnyakat
tülevelű fák fércelik.
Szalad a puli pillanat,
fagyon koppantja körmeit.

Hümmögőn áhítgat a nép
s házacsákák gondolkodnak, ím
zsuppjának zsíros süvegét
lehúzza ablakára mind.

Kárál a tyúk keservesen
az eresz alatt, mintha már
vénasszony lelke volna, mely
rimánkodóan visszajár.

Belül is pöttyös állatok,
ütődött, kékes öregek
guggolnak, mordulnak nagyot,
csupán hogy ne merengjenek.

Mert sok a révülni való,
ha már az ember nem kapál.
Szép, puha gond a pipaszó,
tört ujjak közt pamutfonál.

S mit ér a vén? A kanalat
elejti, csöppent, etetik
s ha ő etet, a malacok
habos vödröstül fellökik.

És lágy a tanya, langy az ól.
Csillagra akasztott homály!
Kemény a menny. A gally alól
bicegő cinke sírdogál.

1929 nyara

MARGARÉTA

Itt kuksolok a szilvafák között,
kakukkolgat a hamvas szerelem,
kakukkolgat. A berekháti köd
pamutpapucsban lépked szívemen.

Elültem, mint az öreg szúnyogok.
Összébb simul a szittyó meg a nád,
hever lábamnál a szél és morog;
borzas a szőre. Sóhajt a világ.

Tégla a boglyán, öklöm fejemen, -
egy margarétán búsulnék magam,
már pára hátán illan életem
s - vén görbe bú! - munkám még lombtalan.

Csak bámul göbbedő hodály alól
a barna kapa hűvöslő nyele - -
Ökörnyál után ugrik a bokor,
zsibongva rebben száraz levele.

1929 nyara

NYÁR

Aranyos lapály, gólyahír,
áramló könnyűségű rét.
Ezüst derűvel ráz a nyír
egy szellőcskét és leng az ég.

Jön a darázs, jön, megszagol,
dörmög s a vadrózsára száll.
A mérges rózsza meghajol -
vörös, de karcsú még a nyár.
Ám egyre több lágy buggyanás.
Vérbő eper a homokon,
bóbiskol, zizzen a kalász.
Vihar gubbaszt a lombokon.
Ily gyorsan betelik nyaram.
Ördögszekéren hord a szél -
csattan a menny és megvillan
kék, tünde fénnel fönn a tél.
1929 nyara/1934

ÁKÁCOKHOZ

Száz göbbedő odvas falunkba'
homokot kötni magunkba'
- ákácok, vigyázzunk magunkra! -
az úri szélben ez a föladat.
Zizegni minden bizalomra
keserülő e marxi munka,
de kössünk, kössünk lágyan zsongva,
a homok elfut, a föld megmarad.
Törzs vagyok-e, vagy már csak torzsa?
Nem sors az egyes ember sorsa!
Fogom én, lám kötöm ujjongva,
a jó fa zúg, az édes táj dagad. -
Recseg az ég odvas falunkba',
csikorogva hordja halomba
tört águnkat, csörög a lombja, -
de meleg földet fogunk föld alatt.
1929. nov./1931. febr.

ARANY

Lombozott a por még, ám elült a zaj,
elfult a homokban a sziklamoraj.
Köt a karcsu füst is, e szelid virág
s gond érleli termőn a pusztá fiát.
Édes burgonyát föld darabos talaj -
Téged is földött így a gond meg a baj.
S gondoltad, mit gondolt csendjében a táj -
a hős el van vetve, teremni muszáj.
S mig szél nyalta, tépte a rét bokrait,
lassan lépve hoztad komoly ökreid.
Verseidre raktál szép cseréptetőt
s homokot kötöttél, a futó időt.

Hadd csellengünk hozzád, vagyonos Atyánk!
Házhelyünk a pusztá, kóbor a kutyánk.
Hadar a szárazság, pusztit az egér
s göggel fortyog kásánk, de hát az mit ér?

1929 ősze

FAVÁGÓ

Vágom a fát hűvös halomba,
fényesül a görcse sikongva,
zúzmara hull szárnyas hajamra,
csiklándani benyúl nyakamba -
bársonyon futnak perceim.

Fönn, fönn a fagy baltája villog,
szikrádzik föld, ég, szem, a homlok,
hajnal suhint, forgács-fény röppen -
amott is vág egy s dörmög közben:
tövit töröm s a gallya jut.

- Ejh, dönts a tőkét, ne siránkozz,
ne szisszenj minden kis szilánkhöz!
Ha odasujtsz körül a sorshoz,
az úri pusztaság rikoltoz -
a széles fejsze mosolyog.

1929. /nov./1931. febr.

BETHLEN ISTVÁN

A napba bámul sebtiben -
hűl már a langyos Balaton, -
árnyéka hosszabb a vizen,
mint ő maga a szárazon.

Rólunk nem tud, hisz rá sem ér!
S még száznál többen is vagyunk!
És éretlenül ér a dér:
savanyú szőlő az agyunk.

Elhullunk, mint az ő haja.
Hisz ott is, hol nem vágta gép,
földünk kopasz. Idestova
jöhet az új, parókanép.

Ezt, mikor éhen összeestem,
tisztos bosszúból verselém,
mert meghalok, de ő e versben
örökkön él e sártekén.

1929

BETLEHEM

A gyolcs ködökben puha varjak ülnek,
csüggedt borókán fészkel a homály.
Tömpe szobácska vert földjére dülnek
két botos pásztor és három király.
Az asszony leszáll a kamrai létrán, -
Mennyből az angyal! - zeng öt atyafi.
Az öreg kapás az ólban ganét hány,
kántálnak sírva lompos tyúkjai.
Fagyos szalmában sáros krumpli gubbaszt,
borostás állal komorul a zsupp
s fodor leveske szaga áraszt vígaszt,
mely a danával mennyezetre fut.
Jézus, kinek szállása sárga irka,
heverő papírbarmok közt örül
s a tűz fényénél a jámborok mintha
ugrándoznának a jászol körül.
De ez nem igaz. Részes-szalmát hajszol
az úri szél és gőzlik a magyar
s a két pásztor fonott kalácsot majszol
s a három király pálinkát nyakal.

1929. dec.

BETLEHEMI KIRÁLYOK

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.

Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta - biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.

Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vassfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

1929. dec.

1930

FÜST

Kis, nyurga füst virágzik hold előtt.
Ezüsttel köt meg old, hajlong, ledől.
Áttetszel rajta, égi hűvösség.

Sokat szenvedtem, hát sovány vagyok,
elszállok, mint a köznapi bajok -
áttetszel rajtam, égi hűvösség.

Elszállok, el, de a lágy remegés
az életért, világot ringat és
áttetszik rajtad, égi hűvösség.

1930. jan.

ADY EMLÉKEZETE

- Meghalt? Hát akkor mért ölik naponta
szóval, tettel és hallgatással is?
Mért békítik a símák alattomba'
lány-duzzogássá haragvásait?
Földön a magyar és földben a költő,
dühödt markába rögeket szorít,
melléről égre libbent föl a felhő,
de tovább vívja forradalmait.

A televény titokzatos honában
izgat tovább, nem nyugszik, nem feled.
Ezer holdon kiált és haragjában
szeleket űz a Hortobágy felett.
Szeleket, melyek úri passzióból
a begyűjtött kis szénát szétszedik
s a süllyedt falun fölkapják a hóból
Dózsa népének zsuppfedeleit.

Teste a földé. Földművesé lelke,
ezért koppan a kapa néhanap.
Sírja három millió koldus telke,
hol házat épít, vet majd és arat.
Verse törvény és édes ritmusában
kő hull s a kastély ablaka zörög, -
eke hasit barázdát uj husában,
mert virágzás, mert élet és örök.

1930. márc. 23.

EGY KÖLTŐRE

Sakált kiált, hollót hörög,
ki jól dalolni restel;
és idenyög a Dala-dög,
az éveire mester.
Nem a szipolyt, ő azt gyalázza,
kinek nem álma pálmaháza.

Pálmáját öntözzék ebek,
álljon közibük ő is.
Kertésszen őszi kerteket,
hol megtrágyázzák őt is.
És orrát vájván, mint a vermet,
csak higgye azt, hogy elmerengett.

Mit koslat ködgyűrűk körül
szárnyaska szamarával,
ha nem vivódik emberül
a népek nyomorával!
S a poshadt ködöket habossá,
ha nem habarja viharossá!

Ha nem bú, nem baj őneki,
hogy oszladozó felhő
ez édes nép, mert szétszedi
az úri szél, a dörgő.
Míg sorsunk rongy és alant szárnyal,
tapogatódzó ökörnyállal!...

Kóró a lelke, ül azon
kis varasbéka ékül;
vartyog s míg zizzen a haszon,
vénebb békákkal békül.
Ha hitted messziről smaragdnak,
csak fogd meg, ujjaid ragadnak.

...Olcsón adódott el, hiszen
szerény, akár a kórság.
Adjuk rá néki iziben
ezt a jószagú rózsát.
'sz künn azért zúg nemes viharja,
mert benn a hasikát csikarja.

1930. ápr.

EGERES

Megy a mező, mint a víz.
Cincog a fűszál is.
Egér lett a búza is,
Egér a bogár is.

Egymás vállán kis kezük,
Táncra kerekednek,
Fölrugják az életünk
Arany porfellegetnek.

Nyüzsög, izog, föltolul,
Ráncolódó bunda.
Akasztotta fene úr
Ide a nyakunkba.

Szegény paraszt reményét
Megeszi a kórság,
Tántorodó kéményét
Megüti a grófság.

1930. ápr.

REGÖS ÉNEK

Koromorrú bikát fejtem,
 rege, róka, rejtem,
sorsot nézni bikatejben,
 rege, róka, rejtem.
Hét csöböröm jó vasában,
 rege, róka, rejtem.
lobot vetött habosában,
 rege, róka, rejtem.
Lángos csöbörim befödni,
 rege, róka, rejtem.
szertefuttam rózsaszedni,
 rege, róka, rejtem.
Nép rozsa ring a rózsában,
 rege, róka, ejtem,
kasznár szíve káposztában,
 rege, róka, ejtem.
Kení urát oly kenőccsel,
 rege, róka, ejtem.
fizeti a népet löccsel,
 rege, róka, ejtem.
Váljon szénájuk szalmává,
 rege, róka, ejtem,
tányér tézta piócává,
 rege, róka, ejtem.
Láng legyen kecskéjük szarva,
 rege, róka, ejtem,
böködjön a paplanukba!
 Rege, róka, ejtem.

1930. ápr.

BÁNAT

Futtam, mint a szarvasok,
lággy bánat a szememben.
Famardosó farkasok
űznek vala szivemben.

Aggancsom rég elhagyám,
törötten ing az ágon.
Szarvas voltam hajdanán,
farkas leszek, azt bánom.

Farkas leszek, takaros.
Varázs-üttön megállok,
ordas társam mind habos;
mosolyogni próbálok.

S ünőszóra fülelek.
Hunyom szemem álomra,
setét eperlevelek
hullanak a vállamra.

1930. jún.

TÖMEG

Munkát! kenyeret!
Munkát! kenyeret!
Jön a tömeg, a tömeg!
Mint a megriadt legyek
röpülnek róla a kövek.
Szálló szikla apró szikra,
mint ki a szemét kinyitja,
ha vasdorong ütötte meg.
A tömeg
járó erdő rengeteg,
ha megáll, vér a gyökere.
Termőföld talpa, tenyere.
Százezer hegy a kenyere,
itala nem férne ködnek
s a ködök bár hegyet fődnek,
a tömegnek nincs kenyeke.

Kenyértésztaként dobódik,
hánykolódik, dagasztódik
a tömeg.

Tömény összejt, püffeteg
tapogatóit kibontja,
nyúlik, válik amőbaként,
más dudorait bevonja.

Világ, bekap a tömeg!
Felleget fú orralika,
odvas foga
bérkaszárnnyák görbe sora.
Kapkod, nyúl, ahova ér,
csűrért, gyárért, boglyáért,
hétórai munkáért,
a Göncölért, Fiastyúkért,
bővízü alföldi kútért - -

Nyirkos, görbedő atyáim,
édes, sovány leánykáim
a tömeg.
Körötte füstölgő csövek.

Folyót piszkál a szalmaszál, -
ni, kapja, viszi már az ár!
és sodorja a padokat,
a kishajót, a kocsikat,
a csákókat, a lovakat,
a fölmutatott kardokat - -

Óh!

Minden más hiábavaló,
az alku, az átok, a csönd, a szó!

Ő

az épület s az építő,
lenn alapkő és fönn tető,
a dolgozó, a tervező - -
Éljen a munkásság, parasztság,
nem fogja polgári ravaszság,
fölrugja milliónyi láb, -
hú! tömegek, tovább! tovább!

1930. szept. 1.

LEBUKOTT

Megvallattak, hogy vérzett a húsunk.
Elvtársunk, ki még sétálsz, mint a fény,
gondolj reánk, kik föl-le futkosunk
és messzenézünk cellánk szögletén.
Lágyult az izmunk, fekhelyünk kemény,
eledelünket kiköpi a szánk,
gyomor- s tüdőbajt ítétek reánk
s ha nem pusztulunk, elpusztítanak.
Még harcolunk, de testünk oly sovány.
Testvér, segítsd a lebukottakat.

Otthon a tűzhely hűvös és repedt,
hideg fazékban készül az ebéd:
a csarnok nyirkos kövéről szedett
kis káposztalevél és hulladék.
Az asszony szédül, szidja gyerekét
s a szomszédné a gangon kiabál,
hogy tőlünk sosem kapja vissza már
az ujjnyi kevés lámpaolajat.
Tél lesz, ragyog a fagy s az éhhalál.
Testvér, segítsd a lebukottakat.

Gondoljatok a bűdös kiblire,
mely ködgomolyban küld új nyavalyát.
Adjatok szappant, lóhúst s télire
apadt testünkre adjatok ruhát.
Küldjetez könyvet, bármily ostobát,
mert megőrjíti a patkánypuha éj,
az asszony nélkül gyötrő szenvedély.

Enyhítsd kínunk, ha munkás vagy s szabad,
Eltárs, hisz te vagy a Vörös Segély!
Testvér, segítsd a lebukottakat.

Küzdünk híven a forradalomért,
nem halhatunk meg, élnünk kell tovább.
Zizegve várnak a röpcsik, a hék
s éhbérrel várnak mind a burzsoák.
A mozgalom vár, munka és család,
míg megbukik a kizsákmányolás,
sarló villan, lesújt a kalapács
s börtönről, gyárról lehull a lakat.
Éljen a Szovjet, a munkástanács!
Testvér, segítsd a lebukottakat.

1930. nov.

FARSANGI LAKODALOM

*Tőke és Fasizmus jegyesek
Minden külön értesítés helyett.*

Kuka kakuk mekegett,
kis göndör domb rőfögött,
mosoly szállt az érre
s a kiázott fák töve
sárga foggal röhögött
a lakzi hírére. Lám, lám.

„- Édes úrnőnk házasul!
Hé munkás! Hé bércseléd!
Meghívott a tőke!
Itt a levél, legalul
napszám-pengő a pecsét -
kétség nincs felőle!” Lám, lám.

„- Görbe karónk meghízott!
Kolbász lesz belőle, ám
parashti bendőbe!
Napszámos is inni fog -
sárga bor a láthatár,
pezsdül erjedőbe!” Lám, lám.

„- Kiki ezer egeret
kap a mezőn - fogja meg!
Jó lesz egyelőre,
az idén, hogy spájz legyen
s hogy ne álljon üresen
a kamra jövőre!” Lám, lám.

„- Mert a tőkés uraság
nem az ördögök menyé;
ég a főköttője!

Ezért áll a napvilág
helybe, mint a jegenye
viharos időbe.” - Lám, lám.

1930. nov.

KISPOLGÁR

Szállt a daru. Tűntén
révedtél mereven.
S csak mormolgattad ülven:
az ott a szerelem.

A tömör földeken
dünnyögtél tétován.
Tűnődtél, mért hagy el
a jó módú leány.

A faj, a faj szavát
gyúrte össze a szád.
S nem tudtad, hogy a fajt
megosztja a világ.

Hogy tuskó kezű munka
s nyúlt ujjú élvezet
igazít utunkra.
Tied hová vezet?...

Nyúlós, tömött e táj,
hájas homály dereng.
Hüllők hona. Megállj!
A víz tompán mereng.

Vékonyulsz, elhajolsz
e puszta szélénél
s széjjelkapkod a sors,
mint a füstöt a szél.

1930. dec.

1931

ANYÁM

A bögrét két kezébe fogta,
úgy estefelé egy vasárnap
csöndesen elmosolyodott
s ült egy kicsit a félhomályban - -

Kis lábaskában hazahozta
kegyelmeséktől vacsoráját,
lefeküdtünk és eltűnődtem,
hogyan egész fazékkal esznek - -

Anyám volt, apró, korán meghalt,
mert a mosónők korán halnak,
a cipeléstől reszket lábuk
és fejük fáj a vasalástól - -

S mert hegyvidéknek ott a szennyes!
Idegnyugtató felhőjáték
a gőz s levegőváltozásul
a mosónőnek ott a padlás - -

Látom, megáll a vasalóval.
Törékeny termetét a töke
megtörte, mindig keskenyebb lett -
gondoljátok meg, proletárok - -

A mosástól kicsit meggörnyedt,
én nem tudtam, hogy ifjú asszony,
álmában tiszta kötényt hordott,
a postás olyankor köszönt néki - -

1931. jan. 6.

TÚNÓDÓ

Vihar

Mint gyerek a páncélos bogarat,
két ujjal megfogtam hóna alatt,
így morogván: Ez hát a vihar!...
S kapálódzott kis villámaival.

Eperfa

Öreg eperfa áll az út felén,
zömök, tömött, mint hős paraszti dajka.
Úrvezető vigyázz! a törzs kemény!
S óh koldus, nézd, mily lágy a gyümölcs rajta.

Keresztény

Kövér kazlak közt éhen sorvadok,
meg-megsimít a bű.
Fejem fölött csillagos ég ragyog,
mint töviskoszorú.

Kedvem ellen keresztény így vagyok,
míg nem lesz háború.

Írásjel

Ez mind csak játék. Ceruzával írom,
uraktól kapott pénzen vett papíron.
Még nem gépfegyver-züm-züm e betű.
Váj, mint a nyomor, csíp, mint a tetű.

1931. jan.

(SZÉL CSAPTA...)

Szél csapta égi rózsabokromat.
Kerengve száll a fonnyadt alkonyat.
Elnyomott népre hull a levele.
Játszik a bánat szellője vele.

1931. jan.

BESZÉL A TEJ

Csöpp, gyenge, csetlő-botló reggel.
Guggolok lim-lomok között.
Lágyan elülünk, komoly szemmel.
Ájtatosak a teli köcsögök.

Alszom s a világ szelíd máza
alélva sárgul szívemen.
Várok a Dolgos Óriásra.
S vár sonka, kolbász, kamra húsiben.

Vár föld és gyár - óh éhes, jöszte!...

(A tömött tejszín megremeg,
álmában érinti csöpögve
a bajusztörlő, tuskódad kezét.)

1931. jan.

ÖT SZEGÉNY SZÓL

Az égen ha felhő volna,
égő kendőként lobogna.
A síkon ha dinnye volna,
sisteregne és ugorna.
Öt szegény szó: - Megfürödnénk,
megöblítenők az inget,
azután meg továbbmennénk.
Megcsinálnánk mi már mindent.

De rivall a csermely csősze,
békák botosa bottal mondja,
vicsorogja víz vitéze,
ordas inas, úr bolondja.
- Eltakarodj, öt tekergő!
Kotródj innen, kujtorogó!
Fattyúnak itt nincsen fürdő!
Csavargónak nincs csobogó!

Világ valamennyi vizét
hazatereld, víz juhásza!
Csíbor húzzon tücsök-zenét
undok urad udvarába!
Holott rakjon tanyát, aklot,
nagyobb uraságra vallót -
feje fölé vízből zsuppot,
talpa alá vízből pallót!

Habos tengert egyengessen
a vasfogú boronával!
Hosszúszárú esőt vessen,
gyűjtse boglyába fiával.
Ha már van elég halpénze,
kárászoknak nyisson kocsmát!
Örvény-süveg a fejére!
Húzzon vizi-gödör csizmát!

Paplana csendes folyóvíz -
legyen a bolhája béka!
Azt szedje a szoknyából is
édes lánya-ivadéka!
Álmát kotró kotorja fel!
Zöld legyen a virradatja!
Elsodorja - sodorja el
a verejték áradatja!...

1931 eleje/1934

ARANYBOJTÚ

Aranybojtú nyár lóg vállamon,
fontolgom vastag dühömet;
darázslepte tarkóm vakarom -
hetven öregasszony körbe hümmöget.

- Csimbókos a bútól, úgy bizony!
de harcos e dal, mint a tömeg!
Uszít is a tőkés nép-iszony
ellenforradalmi kis ördögöket!

- Hogy' fondorkodnak! Csak hallgatom
a löcslábú, sáfrány dögöket.
Piszkafával, barna bivalyon,
böködik vöröslő énekeimet!

Uszulj föl, uszító nép-iszony!
Forgóst köpök, mint a fürgeteg -
- Eldöngöljük, elvtárs - el bizony! -
az álkulturáért mind a dögöket!

1931 eleje

SZOCIALISTÁK

Le a kapitalizmussal! Hatalmat, húst a dolgozóknak!...
A tőke szennyében gázolunk, kedves fegyverünk böködi tomporunkat -
Böködj, böködj csak szüntelenül, kedves fegyverünk,
hadd tudjuk meg újra és újra, hogy véletlenül, tusa nélkül csatát nem nyerünk.

Nem sietünk, erősek vagyunk, rengeteg az elevenünk, a halottunk,
tanácsot állunk a dombon, melyre pincéből, bányából, kubikos gödörből feljutottunk -
viszi az idő a ködöt, tisztán meglátni csúcsainkat.

Viszi a ködöt az idő s az időt mi hoztuk magunkkal,
hoztuk harcunkkal, tartalék nyomorunkkal,
a kenyérrel, mely megpenészedett, amíg a munkás megszeghette,
a kásával, mely megdohosodott, amíg a munkás megfőzhette,
a tejjel, amely megsavanyodott, amíg a munkás köcsögébe belecsobbant,
a csókkal, amelyből cafraság lett, amíg a munkás fiatalába beledobbant,
a házzal, amelyből omladék lett, amíg a munkás beleköltözött,
a ruhával, amelyből rongy lett, amíg a munkás beleöltözött,
a szabadsággal, mely elnyomás lett, amíg a munkás megszületett,
a bőrszivarrral, mely bagó lett, amíg a munkás felnövekedett, - -
a tőkével, mely munka lesz, míg megnő az inas
s kalapácsával odavág
világ!

ahol a legfehérebben izzik a vas!...

Vers, eredj, légy osztályharcos! a tömeggel együtt majd felszállsz!...

Te délre mégy, te nyugatra, én pedig északra, Elvtárs!

1931 eleje

PÁRBESZÉD

Hexaméterek

BURZSOÁ:

Szép proletár, hova mégy? No fiam, nézd, állj meg a szóra!

PROLETÁR:

Nem fogsz úgyse becsapni, minek tartasz föl utamban!

BURZSOÁ:

Áll, jaj, a drága üzem, jöjj, dolgozz, nagy fizetést kapsz!

PROLETÁR:

Öntudatos munkás, amíg él, nem tör soha sztrájkot!

BURZSOÁ:

Öntudatos munkásról szólsz s az csak te magad vagy!

PROLETÁR:

Én magam-é? Nem társaim tettek-e öntudatossá?

BURZSOÁ:

Társaid eljönnek munkát könyörögni maholnap!

PROLETÁR:

Majd mikor eljönnek könyörögni, velük jövök én is!

BURZSOÁ:

Gondold meg, hogy az asszony vár az üres fazekakkal!

PROLETÁR:

Eddig is úgy várt, színig üres fazekával az asszony!

BURZSOÁ:

Kölyköd is elpatkol, már most oly deszka-soványka!

PROLETÁR:

Arra felelj, mért vékony, hogyha töröm magam érte?

BURZSOÁ:

Visszaveszek mindenkit, tégedet újra kidoblak!

PROLETÁR:

Együtt tettük le, föl is együtt vesszük a munkát!

BURZSOÁ:

Járhat a szád, egyedül csavarogsz majd éhen az uccán!

PROLETÁR:

Biz egyedül, kereken tizenöt millió proletárral!

BURZSOÁ:

Látom már, te valál üzememben a fő-fő uszító!

PROLETÁR:

Én, mikor én s amikor nem, akkor a másik, a többi!

BURZSOÁ:

Még tréfálsz, te bitang? Besoroztatlak katonának!

PROLETÁR:

Éppen jó, katonáéknál kell most agitátor!

BURZSOÁ:

Elvetemült uszító! Fegyházba vitetlek azonnal!

PROLETÁR:

Torkodat, ejh, használd, mielőtt a kötélre kerülne!

Igy sietett el a burzsuj a rendőrségre haraggal,
hozni a csizmás andrisokat, hogy a drága üzembe
sortűz hajtsa a munkások seregét haloványan
s elsietett proletártestvérünk is, hogy a géppel
megfontolja, miként vihetik vérszín lobogóval
társaik ősi ügyét a cipész szakmában is addig
bérletörés ellen harcolván béremelésre,
míg okulón eme harcból is belátja a többség,

hogy csak az öntudatos proletárok diktatúrája
vethet véget a burzsikizsákmányolásnak örökre.

1931. máj.

BUZA

Zúdul a szél a rétekre,
sóhajunkkal keveredve.
Dohog a föld, zúg a buza,
zeng a buza.

Verejtékünk egy-egy cseppje
száraz földdel gyúrva egybe
buzaszem a buzaszáron.
Zúg a buza.

Kenyér magva, tőke magva,
megy a csűrbe, fut a bankba.
Hozzánk nem ér, csak a hangja:
zúg a buza.

Nő a buza, nő az ínség.
Fegyverkezik az ellenség.
Csöndet kíván a fasizmus!
S zúg a buza.

- Ahol nővők, táborom van,
hadirend a táboromban,
golyó, sortűz kalászsomban
(zúg a buza)

- Ide, aki földet szántott!
Ide, aki traktort gyártott!
Segítsetek, proletárok!
Zúg a buza!

1931 [?]

BÁNAT

Hát kijöttem ide, az erdőbe.
Lágy libegés, - a levelek zizegnek,
mint a röpcédulák. A föld csöndje
fekszik, nehéz. Ágak, karok nyulnak:
Minden hatalmat!... Lombos hajamba
száraz ág hull. A száraz ágak hullnak.

Csak egy pillanatra martak ki, csak.
Zúgj, erdő elvtárs! Szinte csikorgok.
Egy pillanatra se martak ki, csak
az az elvaduló csahos rám támadt
s kijöttem, hogy erőm összeszedje,
mint a néni a gallyat, a bánat.

Könnycsepp, - - egy hangya ivott belőle,
eltűnődve nézi benne arcát
és mostan nem tud dolgozni tőle.

1931 ősze [?]

MUNKÁSOK

Forgolódnak a tőkés birodalmak,
csattog világot szaggató foguk.
Lágy Azsiát, borzolt Afrikát falnak,
s mint fészket ütik le a kis falut.
Egy nyál a tenger! Termelő zabálás, -
kis, bűvő országokra rálehel
a tátott tőke sárga szája. Párás
bűdösség-felhő lep bennünket el.

S hol zápfog rág, a város érdes része,
hol a vasbányák fuvallata ing,
gép rugdal, lánc zúg, jajong ládák léce,
lendkerék szijja csetten és nyalint,
hol a fémkeblű dinamókat szopják
a sivalkodó transzformátorok,
itt élünk mi. És sorsunk összefogják
a nők, gyermekek, agitátorok.

Itt élünk mi! Idegünk rángó háló,
vergődik benn' a mult sikos hala.
A munkabér, a munkaerő ára,
cincog zsebünkben, úgy megyünk haza.
Ujságpapír az asztalon kenyérrel
s az ujságban, hogy szabadok vagyunk -
poloskát űzünk lámpával s a kéjjel
s két deci fröccsel becsüljük magunk'.

Elvtárs és spicli jár a csöndben erre,
részeg botlik, legény bordélyba lóg,
mert hasal az éj s pörsenéses melle,
mint szennyes ingből, füst alól kilóg.
Igy élünk mi. Horkolva alszunk s törten,
egymás hátán, mint odvas farakás
s hazánk határát penész jelzi körben
a málló falon; nedves a lakás.

De - elvtársaim! - ez az a munkásság,
mely osztályharcban vasba öltözött.
Kiállunk érte, mint a kémény: lássák!
És búvunk érte, mint az üldözött.
A történelem futószallagára
szerelve ígyen készül a világ,
hol a munkásság majd a sötét gyárra
szegzi az Ember öntött csillagát!

1931. dec.

[TÖREDÉKEK]

Repedt kályhámon macska ül -
ne hadd, hogy szomorú legyek,
ne hadd motyognom félszegül
hogyan élni kell és nem lehet.

Töprengett ősszel szilajon,
havazik gondolkodva most -
kérdem hát, ha nem tudom:
követ tépjek, vagy papirost?

Tél van, puhán jár, mint a köd
a síkló, soknyákú, kegyenc -
kékorru katonák között
polgár vagyok-e, vagy fegyenc!

*

Mióta egyéb nagy írók
bús másolását vállalom

*

Szegény ember hova menjen?
Megfogott egy marék bolhát

*

A vásártéren sátrat ütnek, vernek
süvölvények közt ácsorog a Gyermekek
egy roskadozó deszkapolc előtt.

A deszkapolcon bádogdobozok
Én nem vagyok te, én nem csupán látszom,
én játszom.

Fedezheti igazamat a
napsugár elől Kazamata, -
fogaim közt leng a zamata.

Nem testedben, ám tebenned, a nedvek
ha meg-megcsillantják a tünde kedvet

Vassal csorbitott csontváz-leletek
mutatják, hogy itt mivé lehetek,
ha mellemre kitűzöm jeletek, -
csirkefogók! Nem játszom veletek!

*

Dagadt hentes bárdja vágjon át,
tátott hátadba hulljon bé a hó
te kézrebbentő hülye elnyomó

*

Állás nélkül élek, akár a madár,
idestova másfél esztendeje már.

Vásárcsarnok nyirkos boltjai alatt
hordott ölem nyálkás, bő kosarakat.

Mintha fojtogatnék, eltorzult kezem
deresen hűvöslő drótköteleken.
Voltam könyvügynök, ki nem olvas, de ád
Móriczot, Shawt, Barbusse-t, Cocteau meg Zolát.

Kerek kenyerek közt vékony kenyeres,
ki száz karajt ád el, míg egyet keres

Nem volt szalonnám s min piritnám, tüzem,
lucskos padon háltam, harmatos fűvön.

tehetségem pusztul vígasztalanul

*

Arcuk egy-egy kis külváros, ahol
nincs kövezet és nincs jó kocsmá sem.
Kis, zsiros hajuk a sipka alól
előkanyarul vizesen

*

Tizenöt éve írok költeményt
és most, amikor költő lennék végre,
csak állok itt a vasgyár szegletén
s nincsen szavam a holdvilágos égre.

*

Valamikor volt a tett,
abból lett a gyűlölet,
ebből pedig szeretet
s a világnak vége lett.

*

Még nem volt olyan disznó, ki elájult,
mikor meglátta a moslékos vályut.

*

Fagyon veszve, vagy éhen. Így a sorsom.
Már rálépett a lábamra a tél.
Bordáimat kiálló lécként hordom
és kócmadzagként lóg bennem a bél.

*

A hallgatag gép, nézd, helyére ér,
még nyikorgó törzseken gördül tova.
Nyög az anyag. A tömegeken így
gördül elő a dolgozók sora.

Nagy a mű. Hogy férne ilyen szűk kapun,
melyen kétoldalt porló istenek
fehér szemükkel ki-be libegő
bankárok után elmerengenek?

Töredeznek a világ pántjai.

Meg fogjuk alkotni csiszolt kövön
a dolgozók finom fém-államát -
mint bérházon az énekszó, belülről a jel,
darabos arcukon úgy suhan át.

1930-as évek eleje

FAGY

Töprengett ősszel szilajon,
havazna gondolkodva most
s kemény fagy tiszta ablakán
dobol az ingerült idő.

Bankárok és tábornokok
ideje ez, jelen idő,
ez a kovácsolt hideg,
e villanó, e kés-idő.

A csördülő ég vasban áll.
Ez a fagy átszúr, dőf tüdőt,
rongy mögött meztelen kebelt -
köszörűn sikoltó idő.

Mögötte mennyi hallgatag
hideg kenyér és pléhdoboz,
megdermedt dolgok halmaza -
kirakat-üvege-idő.

És kiáltoznak: „Hol a kő,
hol az a deres vasdarab?
Vágd bele! Zúzd be! Lépj belé!...”
- - Milyen idő - - milyen idő - -

1931. dec./1934

1932

HOLT VIDÉK

Füstöl a víz, lóg a káka
kókkadón a pusztaságba.
Dunnába bútt fönn a magas.
Sűrű csönd ropog a havas
mezőben.

Kövér homály, zsíros, csendes;
lapos lapály, kerek, rendes.
Csak egy ladik, mely hallhatón
kotyog még a kásás tapon
magában.

Jeges ágak között zörgő
időt vajudik az erdő.
Csattogó fagy itt lel mohát
s ideköti csontos lovát
pihenni.

És a szőlő. Közbul szilva.
A tőkéken nyirkos szalma.
Sorakozó sovány karók,
öreg parasztnak valók
járálni.

Tanya, - körülötte körbe
fordul e táj. A tél körme
oldaláról egy keveset
repszetgeti még a meszet;
eljátszik.

Az ól ajtaja kitarva.
Lóg, nyikorog, szél babrálja.
Hátha betéved egy malac
s kukoricatábla szalad
csövestül!

Kis szobában kis parasztnak.
Egy pipázik, de harasztot.
Ezeken nem segít ima.
Gondolkodva ülnek im a
sötétben.

Uraságnak fagy a szőlő.
Neki durrog az az erdő.
Övé a tó s a jég alatt
neki bujnak a jó halak
iszapba.

1932. jan.

MONDD, MIT ÉRLEL...

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
akinek nem jut kapanyél;
kinek bajsza nem billeg morzsa,
ki setét gondok közt henyél;
ültetne krumplit harmadába
s nincs szabad föld egy kapa se,
s csomókban hull a hajaszála
s nem veszi észre maga se?

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
akinek öt holdja terem;
lompos tyúkjá kárál a torsra
s gondjai fészke a verem;
s ígája nem zörög, sem ökre

nem bőg elnyújtva - nincs neki -
s mélyéről párolog a bögre,
ha kis családját eteti?

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
ki maga él, maga keres;
levesének nincs sava-borsa,
hitelt nem ad a fűszeres;
egy tört széke van, hogy begyűjtson,
repedt kályháján macska ül,
ritmust lóbál az ajtókulcsan,
néz, néz, s lefekszik egyedül?

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
ki családjáért dolgozik;
veszekszenek, kié a torzsa,
és csak a nagy lány néz mozt;
a nő mindig mos - lucok holtja -
szájíze mint a főzelék
s a szigor a lámpát ha eloltja,
csend fülel, motoz a setét?

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
ki a gyár körül őgyeleg;
helyén a kapszlit nő kapdossa
s elfakult fejű kisgyerek;
s a palánkon hiába néz át,
hiába cipel kosarat,
szatyrot, - ha elalszik, fölrázzák
s lebukik, hogyha fosztogat?

Mondd, mit érlel annak a sorsa,
ki sőt mér, krumplit, kenyeret,
hozomra, újságpapírosba
s nem söpri le a mérleget;
s ritkás fény közt morogva rámol
- az adó hosszú, nagy a bér -

s mi haszna sincs, hiába számol
többet a petróleumért?

S mondd, mit érlel annak a sorsa,
ki költő s fél és így dalol;
felesége a padlót mossa
s ő másolás után lohol;
neve, ha van, csak áruvédjegy,
mint akármely mosóporé,
s élete, ha van élte még egy,
a proletár utókoré?!

1932. jan.

ESŐ

Kaszák villannak az egen,
suhogó rendekben dől a zápor.
Nagy nyalábokban, szélesen
borul a szál, zizeg, aláhull.
És búzaszemekként a cseppek
tetőkön pattognak, peregnek.

Kaszák villognak? Szuronyok.
Golyók kopognak, csörögnek boltok,
futók sortüze vet lobot,
porzik a füst, összeszorított
foggal a föld tömege zendül.
Setét lé bugyog az erekből.

Vagy csak motor zúg? S gép szövi
az aláomló puha kelmét?
S a kínzott talajt befödi,
mint orsózaj a fáradt elmét?...
Ősz anyó, - kerek tükröt vágott.
Mit láttok benne, proletárok?

1932. máj.

HATÁR

Dongó ödöng az erdő szélénél.
Harkály kopog, gyík ragyog. Marha bög.
S tovaringatja fodrosan a szél
a tűnődve zümmögő időt.

Gyúrt, sárga táj, az égi mellig ér,
muharmező, kemény kötény, nehéz -
mi van benne? Amott fut egy kis ér
s itt ház ül. Kisfia, az ól, idenéz.

Poros a víz, nincs kedve kéklenni.
Zörrenő fák közt pikkelylik az út -
és gomolygón új korunk vénjei,
kik elhagyták az omladó falut.

Hátha kenyér nő idegen igán.
Lassan ügetnek, barnák s csontosak.
Csöpp cókókjuk gunnyaszt a taligán.
Fönn felhők lágy batyui bomlanak.

S sziszeg a por, rájuk locsog a sár -
na, ki ad nektek munkát, kenyeret?...
Tétova szunyog sír és a határ
száraz szemekkel magába mered.

1932

KÜLVÁROSI ÉJ

A mellékudvarból a fény
hálóját lassan emeli,
mint gödör a víz fenekén,
konyhánk már homállyal teli.

Csönd, - - lomhán szinte lábrakap
s mászik a súroló kefe;
fölötte egy kis faldarab
azon tűnődik, hulljon-e.

S olajos rongyokban az égen
megáll, sóhajt az éj;
leül a város szélénél.
Megindul ingón át a téren;
egy kevés holdat gyűjt, hogy égjen.

Mint az omladék, úgy állnak
a gyárok,
de még
készül bennük a tömörebb sötét,
a csönd talapzata.

S a szövőgyárok ablakán
kötegbe száll
a holdsugár,
a hold lágy fénye a fonál
a bordás szövőszékeken
s reggelig, míg a munka áll,
a gépek mogorván szövik
szövőnők omló álmait.

S odébb, mint boltos temető,
vasgyár, cementgyár, csavargyár.
Visszhangzó családi kripták.
A komor föltámadás titkát
őrzik ezek az üzemek.
Egy macska kotor a palánkon
s a babonás éjjeli őr
lidércet lát, gyors fényjelet, -
a bogárhátú dinamók
hűvösen fénylenek.

Vonatfütyty.

Nedvesség motoz a homályban,
a földre ledőlt fa lombjában
s megnehezíti
az út porát.

Az úton rendőr, motyogó munkás.
Röpcédulákkal egy-egy elvtárs
iramlik át.
Kutyaként szimatol előre
és mint a macska, fülel hátra;
kerülő útja minden lámpa.

Romlott fényt hány a korcsma szája,
tócsát okádik ablaka;
benn fuldokolva leng a lámpa,
napszámos virraszt egymaga.
Szundít a korcsmáros, szuszog,
ő nekivicsorít a falnak,
búja lépcsőkön fölbuzog,
sír. Élteti a forradalmat.

Akár a hült érc, merevek
a csattogó vizek.
Kóbor kutyaként jár a szél,
nagy, lógó nyelve vizet ér
és nyeli a vizet.

Szalmazsákok, mint tutajok,
úsznak némán az éjjel árján - -

A raktár megfeneklett bárka,
az öntőműhely vasladik
s piros kisdedit álmodik
a vasöntő az ércformákba.

Minden nedves, minden nehéz.
A nyomor országairól
térképet rajzol a penész.
S amott a kopár réteken
rongyok a rongyos füveken
s papír. Hogy' mászna! Mocorog
s indulni erőtlén...

Nedves, tapadós szeled mása
szennyest lepedők lobogása,
óh éj!
Csüngsz az egen, mint kötelen
foszló perkál s az életem
a bú, óh éj!
Szegények éje! Légy szemem,
füstölögj itt a szívemen,
olvaszd ki bennem a vasat,
álló üllőt, mely nem hasad,

kalapácsot, mely cikkan pengve,
- sikló pengét a győzelemre,
óh éj!

Az éj komoly, az éj nehéz.
Alszom hát én is, testvérek.
Ne üljön lelkünkre szenvedés.
Ne csipje testünket féreg.

1932

RITKÁS ERDŐ ALATT

Ritkás erdő alatt a langy tó,
lukba búvik piros bogárka,
fű biccen szürke csöpp varangytól
és a szántón borong a nyárfa.

Magos muharban hasán horkol
odvas dorong, a végén gomba.
Nézi teltkeblű öreg hordó;
puha moha meg zsíros donga.

Lebeg a hosszú szél lebontva,
- késő, szép délután ez, késő -
fodraiból a levelet
fésüli zümmögő fésű.

S a köd szoptatós melle buggyan
a ráncos szoknyájú hegyek közt, -
így volt. Egy ember ült a porban
s eltűnt a kifeslő jegyek közt.

1932

ORDAS

Éles a szeme a vadnak,
ragadozónak, szabadnak.
Mint a kék tél s a gyötrelem,
világos és könnyörtelen.

Ordas kapál az ugaron;
ugassatok az udvaron.
Vonítsatok, de ne nagyon,
meghallja az árny a fagyon.

Zúzmara-lógókkal illan,
jég fénye közt tovavillan;
a kín csattogó hercege,
álmunk házőrzője, ebe!

Friss havat zabál még s érzi
husotok, amint bevérzi.
Eltűnődik, száját nyalja
s morog, de maga se hallja.
1932

A HETEDIK

E világon ha ütsz tanyát,
hétszer szűljön meg az anyád!
Egyszer szűljön égő házban,
egyszer jeges áradásban,
egyszer bolondok házában,
egyszer hajló, szép búzában,
egyszer kongó kolostorban,
egyszer disznók közt az ólban.
Fölsír a hat, de mire mégy?
A hetedik te magad légy!

Ellenség ha elődbe áll,
hét legyen, kit előtalál.
Egy, ki kezdi szabad napját,
egy, ki végzi szolgálatját,
egy, ki népet ingyen oktat,
egy, kit úszni vízbe dobtak,
egy, ki magva erdőségnek,
egy, kit őse bögve védett,
csellel, gánccsal mind nem elég, -
a hetedik te magad légy!

Szerető után ha járnál,
hét legyen, ki lány után jár.
Egy, ki szívet ad szaváért,
egy, ki megfizet magáért,
egy, ki a merengőt adja,
egy, ki a szoknyát kutatja,
egy, ki tudja, hol a kapocs,
egy, ki kendőcskére tapos, -
dongják körül, mint húst a légy!
A hetedik te magad légy.

Ha költenél s van rá költség,
azt a verset heten költsék.
Egy, ki márványból rak falut,
egy, ki mikor szülték, aludt,
egy, ki eget mér és bólint,
egy, kit a szó nevéen szólít,
egy, ki lelkét üti nyélbe,
egy, ki patkányt boncol élve.
Kettő vitéz és tudós négy, -
a hetedik te magad légy.

S ha mindez volt, ahogy írva,
hét emberként szállj a sírba.
Egy, kit tejes kebel ringat,
egy, ki kemény mell után kap,
egy, ki elvet üres edényt,
egy, ki győzni segít szegényt,
egy, ki dolgozik bomolva,
egy, aki csak néz a Holdra:
Világ sírköve alatt mégy!
A hetedik te magad légy.

1932

EMLÉK

Apró, kemény kontyú ángyom
réz-homloka fénybe clikkan,
réz-hajlással földet érint,
búzát kötöz csörögve a nyomainkban.
Ki kél pergő, könnyű hintón?
Arany haja sétál, mászkál.
Mi mint búza s ő pirosló
napernyővel, mint a pipacs, fölöttünk száll.
Ángyikám mint rézből öntött,
áll a zizegő mezőben.
Por lombjai hajladoznak.
Bogár szemén piros villog eltűnőben.
Majd áttetsző krumpli gőzlött,
hűtötte a csendes este.
Ángyom sóhajtott s elvillant
a sűrűlő szürkületben még egy fecske.
S jóéjszakát szólt a szalma.
Jószágaink ciripelgettek
s jószágunk volt a föld, az ég,
a tücsköknek a csillagok felelgettek.

1932

MEDVETÁNC

Fürtös, láncos, táncos, nyalka,
aj de szép a kerek talpa!
Hova vánszorogsz vele?
Fordulj a szép lány fele!
Brumma, brumma, brummadza.
Híres, drága bunda rajtam,
húsz körömmel magam varrtam.
Nyusztból, nyestből, mókusból,
kutyából meg farkasból.
Brumma, brumma, brummadza.

Gyöngyöt ősziig válogattam,
fogaimra úgy akadtam.
Kéne ott a derekam,
ahol kilenc gyerek van.
Brumma, brumma, brummadza.

Azért járom ilyen lassún,
aki festő, pingálhasson.
A feje a néninek
éppen jó lesz pemszlinek.
Brumma, brumma, brummadza.

Kinek kincse van fazékkal,
mér a markosnak marékkal.
Ha nem azzal, körömmel,
a körmösnek örömmel.
Brumma, brumma, brummadza.

Szép a réz kerek virága,
ha kihajt a napvilágra!
Egy kasznárnak öt hete
zsebbe nőtt a két keze.
Brumma, brumma, brummadza.

Állatnak van ingyen kedve,
aki nem ád, az a medve.
Ha megfázik a lába,
takaródzzék deszkába.
Brumma, brumma, brummadza.

1932

A KANÁSZ

Az én falkám olyan falka,
ondolálva van a farka.
Orrukban csak magyar mód
csillog egy kis aranydrót.

Van egy pösze kis malacom,
fővárosi grófkisasszony.
Sóhajtott is egy ízbe,
nézi magát a vízbe.

Van nekem egy oly kis kanom,
szelid szóra kezes nagyon.
Az ha fogja s egyet tőr,
a kőkastély felfordul.

Van egy semmi kis furulyám,
nem nőtt az, csak datolyafán.
Azt ha fúvom, hull a makk,
a fák táncra állanak.

S ahány felhő, összeszalad,
ha csördítem ustoromat.

Réz a nyele, szikrázik.

De sok szoknya megázik!

1932

A CIPŐ

Költő vett föl, pici lábán
egy ilyen tapos,
két megtörött, szelid orcám
azért bánatos.

Fény deszkázhat, ég füstölhet.

Lekvár lesz a sár?

Neki mindegy. Füzőmből meg
kanócot csinál.

Sziszeghetek, ügyet se vet
rám, a marcona.

Kiadhatom a lelkemet, -
ennek nincs hona.

S ha szívemet künn az uccán
elébe teszem,
elpirul ugyan, de aztán
döfköd mérgesen.

Nyelvem néha rája öltöm;
visszanéz csunyán
s ő is, az én morcos költőm
nyelvét ölti rám.

Volt fényes és szép életem.
Hordott egy huszár
s váltogatott, a hűtelen.
Ennek vége már.

Ne tartott vón ilyen árra,
vetett volna ki
Észak homályló havára
dérrel porlani,

vagy Dél izzadt erdejében
tigris tépne szét,
vagy gyík fülelné belőlem
az éj gyors nesztét,

vagy egy éjjel hordanának
szét a természetek, -
vagy tengeri zöld homálynak,
ahol elleszek

virágállatok közt csendben,
mint cipő-virág,
míg belepnek puha testtel
iszamos csigák.

Oh, sudarán fa lombjának,
szagolna maki,
vagy csak mocsári gólyának
vetett volna ki!

Az is befűzne kigyóval,
szállana velem,
lassút lépne s állva tollal
fedné egy felem.

Rab vagyok a költő lábán,
két éve tapos,
két megtörött, szelid orcám
azért bánatos.

1932

FÁK

Puha szántások esővert, leves
gerezdjei között
csüggedten várják a fák a sebes,
apadt mellű ködöt.

Sárga levelük lefele konyul,
törzsük vizes, ragyog.
Kisírtan állnak - gyorsan alkonyul
s e fák magányosok.

Még gallyas, vágatlan, sudár alak
mind: hántatlan dorong.
Fényes gyümölcsük helyén hallgatag,
zömök varjú borong.

Görcsösen fogja ijedt gyökerük
az elmálló talajt.
Nedvük sebesen kering, tüdejük
még zörren, még sohajt.

Rügyre gondolnak mormolva e fák.
S a tág ég tiszta, nagy -
reggel az erkölcs hűvös, kék vasát
megvillantja a fagy.

1932

HÁLÓ

Hull a hajam, nincs kenyerem,
tollam vásik,
halász bátyám így vészett el.
Él így más is.

Idegeim elmeritem,
mint a hálót,
hust fogni s a nehéz vizen
könnyű álmot.

Szakadt lehet - gondolkozom, -
az én hálóm.
Kiaggatom, megfoltozom.
S íme, látom -

Kiterített fagyos hálóm
az ég, ragyog -
jeges bogai szikrázón
a csillagok.

1932

[JUDIT-VERSEK TÖREDÉKEI]

Arcodon könnyed ott ragadt
kicsike kezéd megdagadt
kicsim ne búsulj tartsd magad
azért hogy rongyoskodsز velem
szövetség ez s nem szerelem
lakásunk műhely s jégverem
hol zúg a szél

az ember nagykabátban él
az ember él
kenyeret eszik és remél
várja hogy elmuljon a tél
hogy egy padon a napba üljön
és fölpiruljon még a vér

*

Mikor dolgozol csendesen,
érezed-e néha kedvesem,
hogy bár éhezve, fázva
buvunk össze a nyirkos házba,

*

Zúgó, fehér
falkában újból
ránk tört a tél.

Semmi remény.
Gyémánt a mennybolt,
erős, kemény.

Begyujthatunk?
Muszáj. Oly lágyak,
gyengék vagyunk.

Az ágy meleg.
Simuljunk összebb.
Vágy nem feled.

Ruhát, neked,
s terített asztalt,
új székeket.

*

Erős, kemény
gyémánt a mennybolt.
De te meg én?

Gyengék vagyunk;
szemet kell venni,
begyujtanunk.

Mint más szegény,
pénzt és nyugalmat
terveztem én.

Vágy nem feled.
Simuljunk összebb.
Az ágy meleg.

*

Én

Kedveském, ha szemed lágy lobogásait
összegyűjthetném s pici polcaink közt
libbennének - öreg bútoraink puha
táncukat elmosolyodva néznék.

Ő

Édeském.....
.....
.....
.....

Én

Kedveském, ha szelíd két karod átölel,
mintha édes, holt anyukám öléből
lassú lelkem, a lágy, még ma se lépve ki
mind csak aludna a gyors világban.

Ő

Édeském, ha szerény friss vacsoránk után
földerülten jaj ki se mondhatom, hogy
büszkén, boldogan - úgy kell

*

Mily szép vagy, milyen gyönyörű,
mindenütt kerek s gömbölyű

Alvást ér, ha rád borulok,
mikor öllelek, megfulok
s holtomból ujja éledek,
hogy el ne vesszelek tégedet.

*

Jutkám, csapódj! én szép szőke kalászsom!
Könnyezz! potyogtasd buzaszemeid!
Tested már nem lesz lágy fonott kalácsom.
Lehull a sarló. Hát majd felveszik.

1931-1934

(TEHERVONATOK TOLATNAK...)

Tehervonatok tolatnak,
a méla csörömpölés
könnyű bilincseket rak
a néma tájra.

Oly könnyen száll a hold,
mint a fölszabadult.

A megtört kövek
önnön árnyukon fekszenek,
csillognak
maguknak,
úgy a helyükön vannak,
mint még soha.

Milyen óriás éjszaka
szilánkja ez a sulyos éj,
mely úgy hull le ránk,
mint a porra a vasszilánk?

Napszülte vágy!
Ha majd árnyat fogad az ágy,
abban az egész éjben
is ébren
maradnál?

A raktár
előtt poros lámpa ég.
Csak látszik, nem világít,
ilyen az ész, ha áhit.

Pislog élénken, holott
nagy halott
fény az ég.

1932 [?]

(HOVÁ FORDULJON AZ EMBER...)

Hová forduljon az ember, ha nem tartozik a harcosok közé,
nem dob be ablakot, nem tép föl uccaköveket?

Hová forduljon az ember, ha nem tartozik a harcosok közé
és nem elégedetlen, bár nem elégedett?

Hová forduljon az ember - ismétli megint az ismerős.

Borostás arca mintha látna, de a szeme semmit se néz, akár a halé.

Milyen gyöngé és bánatos! És bánata mily alapos, erős!

Meghalni semmiért sem tudna, de ha villamos ütné el, bátran állna a halál elé.

Tudja mindazt, mit én tudok, de nem onnan tudja, ahonnan én.

Eszét külön, szívét külön szárnyalja be az egyröptű szó.

- Madarat lát? - pihe suhan s a csontváz ott áll messzi kopasz ág zörgő tetején -
néki a fogalmak hideg vasak, miket csak messziről szemlélni jó.

Nézd! szólnék, de mit is mondjak? Meghallgat, de legbelül egy öregre figyel

ki szomorúan mosolyogva őszi esőben lebontott hajjal bolyong

hűvös szelét már én is érzem s megrendülök. El innen, el -

Ellenség ő, ellenségünk párlepte szemeivel -

nekünk vaskörmével kívül, a hideg kályhán csörömpöl, guggol a gond.

1932 [?]

INVOKÁCIÓ

Énekelni oly nehéz, hol kíváncsi szemek figyelnek,

Mégis, elfogódva bár,

Fújd el dalod, zengd a munkások dalát.

Föl vagy húzva az életre s végül minden óramű lejár.

Nyisd meg szíved, a világ alázatosan ül a kapunál.

Ez itt körül mind ellenség, gondold meg jól, az nyugalmat ad.

Énekelni oly nehéz itt, énekeld a munkások dalát!

Tekints körül e tört sikon, melyre kövér falkában épp betör a homály.

Nincs ideje vigadásnak, ládd a nap is feldöntött pohár.

Mi már nyugtalan álmunkhoz készülődünk - drága a világ, -

Cirpelni kezd a fáradtság; énekeld a munkások dalát!

Óh hogy fetreng a nagy este! Erdős öléből sötéten dől a vér.

Az orvos szerint százhusz milliőnak nem jut egy falat kenyér.

Ama százhusz milliőban, mely a hold-zsupp földte őiban rongyaiba váj,

Megszületett az a Gyermekek, kit nem véd sem Isten, sem Király -

Egész világ ege alatt

Emeld föl műszered, szavadat, -

Ismered a modern pszichológiát, -

Szíved elől nincs menekvés. Énekeld a munkások dalát!

Rebbentsd meg a kíváncsiak gúnyos csapatát.
Hölgyek, urak, ismerősök. Mosolyogni akarsz, mint barát.
Rájuk vagy utalva. S mintha néznétek egymást ablakon át.
- Csörrenjen meg az az üveg! Énekeld a munkások dalát!

1932. dec.

TÉLI ÉJSZAKA

Légy fegyelmezett!

A nyár

ellobbant már.

A széles, szenes göröngyök felett
egy kevés könnyű hamu remeg.

Csendes vidék.

A lég

finom üvegét

megkarcolja pár hegyes cserjeág.

Szép embertelenség. Csak egy kis darab
vékony ezüstrongy - valami szalag -
csüng keményen a bokor oldalán,
mert annyi mosoly, ölelés fönnakad
a világ ág-bogán.

A távolban a bütykös vén hegyek,
mint elnehezült kezek,
meg-megrebbenve tartogatják
az alkonyi tüzet,
a párolgó tanyát,
völgy kerek csöndjét, pihegő mohát.

Hazatér a földmíves. Nehéz,
minden tagja a földre néz.
Cammog vállán a megrepedt kapa,
vérzik a nyele, vérzik a vasa.
Mintha a létből ballagna haza
egyre nehezebb tagjaival,
egyre nehezebb szerszámaival.

Már fölszáll az éj, mint kéményből a füst,
szikrázó csillagaival.

A kék, vas éjszakát már hozza hömpölyögve
lassudad harangkondulás.

És mintha a szív örökről-örökre
állna s valami más,

talán a táj lüktetne, nem az elmulás.

Mintha a téli éj, a téli ég, a téli érc
volna harang

s nyelve a föld, a kovácsolt föld, a lengő nehéz.

S a szív a hang.

Csengés emléke száll. Az elme hallja:
Üllőt csapott a tél, hogy megvasalja
a pántos égbolt lógó ajtaját,
melyen a gyümölcs, a búza, fény és szalma,
csak dőlt a nyáron át.

Tündöklük, mint a gondolat maga,
a téli éjszaka.

Ezüst sötétség némasága
holdat lakatol a világra.

A hideg űrön holló repül át
s a csönd kihűl. Hallod-e, csont, a csöndet?
Összekoccannak a molekulák.

Milyen vitrinben csillognak
ily téli éjszakák?
A fagyra tört emel az ág
s a pusztaság
fekete sóhaja lebben - -
varjucsapat ing-leng a ködben.

Téli éjszaka. Benne,
mint külön kis téli éj,
egy tehervonat a síkságra ér.
Füstjében, tengve
egy ölnyi végtelenbe,
keringenek, kihúnynak csillagok.

A teherkocsik fagyos tetején,
mint kis egérke, surran át a fény,
a téli éjszaka fénye.

A városok fölött
a tél még gőzölög.
De villogó vágányokon,
városba fut a kék fagyon
a sárga éjszaka fénye.

A városban felüti műhelyét,
gyártja a kínok szűrő fegyverét
a merev éjszaka fénye.

A város peremén,
mint lucskos szalma, hull a lámpafény,
kissé odább
a sarkon reszket egy zörgő kabát,
egy ember, üldögél,
összehúzódik, mint a föld, hiába,
rálép a lábára a tél...

Hol a homályból előhajol
egy rozsdalevelű fa,
mérem a téli éjszakát.

Mint birtokát
a tulajdonosa.

1932. dec.

HASZON

Dagassz gázlágnál kenyeret,
vagy égess lukas, vörös téglát;
törje kapa a tenyered;
áruld magad, míg leng a szoknyád;
feküdj hanyatt és deszkázz aknát;
cipelj zsákot a piacon;
tanulj, vagy ne tanulj ki szakmát -
itt állsz és ott ül a haszon.

Öblíts benzinben selymeket;
szedd guggolva a vörös hagymát;
ölj kecskét, amely rád mekeg;
jól szabj, hogy álljon jól a nadrág;
csak rajta, mikor abbahagynád!
Kirugnak s mit nyerhetsz azon?
Koldulsz? Betörsz? A rend lecsap rád -
itt állsz és ott ül a haszon.

Költsél epedő verseket;
pácolj prágai módra sonkát;
gyűjts gyógynövényt; fejts köszönet;
vezess főkönyvet s rejtse a titkát;
viselj aranyzsinóros sapkát;
élj Párizsban vagy Szatymazon, -
mire a béredet kikapnád,
itt állsz és ott ül a haszon.

Attila, folytatnám, de unnád;
tudod, hogy nem élsz lazacon -
vagy ténferegsz, vagy adnak munkát
s itt állsz és ott ül a haszon.

1932. dec.

1933

EGY KISGYEREK SÍR

A sötét szoba sarkában zokog
egy tehetetlen, guggoló gyerek.
Sír, mint a cipő alatt a homok.
Vergődik, mint a nehéz tengerek.

Könnyes, miként északra nyíló völgy.
Könnyes, mint könnyes a szem ürege.
Könnyes, miként a kő alatt a föld.
Könnyes, miként az ablak üvege.

Sír, mint ahogy a vízben sír a mész.
Sír, mint a víz sír a fedő alatt.
Sír, mint a holt fa, melyet tűz emészt.
Sír, mint csarnokban a futószalag.

Melybe az ember, állat és növény
belehely minden élő meleget
s jegesen porlik sziklák peremén -
sír, mint a szél az Érchegység felett.

Sikolt, mint ölben újév malaca.
Sikolt, mint kés-él, ha köszörülük.
Sikolt, mint rozs, ha szeli a kasza.
A tepsiben a hús nyöszörög így.

... Mint könyvelő, ki csendben hazatér,
ruháját rendben székére teszi,
ágy szélén mereng, morog, útrakél -
puffannak apró, gyors lépései -
egy síkra, havat kóstolva üget
a zöld holdfényben, merev éjszakán,
kotor, vakog, nyálná a sós eget, -
így vonít ő; a pusztán a magány...

Vinnyog, mint hántott kukoricacső.
Vinnyog, mint szalma az alvó alatt.
Vinnyog, mint hülye, kit nyom az idő.
Vinnyog, mint eb, mely ostorba harap.

A sötét szoba sarkában zokog
egy tehetetlen, guggoló gyerek.
Szaporáz, mint a könnyű motorok,
ellustul, mint a nehéz tengerek.

1933. jan.

REMÉNYTELENÜL

Lassan, tűnődve

Az ember végül homokos,
szomorú, vizes síkra ér,
szétnéz merengve és okos
fejével biccent, nem remél.

Én is így próbálok csalás
nélkül szétnézni könnyedén.
Ezüstös fejszesuhanás
játszik a nyárfa levelén.

A semmi ágán ül szívem,
kis teste hangtalan vacog,
köréje gyűlnek szeliden
s nézik, nézik a csillagok.

Vas-színű égboltban...

Vas-színű égboltban forog
a lakkos, hűvös dinamó.
Óh, zajtalan csillagzatok!
Szikrát vet fogam közt a szó - -

Bennem a mult hull, mint a kő
az űrön által hangtalan.
Elleng a néma, kék idő.
Kard éle csillan: a hajam - -

Bajszom mint telt hernyó terül
elillant ízű számra szét.
Fáj a szívem, a szó kihül.
Dehát kinek is szólanék - -

1933. márc.

SÁRGA FÜVEK

Sárga füvek a homokon
Csontos öreg nő ez a szél
A tócsa ideges barom
A tenger nyugodt, elbeszél

Dúdolom halk leltáromat
Hazám az eladott kabát
Buckákra omlott alkonyat
Nincs szívem folytatni tovább

Csillan a nyüzsögő idő
Korallszirtje, a holt világ
A nyirfa, a bérház, a nő
Az áramló kék égen át

1933 [?]

BALLADA

Vízcepp az ég, viszi a szél

Ajánlás:

Legalább N. A. sejtse meg
Ki izlelő nyelven beszél
E gorgonzola-versemet

1933 [?]

A VÁROS PEREMÉN

A város peremén, ahol élek,
beomló alkonyokon
mint pici denevérek, puha
szárnyakon száll a korom,
s lerakódik, mint a guanó,
keményen, vastagon.

Lelkünkre így ül ez a kor.
És mint nehéz esők
vastag rongyai mosogatják
a csorba pléhtetőt -
hiába törli a bú szívünkről
a rákövesedőt.

Moshatja vér is - ilyenek vagyunk.
Uj nép, másfajta raj.
Másként ejtjük a szót, fejünkön
másként tapad a haj.
Nem isten, nem is az ész, hanem
a szén, vas és olaj,

a való anyag teremtet minket
e szörnyű társadalom
öntőformába lötytyintve
forrón és szilajon,
hogyan helyt álljunk az emberiségért
az örök talajon.

Papok, katonák, polgárok után
így lettünk végre mi hű
meghallói a törvényeknek;
minden emberi mű
értelme ezért bűg mibennünk,
mint a mélyhegedű.

Elpusztíthatatlant annyian,
mióta kialakult
naprendszerünk, nem pusztítottak
eddig, bár sok a mult:
szállásainkon éhinség, fegyver,
vakhit és kolera dúlt.

Győzni fogó még annyira
meg nem aláztatott,
amennyire a csillagok alatt
ti megaláztatok:
a földre sütöttük szemünk. Kinyílt
a földbe zárt titok.

Csak nézzétek, a drága jószág
hogyan elvadult, a gép!

Törékeny falvak reccsennek össze,
mint tócsán gyöngye jég,
városok vakolata omlik,
ha szökken; s döng az ég.

Ki inti le - talán a földesúr? -
a juhász vad ebét?
Gyermekkora gyermekkorunk. Velünk
nevelkedett a gép.
Kezes állat. No, szóljatok rá!
Mi tudjuk a nevét.

És látjuk már, hogy nemsoká
mind térdre omlotok
s imádkoztok hozzá, ki pusztán
a tulajdonotok.
De ő csak ahhoz húz, ki néki
enni maga adott...

Im itt vagyunk, gyanakvón s együtt,
az anyag gyermekei.
Emeljétek föl szívünket! Azé,
aki fölemeli.
Ilyen erős csak az lehet,
ki velünk van teli.

Föl a szívvel, az üzemek fölé!
Ily kormos, nagy szívet
az látott-hallott, ki napot látott
füstjében fulladni meg,
ki lüktetését hallotta a föld
sok tárnás mélyeinek!

Föl, föl!... E fölosztott föld körül
sír, szédül és dülöng
a léckerítés leheletüinktől,
mint ha vihar dühöng.
Fujjunk rá! Föl a szívvel,
füstöljön odafönt!

Mig megvilágosul gyönyörű
képességünk, a rend,
mellyel az elme tudomásul veszi
a véges végtelent,
a termelési erőket odakint s az
ösztönöket idebent...

A város peremén sívít e dal.
A költő, a rokon,
nézi, csak nézi, hull, csak hull a
kövér, puha korom,
s lerakódik, mint a guanó,
keményen, vastagon.

A költő - ajkán csörömpöl a szó,
de ő, (az adott világ
varázsainak mérnöke),
tudatos jövőbe lát
s megszerkeszti magában, mint ti
majd kint, a harmóniát.

1933 tavasza

ELÉGIA

Mint ólmos ég alatt lecsapódva, telten,
füst száll a szomorú táj felett,
úgy leng a lelkem,
alacsonyan.
Leng, nem suhan.

Te kemény lélek, te lágy képzelet!
A valóság nehéz nyomait követve
önnönmagadra, eredetedre
tekints alá itt!
Itt, hol a máskor oly híg ég alatt
szikárló tűzfalak
magányán a nyomor egykedvű csendje
fenyegetően és esengve
fömlödjön lassan a tömény
bánatot a tűnődők szívében
s elkeveri
milliókéval.

Az egész emberi
világ itt készül. Itt minden csupa rom.
Ernyőt nyit a kemény kutyatej
az elhagyott gyárudvaron.
Töredezett, apró ablakok
fakó lépcsőin szállnak a napok
alá, a nyirkos homályba.
Felelj -
innen vagy?
Innen-e, hogy el soha nem hagy
a komor vágyakozás,
hogy olyan légy, mint a többi nyomorult,
kikbe e nagy kor beleszorult
s arcukon eltorzul minden vonás?

Itt pihensz, itt, hol e falánk
erkölcsi rendet a sánta palánk
rikácsolva
őrzi, óvja.
Magadra ismersz? Itt a lelkek
egy megszerkesztett, szép, szilárd jövőt
oly üresen várnak, mint ahogy a telkek

köröskörül mélán és komorlón
álmodoznak gyors zsibongást szövő
magas házakról. Kínlódó gyepüket
sárba száradt üvegcserepek
nézik fénytelen, merev szemmel.
A buckákról néha gyűszűnyi homok
pereg alá... s olykor átcikkan, donog,
egy-egy kék, zöld, vagy fekete légy,
melyet az emberi hulladék,
meg a rongy,
rakottabb tájakról idevont.
A maga módján itt is megterít
a kamatra gyötört,
áldott anyaföld.
Egy vaslában sárga fű virít.
Tudod-e,
milyen öntudat kopár öröme
húz-vonz, hogy e táj nem enged és
miféle gazdag szenvedés
taszít ide?
Anyjához tér így az a gyermek,
kit idegenben löknek, vernek.
Igazán
csak itt mosolyoghatsz, itt sírhatsz.
Magaddal is csak itt bírhatasz,
óh lélek! Ez a hazám.
1933 tavasza

ÓDA

1

Itt ülök csillámló sziklafalon.
Az ifju nyár
könnyű szellője, mint egy kedves
vacsora melege, száll.
Szoktatom szívemet a csendhez.
Nem oly nehéz -
idesereglik, ami tovatűnt,
a fej lehajlik és lecsüng
a kéz.
Nézem a hegyek sörényét -
homlokod fényét
villantja minden levél.
Az úton senki, senki,
látom, hogy meglebbenti
szoknyád a szél.
És a törékeny lombok alatt
látom előrebecenni hajad,
megrezzenni lágy emléidet és

- amint elfut a Szinva-patak -
ím újra látom, hogy fakad
a kerek fehér köveken,
fogaidon a tündér nevetés.

2

Óh mennyire szeretlek téged,
ki szóra bírtad egyaránt
a szív legmélyebb üregeiben
cseleit szövő, fondor magányt
s a mindenséget.
Ki mint vízesés önnön robajától,
elválsz tőlem és halkán futsz tova,
míg én, életem csúcsai közt, a távol
közelében, zengem, sikoltom,
verődve földön és égbolton,
hogyan szeretlek, te édes mostoha!

3

Szeretlek, mint anyját a gyermek,
mint mélyüket a hallgatók verem,
szeretlek, mint a fényt a termék,
mint lángot a lélek, test a nyugalmat!
Szeretlek, mint élni szeretnek
halandók, amíg meg nem halnak.
Minden mosolyod, mozdulatod, szavad,
örzöm, mint hulló tárgyakat a föld.
Elmémbe, mint a fémbe a savak,
ösztöneimmel belemartalak,
te kedves, szép alak,
lényed ott minden lényedet kitölt.
A pillanatok zörögve elvonulnak,
de te némán ülsz fülemben.
Csillagok gyúlnak és lehullnak,
de te megálltál szememben.
Ízed, miként a barlangban a csend,
számban kihűlve leng
s a vizes poháron kezed,
rajta a finom erezet,
föl-földereng.

4

Óh, hát miféle anyag vagyok én,
hogyan pillantásod metsz és alakít?
Miféle lélek és miféle fény
s ámulatra méltó tünemény,
hogyan bejárhatom a semmiség kódán
termékeny tested lankás tájait?

S mint megnyílt értelemben az ige,
alászállhatok rejtelseibe!...

Vérköreid, miként a rózsabokrok,
reszketnek szüntelen.
Viszik az örök áramot, hogy
orcádon nyíljon ki a szerelem
s méhednek áldott gyümölcse legyen.
Gyomrod érzékeny talaját
a sok gyökerecske át meg át
hímezi, finom fonalát
csomóba szőve, bontva bogját -
hogy nedűid sejtje gyűjtse sok raját
s lombos tődöd szép cserjéi saját
dicsőségüket susogják!

Az örök anyag boldogan halad
benned a belek alagútjain
és gazdag életet nyer a salak
a buzgó vesék forró kútjain!
Hullámozó dombok emelkednek,
csillagképek rezegnek benned,
tavak mozdulnak, munkálnak gyáarak,
sűrög millió élő állat,
bogár,
hinár,
a kegyetlenség és a jóság;
nap süt, homályló északi fény borong -
tartalmaidban ott bolyong
az öntudatlan örökkévalóság.

5

Mint alvadt vérdarabok,
úgy hullnak eléd
ezek a szavak.
A lét dadog,
csak a törvény a tiszta beszéd.
De szorgos szerveim, kik újjászülnék
napról napra, már fölkészülnek,
hogy elnémuljanak.

De addig mind kiált -
Kit két ezer millió embernek
sokaságából kiszemelnek,
te egyetlen, te lány
bölcső, erős sír, eleven ágy,
fogadj magadba!...

(Milyen magas e hajnali ég!
Seregek csillognak érceiben.
Bántja szemem a nagy fényesség.
El vagyok veszve, azt hiszem.

Hallom, amint fölöttem csattog,
ver a szívem.)

6

(Mellékdal)

(Visz a vonat, megyek utánad,
talán ma még meg is talállak,
talán kihül e lángoló arc,
talán csendesen meg is szólalsz:

Csobog a langyos víz, fürödj meg!
Ime a kendő, törülközz meg!
Sül a hús, enyhítse étvágyad!
Ahol én fekszem, az az ágyad.)

1933. jún.

(MAGAD EMÉSZTŐ...)

Magad emésztő, szikár alak!
Én megbántottalak.

Botot faragtál, ábrákkal tele,
beszélt a nyele,
aztán meguntad. Így volt?
S eldobtad, ahogy az égbolt
az unt csillagot ejti le.
Én fölvettem és rádhuztam vele.

Igy volt?
Sajnálom, kár volt.

Világomon, mint üvegen át
hallgattam új álmod madara dalát.
Azt hittem, annyi az ének,
amennyi a magány üvegének
vastag tábláin átszüremlik.

S hallottam, említ
az a szó isteneket,
kik nem hajolnak ezután neked.
Pedig
te nem szolgálatsz többé nekik.

Most már értelek.

Pörös felek
szemben álltunk, de te szintén
más ügyben, más talaj felett
tanuskodtál, mint én.

Már értelek. Mit érsz vele? A mult
tüntető menete elvonult,
a lomb lehullt
s a fájdalom ágai benned,
mint mindenki, elkövesednek

az aláomló évek, évadok,
rétegek, szintek és tagok
óriási nyomása alatt.

Akár egy halom hasított fa,
hever egymáson a világ,
szorítja, nyomja, összefogja
egyik dolog a másikat
s így mindegyik determinált.
Így él a gazdag is, szegény is,
így szenvedünk te is meg én is
s még jó, ha az ember harapja,
nem az embert magát harapja,
hanem valaki más,
dudás a fuvolást,
én téged és engemet te, -
mert mi lenne, mi történhetne,
ha mindig magunkba marna
az értelem iszonyu karma?

S ha már szólok, hát elmesélem, -
villamoson
egy este a Széna téren
találkoztunk. Kalapot emeltem,
talán nyeltem,
köszöntem és te
csodálkozva vettél észre.

S még ottan
egy pillanatig szórakozottan
eltűnődtem, - hiszen lehetnénk
jóbarátok, együtt mehetnénk
a kávéházba s teát kavarva,
szépet, jót, igazat akarva
beszélgethetnénk irodalomról,
vagy más ily fontos emberi lomról
és telt szavadra,
mit óvatosan vetnél a latra,
utalván a tapasztalatra,
indulatom messze ragadna,
te - hozzátéve: „Szivedre ne vedd” -
leintenél, mint az öregebb,
mint az apám
s én bosszankodnék, de nem mondanám.

1933. jún.

A CSODASZARVAS

Ükös ükünk, ősök őse,
ázsiai puszták hőse,
vágyat nevelt csodavadra,
szarvast üzött napnyugatra.

Úztön űzte kis sereggel,
éjten éjjel, reges reggel,
át az éren, át az áron,
fegyveres népű határon.
Csodaállat, csak elillant,
lombokon át, ha megcsillant.
Csak a nyomát hagyta minden
füves földön, fájó szívben.

Az az előd nem volt boldog.
Nem boldogok az utódok.
Az ősz haza odaveszett,
de a vágy nem emlékeztet.

Hejh magyarok, hajh szegények,
hova űzni azt a gímet?
Aki hajtja, belepusztul
asszonyostul, csapatostul.

Az is, aki látta, végre,
hagyja immár békességbe.
Tisza mellett, Duna mellett,
az a szarvas itt legelget.

Ázsiai nehéz szaga
ázott pusztán füstöl tova
s aranyszőre, mikor illan,
gyári füstön általcsillan.

Kortyolgat az ég tavából,
villó agganca világol -
ága-boga tükörképe
csillagvilág mindensége.

1933. júl. [?]

VIGASZ

Ne hadd el magad, öregem,
bőröd ne bízd kereskedőre,
ki elád felhőt az egen
s a földön telket vesz belőle.
Inkább segít a kutya szőre
a teríthető betegen,
semhogy magát miértünk törje,
aki sorsunktól idegen.

Magának rág mind, aki rág,
a fogacskák azért fogannak.
S mert éhes rongy vagy, a fogát
elkoldulhatod-e a kannak?
Fázol. Hát mondd, hihetsz-e annak,
ki fűtve lakik öt szobát,
falain havas tájak vannak,
meztelen nők meg almafák?

Hihetsz-e? Szagos kis dorong
édes szivarja s míg mi morgunk,
ő langyos vízben ül s borong,
hogy óh, mi mennyire nyomorgunk!
Ha pincéjébe szemet hordunk,
egy pakli „balkánt” is kibont!
Szívére veszi terhünk, gondunk.
Vállára venni nem bolond...

Bús jószág, ne vetéld magad!
Együtt vágunk a jeges télnek.
A jégből csak lucsok fakad,
de hű társ - éhezők kísérek.
S ha most a tyúkszemünkre lépnek,
hogy lábunk cipőnkbe dagad,
rajtad is mult. Lásd, harc az élet,
ne tékozzol bizalmadat.

1933. okt. 19.

SZÁMVETÉS

Ettem-ittam fekete, undok
mocskot és csípős trágyalevet;
ember vakmerőbb nem lehet.
Ám eddig sohasem voltam boldog.

Ebben a megváltott világban
egy pillanatom nem volt nemes;
sem langyos, édes, kellemes,
mint disznónak a pocsolójában.

Engem sunyiságra oktat
az erkölcs. (Rólad is ezt hiszem.)
Huszonnyolc éve éhezem.
Rajtam már csak a fegyver foghat.

Ezért ülnek oly sötét dolgok,
oly hatalmak a szívemen,
hogy szorong lágy arcú kedvesem,
ha ránézek; pedig mosolygok.

Komor ég alatt üldögelek,
mint hajléktalan a híd alatt.
Mindentől fölmentem magamat,
mert nem lesz utolsó ítélet.

1933. nov. 11.

[TÁJVERS-TÖREDÉKEK]

Ragyog az ég. Terülő, fagyos háló,
a jeges bogok rajta csillagok.
Itt nyárfa sír. S a tömör vízben gázló
halászkok csendes árnya ring amott.

Most partra lépnek rekedt csizmáikban,
s míg lágyan málnak iszamos rögök,
a halak husa föl pattanva villan
s a háló-alji kis vízben csörög -

A bulldog csuka sötét fényü teste
mint árnyék fekszik a keszeg hasán,
s mintha taknyos ponty lágyságára lesne
tátogván kap a görgő víz után.

*

A tó jegét kásás hó fedi

*

A pipafüst lenyúl a földig.
Embergyújtotta láng vergődik
a kályhán s kacsint a gyerekre -
az is hancurozni szeretne.

A zsupptetők, a templom tornya,
a hóba ejtve, hóba szórva,
mint a bárányok ürüléke,
feketéllik a messziségbe.

Fehér szelek - csordában járnak -
minthogyha lovak suhannának
tiszt a fagyból s nem láthatóan,
szikrát üt patájuk a hóban.

.....
a napot csak sejti az ember,
mint remélő a boldogságot -
onnan tudom, hogy süt, mert látok.

*

Csendes, kétébe kötött reggel,
zsömle-zizegésű világ,
porhanyó falucska, mondd el
a lány kenyér dalát.

Im, a könnyü szél elősurran,
tereget szép búzamezőt
s tovaringatja lány fodorban
a zümmögő időt

a lombok közt
borzong az este már.
Tömött gondját bontja a béres.

*

A kerten, hallatlan semmit idézve
bálvány hőség borong,
pókhálót fog kicsiny ráncos kezébe
s untan legyint a lomb.

A tócsa finoman bolyhos a portól

*

Gyenge muharos mezőt
terít a szél könnyedén,
a fű zümmögő időt
ringat rezgő levelén.

Az idő
futva terem mint bab

Esős, kisímult vidékem
tócsába foglalta a holdat.

*

A nyárfák közt ezüst habokkal
az édes szellő folydogál
s csak fürdik benne aranyos tagokkal
az óriási nyár.

*

Kásásodik a víz, kialakul a jég
és bűneim halállá állnak össze.

*

Jó volna-e, ha megdermedne fönt
hülten a súlyos arany napkorong?
- Nem! Az a jó, ha a szobában
friss kávészag tolong!

És mint reklám léggömb, majdnem elrepül
a szalmaszinű, könnyű nyári ég -
csak egy sovány nő feje nehezül
reád, aranyból öntött nagy vidék!

Sárga füvek a homokon, a dél
szikrázik,
elült, lefolyt a tors között a szél,
a tócsa bőre ráng idegesen.

Egy pók fut át a homokon, a dél
csiszolva ül a sárga füveken,
elült, lefolyt a tors között a szél,
a tócsa bőre ráng idegesen.

foszforeszkál az üres levegő

füstöl a föld, egy óriási nő
gyémánt-melle-vonala villan el
egy szál vadzab, ki kardot vont elő
a porba réved emlékeivel

1931-1933

[AZ „ESZMÉLET” ELŐZMÉNYEI]

Öregem, no, mi van veled?
Élsz, ahogy élsz s ezt te ne tudnád?
Vizes homokon kötelek
kötnek-e ki? Te azt sem unnád.
Bátorság! Lesz még olyan munkád,
amelyben kedvedet leled, -
most - bárha egek ura ront rád, -
teremtsd elő a kenyered.

Hisz itt a szenvedés belül, -
de ott kívül a magyarázat.
S hogy' olvasod le emberül,
hogyha tagjaid citeráznak?
Ez a fegyenc-kor leigázhat,
de szabad leszel, ha belül
nem raksz magadnak olyan házat,
melybe háziur települ.

Jöjj világra! Anyád apád
te légy! Ne less tündéri nőre
s szakállas végzetre, ki rád
vigyázzon, - ne légy bölcs, te dőre!
Gondolj a ravasz csecsemőre, -
sír-rí, hogy szánassa magát,
de mig mosolyog az emlőre,
növeszti körmét és fogát.

*

Ember, ne félj! Milyen gyermeki vagy, -
törődj belé, ma nem tudunk szeretni.
Szemeidből a csillogás kihagy,
megtanulnak a dolgokra meredni.
Lépj ki a bérházból! Nézd, emeletnyi,
áttetsző, sikos állkapcsát a fagy
meghordozza az egeken. Feledni
nem tudsz annyit, hogy ember ne maradj.

*

A csillám szememből kihagy,
szemem már tanul rámeredni
a dolgokra. - Gyermeki vagy
- szól - én már nem tudok szeretni.
Én azt látom, hogy emeletnyi
áttetsző állkapocs, a fagy,
siklik ott fönn... Annyit feledni
nem tudsz, hogy ember ne maradj.

*

És most nem tudom, mit tegyek,
öljek-e, vagy olvassak ponyvát.

Ösztöneim az életet,
a kegyetlenkedőt nem unnák.
Jobb' szeretik a bő uzsonnát,
mint én a tűnő felleget,
egy lány mosolyát, mint a munkát
én és a dolgos képzelet.

*

Mi emberek, sötét erőik,
érezzük, napjaink letelnek.
S ha érezzük, a vég előtt,
mint dögöt légy, a világ ellep.
Eszmék északi fénye mellett
mért őriznők hát az időt?
Miért piszkálnánk hunyt szerelmet?
Én fölgyujtom a temetőt.

*

Szépen beszélsz! Fogalmad úgy
világít, mint ott kinn a nyers tél
s igazad van! De most aludj,
ma éheztél és nem kerestél,
egész nap új világra lestél.

1933

1934

ESZMÉLET

1

Földtől eloldja az eget
a hajnal s tiszta, lágy szavára
a bogarak, a gyerekek
kipörögnek a napvilágra;
a levegőben semmi pára,
a csilló könnyűség lebeg!
Az éjjel rászálltak a fákra,
mint kis lepkék, a levelek.

2

Kék, piros, sárga, összekent
képeket láttam álmaimban
és úgy éreztem, ez a rend -
egy szálló porszem el nem hibbant.
Most homályként száll tagjaimban
álmom s a vas világ a rend.
Nappal hold kél bennem s ha kinn van
az éj - egy nap süt idebent.

3

Sovány vagyok, csak kenyeret
eszem néha, e léha, locska
lelkek közt ingyen keresek
bizonyosabbat, mint a kocka.
Nem dörgölődzik sült lapocka
számhoz s szívemhez kisgyerek -
ügyeskedhet, nem fog a macska
egyszerre kint s bent egeret.

4

Akár egy halom hasított fa,
hever egymáson a világ,
szorítja, nyomja összefogja
egyik dolog a másikat
s így mindenik determinált.
Csak ami nincs, annak van bokra,
csak ami lesz, az a virág,
ami van, széthull darabokra.

5

A teherpályaudvaron
úgy lapultam a fa tövéhez,
mint egy darab csönd; szürke gyom
ért számhoz, nyers, különös-édes.

Holtan lestem az őrt, mit érez,
s a hallgató vagónokon
árnyát, mely ráugrott a fényes,
harmatos szénre konokon.

6

Im itt a szenvedés belül,
ám ott kívül a magyarázat.
Sebed a világ - ég, hevül
s te lelkedet érzed, a lázat.
Rab vagy, amíg a szíved lázad -
úgy szabadulsz, ha kényedül
nem raksz magadnak olyan házat,
melybe háziúr települ.

7

Én fölnéztem az est alól
az egek fogaskerekére -
csilló véletlen szálaiból
törvényt szőtt a mult szövőszéke
és megint fölnéztem az égre
álmaim gőzei alól
s láttam, a törvény szövődéke
mindíg fölfeslik valahol.

8

Fülett a csend - egyet ütött.
Fölkereshetnéd ifjúságod;
nyirkos cementfalak között
képzelhetsz egy kis szabadságot -
gondoltam. S hát amint fölállok,
a csillagok, a Göncölök
úgy fénylenek fönt, mint a rácsok
a hallgató cella fölött.

9

Hallottam sírni a vasat,
hallottam az esőt nevetni.
Láttam, hogy a mult meghasadt
s csak képzetet lehet feledni;
s hogy nem tudok mást, mint szeretni,
görnyedve terheim alatt -
minek is kell fegyvert veretni
belőled, arany öntudat!

10

Az meglett ember, akinek
szívében nincs se anyja, apja,
ki tudja, hogy az életet
halálra ráadásul kapja
s mint talált tárgyat visszaadja
bármikor - ezért őrzi meg,
ki nem istene és nem papja
se magának, sem senkinek.

11

Láttam a boldogságot én,
lágym volt, szőke és másfél mázsa.
Az udvar szigorú gyöpen
imbolygott göndör mosolygása.
Ledőlt a puha, langy tócsába,
hunyorogott, röffent még felém -
ma is látom, mily tétovázva
babrált pihéi közt a fény.

12

Vasútnál lakom. Erre sok
vonat jön-megy és el-elnezem,
hogy' szállnak fényes ablakok
a lengedező szösz-sötétben.
Igy iramlanak örök éjben
kivilágított nappalok
s én állok minden fülke-fényben,
én könyöklök és hallgatok.

1934 első fele

SZAPPANOSVÍZ

Im, - a hús udvar téglakocka
vörösén előbb meglapul,
majd óvatosan, ágra-bogra
oszolva előrenyomul

a szappanosvíz, de megtorpan
s kis kék fején hol ott, hol itt,
szinte meglátni láthatatlan,
reszkető, apró csápjait,

amint az akadályt leméri.
Fel-alá futkos, mint a rab.
A szappanosvizet eléri
a halál és továbbhalad.

Még megrázza habos sörényét,
színe reszket, mint ideges
állatok bőre. Sárga fény ég
zöld-kék testén, melyet az est

hamvas ujjával nem talál már.
Nem lesz. De amíg ott remeg,
semmicske borzongása átjár, -
az én furakvó lelkemet

is megrezgeti vergődése,
én is szállnék s szállna az ág,
a ház, a szalma, felhő és e
sok egymáshoz kötött világ!

1934 nyara

(A KÖVEZETEN...)

A kövezeten kis csatak hunyorgott,
megszállták a várost az árnyak
s a sok veréb, mely fölcsipogva forgott,
némán, erősen markolta az ágat,
mert jobban ragaszkodik, aki alszik,
mint az éber, ki tovaszállni kész,
az emberek, a villamosok, taxik
sűrögtek, mint az ösztön meg az ész.

Egy kapu alatt egy lányt csókoltam szájon
s a többi nép közt elvegyültem én,
majd kiváltam, hogy azután kiváljon
sok gondom közül ez a költemény.
Már megformálta lassu tűnődésem,
hogy állati búm értelmes, emberi
bánat, mely magát e tündöklésben
hirdetményekben is fölismeri.

1934 nyara

A SZIGETEN

Margitsziget, hol joghurtot söröztem,
hol csokolóztam állva, séta közben -

Mily drága vagy, lágy röptű lombjaiddal,
polgári áron enyhült gondjaiddal!...

Mint egeret a macska, a melegben
csak lestem, egy levélke hátha lebben.

Ugy izlett már a levegő is régen,
mint állott sör, habja se volt az égen.

Kiléptem hát, hogy enyhülésre leljek, -
de „Hoch!”-ok zugtak és rekedtebb „Heil!”-ek,

csámpás Wotanok téglavörös arccal,
több mecklenburgi kisiparos dalkar

zajongta, hogy csak ő van a világon
és megvalósul a keleti álom!

Barna szmokingban huzzák a zenészek -
de kinek huzzák? melyik nép a részeg?

Ezt ők döntsék el, a felsőbb hatalmak,
akik nem adtak egy pici nyugalmat.

Mert én azon tűnődtem meglepetve,
mért mentem éppen a Margitszigetre?

1934. júl. 21.

[TÖREDÉKEK]

Nyári, könnyű szellők,
lányok közt szökellők
szoknyákat libbentők -

játszok a bokorban,
szalmaszállal porban
boldog gyermekkorban.

*

Hizlalt eső kapirgál
a vastetőn -
csak kotyogj, vén tyúk s immár
költsd ki az én időm.

Te drága anya, tojj s költs
tojásokat,
aranyos, kék, piros, zöld
gyöngé nappalokat!

S én addig várok. Pénzem
nincs semmire.

Szivem ver és ráz; érzem,
hogy' száll a pihe.

Ráz, ver. Borongva, hetykén
elhallgatom.

Ez a csavargó gondja
a lukszusvonaton.

Esik, esik fecsegve
s hol ott, hol itt,
mint hálót hal, szelecske
rángatja szálait.

*

Hétért - magamat kérdem -
adsz-e hatot?

Játszom. Azé az érdem,
ki játszhatott.

*

Tolláskodik a sárga lomb
A mennyek langy asszonya hervad
s az ellágyuló őszi talajon

Az ellágyuló őszi talajon
végighever a hervadt levegő

*

távol tar ágak szerkezetei
tartják keccsel az üres levegőt.

Nedvesedik mélán az elhagyott
homokbánya, nagy fekete lukak
lélegzenek s a kezdő csillagok
békadudára járkák táncukat

Lesz-e nap holnap, mely békét ígér?
És végre munka, mely nem gyötrem!...
Az ágakról, mint fátyol, lóg a szél,
a szürkület. Én nagyon szeretem.

*

A csipogó árnyakból fiókáit
összegyűjti a szürkület.
Már ég a lámpa, de még nem világít -
ami fehér volt, szürke lett.

Az ég színe, mint könnyű női ingben
kék s rózsaszín selyempapír.

1934

(DIVÁNYON FEKSZEM...)

Diványon fekszem, sziszegek:
„Na várjatok!...” S egyszerre hallom
- gyötrően munkát! kenyeret!
kiabálnak az uccasarkon.
S rohanok, majdnem azt sikoltom -
„Várjatok hát! Megyek, megyek!...”
Mit gyerekes dac! Igazi voltom
küzdő, emberi szeretet.

mert megoszlik, mint az egy-élet
az egy-igazság maga is.

1934. júl. 28. [?]

FALU

Mint egy tányér krumplipaprikás,
lassan gőzölög lusta,
langy estében a piros palás,
rakás falucska.

Itt is, ott is karcsú füst - remény -
tűnődni, merre szálljon,
áll kicsit a kémény küszöbén
és int a tájon.

Akácocskát babrál a homály.
A fa telt, kicsi keble
beléreszket, csöpp sóhaja száll -
levegő-lepke.

S körülem, míg elfed hallgató
a lágy borongás bokra,
ugatások némán hullanak
nagy bársonyokra...

...Lámpát gyújtanak az asszonyok.
És erőlködve, rángva,
égbe röppenne, mint elnyomott
lélek, a lángja.

El is lobban mind... Egy fény a rét.
Az anyás hold-világa
elé nyújtja kövér tenyerét
egy bodza-ága.

Örök boldogság forrása mos
egy rekedt, csorba téglát.
Smaragd Buddha-szobrok harmatos
gyepben a békák.

A vadzab, ki kardot vont elő,
fejét mélyen lehajtja.
Most a dicsőség és az erő
a repedt pajta...

...Benne csend van. Mintha valami
elhangzott volna csengve.
Fontolni lehet, nem hallani.
Nincs, csak a csendje.

S ahogy földerül az értelem,
megérti, hogy itt más szó
nem eshetett, mint ami dereng:
eke és ásó.

Szó, mert velük szólal a paraszt
napnak, esőnek, földnek.
Szó, mint szóval mondom én el azt
gondos időnek.

Szó, mint csecsemőnek a mosoly.

Veregetés a lónak.

Szó. De tiszta értelmű, komoly
tagja a szónak...

...Hallgatom az álmodó falut.

Szorongó álmok szállnak;
meg-megrebbentik az elaludt
árnyú fűszálat.

Alszanak az egek, a mezők.

Ostorok, csizmák, kések.

Lombok közt a tiszta, tág közök.

S a levélrések.

Alszanak a nyers, nehéz szavú,

kiszikkadó parasztok.

Dombocskán, mint szívükön a bú,
ülők. Virrasztok.

1934 nyara

ALKALMI VERS A SZOCIALIZMUS ÁLLÁSÁRÓL

Ignotusnak

1

Fák közt,

virág közt

ülök egy padon.

Kotyogok, mint elhagyott csolnak,
sok lány levegő locsolgat -
a szabadság nagy csendjét hallgatom.

S valami furcsa módon
nyitott szemmel érzem,
hogyan testként folytatódok
a külső világban -
nem a fűben, a fáknak,
hanem az egészben.

2

Ahogy fölvetem boldog szememet,
mind följebb oszlanak az egek
s egyszerre elém suhannak itt
golyóként lengő szavaid,
te hamvadthajú öreg.
És mint a tájon - mosolygok rajtad.

3

Nem érzem én, csak értem aggodalmad.
S azért tolom el a csendet, hogy belásd,
öreg vagy és nem az elmulást
siratod, mint helyedben én siratnám,

hanem a munkát, a fölszabadulást,
magát az emberi alkotást,
a láthatatlant, mert rátipornak hitvány
és látható hatalmak.

4

Ha beomlanak a bányát
vázazó oszlopok,
a kincset azért a tárnák
őrzik és az lobog.
És mindig újra nyitnák
a bányászok az aknát,
amíg szívük dobog.

5

A dolgos test s az alkotó szellem,
mondd, hogy törhetne egymás ellen?
Az elme, ha megért, megbékül,
de nem nyughatik a szív nélkül.
S az indulat múltó görcsökbe vész,
ha föl nem oldja eleve az ész.

Azt hiszem, fáj sok fölgyült éved és
azért a szerető tévedés.
S jobb is volna, ha most elnéznéd velem,
hogymint köt hálót szellő faleveleken.

6

Már karcsú idomaira
pongyolát ölt a lég.
Az alkony a felhőn fészű...
Ülünk együtt, mint kedves és fia...

A fűben gyepként sarjad a sötét.
A homály pamutlombjai ingnak.

S mi várjuk, hogy mikor lesz
látható reszketésű
bennünk az első csillag.

1934. aug. eleje

BÉRMUNKÁS-BALLADA

Hordunk vinnyogó kosarat,
kapálunk reszkető salátát,
vályognak dagasztunk sarat,
szabjuk a divathölgy ruháját,
fejtjük a sertés-oldal háját,
zsírt olvasztunk, libát tömünk
s az est ha bontja lengő táját,
bérünk van, nincsen örömünk.

Hiába emelünk falat
és rakjuk sorsunk kaszárnnyáját,
fiúnk uccán, üveg alatt
nézi csak építőkockáját
s ha lányunk babaruhácskáját
kéri - hisz szövetet szövünk -
összeszorítja puha száját -
bérünk van, nincsen örömünk.

Szemünk előtt csak szíj szalad,
csinálunk kocsit, hozzá pályát,
földben, föld fölött, föld alatt
elültetjük a világ fáját,
begyűjtjük a rét gabonáját
és még büszkék se lehetünk -
tűzbe vetik, vízbe dobálják.
Bérünk van, nincsen örömünk.

A krumpli úgy nő, ha kapálják!
Ott nincs hiba, hogy küzködünk,
nem az rágja az ember máját.
Bérünk van, nincsen örömünk.

1934. aug.

ANYA

Az őszi eső szürke kontya
arcomba lóg zilálva, bontva.
Harmadik napja sírja, mondja,
mint tébolyult anya motyogja
- mert csecsre vágyom - rám meredve:
Reátaláltam gyermekemre,
aludj el, édes kedvesem, te,
csitt, csitt, kicsikém, tente, tente...

1934. szept. eleje

A FÁN A LEVELEK...

A fán a levelek
lassan lengenek.
Már mind görbe, sárga
s konnyadt, puha.

Egy hallgatag madár
köztük föl-le jár,
mintha kalitkája
volna a fá.

Igy csinál lelkem is.
Jár-kel bennem is,
ágról-ágra lépked
egy némaság.

Szállhatnék - nem merek.
Meghajlik, remeg
a gally, vár és lépked
a némaság.

1934. szept.

(SZEGÉNYSÉG SZENNYLEPLEIBEN...)

Szegénység szennylepleiben
én nyughatatlanul bolyongtam,
sírt, mint a gyermek, a szívem,
víg nép közt egyedül borongtam.
Hol az ágy, melyben megpihen
e fáradt lélek? - Kiáltottam:
Smá Jiszóel!

És leste szolga a szavam,
selyempárnán, hűséges nővel
számláltam marhám, aranyam,
gyarapodtam ésszel, erővel
s amikor adtam, boldogan
mondtam magamban s emelt fővel:
Smá Jiszóel!

És most is akármi jöhet,
dicsőség, sok pénz, nagy betegség;
akárki vethet rám követ
és bár halálos ágyam vessék,
a véghetetlen szeretet
szavát kiáltom, bármi essék:
Smá Jiszóel!

1934 [?]

MAMA

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő -
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

1934. okt.

ISZONYAT

A szobakonyhán félhomály van.
Az alkóv mögött szendereg
csücsörgő szájjal, rongy pólyában
s fölnyög néha egy kisgyerek.

Rezeg, rándul, mint őszi szélben
tócsa a rideg köveken.
Egy kislány, gondolkodva mélyen,
ül a sarokban félszegen.

Csak ketten élnek az alkóvban,
kiket vágy éltet s gyűlölet.
Bundás kutyával, megkopottan,
Rákóczi-árny az ágy felett.

A kislány hétéves. Kiszökne
s itt benn ugrálni sem lehet.
A mama lelkére kötötte
ezt a dögöt, a gyermeket.
Futna!... Ám oly nagyon tűnődik,
hogymajdnem elalszik bele.
Erőt is érez, hogy a földig
egy várost lerontson vele.

...Ám dagadt szemét nyitja s menten
fölsír a csöpp fiúgyerek.
A lányka végigméri; csendben
megmelegíti a tejet.

A kékülő arcú gyerekre
mereven néz és hallgatólag.
Fakó haján, mint halott lepke,
lógatja szárnyát a szalag.

Majd az ordító szájba tolja
a tejes üveg cucliját.
A fiú köhög fuldokolva
s mint bot, ha törik, úgy kiált.

Mint tenger, ráng az apró termet;
a cucli csöpög, mint a csap;
a lány elveszi és a gyermek
nyel, vonít és utánakap.

Majd ismét a szájába nyomja,
mert már csak tátog és feszül
s mire az szopva megnyugodna,
kiveszi ajkai közül.

A gyermek nem tudja, örüljön,
vagy sírjon véghetetlenül;
haragja rázza. A tej följön
kis gyomrából s ajkára ül.

Akárha most született volna,
oly vörös; fején az erek,
mint pondrók, másznak vonagolva;
lába nagyujja megmered.

Üvölt és hápog; szopna s retteg.
Inyével a homályba kap.
Csak mikor istenek születtek,
szülőkben kélt ily iszonyat.

A gyermek irtózáttól nyirkos, -
ha adja, miért veszi el?
A leány hideg, mint a gyilkos.
Az udvaron vak énekel.

Így játszik egy félóra hosszat,
némán és mosolytalanul.
Mikor egy szomszéd nő kopogtat,
megrezzen, mégis válaszul

lágyan szól ki a hasadékon:
„Tán most kap szegényke fogat!”
Aztán az alkóvba ül s vékony
tíz kis ujjával játszogat.

Az anya este - hetek óta
így van ez - ölébe veszi
fiát, az őt marokra fogja
s az édes tejet nem eszi.

Az üveg láttán sírni kezd el;
csak az öl erős melegét
kéri s mint roskadt öregember,
reszketve húnyja le szemét.

Az anya nem tudja, mi lelte,
(kendőjét ekkor veti le).
A kisleánynak perg a nyelve:
„Időben adtam ennie.”

„Mama, engedjen főzni engem!”
Már frissen, vidoran nyafog.
A mama fáradtan, esetten
érzi, aludni volna jobb...

Éjjel a csillagok nem égnek,
évszakok sírnak és egek.
Álmában sír az anya s ébred
azt hiszi, sír a kisgyerek.

Azon néma vinnyogás dermed.
Az anya ágyából kikel -
úgy látja, mosolyog a gyermek,
és megnyugodva alszik el...

Mikor munkába siet reggel,
készít egy kis tízórait
s indul. A kisleány is felkel
s míg ruhát ölt, fogadkozik.

De nyomja nagy magánya itt benn,
kín löki - játsszék odakint.
Ismét fölsír a gyermek s minden
előlről kezdődik megint.

1934. nov.

[SZÜRKÜLET]

Ez éles, tiszta szürkület való nekem.
A távolban tar ágak szerkezetei
tartják keccsel az üres levegőt.
A tárgy-egyén mind elválík a többitől,
magába mélyed és talán megsemmisül.
Ki tudja? Válaszolna erre ösztönöm,
de mint az eb, melyet gazdája megszigott
s kedvetlenül borong a rideg udvaron
s ha idegen jó, rávonít, de nem beszél,
olyan most ő. Mihez foghatnék nélküle?
Csak egy bizonyos itt - az, ami tévedés.
Még jó, hogy vannak jambusok és van mibe
beléfogóznom. - Jární gyermek így tanul.

Hisz gyermek is csupán azért nem lehetek,
mert túlnyügös volnék, makacs és kétszinű,
talán mivelhogy minden ember épp ilyen
ravasz és csökönyös, ha az - hogy tudjam én?
Az egyik rámkacsint s azt mondja, szép fiú
s a másik: randa dög, megint nem dolgozol,
de hasadat azt félted! (Hát ne féltsem-e?)
Ez pénzt nyom a kezembe s így szól: Boldogulj,
megértelek, szenvedtem én is eleget
s amaz ellopja tőlem a szemetet is.
Ez ideránt, az odahúz, mind fogdos, vartyog, taszigál,
de észre egyikük sem veszi púpomat,
mit úgy hordok, mint örült anya magzatát,
amellyel némaságot szül - azt hiszi ő -
vagy ősi, tiszta úrt. Viselem púpomat
ödöngve én a hemzsegő körúton
és senki

1934

1935

ALTATÓ

Lehunytja kék szemét az ég,
lehunytja sok szemét a ház,
dunna alatt alszik a rét -
aludj el szépen, kis Balázs.

Lábára lehajtja fejét,
alszik a bogár, a darázs,
velealszik a zümmögés -
aludj el szépen, kis Balázs.

A villamos is aluszik,
- s míg szendereg a robogás -
álmában csönget egy picit -
aludj el szépen, kis Balázs.

Alszik a széken a kabát,
szunnyadozik a szakadás,
máma már nem hasad tovább -
aludj el szépen, kis Balázs.

Szundít a labda, meg a sip,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is aluszik -
aludj el szépen, kis Balázs.

A távolságot, mint üveg
golyót, megkapod, óriás
leszel, csak hunyd le kis szemed, -
aludj el szépen, kis Balázs.

Tüzoltó leszel s katona!
Vadakat terelő juhász!
Látod, elalszik anyuka.
Aludj el szépen, kis Balázs.

1935. febr. 2.

AJTÓT NYITOK

Ajtót nyitok. Meglódul lomhán
a főzelék fagyott szaga
és végigvicsorog a konyhán
a karmos tűzhely. A szoba

üres, senki. Tizenhat éve
ennek, mit sosem feledek.
Viaszkos vásznu konyhaszékre
ültem, nyafognék, nem lehet.

Értem, hogy anyám eltemették,
de nincs és nyugtalan vagyok,
ezt nem értem. Felnőtt lehetnék.
(A mosogatótól ragyog.)

Nem fáj, de meg sem érinthettem,
nem láttam holtában anyám,
nem is sirtam. És érthetetlen,
hogymindig így lesz ezután.

1935. febr. eleje

OSZTÁS UTÁN

A kártya ki van osztva. Reszketünk,
Észak, Kelet, Nyugat és Dél kezében,
bubik, királyok, dámák jelmezében
s szótlánul várjuk, mit tesz végzetünk.

Ki vagyunk osztva. Megvan helyzetünk.
Mit tehetnénk a szabály ellenében?!
Mint mozdulatlan csillagok az égen,
változhatatlan rajzunk, jellemünk.

Vörösek és feketék, vérben, gyászban,
fényesre lakkozottan, lámpalázban
így kell kinek-kinek sorsára várni,

hogymboldogságunkat, mit rejt szerelmünk,
a gyönyörű sikert, mely megvan bennünk,
ki tudja-e a végzet licitálni.

1935. ápr.

MODERN SZONETT

Az ember él, habár üres a kamra
s a dobozokban semmi élelem.
Életben tart a halálfélelem.
(E nehéz percben ismerek magamra.)

Most sajnálom (de ezt is lenyelem),
hogymnincs isten, kimagdoljjon kinomra
és azok szemét ujjával kinyomja,
kik elnézik, hogymnincsen kenyérem.

Büszke nyomorúlt voltam én! Ma már
belátom, csak a csökönyös számár
büszke, amikor szaggatja az ostor,

meg az ujonc, kimagelső ízben posztol,
meg a gyermek, kimagdícsér a tanár
és otthon édes meggybefőttet kóstol.

1935. máj.

(LEÜLEPSZIK...)

Leülepszik, nem illan el bajom.
Bár munkát fogni, noha mit se tud már,
a szerencsétlen ember ugrabugrál,
mint ketrecében az ijedt majom.

Igy eladott lány töpreng a hajón,
ha ráeszmélt, hogy pártfogója foglár
s azért a ruha meg a durva boglár,
hogyan enyhítsen a brazil óhajon.

Tudja: táncol majd s gépiesen apróz,
alája nyulhat öklendező matróz,
ölelgethetik, ő már nem ölel.

Néki a gólya síró, tiszta úrt hoz,
azt is csak addig, míg a csend fülel
s majd nem vágyik és vágyat nem öl el.

1935. máj.

EMBEREK

Családunkban a jó a jövevény.
Az érdek, mint a gazda, úgy igazgat, -
ezt érti rég, de ostobán, ki gazdag
s ma már sejteni kezdi sok szegény.

Kibomlik végül minden szövevény.
Csak öntudatlan falazunk a gaznak,
kik döllyffel hisszük magunkat igaznak.
A dallam nem változtat szövegén.

De énekelünk mind teli torokkal
s edzzük magunkat borokkal, porokkal,
ha kedvünk fanyar, szánk pedig üres.

Erényes lény, ki csalódni ügyes.
Ugy teli vagyunk apró, maró okkal,
mint szúnyoggal a susogó füzes.

1935. máj.

LÉGY OSTOBA

Légy ostoba. Ne félj. A szép szabadság
csak ostobaság. Eszméink között
rabon ugrálunk, mint az üldözött
majom, ki tépi ketrecének rácsát.

Légy ostoba. A jóság és a béke
csak ostobaság. Ami rend lehet,
majd így ülepszik le szíved felett,
mint medrében a folyó söpredéke.

Légy ostoba. Hogy megszóljak, ne reszkess,
bár nem győzhetsz, nem is lehetsz te vesztes.
Légy oly ostoba, mint majd a halál.

Nem lehet soha nem igaz szavad -
jó leszel, erős, békés és szabad
vendég mult s jövő asztalainál.

1935. aug. 6.

ÉN NEM TUDTAM

Én úgy hallgattam mindig, mint mesét
a bűnről szóló tanítást. Utána
nevettem is - mily ostoba beszéd!
Bűnről fecseg, ki cselekedni gyáva!

Én nem tudtam, hogy annyi szörnyűség
barlangja szivem. Azt hittem, mamája
ringatja úgy elalvó gyermekét,
ahogy dobogva álmait kínálja.

Most már tudom. E rebbentő igazság
nagy fényében az eredendő gazság
szivemben, mint ravatal, feketül.

S ha én nem szólnék, kinyögné a szájam:
bár lennétek ily bűnösök mindnyájan,
hogy ne maradjak egész egyedül.

1935. aug. 7.

BOLDOG HAZUG...

Boldog hazug, kinek van istene,
ki rettenetes, de maga a jóság;
kinek sebet kap reszkető keze,
ha leszakítja a tilalmas rózsát.

Boldog hazug - értetlen szelleme
a meg nem fogant, ártatlan valóság;
pihen rajta a mindenség szeme,
bámulja őt, az öröklét lakosát.

Én nem leltem szivemben, sem az égben
s e halott fényű istentelenségben
szivdobogással ringatom magam,

kit más-gyötörte anyám azért vert meg,
mert sápadt kézzel loptam én, a gyermek,
jól tudva már, hogy minden odavan.

1935. aug. 9.

TEMETÉS UTÁN

A láng ellibbent a sötétben,
amint betört a szélroham,
de mi már hallgattunk is régen,
mint az öregek, komolyan,
nekünk nem mondott semmi újat
az a hirtelen zivatar,
belénk nem csapkodtak a gallyak,
minékünk nem volt ravatal
az elfeketült föld s a mennybolt,
mely oszladozni fölfakadt.
(Csak most emlékszem rá, milyen volt!)

Még csak biztató szavakat
sem szoltunk, nem néztünk egymásra,
mint munka után ki leül.
Csak ültünk ott, mi három árva,
ki-ki magában, egyedül.

1935. aug. 12.

MINT GYERMEK...

Mint gyermek, aki bosszút esküdött
és felgyújtotta az apai házat
s most idegenség lepi, mint a köd,
s csak annak mellén, aki ellen lázadt,
tudná magát kisírni, elfödött
arcát mutatni szabad mosolyának, -
oly reménytelenül erőlködök,
hogy könnyeimre: erényre találjak.

Világot hamvasztottam el szivemben
és nincs jó szó, mely megrikasson engem,
kuporogva csak várom a csodát,
hogy jöjjön el már az, ki megbocsát
és meg is mondja szépen, micsodát
bocsát meg nekem e farkasveremben!

1935. aug.

A BŰN

Zord bűnös vagyok, azt hiszem,
de jól érzem magam.
Csak az zavar e semmiben,
mért nincs bűnöm, ha van.

Hogy bűnös vagyok, nem vitás.
De bármit gondolok,
az én bűnöm valami más.
Tán együgyű dolog.

Mint fösvény eltűnt aranyát,
e bűnt keresem én;
elhagytam érte egy anyát,
bár szívem nem kemény.

És meg is lelem egy napon
az erény hősein;
s hogy gyónjak, kávézni hívom
meg ismerőseim.

Elmondom: Öltöm. Nem tudom
kit, talán az apám -
elnéztem, amint vére folyt
egy alvadt éjszakán.

Késsel szúrtam. Nem szinezem,
hisz emberek vagyunk
s mint megdöföttek, hirtelen
majd mi is lerogyunk.

Elmondom. S várom (várni kell),
ki fut, hogy dolga van;
megnézem, ki tűnődik el;
ki retteg boldogan.

És észreveszek valakit,
ki szemmel, melegen
jelez, csak ennyit: Vannak itt
s te nem vagy idegen...

Ám lehet, bűnöm gyermekes
és együgyű nagyon.
Akkor a világ kicsi lesz
s én játszani hagyom.

Én istent nem hiszek s ha van,
ne fáradjon velem;
majd én föloldozom magam;
ki él, segít nekem.

1935. aug.

EMBERISÉG

Óh emberiség, kit törött anyám
szenvedni szaporított és nem értett!
Nem rettenek születni újra érted,
te két milliárd párosult magány!

Láttalak sírni a folyók fagyán,
mint gyermeket, kit a jég tüze sértett;
láttalak ölni, halni s mint nem éltet,
tündökölni nagy egyházak falán.

Hegyen láttalak és lapulni ólnál -
szerencsétlen, ki úgy élsz, mintha volnál,
megérdemled, hogy atyád a halál!

Vértelen arravársz, hogy véred ontsák
s föl-fölmutat a társuló bolondság,
mely téged minden kínban megtalál.

1935. aug.

NYÁRI DÉLUTÁN

Cseveg az olló. Néne
nyesi a pázsitot,
guggol. Hátulról nézve
is látni, ásitott.

Rádió nyüzsg. Szárnyak
dongnak az üvegen.
Lágy szellők táncot járnak
a puha füveken.

Az idő semmit játszik,
langy tócsa most, megállt.
Hogy elleng, abból látszik,
hogy remeg a virág.

Én sem tudom már régen,
alszom? vagy dolgozom?
Megterit feleségem
szép fehér abroszon.

Az eget is a tájon
vászonfény lepi el.
Csillog, mert üvegtálon
ül, a földieper.

Boldog vagyok? A kedves
mellettem varrogat
s hallgatjuk, amint elmegy
egy vak tehervonat.

1935 nyara

EGY IFJU PÁRRA

Ugy érzem, hogy mulik az idő, hogy bonyolultabb
örömök várnak reám és egyszerűbb,
de nem disztelenebb szomoruság, mint a multak,
melyeknek lágy s erős szövedéke most kiterült

előttem, - im e zümmögő kávéházban várok reátok
óvatosan, lassan s figyelve (multba? jövőbe? nem tudom)
de vizsgán, mint a kutya, ki bár szemmel tartja a gyanusan nyüzsgő világot,
félíg ügyel csak, mert másfelől gazdáját várja jelenni a néma uton -

ily félálomszerű figyelemben, mely egy, noha ketté irányul,
kifelé multa-jövőre, befelé rátok, kis asszony s te kedves barát,
érzem, hogy ti vagytok a gazdám (vagyis illő arányul
veszem e magányos várakozáshoz kettős mosolyotok sugarát)

érzem, hogy ti vagytok a gazdám, mert egyetlenegy vagytok ti ketten,
kikre várok e sanda jelen gyanus jelenései közt,
mig vöröshaju jellemszínészek kártyákat osztanak felettem,
mérgeket hordanak szerte-körül, nyelik a füstöt, a gőzt...

Lám-lám, nevetve jöttök, nem tudva, hogy ti vagytok Az, ki eligazítja
az üres keretekben a képeket, melyek hanyag
alakzatai alighogy élnek, máris tubusaikba
surrannának vissza a festékek, a nem-lelt multba az ősi anyag.

Üljetek csak ide mellém, hadd legyünk együtt újra a hármak,
viduljunk, vonjunk határokat a térben s az óra szerint -
ez a félálom visszahúzódik szívembe, máris úgy rémlik, mint az a gyarmat,
melyet nem láttam s amelynek partján a kenyérfa koronája lágyan meging.

1935. szept. 23.

ŐSZ

Tar ágak-bogak rácsai között
kaparásznak az őszi ködök,
a vaskorláton hunyorog a dér.

Fáradtság üli a teherkocsit,
de szuszogó mozdonyról álmodik
a vakvágányon, amint hazatér.

Itt-ott kedvetlen, lompos, sárga lomb
tollászkodik és hosszan elborong.
A kövön nyirkos tapadás pezseg.

Batyuba szedte rongyait a nyár,
a pirosító kedvü oda már,
oly váratlanul, ahogy érkezett.

Ki figyelte meg, hogy, míg dolgozik,
a gyár körül az ősz ólálkodik,
hogy nyála már a téglákra csorog?

Tudtam, hogy ősz lesz s majd fűteni kell,
de nem hittem, hogy itt van, ily közel,
hogy szemembe néz s fülembe morog.

1935. okt.

MAJD EMLÉKEZNI JÓ LESZ

Rimánkodik az éghez sok bolond,
hogy bujjanak beléjük hars erények.
De ők alattomosak és szerények,
suttyomban élnek, harangjuk kolomp.

Én ilyen gyermek nem vagyok. Fogamban
szaporodik az idegen anyag,
mint a halál is szívemben. Hanyag
társadalmunkra szabatos szavam van.

Mert hordtam téglát kínnal s jól tudom,
a kín teszi, hogy lett belőle börtön,
melyben időm oly egykedvűen töltöm,
mint fáradt utas pihen féluton.

De majd fölállok s zúgom nemsokára -
adjátok meg a munka örömet,
adjátok kedvet, nékem nem elég
a munkabér, a munkaerő ára!

Közeledik az én időm. Ha már
ennyi a kín, világot vált valóra -
én nem csalódom - minden szervem óra,
mely csillagokhoz igazítva jár.

Majd a kiontott vértócsa fakó lesz
s mosolyra fakaszt mind, ami ma bánt,
majd játszunk békés állatok gyanánt
és emlékezni s meghalni is jó lesz.

1935. okt. 24.

HARAG

Busulsz-e, Pista?... A tépett esőben
szél vergődik, mint hálóban a hal...
Busulsz-e, mondd? És játszol-e merőn
az uccák lucskos csillámaival?

Én fázom s búsulok. Arcomba támad
a híg nedvesség s nem hevít harag.
A harag tüzet kér s ellép. A bánat
jön aztán, kémlel és velünk marad.
Figyelmeztet-e munka közben téged
e bánat, mely énhozzám sír, eseng, -
hogyan eltávozott, lassan, mint a vénnek,
barátod és helyébe ült a csend?

Én is dacolni fogok, attól félek,
hisz nem ismerem eléggé magam.
De sajnálnám, ha elveszítenélek
s nem kérdezhetném: hát veled mi van?...

Tudtam, hogy örökre összeveszhet
egy semmiségen két örök barát,
de nem hittem, hogy vélem is megeshet,
ami a halálnál ostobább.

1935. nov. 19.

MÁRCIUS

A föld alól a gyors csirák,
kidugják fejüket,
a fák, mint boltos áruját,
kirakják a rügyet,
kamaszok arcán pattanás,
férfiaikon a csók,
mind egy repeső kapkodás,
a szoknyák lobogók,
s már itt és ott fölhangzanak,
elűzve kint, fagyot,
a szívbe húzódott szavak,
eszmék és kardalok.

1935 vége

MÁJUS

A rengő lomb virágban ég
és készül a gyümölcsre,
a nyílt uccára lép a nép,
hogyan végzetét betöltse.
Iramlanak a bogarak,
friss jelszavak repülnek.
S az aranyba vont ég alatt,
- mert beköszönt az ünnep -
a szabadság sétára megy.
Hős népe ágat lenget,
s ő kézenfogva vezeti
szép gyermekét, a rendet!

1935 vége

LEVEGŐT!

Ki tiltja meg, hogy elmondjam, mi bántott
hazafelé menet?

A gyepe éppen langy sötétség szállott,
mint bársony-permeteg
és lábom alatt álmatlan forogtak,
ütött gyermekként csendesen morogtak
a sovány levelek.

Fürkészve, körben guggoltak a bokrok
a város peremén.

Az őszi szél köztük vigyázva botlott.

A hűvös televény
a lámpák felé lesett gyanakvóan;
vadkácsa riadt hápogva a tóban,
amerre mentem én.

Épp azt gondoltam, rám törhet, ki érti,
e táj oly elhagyott.
S im váratlan előbukkant egy férfi,
de tovább baktatott.
Utána néztem. Kifoszthatna engem,
hisz védekezni nincsen semmi kedvem,
mig nyomorult vagyok.

Számon tarthatják, mit telefonoztam
s mikor miért, kinek.
Aktákba írják, miről álmodoztam
s azt is, ki érti meg.
És nem sejthetem, mikor lesz elég ok
előkotorni azt a kartotékot,
mely jogom sérti meg.

És az országban a törékeny falvak
- anyám ott született -
az eleven jog fájáról lehulltak,
mint itt e levelek
s ha rájuk hág a felnőtt balszerencse,
mind megcsörren, hogy nyomorát jelentse
s elporlik, szétpereg.

Óh, én nem így képzeltem el a rendet.
Lelkem nem ily honos.
Nem hittem létet, hogy könnyebben tenghet,
aki alattomos.
Sem népet, amely retteg, hogyha választ,
szemét lesütve fontol sanda választ
és vidul, ha toroz.

Én nem ilyennek képzeltem a rendet.
Pedig hát engemet
sokszor nem is tudtam, hogy miért, vertek,
mint apró gyermeket,
ki ugrott volna egy jó szóra nyomban.
Én tudtam - messze anyám, rokonom van,
ezek idegenek.

Felnöttem már. Szaporodik fogamban
az idegen anyag,
mint szivemben a halál. De jogom van
és lélek vagy agyag
még nem vagyok s nem oly becses az irhám,
hogy érett fővel szótlanul kibírnám,
ha nem vagyok szabad!

Az én vezérem bensőmből vezérel!
Emberek, nem vadak -
elmék vagyunk! Szivünk, mig vágyat érlel,
nem kartoték-adat.

Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat!

1935. nov. 21.

BIZTATÓ

Csomagodat ne bontsd ki,
ha véginségre jutsz.
Azért véredet ontsd ki,
amiért sírni tudsz.

A késő fordulásu
eget mig nézheted,
te lassu jajdulásu,
alkosd meg végzeted.

Amit szemeddel sejtess,
sziveddel várd ki azt,
amit szivedbe rejtesz,
szemednek tárd ki azt.

„Hol csavarogsz, te vásott?”
Aggódva vár reád,
megvetvén elmulásod,
csendes édesanyád.

1935 [?]

(INDIÁBAN, HOL ÉJJEL A VADAK...)

Indiában, hol éjjel a vadak
zöld szeme cikkan át a dzsungelen, -
mikor dédapa is kicsi volt még,
élt egy nagy fejedelem.

Parancsot adott, büszkét, szigorút:
„Fogjon mindenki szerszámot! Oda,
hol a lombzenére táncot lejt a hold,
épüljön hétszáz ékes palota!”

Hétszáz ékes palota közé
kincstárat vasból rakatott
s a napot akarta ráveretni,
mint óriás, tüzes lakatot.

Hiába szörnyedt el a nép
s kérlelték vének és papok:
„Ami égi, ne hozd a földre!”
A kapu pántja kérte a napot.

Feszült létra a felhő szélihez.
Megbillent az; a létra leszakadt.
Fogtak sasokat könnyü szekérbe.
A hámot szétszedték dalos madarak.

S míg sürgött irtózva, serénykedett
a dolgos népek megdöbbent zöme,
kisült a vetés, kigyult a város;
kicsordult a nap lángos özöne.
Mint a zuhatag, hullt alá a tűz.
Állva száradt el a fejedelem.
S a hétszáz palota helyét elfoglalta
az őserdő egy hűvös éjjelen.

1934-1935 [?]

KÉSEI SIRATÓ

Harminchat fokos lázban égek mindig
s te nem ápolasz, anyám.
Mint lenge, könnyű lány, ha odaintik,
kinyújtóztál a halál oldalán.
Lágy őszi tájból és sok kedves nőből
próbállak összeállítani téged;
de nem futja, már látom, az időből,
a tömény tűz eléget.

Utoljára Szabadszállásra mentem,
a hadak vége volt
s ez összekuszálódott Budapesten
kenyér nélkül, üresen állt a bolt.
A vonattetőn hasaltam keresztben,
hoztam krumplit; a zsákban köles volt már;
neked, én konok, csirkét is szereztem
s te már seholse voltál.

Tőlem elvetted, kukacoknak adtad
édes emlőd s magad.
Vigasztaltad fiad és pirongattad
s lám, csalárd, hazug volt kedves szavad.
Levesem hütötted, fujtad, kavartad,
mondtad: Egyél, nekem nőssz nagyra, szentem!
Most zsiros nyirkot kóstol üres ajkad -
félrevezettél engem.

Ettelek volna meg!... Te vacsorádat
hoztad el - kértem én?
Mért görbitetted mosásnak a hátad?
Hogy egyengessed egy láda fenekén?
Lásd, örülnék, ha megvernél még egyszer!
Boldoggá tenne most, mert visszavágnék:
haszontalan vagy! nem-lenni igyekszel
s mindent elrontsz, te árnyék!

Nagyobb szélhámos vagy, mint bármelyik nő,
ki csal és hiteget!
Suttyomban elhagytad szerelmeidből
jajongva szült, eleven hitedet.

Cigány vagy! Amit adtál hizelegve,
mind visszaloptad az utolsó órán!
A gyerekek kél káromkodni kedve -
nem hallod, mama? Szólj rám!

Világosodik lassacskán az elmém,
a legenda oda.
A gyermek, aki csügg anyja szerelmén,
észreveszi, hogy milyen ostoba.
Kit anya szült, az mind csalódik végül,
vagy így, vagy úgy, hogy maga próbál csalni.
Ha küzd, hát abba, ha pedig kibékül,
ebbe fog belehalni.

1935/1936. dec.

EGY BÜNTETŐTÖRVÉNYSZÉKI TÁRGYALÁS IRATAIBÓL

BÜNÖS

Azért jöttem, hogy följelentsem
magam, mert nem birom tovább
adni a szendét, ostobát.
Szótlanabb, némább bűne nincsen
enyémnél senkinek, bevallom.
Szeretném, hogyha itt, te vád,
szemtől szemembe mondanád
a bűnt. Mert nem lehet meghalnom.

VÁDLÓ

Én legyek bűnének tudója -
mit motyog a reménytelen!
Én csak a bűnöst ismerem,
ki szemét lesüti s kitolja!
Mit vall be? Amit mind tudunk már -
iramló fényt a tengeren,
de bűne íze (rengve lenn)
fogai s ínye között bujkál!

BÍRÓ

Lépj közelébb s figyelj. A törvény
tudod, betellik szószerint.
A bíróság, ha rád tekint,
a tűzön ítélt, nem a pörnyén.
Míg eleven bizonyosság nincsen,
míg itt nem illan fürge tény,
bár szánlak, fiam, nincs remény,
a bíróság föl kell hogy mentsen.

VÁDLOTT

Óh, nem lehet ilyen kegyetlen
törvény a tűzön, a vizen!
A bűnt, mely elnémit, hiszen
igy újra el kéne követnem!

Végtelen semmi vár, tudom jól
s nem bocsánat. Ám ennyiben
nem kényszeríthet senkisémet,
hogy a bűnt elkövessék újból.

VÁDLÓ

Arcátlan szenvedő! Nem átalsz
rettegni! Kínod örömet.
A tengerfenék gyönyörét.
Süt a nap és te éjszakát vallsz.
A pocsolyákból száll a pára
hajtván gépeid kerekét
s te mozdulatlan, mint a jég,
akarsz megérni a halálra!

BÍRÓ

Látlak fiam s nem csal a látszat.
Szemedben könnycsepp ég - hazudsz.
Bánod a bűnt - megbánni tudsz,
így jelzel a cinkos világnak.
Ammiatt az ember bánkodik,
mit nem tett, vagy nem tehetett,
de a bűnt nem bánhatja meg,
mert az igazság megbántódik.

VÁDLOTT

Amit kívántok, lehetetlen.
Hisz emlékezni sincs időm,
mikor már tűnődnék merőn,
lökdös az éhség tehetetlen.
Belátom, hogy hitvány e bánat,
a gyengeséghez sincs erőm.
Engedjétek - ez nem öröm -
hogy tanúnak hívjam anyámat.

VÁDLÓ

Im anyját falta föl magzatja
vonítva s mohón e cseléd.
Két kézzel tépte emléjét,
ahogy most önmagát szaggatja.
Nem emlékezik arra persze,
mint vette vérét és tejét
s lógatja fondor fafejét,
hogy elhigyjük, nincs bűnre mersze!

BÍRÓ

Anyád meghalt tizenhat éve
- ezt meg kell állapítani -
le vannak rágva csontjai
és szülőhúsa meg van éve.
Igaz-e hát, hogy őbelőle
táplálkoztál, te hajdani
élősd kiéd. Majd ami

1934-1935

[TÖREDÉKEK]

lesz lány hús s mellé ifju karalábé
ökör hizik és nő a csalamádé
de az már a mi porunkból fakad

*

mint oroszlán, ki ketrecében bömböl
az öreg bácsi kerti utat döngöl

*

és testem végül megbetegedett
mert férfi vagyok és nem tudja senki,
még magam sem, hogy mennyit szenvedek.

*

Egész testében reszket, mint a gyermek,
kit rajtakaptak, hogy buktát lopott

*

vadász szemünkre lányok térde les
és haragomban megölnék egy tündért
holott talált és lukas életünkért
belátom - ölni meg nem érdemes.

*

mint locspocs-fényben a vastaligákkal
zörgő, seszinü alakok
ugy vonulnak a fejemen által
karácsonyesti gondolatok -

nem éppen olyanok hogy fön az egekben
ily talicskákon hozzák a felhőhegyen
a havat libasorban kéklő seregben
az angyalok, hogy inség munka legyen -
nem, hanem

1935

1936

HA A HOLD SÜT...

Ha a hold süt, a néma, siron tuli fény,
álmomba' kinyílnak a termek.
Kioson, kenyeret szel a konyha kövén
s majszolja riadtan a gyermek.

Csak a léghuzat ismeri - alszik a ház.
Les nagy szeme, reszket a térde.
Zsirok és köcsögök teje közt kotorász,
surranva, mint az egérke.

Ha belé-belereccsen a szörnyű kredenc,
ajkára repül kicsiny ujja:
könyörögne az irgalomért, de a csend
zord kürtje a zajt tovafujja.

Ez a zaj, ez a kín, e világrecsegés
nem szűnve, dühöngve növekszik.
Belesáppad a gyermek, elejti a kést
és visszalopódzva lefekszik...

Mire ébrednek, ég a nap, olvad a jég,
szétfeccsen iromba szilánkja,
mint déligyümölcs-kirakat üvegét
öklével a vágy ha bevágja.

Elalél a fagy istene, enged az ég.
Már unja az ördög a poklot,
ideönti a földre kövér melegét -
zöld lángba borulnak a bokrok.

1936. márc.

AMIT SZIVEDBE REJTESZ

Freud nyolcvanadik születésnapjára

Amit szivedbe rejtesz,
szemednek tárd ki azt;
amit szemeddel sejtessz,
sziveddel várd ki azt.

A szerelembe - mondják -
belehal, aki él.
De úgy kell a boldogság,
mint egy falat kenyér.

S aki él, mind-mind gyermek
és anyaölbé vágy.
Ölnek, ha nem ölelnek -
a harctér nászi ágy.

Légy, mint a Nyolcvan Éves,
akit pusztítanak
a növekvők s még vérez,
nemz millió fiat.

Már nincs benned a régen
talpadba tört tövis.
És most szivedből szépen
kihull halálod is.

Amit szemeddel sejtess,
kezeddel fogd meg azt.
Akit szivedbe rejtess,
öld, vagy csókold meg azt!

1936. máj.

GYERMEKKÉ TETTÉL

Gyermekké tettél. Hiába növesztett
harminc csikorgó télen át a kín.
Nem tudok járni s nem ülhetek veszteg.
Hozzád vonszolnak, löknek tagjaim.

Számban tartalak, mint kutya a kölykét
s menekülnék, hogy meg ne fojtsanak.
Az éveket, mik sorsom összetörték,
reám zudítja minden pillanat.

Etess, nézd - éhezem. Takarj be - fázom.
Ostoba vagyok - foglalkozz velem.
Hiányod átjár, mint huzat a házon.
Mondd, - távozzon tőlem a félelem.

Reám néztél s én mindent elejtettem.
Meghallgattál és elakadt szavam.
Tedd, hogy ne legyek ily kérlelhetetlen;
hogy tudjak élni, halni egymagam!

Anyám kivert - a küszöbön feküdtem -
magamba bujtam volna, nem lehet -
alattam kő és üresség fölöttem.
Óh, hogy alhatnék! Nálad zörgetek.

Sok ember él, ki érzéketlen, mint én,
kinek szeméből mégis könny ered.
Nagyon szeretlek, hisz magamat szintén
nagyon meg tudtam szeretni veled.

1936. máj.

A DUNÁNÁL

1

A rakodópart alsó kövén ültem,
néztem, hogy úszik el a dinnyehéj.
Alig hallottam, sorsomba merültem,
hogy fecseg a felszín, hallgat a mély.
Mintha szivemből folyt volna tova,
zavaros, bölcs és nagy volt a Duna.

Mint az izmok, ha dolgozik az ember,
reszel, kalapál, vályogot vet, ás,
úgy pattant, úgy feszült, úgy ernyedett el
minden hullám és minden mozdulás.
S mint édesanyám, ringatott, mesélt
s mosta a város minden szennyését.

És elkezdett az eső cseperészni,
de mintha mindegy volna, el is állt.
És mégis, mint aki barlangból nézi
a hosszú esőt - néztem a határt:
egykedvű, örök eső módra hullt,
szintelenül, mi tarka volt, a mult.

A Duna csak folyt. És mint a termékeny,
másra gondoló anyának ölen
a kisgyermek, úgy játszadoztak szépen
és nevetgéltek a habok felém.
Az idő árján úgy remegtek ők,
mint sírköves, dülöngő temető.

2

Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat s kész az idő egésze,
mit száz ezer ős szemlélget velem.

Látom, mit ők nem láttak, mert kapáltak,
öltek, öleltek, tették, ami kell.
S ők látják azt, az anyagba szálltak,
mit én nem látok, ha vallani kell.

Tudunk egymásról, mint öröm és bánat.
Enyém a mult és övém a jelen.
Verset írunk - ők fogják ceruzámat
s én érzem őket és emlékezem.

3

Anyám kún volt, az apám félig székely,
félig román, vagy tán egészen az.
Anyám szájából édes volt az étel,
apám szájából szép volt az igaz.
Mikor mozdulok, ők ölelik egymást.
Elszomorodom néha emiatt -
ez az elmulás. Ebből vagyok. „Meglásd,
ha majd nem leszünk!...” - megszólítanak.

Megszólítanak, mert ők én vagyok már;
gyenge létemre így vagyok erős,
ki emlékszem, hogy több vagyok a soknál,
mert az össejtig vagyok minden ős -
az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik:

apám- s anyámmá válok boldogon,
s apám, anyám maga is ketté oszlik
s én lelkes Eggyé így szaporodom!

A világ vagyok - minden, ami volt, van:
a sok nemzedék, mely egymásra tör.
A honfoglalók győznek velem holtan
s a meghódoltak kínja meggyötör.
Árpád és Zalán, Werbőczy és Dózsa -
török, tatár, tót, román kavarg
e szívben, mely e multnak már adósa
szelíd jövővel - mai magyarok!

...Én dolgozik akarok. Elegendő
harc, hogy a multat be kell vallani.
A Dunának, mely mult, jelen s jövő,
egymást ölelik lágy hullámai.
A harcot, amelyet őseink vívtak,
békévé oldja az emlékezés
s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk; és nem is kevés.

1936. jún.

(A HULLÁMOK LÁGY TÁNCA...)

A hullámok lágy tánca s odaát
a lombok gyenge lejtése az éjjelt
lassudan hozták s csillagok raját
hívták reszketni az egekre széjjel.

Igy ők. S az érzelmek is csendesen
mozdulnak benn a szívben ringatóan,
emlékezés visszfénye, szerelem
hatalma ring, mint a nagy víz a tóban.

Én nem értem, csak érzem az egészet.
Itt tangót jár a sok lány és fiú,
a sok számító, kedves és hiú.

Mert ez itt egy divatos nyári fürdő.
De némán, hiszen ráér a természet,
a zene mögött zúg az örök erdő.

1936 nyara

(ZÖLD NAPSÜTÉS HINTÁLT...)

Zöld napsütés hintált a tenger lágy, habos vizén,
meztelenül, vigan, nagy messzi beusztam biz én,
a fényes ég, a csipke víz pólyája testemen,
bölcsőben fekvő ringtam ott, behunyva két szemem.

Én nem tudom, hogyan, mi volt. A locska őselem,
a víz kihült és nagy hideg zuhant rám hirtelen.
Szivemből rémület szökellt, mint bokorból a vad,
kiáltottam vón s keserűn szájon vágott a hab.

A hátam mögött szüntelen valami ordított.
Iszonyúbb volt, mint óriási tarajos gyíkok
csordája, az a tenger ott s én küzdöttem vele,
elfeledtem, hogy mit sem ér az ember élete.

Usztam, vagy usztam volna, ám úgy értem partot ott,
hogy vert a hullám s végül egy hatalmas kidobott

1936 nyara [?]

EGY SPANYOL FÖLDMÍVES SÍRVERSE

Franco tábornok besorolt ádáz katonának,
nem szöktem meg, mert féltem, agyonlövet úgy.
Féltem - azért harcoltam a haddal a jog s a szabadság
ellen Irun falain. S így is elért a halál.

1936. aug. vége

BALATONSZÁRSZÓ

1

Zúg már az ősz, gyűlik és kavarog,
fehér habokba szaggatja a zöldet.
Fogócskázna az apró viharok,
az ablakban a legyek megdöglönek.

Nyafog a táj, de néha némaság
jut az eszébe s új derűt lel abban.
Tollászkodnak a sárga lombu fák,
fállábon állván a hunyorgó napban.

Kell már ahhoz a testhez is az ágy,
mely úgy elkapott, mint a vizek sodra.
Becsomagoljuk a vászonruhát
s beöltözzünk szövetbe, komolykodva.

2

Míg nyugtalanul forgott nagy, lágy habokon az az éj,
a csónak alatt hűvös öblögetési kotyogván,
én nyugtomat ott leltem piros ölben, amint a szeszély,
meg a természet gyönyörűn lecsapott rám.

Én fáztam előbb, mert ősz volt már s aki emberi lény,
az mind szomorúbb, mikor újra tanulna remegni.
Kettős remegés tölt: vágy s hűvös árnyak így ősz elején,
mikor elkezdnek a szelíd öregek köhögetni.

Je n'ai point de theme,
excepté que je t'aime -

költeni csak ezt tudtam,
mert mindig elaludtam,

hisz annyiszor öleltem,
ahányszor rája leltem.

Szemüveg volt az orrán,
az alól nézett énrám

s amikor magamhoz szorítottam, a szemüveg alatt
hunyta le a szemét. Pedig mindig zavarják az embert.

Szivemben bizony kín dult,
mikor a vonat indult,

de nem sokat merengtem -
esett, hát hazamentem.

Száz gramm dohányt hagyott rám,
hogy legyen cigarettám.

S nem álmodt, hanem alvást.
Nem látjuk többé egymást.

1936. szept.

JAJ, MAJDNEM...

Jaj, majdnem szétfeszít a szerelem!
Jaj, majdnem összenyom a félelem!

Egy ölelésben, asszonyok,
ki halna meg velem?

Oly gyors a nyaram s lassú a telem -
az ősz kockája kit mutat nekem?

A lesi-csősz idő elől
ki szállna el velem?

Csillagok rácsa csillog az egen:
ilyen pincében tart az értelem!

A mindenséget, asszonyok,
ki vetné szét velem?

1936. okt.

VILÁGOSÍTSD FÖL

Világosítsd föl gyermeked:
a haramiák emberek;
a boszorkák - kofák, kasok.
(Csahos kutyák nem farkasok!)

Vagy alkudoznak, vagy bölcselnek,
de mind-mind pénzre vált reményt;
ki szemet árul, ki szerelmet,
ki pedig ilyen költeményt.

És vigasztald meg, ha vigasz
a gyermeknek, hogy így igaz.
Talán dűnnyögj egy új mesét,
fasiszta kommunizmusét -
mivelhogy rend kell a világba,
a rend pedig arravaló,
hogy ne legyen a gyerek hiába
s ne legyen szabad, ami jó.

S ha száját tátja a gyerek
és fölnezz rád, vagy pityereg -
ne dőlj be néki, el ne hidd,
hogy elkábítják elveid!
Nézz a furfangos csecsemőre:
bömböl, hogy szánassa magát,
de míg mosolyog az emlőre,
növeszti körmét és fogát.

1936. okt.

AZ A SZÉP, RÉGI ASSZONY

Azt a szép, régi asszonyt szeretném látni ismét,
akiben elzárkózott a tünde, lágy kedvesség,
aki a mezők mellett, ha sétálgattunk hárman,
vidáman s komolyan lépett a könnyű sárban,
aki ha rám tekintett, nem tudtam nem remegni,
azt a szép, régi asszonyt szeretném nem szeretni.
Csak látni szeretném őt, nincs vele semmi tervem,
napozva, álmodozva amint ott ül a kertben
s mint ő maga, becsukva egy könyv van a kezében
s körül nagy, tömött lombok zúgnak az őszi szélben.
Elnézném, amint egyszer csak tétovázva, lassan,
mint aki gondol egyet a susogó lugasban,
föláll és szertepillant és hirtelen megindul
és nekivág az útnak, mely a kert bokrain túl
ott lappang, elvezetni a távolokon által,
két oldalán a búcsút integető fákkal.
Csak úgy szeretném látni, mint holt anyját a gyermek,
azt a szép, régi asszonyt, amint a fényben elmegy.

1936. okt.

IRGALOM

Bizony nem voltam én sem az,
akit a családfők kegyelnek.
És időm sem volt - az igaz -
kikönyörögnöm a kegyelmet.

S bár hűvös, örökkévaló
dolgok közt muszáj ügyelegnem,
a palánkok közt szárnyaló
munkát nem lehet elfelednem.

Mit oltalmaztunk, nincs jelen,
azt most már támadóink védik.
Elejtem képzelt fegyverem,
mit kovácsoltam harminc évig.

És hallgatom a híreket,
miket mélyemből énszavam hoz.
Amíg a világ ily veszett,
én irgalmas leszek magamhoz.

1936. okt.

JUDIT

Fosztja az ősz a fákat, hűvösödik már,
be kell gyújtani.

Lecipeled a kályhát, egyedül hozod,
mint a hajdani

hidegek idejében, még mikor, kedves,
nem öleltelek,
mikor nem civakodtam s nem éreztem, hogy
nem vagyok veled.

Némább a hosszabb éjjel, nagyobb a világ
s félelmetesebb.

Ha varrsz, se varrhatod meg közös takarónk,
ha már szétesett.

Hideg csillagok égnek tar fák ága közt.
Merengsz még? Aludj,
egyedül alszom én is. Huzódzkodj össze
s rám ne haragudj.

1936. okt. eleje

...AKI SZERETNI GYÁVA VAGY

Te rongy, aki szeretni gyáva vagy,
akinek több a biztosító munka,
melyet a tetves ég taszít nyakunkba,
küldvén máris a külső fagyokat, -
fordított ringyó, ki a kötelesség
aranyát gyűjtöd élő nap alatt:

a gyermek rimánkodhat, hogy szeressék,
én nem tehetem; elpusztítalak.

Én férfi vagyok, nemes és konok,
nincs vigaszom s nem erényem a bánat.
Csak szenvedek, mint akit megnyomott
ásás közben a föld; káromkodok -
Ringyó! - hogy rólad ilyen szavam támad!
Rajtad a komolyság is kellemes,
nő létedre erős vagy s érdemes,
hogy lábod csámpás mivoltán nevesse.
Én nem jártatom hiába a számat,
de kín sem űzhet hiába utánad.

Már elrebbent a férfias szemérem
nyoma orcámról, és csak sáppadok.
Dolgaim is úgy hallgatják személyem,
mint bolond tanárt az üres padok.
Nem éreznéd, mily veszély fenyeget
téged, életem s engem is, ki vágyom,
ha másra nem, hát hogy veled legyek
s ha másutt nem, hát a halálos ágyon?

Add kezembe e zárt világ kilincsét,
könnyü kezedet - vár kinn a szabad.
Gyülekező halottaimat intsd szét,
szólj s hízelegjen körül jószavad.
Ismersz engem, kit szemed megviselt,
lehetetlen, hogy ne szeressél, kedves!
Egykor egy sejt a tengerben kikelt,
hadd jusson el már örökös öledhez!

1936. okt. 23.

KOSZTOLÁNYI

A kínba még csak most fogunk, mi restek,
de te már aláírtad művedet.

Mint gondolatjel, vízszintes a tested.
Téged már csak a fereg fal, szeret,
mint mi a csirkét, bort... Senkim, barátom!
Testvérünk voltál és lettél apánk.

Gyémánt szavaid nem méred karáton -
nincs egyéb súly, ha föld zuhog reánk.

Ezt onnan tudom, hogy letörtem vágyva,
ahogy letört a halál tégedet.

Reméltél; én is. Tudtuk, hogy hiába,
mint tudja, ki halottat költöget.

1936. nov. eleje

NAGYON FÁJ

Kivül-belől
leselkedő halál elől
(mint lukba megriadt egérke)

amíg hevülsz,
az asszonyhoz úgy menekülsz,
hogy óvjon karja, öle, térde.

Nemcsak a lágy,
meleg öl csal, nemcsak a vágy,
de odaszit a muszáj is -

ezért ölel
minden, ami asszonyra lel,
mig el nem fehérül a száj is.

Kettős teher
s kettős kincs, hogy szeretni kell.
Ki szeret s párra nem találhat,

oly hontalan,
mint amilyen gyámoltalan
a szükségét végző vadállat.

Nincsen egyéb
menedékünk; a kés hegyét
bár anyádnak szegezd, te bátor!

És lásd, akadt
nő, ki érti e szavakat,
de mégis ellökött magától.

Nincsen helyem
így, élők közt. Zúg a fejem,
gondom s fájdalmam kicifrázva;

mint a gyerek
kezében a csörgő csereg,
ha magára hagyottan rázza.

Mit kellene
tenni érte és ellene?
Nem szégyenlem, ha kitalálom,

hisz kítaszit
a világ így is olyat, akit
kábít a nap, rettent az álom.

A kultura
ugy hull le rólam, mint ruha
másról a boldog szerelemben -

de az hol áll,
hogy nézze, mint dobál halál
s még egyedül kelljen szenvednem?

A csecsemő
is szenved, ha szül a nő.
Páros kint enyhíthet alázat.

De énnekem
pénzt hoz fájdalmas énekem
s hozzám szegődik a gyalázat.

Segítsetek!
Ti kisfiúk, a szemetek
pattanjon meg ott, ő ahol jár.

Ártatlanok,
csizmák alatt sikongjatok
és mondjátok neki: Nagyon fáj.

Ti hű ebek,
kerék alá kerüljeteK
s ugassátok neki: Nagyon fáj.

Nők, terhetek
viselőK, elvetéljeteK
és sirjátok neki: Nagyon fáj.

Ép emberek,
bukjatok, összetörjeteK
s motyogjátok neki: Nagyon fáj.

Ti férfiak,
egymást megtépve nő miatt,
ne hallgassátok el: Nagyon fáj.

Lovak, bikák,
kiket, hogy húzzatok igát,
herélnek, ríjjátok: Nagyon fáj.

Néma halak,
horgot kapjatok jég alatt
és tátogjatok rá: Nagyon fáj.

Elevenek,
minden, mi kintől megremeg,
égjen, hol laktok, kert, vadon táj -

s ágya körül,
üszkösen, ha elszenderül,
vakogjatok velem: Nagyon fáj.

Hallja, mig él.
Azt tagadta meg, amit ér.
Elvonta pusztá kénye végett

kivül-belől
menekülő élő elől
a legutolsó menedéket.

1936. nov. eleje

MAJD MEGÖREGSZEL

Majd megöregszel és bánni fogod,
hogy bántasz, - azt, amire büszke vagy ma.
A lelkiismeret majd bekopog
s nem lesz emlék, melyben magadra hagyna.

Lesz vén ebed s az melléd települ.
Nappal pihensz majd, széken szunyókálva,
mert éjjel félni fogsz majd egyedül.
Árnyak ütnek a rezgő anyókára.

Az öreg kutya néha majd nyafog,
de a szobában csend lesz, csupa rend lesz;
hanem valaki hiányozni fog
a multból ahhoz a magányos csendhez.

Majd tipegsz s ha eleget totyogott
rossz lábad, leülsz. Fönn aranykeretben
áll ifju képed. Hozzá motyogod:
„Nem öleltem meg, hiszen nem szerettem.”

„Mit is tehettem volna?” - kérdezed,
de fogatlan szád már nem válaszolhat;
s ki a nap előtt lehunyod szemed,
alig várod, hogy feljöjjön, a holdat.

Mert ha elalszol, ugrál majd az ágy,
mint a csikó, hogy a hámot levesse.
S a félelem tűnődik, nem a vágy,
a fejedben: Szeress-e, ne szeress-e.

Magadban döntöd el. Én fájlalom,
hogy nem felelhetek, ha kérded: él-e.
Mert elfárad bennem a fájdalom,
elalszik, mint a gyermek s én is véle.

1936. nov.

MINT A MEZŐN...

Mint a mezőn a kisfiút, ha
eléri a vihar
s nincs tanya, anya, hova futna
kapkodott lábaival,
a tömött, dühödt ég dörög,
a tarlón szalmaszál pörög,
ő, mint az állat, nyöszörög,
zokogna, de a félelem
elveszi könnye melegét,
sóhajtana, de hirtelen
reálehel a hideg ég
s csak akkor, amikor sovány
testén és arcán halovány

borzongás villan, mint a villám
s fekete eső dől szakadva,
az mintha belőle fakadna,
mint mérhetetlen nagy sirás,
amely fölgyül a földeken,
fénylőn csorog a zöldeken,
árkot betölt és gödröt ás,
hömpölyög a réten, az éren,
hömpölyög fönn a levegőben
s a gyermek megindul a téren,
útja van ebben az időben -
így tört e vágy rám, ily veszetten,
ily hirtelen, ily szilajon,
férfi létemre sírni kezdtem.
S e könnyel ázott talajon,
hol nehezen emeli lábát
az ember, ki pedig sietne,
megállok most. A kívánságát
már észre se venném, ha szeretne.

1936. nov.

KIRAKJÁK A FÁT

A pályaudvar hídja még remeg,
de már a kényes őszi dél dorombol
és kiszáradt hasábfák döngenek,
amint dobálják őket a vagonból.

Ha fordul is egy, a lehullt halom
néma... Mi bánt? Ugy érzem, mintha félnék,
menekülnék, hasáb a vállamon.
A kisgyerek, ki voltam, mégis él még.

A kis kölyök, ki voltam, ma is él
s a felnőttest a bánat fojtogatja;
de nem könnyezik, egy dalt zöngicsél
s ügyel, hogy el ne szálljon a kalapja.

Töletek féltem, kemény emberek,
ti fadobálók, akiket csodáltam?
Most mint lopott fát, viszlek titeket
ez otthontalan, csupa-csősz világban.

1936. nov.

KÉT HEXAMETER

Mért legyek én tisztességes? Kiterítenek úgylis!
Mért ne legyek tisztességes! Kiterítenek úgylis.

1936. nov.-dec.

ELMARADT ÖLELÉS MIATT

Ugy vártalak, mint a vacsorát este,
ha feküdtem s anyám még odajárt.
Ugy reméltelek, mint kétségbeesve,
hülyén, (még ifjan) hívtam a halált -
nem jött, hálísten... Látod, ilyen boldog
vagyok, ha most meggondolom a dolgot.

De az még ostobább,
hogy nem jöttél, bár jönni fogsz tovább!

Makacs elmulás tolja a világot
maga előtt, mint bányász a szenet,
melyet kifejtett, darabokra vágott.
De mélyben, egyben él, aki szeret.
Milyen tűzvész, miféle kivont kardok
káprázata volt, ami visszatartott,
 hogy míg a hold haladt,
nem fogózhattam beléd azalatt?

Hogy a holt csillagvilággal, esengve,
csak szálltam tehetlen, mint a kövek -
s nem is uszhattam a sodorral szembe
kedves öledben!... Hol volt az öled?...
Mig itt hadart s hazudozott az óra,
te fölbáméskodtál egy dobogóra
 s a szétterült ütem
hálójában remegtél nélkülem.

Ugye sopánkodszt, milyen kellemetlen,
harisnyádon ha egy szem leszalad!
Most szerelmünkből kivált s kellemedben
egy ölelés örökre szétszakadt.
Az a művész pörölt az elmulással -
tanuskodj néki! De velem, ne mással.
Tudd meg már, mi a gond.
Hogy mit csinálsz. Én nem vagyok bolond.

1936. nov.-dec.

NE BÁNTSD

Ne bántsdt a gyenge nőt, ha már szeretted,
magadat érte kínokba veretted
s nem adtál két pofont neki.
Telefirkáltad a falat vele.

Vesd le magadról! Mint ruhád is épen,
gyámoltalanul lóg alá a széken -
annak karján, ki szereti,
csüngjön, míg foszlik kéje éjjele!

Dobd le - a háta legyen újra görbe,
lába csámpás, bujjon az álla szőrbe!
Bibircsók nőjjön a hasán!
Gyűrje e verset kapzsi tenyere!

Te fuss vissza a szép növésü, kedves
lányok ölébe - oly illót ölelgess,
ki kapkod, fül vágyad után,
mint zivatarban zengő jegenye!

1936. nov.-dec.

MAGÁNY

Bogár lépjen nyitott szemedre. Zölde
bársony-penész pihézzé melledet.
Nézz a magányba, melybe engem küldesz.
Fogad morzsold szét; fald föl nyelvedet.

Száraz homokként peregjen szét arcod,
a kedves. S ha cirógnál nagyon,
mert öled helyén a tiszta űrt tartod:
dolgos ujjaid kösse le a gyom.

Lásd, ez vagy, ez a förtelmes kívánság.
Meg se rebbennél, ha az emberek
némán körülkerülnének, hogy lássák:
ilyen gonosszá ki tett engemet.

Kit szorongatsz most? Ha szülsz, a fiadnak
öröme az lesz, hogy körbe forog,
te meg rápislogsz, míg körülhasálnak
telibendőjü aligátorok.

Mozdulatlan, hanyatt fekszem az ágyon,
látom a szemem: rám nézel vele.
Halj meg! Már olyan szótlanul kívánom,
hogy azt hihetném, meghalok bele.

1936. nov.-dec.

KI-BE UGRÁL...

Ki-be ugrál a két szemem, úgy érzem.
Ha megbolondulok, ne bántsatok.
Erős karokkal fogjatok le szépen;
ha majd egész valómmal kancsitok -
ne mutassatok öklöt, úgy se látom.
A semmiből vissza ne rántsatok.

Gondoljátok meg: Ezen a világon
nincs senkim, semmim. S mit úgy hívtam: én,
az sincsen. Utolsó morzsáit rágom,

amig elkészül ez a költemény...
Mint űrt a fényszóró, csupasz tekintet
kutatja bennem: Mit vétettem én,
hogy nem felelnek, akárhogy intek,
hogy nem szeret, ki jog szerint enyém.
Ne higgyetek értetlen bűneimnek,
míg föl nem ment az odvas televény.
1936. nov.-dec.

KIÁLTOZÁS

Jaj, szeressetek szilajon,
hessentsétek el nagy bajom!
Eszméim közt, mint a majom
a rácsok közt le és föl,
vicsorgok és ugrándozom,
mert semmit nem hiszek s nagyon
félek a büntetéstől.

Halandó, hallod-e dalom,
vagy zúgod csak, mint a vadon?
Ölelj meg, ne bámulj vakon
a kifent rohamkéstől -
nincs halhatatlan oltalom,
akinek panaszkodhatom:
félek a büntetéstől.

Mint fatutaj a folyamon,
mint méla tót a tutajon,
száll alá emberi fajom
némán a szenvedéstől -
de én sirok, kiáltozom:
szeress: ne legyek rossz nagyon -
félek a büntetéstől.

1936. nov.-dec.

AZT MONDJÁK

Mikor születtem, a kezemben kés volt -
azt mondják, ez költemény.
Biz tollat fogtam, mert a kés kevés volt:
embernek születtem én.

Kiben zokogva bolyong heves hűség,
azt mondják, hogy az szeret.
Óh hívj öledbe, könnyes egyszerűség!
Csupán játszom én veled.

Én nem emlékezem és nem felejték.
Azt mondják, ez hogy lehet?
Ahogy e földön marad, mit elejtek, -
ha én nem, te megleled.

Eltöm a föld és elmorzsol a tenger:
 azt mondják, hogy meghalok.
De annyi mindenfélét hall az ember,
 hogy erre csak hallgatok.

1936. nov.-dec.

KÉSZ A LEJTÁR

Magamban bíztam eleitől fogva -
 ha semmije sincs, nem is kerül sokba
 ez az embernek. Semmiképp se többbe,
 mint az állatnak, mely elhull örökre.
Ha féltem is, a helyemet megálltam -
 születtem, elvegyültem és kiváltam.
Meg is fizettem, kinek ahogy mérte,
 ki ingyen adott, azt szerettem érte.
Asszony ha játszott velem hitegetve:
 hittem igazán - hadd teljen a kedve!
Sikáltam hajót, rántottam az ampát.
Okos urak közt játszottam a bambát.
Árultam forgót, kenyeret és könyvet,
 ujtságot, verset - mikor mi volt könnyebb.
Nem dicső harcban, nem szelíd kötélén,
 de ágyban végzem, néha ezt remélem.
Akárhogyan lesz, immár kész a lejtár.
Éltem - és ebbe más is belehalt már.

1936. nov.-dec.

(KÖNNYŰ EMLÉKEK...)

Könnyű emlékek, hová tűntetek?
Nehéz a szívem, majdnem zokogok.
Már nem élhetek meg nélkületek,
 már nem fog kézen, amit megfogok.

Egy kis játékot én is érdemelnék -
 libbenjetelek elő, ti gyöngye pillék!

Emlékek, kicsi ólomkatonák,
 kikért annyira sóvárogtam én
 s akiknek egyengettem szuronyát -
 törökök, búrok, gyűlletek körém!
Kis ágyúk, ti is álljatok föl rendben!
Nehéz a szívem. Védjetelek meg engem!

1936 [?]

SEMMI

Semmi, semmi, semmi, semmi, semmi.
Legyen, hogy ne legyen,
legyen, hogy ne legyen -
mondjuk: Edit.

A csillagokat most a láthatatlan,
sárga kis csibék szemelgetik.

Talán hajnalodik, talán Budapest ég,
talán egy izzadt óriás-leány
arcán olvad a festék.

Kocsik zörögnek, redőnyök görögnek,
tengerek dörögnek, emberek áradnak.

Bosszant az a goromba ház a sarkon -
olyan, mint kisgyermek arcán az ótvar.

Vagy ismeretlen reggel ez, vagy idegen pályaudvar,
ahová most érkeztem.

Nincsen málhám.

Valamit elfelejtettem - talán ha azt kitalálnám.

Egy: semmi.

Kettő: semmi.

Három: semmi.

Olyan szokatlan, mint ez a pályaudvar,
hogy egyáltalában nincsen semmi.

1936. dec.

HERZ HENRIK ŐMÉLTÓSÁGÁNAK

A költő olyan, mint a kisgyerek,
vagy mint az első ember a lapályon:
két lábra állni próbál, hogy ne fájjon
apró mivolta, ne fődje berek,

de lássa messziről, mi közeleg,
milyen isten rémlik a teljes tájon,
mily csönd szivárog, hogy üreget vájjon
alánk, mig eltölt gond és képzelet.

Ilyen a költő, különben hanyag,
elfeledi, hogy eleven anyag,
hogy törékeny és mindig elkel nála

a segítség, hogy kösse erős szála;
mint most, amikor Méltóságodat
illeti tőle hódolat és hála.

1936. dec.

[TÖREDÉKEK]

Szólj hát, mit tegyek én, hogy szeress
ha sírva fakadok, ne neved

*

Mint a motor, mely már begyulladt,
de nincsen utja és nem indulhat,
olyan vagyok s ha bátrabb volnék,
értelmetlen szavakat szólnék.

*

s ha nem volt még halálos szerelem,
azt akarom, ez halálos legyen,
értelmes kín: mert nincs értelme annak,
ha embernek üres kínjai vannak,
s ha nem szeretsz úgy, mint tenmagadat,
én meg fogom majd ölni magamat,
nem hogy szerelmem vagy bosszúm mutassam,
de jobban fájna elsorvadni lassan,
s árnyék leszek, melytől szorongva félsz,
bíró, kitől büntetést nem remélsz:
Vigyázz! Ne hagyj meghalnom, amíg élsz!

*

Segítsetek, hogy meg ne öljem,
hogy hirtelen ki ne töröljem
a világ képei közül

*

Óh hittem volna inkább, hogy van Isten,
mint hogy van énnálam külön

*

Szeretem s ezért megölöm,
hogy jön ahhoz, hogy én szeressem?
Miféle ördögi öröm
osztozkodik a bőrömmön

*

Bocsássátok meg, barátság, te hív kincs
s ti kemény Kőmíves Kelemenek,
hogy egy ringyóért, kiben semmi szív nincs,
háromszor tagadtam meg művemet.

Azt hittem, a mű reám eső részét
elvégeznem majd jobban sikerül
ha hozzá térek haza

*

Sokan voltak és körülvettek
álomban engem s kinevettek:
„Hehe, hát ennél van a kincs,
ami nincs!”

1936

(NE LÉGY SZELES...)

Ne légy szeles.
Bár a munkádon más keres -
dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
ugy érdemes.

1935-1937

1937

(MÉG NE UTÁZZ EL, SÁRIKÁM...)

Még ne utazz el, Sárrikám, Pozsonyba,
hanem maradj velem,
ne hagyj el, ahogy itt hagyott, osonva,
verseim közt a másik szerelem.

Semmi se vár ott, jól tudod, te kedves,
csak ismert unalom,
mely szivarfüsttel fejed körül repdes,
mig kártyát keversz s forog a malom.

Alszik egy kisdéd, tátva gyenge szája -
az ilyen csöpp gyerek
fölriad, érzi, nincs ott a mamája,
így fölriaszt, hogy nem leszek veled

1937. jan. 6.

THOMAS MANN ÜDVÖZLÉSE

Mint gyermek, aki már pihenni vágyik
és el is jutott a nyugalmas ágyig,
még megkérlel, hogy: „Ne menj el, mesélj” -
(így nem szökik rá hirtelen az éj)
s míg kis szíve nagyon szorongva dobban,
tán ő se tudja, mit is kíván jobban,
a mesét-e, vagy azt, hogy ott legyél:
így kérünk: Ül le közénk és mesélj.
Mondd el, mit szoktál, bár mi nem feledjük,
mesélj arról, hogy itt vagy velünk együtt
s együtt vagyunk veled mindannyian,
kinek emberhez méltó gondja van.
Te jól tudod, a költő sose lódit:
az igazat mondd, ne csak a valódit,
a fényt, amelytől világlik agyunk,
hisz egymás nélkül sötétben vagyunk.
Ahogy Hans Castorp madame Chauchat testén,
hadd lássunk át magunkon itt ez estén.
Párnás szavadon át nem üt a zaj -
mesélj arról, mi a szép, mi a baj,
emelvén szívünk a gyásztól a vágyig.
Most temettük el szegény Kosztolányit
s az emberségen, mint rajta a rák,
nem egy szörny-állam iszonyata rág
s mi borzadozva kérdezzük, mi lesz még,
honnan uszulnak ránk új ordas eszmék,
fő-e új méreg, mely közénk hatol -
meddig lesz hely, hol fölolvasható?...
Arról van szó, ha te szólsz, ne lohadjunk,
de mi férfiak férfiak maradjunk
és nők a nők - szabadok, kedvesek

- s mind ember, mert az egyre kevesebb...
Foglalj helyet. Kezdd el a mesét szépen.
Mi hallgatunk és lesz, aki csak éppen
néz téged, mert örül, hogy lát ma itt
fehérek közt egy európaít.

1937. jan. eleje

(ŐS PATKÁNY TERJESZT KÓRT...)

Ős patkány terjeszt kórt miköztünk,
a meg nem gondolt gondolat,
belezabál, amit kifőztünk,
s emberből emberbe szalad.

Miatta nem tudja a részeg,
ha kedvét pezsgőbe öli,
hogy iszonyodó kis szegények
üres levesét hörpöli.

S mert a nemzetekből a szellem
nem facsar nedves jajokat,
hát uj gyalázat egymás ellen
serkenti föl a fajokat.
Az elnyomás csapatban károg,
élő szívre mint dögre száll -
s a földgolyón nyomor szivárog,
mint hülyék orcáján a nyál.

Lógatják szárnyuk az ínségnek
gombostűjére szúrt nyarak.
Bemásszák lelkünket a gépek,
mint aluvót a bogarak.
Belsőnk odvába bútt a hálás
hűség, a könny lángba pereg -
űzi egymást a bosszuállás
vágya s a lelkiismeret.

S mint a sakál, mely csillagoknak
fordul kihányni hangjait,
egünkre, hol kinok ragyognak,
a költő hasztalan vonít...
Óh csillagok, ti. Rozsdás, durva
vastörökül köröskörül
hányszor lelkembe vagytok szurva -
(itt csak meghalni sikerül.)

S mégis bizom. Könnyezve intlek,
szép jövőnk, ne légy ily sivár!...
Bizom, hisz mint elődeinket,
karóba nem húznak ma már.

Majd a szabadság békessége
is eljön, finomúl a kin -
s minket is elfelednek végre
lugasok csendes árnyain.

1937. jan.

(MÁR RÉGESRÉG...)

Már régesrég rájöttem én,
kételtű vagyok, mint a béka.
A zúgó egek fenekén
lapulok most, e költemény
szorongó lelkem buboréka.

Gondos gazdáim nincsenek,
nem les a parancsomra féreg.
Mint a halak s az istenek,
tengerben és egekben élek.

Tengerem ölelő karok
meleg homályu, lágy világa.
Egem az ésszel fölfogott
emberiség világossága.

1937. jan.

ARS POETICA

Németh Andornak

Költő vagyok - mit érdekelne
engem a költészet maga?
Nem volna szép, ha égre kelne
az éji folyó csillaga.

Az idő lassan elszivárog,
nem lógok a mesék tején,
hörpintek valódi világot,
habzó éggel a tetején.

Szép a forrás - fürödni abban!
A nyugalom, a remegés
egymást öleli s kél a habban
kecsesen okos csevegés.

Más költők - mi gondom ezekkel?
Mocskolván magukat szegyig,
koholt képekkel és szeszekkel
mímeljén mámort mindegyik.

Én túllépek e mai kocsmán,
az értelemig és tovább!
Szabad ésszel nem adom ocsmány
módon a szolga ostobát.

Ehess, ihass, ölelhess, alhass!
A mindenséggel mérd magad!
Sziszegve se szolgállok aljas,
nyomorító hatalmakat.

Nincs alku - én hadd legyek boldog!
Másként akárki meggyaláz
s megjelölnek pirosló foltok,
elissza nedveim a láz.

Én nem fogom be pörös számat.
A tudásnak teszek panaszt.
Rám tekint, pártfogón, e század:
rám gondol, szántván, a paraszt;

engem sejdít a munkás teste
két merev mozdulat között;
rám vár a mozi előtt este
suhanc, a rosszul öltözött.
S hol táborokba gyűlt bitangok
verseim rendjét üldözik,
fölindulnak testvéri tankok
szertedübögni rímeit.

Én mondom: Még nem nagy az ember.
De képzeled, hát szertelen.
Kísérje két szülője szemmel:
a szellem és a szerelem!

1937. febr. eleje

(IRGALOM, ÉDESANYÁM...)

Irgalom, édesanyám, mama, nézd, jaj kész ez a vers is!

1937 eleje

FLÓRA

1. Hexaméterek

Roskad a kásás hó, cseperészget a bádogeresz már,
elfeketült kupacokban a jég elalél, tovatűnik,
buggyan a lé, a csatorna felé fodorul, csereg, árad.
Illan a könnyű derű, belereszket az égi magasság
s boldog vágy veti ingét pírrel a reggeli tájra.

Látod, mennyire, félve-ocsúdva szeretlek, Flóra!
E csevegő szép olvadozásban a gyászt a szivemről,
mint sebről a kötést, te leoldtad - újra bizsergek.
Szól örökös neved árja, törékeny báju verőfény,
és beleborzongok, látván, hogy nélküled éltem.

2. Rejtelmek

Rejtelmek ha zengenek,
őrt állok, mint mesékbe'.
Bebujtattál engemet
talpig nehéz hűségbe.

Szól a szellő, szól a víz,
elpirulsz, ha megérted.
Szól a szem és szól a szív,
folyamodnak teérted.

Én is írom énekem:
ha már szeretlek téged,
tedd könnyüvé énekem
ezt a nehéz hűséget.

3. Már két milliárd

Már két milliárd ember kötöz itt,
hogy belőlem hű állatuk legyen.
De világuktól délre költözik
a szép jószág s a szelid érzelem.
Mindenségüket tartani a fénybe,
mint orvos, ha néz az üvegedénybe,
már nem tudom, megadom magam kényre,
ha nem segítesz nékem, szerelem.

Ugy kellesz, mint a parasztnak a föld,
a csendes eső és a tiszta nap.
Ugy kellesz, mint a növénynek a zöld,
hogy levelei kiviruljanak.
Ugy kellesz, mint a dolgozók tömegeknek,
kik daccal s tehetetlenül remegnek,
mert kínjukból jövőnk nem született meg,
munka, szabadság, kenyér s jószavak.

Ugy kellesz nekem Flóra, mint falun
villanyfény, kőház, iskolák, kutak;
mint gyermekeknek játék, oltalom,
munkásoknak emberi öntudat.
Mint minta, mint az erény a szegénybe,
s ez össze-vissza kusza szövevénybe,
társadalmunkba, elme kell, nagy fénybe',
mely igazodni magára mutat.

4. Buzgóság

Ha olyan buzgó volnék, mint szerelmes
s megbékülne e háborús család,
az emberek, keresném engedelmes
szívvel,
az örökös ifjuság italát.

Nehezülök már, lelkem akkor boldog,
ha pírban zöldel a fiatal ág -
bár búcsut int nekem... E fura dolgot
űzném,
az örökös ifjúság italát.

Fecseghetnének nyelves tudományok -
mind pártfogolna, ki szívébe lát:
legalább keressem, amire vágyok,
bár nincs,
az örökös ifjúság italát.

5. Megméressél!

Már nem képzelt ház üres telken,
csinosodik, épül a lelkem,
mivel az árnyakkal betelten
a nők között Flórára leltem.

Ő a mezőn a harmatosság,
kétes létben a bizonyosság,
lábai kígyóim tapossák,
gondjaim mosolyai mossák.

Ízét adja a tiszta víznek,
száját adja a tiszta íznek,
hazaszólít, amikor űznek,
szemében csikó legelészget.

Ő az okmány, kivel a kellem
a porráomlás ellen, a szellem
az ólálkodó semmi ellen
szól, pöröl szorongó szerelmem.

Érdekeimből megértettél,
bátorra vakmerőből tettél,
kínlódta, amíg nem szeretted,
egész világom ege lettél, -

hát dicsértessél s hirdettessél,
minden korokon át szeressél
s nehogy bárkiben alább essél,
mindig, mindenütt megméressél!

1937. febr.

NEM EMEL FÖL

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

Fogj össze, formáló alak,
s amire kényszerítnek engem,
hogy valljalak, tagadjalak,
segíts meg mindkét szükségemben.
Tudod, szívem mily kisgyerek -
ne viszonzod a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkeimet,
néha engedd, hogy mennybe lásson.

Kinek mindegy volt már a kín,
hisz gondjaid magamra vettem,
az árnyékvilág árkain
most már te örködj énfelettem.

Intsd meg mind, kiket szeretek,
hogy legyenek jobb szívvel hozzám.
Vizsgáld meg az én ügyemet,
mielőtt magam feláldoznám.

1937. febr.

(SZÁLLJ KÖLTEMÉNY...)

Szállj költemény, szólj költemény
mindenkihez külön-külön,
hogy élünk ám és van remény, -
van idő, csipjük csak fülön.

Nyugtasd a gazdagok riadt
kis lelkét - lesz majd kegyelem.
Forrást kutat, nem vért itat
a szabadság s a szerelem.

Szólítsd, mint méla borjuszáj
a szorgalmas szegényeket -
rágd a szívükbe - nem muszáj
hősnek lenni, ha nem lehet.

1937. márc. eleje

FLÓRA

1

Tudnál-e, Flóra, annyira szeretni,
erényeidből épül-e szerencse,
hogy mind a kint, mit nem lehet feledni,
hű szeretőd munkáján elfelejtse?

Tudnál-e engem új világra hozni,
iparkodván szerelmes türelemmel,
hogy legyen erőm ismét adakozni
s eltölteni a gonoszt félelemmel?

Lennél-e nyugtom mindenütt a rosszban?
Fontold meg jól, szived mily terhet vállal.
Én, aki vele mind csak hadakoztam,
kibékülnék a haragvó halállal.

2

Félek, nem tudod megbocsájtani
eltékozolt, ostoba, könnyű multam
és majd ezerszeresen fáj, ami
ezerszer fájt, míg szeretni tanultam.

Félek, nem ér majd annyit életem,
törekvésem és vágyam, testem, lelkem,
hogy megbecsülj, ha el nem érhetem
önnön jóságom útján győzedelmem.

Nehéz a szívem, hiszen bűt fogan:
örömöm tán a büntetések hozzák,
hogy sírva nézem majd, ha boldogan
sétálsz azzal, ki méltóbb lesz tehozzád.

1937. márc.

REGGELI FÉNY

Ha reggeli fényben elindul a táj
remegése, fuvalma: a kecs puha bolyha
s mert még teli szender, rajzik a báj
és mintha folyónknak a mélye se folya,
ugy játszik a felszín - szedd össze magad,
botor emberkém, hiszen én se gyanitnám,
hogy épp nem a hajnali mennybe ragad
e jól sikerült angyal-hamisítvány!

Csupa csín, csupa pír, csupa kár,
csupa csel, csupa nyíl, csupa rontás -
most érted: ha reggel a csűrhe kijár,
mért káromkodik mindig a kondás.

Beh megölelnéd! Ámde ne vedd
kebledbe e tündét - mire maradsz, ha
ártatlanul fölfalja szived,
mint zsenge buzát a szőke malacka!

1937. márc.

MÁRCIUS

1

Langy, permeteg eső szemerkél,
új búza pelyhe ütközik.

Kéményre gólya s a levert tél
jeges csucsokra költözik.
Zöld robbanásokkal kitört
a kikeleti víg erőszak.
Asztalos műhelye előtt
remény legyint meg, friss fenyőszag.

Mit ír a hirlap? Dúl a banda
Spanyolhonban és fosztogat;
Kínában elűzi egy bamba
tábornok a parasztokat
kis telkükről. Had fenyeget,
vérben áznak a tiszta vásznak.
Kínozzák a szegényeket.
Hadi uszítók hadonásznak.

Boldog vagyok: gyermek a lelkem,
Flóra szeret. S lám, álnokul,
meztelen, szép szerelmünk ellen
tankkal, vasakkal fölvonul
az ember alja. Megriaszt
a buzgóság e söpredékben.
S csak magunkból nyerek vigaszt,
erőt az élet érdekében.

2

Zsoldos a férfi, a nő szajha,
szivüket el nem érhetem.
Gonoszságuk is fel van fujva,
mégis félttem az életem.
Hisz nincs egyebem e kívül.
Számol ezzel a gondos elme.
A megbántott Föld ha kihül,
ég Flórám és szívem szerelme.

Mert mi teremtünk szép, okos lányt
és bátor, értelmes fiút,
ki őriz belőlünk egy foszlányt,
mint nap fényéből a Tejút, -
és ha csak pislog már a Nap,
sarjaink bízóan csacsogva
jó gépen tovább szállanak
a művelhető csillagokba.

1937. márc.

BUKJ FÖL AZ ÁRBÓL

Ijessz meg engem, Istenem,
szükségem van a haragodra.
Bukj föl az árból hirtelen,
ne ránts on el a semmi sodra.

Én, akit fölhasznál a ló,
s a porból éppen hogy kilátszom,
nem ember szívébe való
nagy kínok késeivel játszom.

Gyulékony vagyok, s mint a nap,
oly lángot lobbantottam - vedd el!
Ordíts reám, hogy nem szabad!
Csapj a kezemre menyköveddel.

És verje bosszúd, vagy kegyed
belém: a büntelenség vétek!
Hisz hogy ily ártatlan legyek,
az a pokolnál jobban éget.

Vad, habzó nyálú tengerek
falatjaként forgok, ha fekszem,
s egyedül. Már mindent merek,
de nincs értelme semminek sem.

Meghalni lélekzetemet
fojtom vissza, ha nem versz bottal
és úgy nézek farkasszemem,
emberarcú, a hiányoddal!

1937. márc.

FLÓRÁNAK

Most azon muszáj elmerengnem:
hogy ha te nem szeretnél engem,
kiolthatnám drága szemem,
lehunyhatnám fáradt szemem.

Mert jó meghalni. Tán örülnék,
ha nem szeretnél így. Kiülnék
a fehérhabú zöld egek,
fecsegő csillagfellegek

mellé a nyugalom partjára,
a nem üres űr egy martjára,
szemlélni a világokat,
mint bokron a virágokat.

Hajósinas koromban, nyáron,
a zörgő, vontató Tatáron,
egy szép napon munkátlanul,
mint aki örömet tanul,

bámultam a Dunát, megáradt,
libegtetett leveles ágat,
úgy kanyarított sok fodort,
deszkát harapdált és sodort

olyan sok szép villogó dinnyét
a sárga ár, hogy el se hinnéd
és én se hinném el talán,
ha nem tenéked mondanám.

Piros almák is ringatóztak,
zöld paprikák bicegve úsztak,
most ez, majd az lett volna jó.
S állt és bólintott a hajó.

Ilyen lenne az úri szemle.
Milyen szép! - bólintva mindenre,
meglátnám, milyen kéken ég
az ég, mely hozzád illenék.

Mert a mindenség ráadás csak,
az élet mint az áradás csap
a halál partszegélyein
túl, örök, szívek mélyein

túl, túl a hallgatag határon,
akár a Duna akkor nyáron...
Mert szeretsz s nyugton alhatom,
neked én be is vallhatom

az elmulástól tetten érten,
hogy önmagamba én se fértem,
a lelkem azért közvagyton
s azért szeretlek ily nagyon.

1937. márc.

(ÉN, KI EMBERKÉNT...)

Én, ki emberként vagyok, élve, boldog,
mint olyan dolgok, mik örökre szólnak,
hadd kiáltom szét az egeknek újból -
Flóra, szeretlek!

Ajkaidról lágy lehü, száz varázslat
bűvöl el, hogy hű kutyaként figyeljem
könnyü intését okos ujjaidnak,
mint leszek ember.

Flóra, karcsú, szép kehely, állsz előttem,
mint csokor van tűzve beléd a mennybolt
s napvirág felhők, remegő levél közt
hajlik az estnek.

Lelkemen szöktet, paripán, a képed,
épp csak érintvén vizeket, mezőket.
Két szemedből füre, bogárra, tiszta
értelem árad.

Este van, mindent körüláll a csillag,
lásd, a mindenség aranyos kalitka,
benne itt vagy, én csevegőm, oh itt vagy,
rabmadaracskám!

1937. márc.

MEGHALT JUHÁSZ GYULA

Szól a telefon, fáj a hír,
hogyan megölted magad, barátom,
hogyan konokul fekszel az ágyon.
A bolondok között se bírt

szíved a sorssal. Sehol írt
nem leltél arra, hogy ne fájjon
a képzelte kín e földi tájon,
mely békén nyitja, lám, a sírt.

Mit mondjak most? Hogy ég veled?
Hogy rég megölt a képzelet?
Még nő szép szakállad s hajad.

Fölmondjuk sok szép versedet.
Mosdatnak most. Anyád sirat
s társadtól jön egy sírirat.

1937. ápr. 5.

SZÜLETÉSNAPOMRA

Harminckét éves lettem én -
meglepetés e költemény

csecse
becse:

ajándék, mellyel meglepem
e kávéházi szegleten
magam
magam.

Harminckét évem elszelelt
s még havi kétszáz sose telt.
Az ám,
Hazám!

Lehettem volna oktató,
nem ily töltőtoll koptató
szegény
legény.

De nem lettem, mert Szegeden
eltanácsolt az egyetem
fura
ura.

Intelme gyorsan, nyersen ért
a „Nincsen apám” versemért,
a hont
kivont

szablyával óvta ellenem.
Ideidézi szellemem
hevét
s nevét:

„Ön, amig szóból értek én,
nem lesz tanár e féltekén” -
gagyog
s ragyog.

Ha örül Horger Antal úr,
hogy költőnk nem nyelvtant tanul,
sekély
e kéj -

Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
taní-
tani!

1937. ápr. 11.

(JÖN A VIHAR...)

Jön a vihar, tajtékja ében,
haragos bírák feketében,
villámok szelnek át az égen,
mint fájó fejen a kinok,
utánuk bársony nesz inog,
megremegnek a jázminok.

Almaszirmok - még ép a roncs ág -
igyekszenek, hogy szállni bontsák
kis lepkeszárnyuk - mily bolondság!
S ameddig ez a lanka nyúl,
a szegény fűszál lekonyúl,
fél, hogy örökre alkonyúl.

Borzongásuk a nem remélt vád -
így adnak e kicsinyek példát,
hogy fájdalmad szerényen éld át,
s legyen oly lágy a dallama
mint ha a fű is hallana,
s téged is fűnek vallana.

1937. máj.

HAZÁM

1

Az éjjel hazafelé mentem,
éreztem, bársony nesz inog,
a szellőzködő, lágy melegben
tapsikolnak a jázminok,
nagy, álmos dzsungel volt a lelkem
s háltak az uccán. Rám csapott,
amiből eszméletem, nyelvem
származik s táplálkozni fog,
a közösség, amely e részeg
ölbecsaló anyatermészet
férfitársaként él, komor
munkahelyeken káromkodva,
vagy itt töpreng az éj nagy odva
mélyén: a nemzeti nyomor.

2

Ezernyi fajta népbetegség,
szapora csecsemőhalál,
árvaság, korai öregség,
elmebaj, egyke és sivár
bűn, öngyilkosság, lelki restség,
mely, hitetlen, csodára vár,
nem elegendő, hogy kitessek:
föl kéne szabadulni már!
S a hozzáértő, dolgozó
nép okos gyülekezetében
hányini-vetni meg száz bajunk.
Az erőszak bűvöletében
mit bánja sok törvényhozó,
hogymint pusztul el szép fajunk!

3

A földesúr, akinek sérvig
emeltek tönköt, gabonát,
csákányosokkal pusztát tért nyit,
szétveret falut és tanyát.
S a gondra bátor, okos férfit,
ki védte menthetlen honát,
mint állatot terelni értik,
hogymint válasszon bölcs honatyát.

Cicáznak a szép csendőrtollak,
mosolyognak és szavatolnak,
megírják, ki lesz a követ,

hisz „nyiltan” dönt, ki ezer éve,
magával kötve mint a kéve,
sunyít vagy parancsot követ.

4

Sok urunk nem volt rest, se kába,
birtokát óvni ellenünk
s kitántorgott Amerikába
másfél millió emberünk.

Szíve szorult, rezgett a lába,
acsargó habon tovatűnt,
emlékezően és okádva,
mint aki borba fojt be bűnt.

Volt, aki úgy vélte, kolomp szól
s társa, ki tudta, ily bolondtól
pénzt eztán se lát a család.

Multunk mind össze van torlódva,
s mint szorongó kivándorlókra,
ránk is úgy vár az új világ.

5

A munkásnak nem több a bére,
mint amit maga kicsikart,
levesre telik és kenyérre,
s fröccsre, hogy csináljon ricsajt.

Az ország nem kérdi, mivégre
engedik meggyűlni a bajt
s mért nem a munkás védelmére
gyámolítják a gyáripart.

Szövőlány cukros ételekről
álmodik, nem tud kartelegekről.
S ha szombaton kezébe nyomják
a pénzt s a büntetést levonják:
kuncog a krajcár: ennyiért
dolgoztál, nem épp semmiért.

6

Retteg a szegénytől a gazdag
s a gazdagtól fél a szegény.
Fortélyos félelem igazgat
minket s nem csalóka remény.

Nem adna jogot a parasztnak,
ki rág a paraszt kenyerén
s a summás sárgul, mint az asztag,
de követelni nem serény.

Ezer esztendő távolából,
hátán kis batyuval, kilábol
a népségből a nép fia.

Hol lehet altiszt, azt kutatja,
holott a sírt, hol nyugszik atyja,
kellene megbotoznia.

7

S mégis, magyarnak számkivetve,
lelkem sikoltva megriad -
édes Hazám, fogadj szivedbe,
hadd legyek hűséges fiad!

Totyogjon, aki buksi medve
láncon - nekem ezt nem szabad!
Költő vagyok - szólj ügyészetre,
ki ne tépje a tollamat!

Adtál földmívest a tengernek,
adj emberséget az embernek.
Adj magyarságot a magyarnak,
hogy mi ne legyünk német gyarmat.
Hadd írjak szépet, jót - nekem
add meg boldogabb énekem!

1937. máj.

(KEDVESEM BETEGEN...)

Kedvesem betegen
szunnyad e hajnalon.
Nyugodj most, szerelem,
szeress most, nyugalom.

Az okos gyermeket
facsarja buta láz
s vele nem szenvedek,
engem csak megaláz.

Mint aki orvosért
vágat vad utakon,
ugy dobog a szívem.
Hallgatom, hallgatom.

Mért fekszel betegen?
Mi kéne? Két pofon?
Nyugalom, szerelem.
Szerelem, nyugalom.

1937. máj.

(CSAK AZ OLVASSA...)

Csak az olvassa versemet,
ki ismer engem és szeret,
mivel a semmiben hajóz
s hogy mi lesz, tudja, mint a jós,
mert álmaiban megjelent
emberi formában a csend
s szívében néha elidőz
a tigris meg a szelid őz.
1937. jún. eleje

ÉN NEM TUDOM...

Én nem tudom, mi fenyeget
az estek csipkés árnyain;
mint romló halról a legyek,
szétszállnak tőle álmaim.
És nem tudom, mily dajkahang
cseng a szívembe csendesen:
nyugodj, hiszen csak este van
s mitől is félnél, kedvesem?
1937. jún. eleje

SZÁRADOK, TÖRŐDÖM

Száradok, törődöm,
korán előregszem.
A sivatag földön
álmatlanul fekszem.
Éltető, friss nedvek
nagy eres husomba
nem öntenek kedvet
s epedek busongva.
Szemem is öregbül,
árnyékolja árok.
Könnyes bölcsesség ül
rajta mint a hályog.
Gyors emlékpójácák
forgatnak meg ébren
s alva újra játsszák,
mily bolondul éltem.
Nehéz ez a bánat,
nem bírja az elme.
Ifjits meg, bocsánat!
Flóra szép szerelme!
1937. jún.

SAS

Micsoda óriás sas
száll le a zengő mennybolt
szikláira. E szárnyas
a semmiből jött, nem volt.

A mindenséget falja
csilló azuri csőre.
Vaskarma tépi, marja
a meleg húst belőle.

S a fogoly világ hullat
könnyes üvegszemekkel
vércseppes pihetollat.
Ez a pirosuló reggel.

E madár könnyü röpte
a létet elragadta.
Nincs magasság fölötte
és nincs mélység alatta.

Az egyik szárnya lelkem,
a másik szárnya Flóra.
Én őt váltom és engem
ő vált így új valóra.

1937. jún.

(CSAK MOST...)

Csak most értem meg az apámat,
aki a zengő tengeren
nekivágott Amerikának.

Utnak eredt - nem új jelenség, -
hogyan lefűlelje bátoran
a természetes jószerecsét.

El is keserült, meg is csappant
érdeke itt, az óhazán,
unta főzni a szagos szappant.

Csak most értem meg az apámat,
aki az ingó tengeren
nekivágott Amerikának.

Az urak locsogtak fecsegték,
ő batyut kötött. Odaszállt,
hol jó munkást szép pénz kecsegtet.

Az erdőn nem volt egy szál bokra,
egész uton emlékezett
és hányt a hempergő habokra.

Elhagyta bölcsen a családját -
azért, mert keményen keres,
a csemetéi őt ne áldják,

mert megátkozzák, ha felnőnek.
Nem volt erkölcsi példatár
s nem hűse hazugság-felhőnek.

Csak most értem meg az apámat,
aki a csalárd tengeren
nekivágott Amerikának.

Csak most, hogy új világba tartok.
Flórák az én Amerikám.
Elenyésztek a régi partok,
nem ödöngök zajuk-bajukban:
az emberarcok mélyiről
új értelem szegélye bukkan.

Ahogy az apám nekivágott -
ha százszor nincsen, akkor is
Istenre bízom a világot.

Én nem a tusától szabódom:
szerelmemért csalok, ölk -
bár lehetőleg korrekt módon.

1937. jún.

TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT

Tudod, hogy nincs bocsánat,
hiába hát a bánat.
Légy, ami lennél: férfi.
A fű kinő utánad.

A bűn az nem lesz könnyebb,
hiába hull a könnyed.
Hogy bizonyosság vagy erre,
legalább azt köszönjed.

Ne vádolj, ne fogadkozz,
ne légy komisz magadhoz,
ne hódolj és ne hódíts,
ne csatlakozz a hadhoz.

Maradj fölöslegesnek,
a titkokat ne leld meg.
S ezt az emberiséget,
hisz ember vagy, ne vesd meg.

Emlékezz, hogy hörgöttél
s hiába könyörögtél.
Hamis tanúvá lettél
saját igaz pörödnél.

Atyát hívtál elesten,
embert, ha nincsen isten.
S romlott kölkökre leltél
pszichoanalízisben.

Hittél a könnyű szóknak,
fizetett pártfogóknak
s lásd, soha, soha senki
nem mondta, hogy te jó vagy.

Megcsaltak, úgy szerettek,
csaltál s így nem szerethetsz.
Most hát a töltött fegyvert
szorítsd üres szivedhez.

Vagy vess el minden elvet
s még remélj hű szerelmet,
hisz mint a kutya hinnél
abban, ki bízna benned.

1937. jún.

KÖNNYŰ, FEHÉR RUHÁBAN

Ignotus Pálnak

Mindent, mi nem ennivaló,
megrágtam és kiköptem.
Magamtól tudom, mi a jó
s hogy egyremegy, szappangolyó
vagy égbolt van fölöttem.

És tudom, mint a kisgyerek,
csak az boldog, ki játszhat.
Én sok játékot ismerek,
hisz a valóság elpereg
és megmarad a látszat.

Nem szeretnek a gazdagok,
mig élek így szegényen.
Szegényeket sem izgatok,
nem állok én vigasznak ott,
ahol szeretni szégyen.

Megalkotom szerelmemet...
Égitesten a lábam:
elindulok az istenek
ellen - a szívem nem remeg -
könnyű, fehér ruhában.

1937. jún.

AZ ÁRNYÉKOK...

Az árnyékok kinyúlanak,
a csillagok kigyúlanak,
föllobognak a lángok
s megbonthatatlan rend szerint,
mint űrben égitest, kering
a lelkemben hiányod.

Mint tenger, reng az éjszaka,
növényi szenvedély szaga
fojtja szoruló mellem.

Végy ki e mélyből engemet,
fogd ki a kéjt, merítsd szemed
hálóját mélyre bennem.

1937. jún.

HA NEM LESZEL...

Ha nem leszel most azé, ki szeret,
majd leszel akkor másé.
Egy ország porába irom neved.
Vigyázz, belőled is lehet
N. Pálné, X. Tamásné.

Ne méricskéld, ne latold magadat.
Ölj öledbe, ha kellek.
Vagy fölkel s falhoz veti a harag,
mint a részeg a poharat,
e szesztelen szerelmet.

1937. jún.

(HA NEM SZORITSZ...)

Ha nem szoritsz úgy kebeledbe,
mint egyetlen tulajdonod,
engem, míg álmodol nevetve,
szétkapkodnak a tolvajok
s majd sírva dőlsz a kerevetre:
mily árva s mily bolond vagyok!

Ha minden percben nem kecsegtetsz,
hogy boldog vagy, mert nekem élsz,
görnyedő árnyadnak fecseghetsz,
hogy gyötör a magány s a félsz.
Nem lesz cérna a szerelmedhez,
ha úgy kifoszlik, mint a férc.
Ha nem ölelsz, falsz, engem vernek
a fák, a hegyek, a habok.
Én úgy szeretlek, mint a gyermek
s épp olyan kegyetlen vagyok:

hol fényben fürdesz, azt a termet
elsötétítem - meghalok.

1937. jún.

(MAJD CSÖNDBE FAGYNAK A DALOK...)

Majd csöndbe fagynak a dalok,
a hősiség eloldalog,
irgalmat kérnek a balog
és kapzsi szenvedélyek.
Ugye jobb, hogyha nem csalok?
És mert én úgyis meghalok,
azt se kívánd, hogy éljek.

1937. jún.

MAJD...

Majd eljön értem a halott,
ki szült, ki dajkált énekelve.
És elmulik szívem szerelme.
A hűség is eloldalog.
A csöndbe térnek a dalok,
kitágul, mint az űr, az elme.
Kitetszik, hogy üres dolog
s mint világ visszája, bolyog
bennem a lélek, a lét türelme.
Széthull a testem, mint a kelme,
mit összerágtak a molyok.
S majd összeszedi a halott,
ki élt, ki dajkált énekelve.

1937. jún.

GYÖNYÖRŰT LÁTTAM

Gyönyörűt láttam, édeset,
elképzeltem egy gyenge rózsát.
Elbáméskodtam s rám esett,
mint nagy darab kő, a valóság.

Ám ez a kő is képletes.
A legjobb, ha mindent kimondok.
Igy oktatnak ügyeletes
és tanulságos napi gondok.

Lám, ösztönöm helyes nyomon
járt, amikor bejött az ember.
„Kikapcsolja a villanyom” -
ez zúgott bennem, mint a tenger.

A kés ott volt az asztalon
- éppen a ceruzám hegyeztem -
ha ezt az embert leszúrom,
tudom, mindennel kiegyeztem.

El voltam keseredve. Hát.
Minden sötét és szomorú lesz.
Állat védheti otthonát;
hanem másfajta háború ez.

Fegyvert ragadni gyengeség:
megöl az ellenség és megver
s elszáll rólam a kedves ég.
Jogállamban a pénz a fegyver.

A hadviselés itt ma más.
A hős a kardot ki se rántja.
Bankó a bombarobbanás
s mint fillér, száll szét a szilánkja.

Igy okoskodtam s jónapot
kivánva elhuzódtam oldalt
s este a nyájas csillagok
rámnevettek a teli holddal.

1937. jún.

[TÖREDÉKEK]

Nappal mint földet vad homok,
közöny lep, izzó és konok
a szolga emberekkel szemben
elepedt kedvem, elapadt nedvem,
elszáradt ég tüze lobog,
a gyűlölet, sívó szívemben.

Köröskörül vastőrökül
voltak a rozsdás, éles, durva
csillagok a lelkembe szúrva
s mint önvérébe a vad terül,
reszkettem az éjben kinyúlva.

*

Száz éjszakán
ezer magány
millió fájdalommal
szelt át meg át
az éjszakát

Köröskörül
vastőrökül
voltak lelkembe törve
a csillagok
és vérszagok
virágoztak az ürbe.

*

Roskad a kormos hó, cseperészget a bádogeresz már
s mintha csak egy millió, aranyos kis kékszemű lányka
venne körül mosolyogva, ha ébredesz, csacsi medve,
ugy nevet itt a derűs ég

*

Éltem, így érdemeltem én meg,
hogy társul vegyenek a vének,
kikben a haragvó remények
jó bölcseséggé változnak.

Dolgos derű és könnyű kellem
szorongást eloszlató szellem
serkent engem a semmi ellen:
ha szólok, sokan szólnak hozzám.

Bimbózó és kinyílt világgal,
mint kisgyerek virágos ággal
.....

Szendereg szivemben a vétek,
melyet szívesen büntetnétek,
ám én kilépek elibétek

*

Minden s mindenki szeret engem -
ember lettem a szerelemben.

Flóra, Flóra, mosolyog róla,
hogy engem ő váltott valóra.

Ember vagyok és olyan boldog,
mint, ha vannak, az örök dolgok.

*

S az én apám, az én anyám
hajtson ki a zápor után
mit kis gyerekünkből
mint nyugalom, mint dús növény
jó szó, kövér fű, televény
szivemből és a földből.

*

Flóra, csináljunk gyereket,
hadd vessen cigánykereket
mert én nehéz vagyok már
s elviszi könnyű szerelem,
hisz hogy én legyek hűtelen
ahhoz nehéz a szívem.

Fényszóróként kutatja
mint öntudatos úrt, a lelkemet

hogy valóban imádjalak
a telhetetlen űr alatt
és mégse csalj meg engem.

*

Átizzadt fekvő helyeden
fölültre, halkan, betegen
- emlékszel? - azt mondtad nekem,
hogy ne hozzak virágot.

*

Ki tudom, még sokáig élek,
köszönöm neked, hogy remélek
magamnak békés elmulást,
neked szép, csendes búsulást.

*

Miként a tiszta űrben a világok,
lebeg keringve bennem a hiányod
majd árnyék leszek s te szorongva félsz:
óh hát ne hagyj meghalnom, amig élsz.

*

Ha elhagysz, mint az ég alján a nap,
mit is tehetnék, hogy ne szánjanak
ki fogná föl szívével énekem,
ha te sem érzed, hogy ki vagy nekem

*

Ha lényed erős, derítő levegőjét
nem szívja szívem közeledbe merülten,
mint vércse, reám lecsap a lebegő ég
s fuldoklik a lelkem az űrben.

*

Mint a Tejút a vonuló
egek táguló
boltozatán
s mint a valóság heveny láz után

ugy ragyog és világít
lelkemben, mely világot áhit
az emberi fölszabadulás.

A mindenség oly tisztán és üdén
csillog, mint harmatcsepp a menny levelén.

*

Ahol a szabadság a rend,
mindig érzem a végtelent.

*

A kínhhoz kötnek kemény kötelek,
be vagyok fonva minden oldalon
és nem lelem a csomót, amelyet
egy rántással meg kéne oldanom.
És szenvedek, de nem lesz kegyelem,
ha megszabadít, aki egy velem, -
amazon lesz minden fájdalom.

*

Te öngyilkos, micsoda példát
adtál nekünk, kik szeretünk!
Megnehezítetted szerepünk.
Hát más nem éppen annyit élt át,
mást nem roskaszt-e annyi vélt vád

.....
.....
.....

Kinek a szeme omló könnyü,
elmenni annak ilyen könnyü?
Mért bánts? Én nem bántottalak!

Versed csengése mért pereg?
Ugy tettél, mint a kisgyerek
ki becsöngetett s elszaladt.

*

Ha lelked, logikád,
mint patak köveken
csevegve folyik át
dolgokon egeken -

ver az ér, visz az ár
eszmélhetsz nagyot:
nem kell más verse már,
költő én vagyok!

*

Kertemben érik a
leveles dohány.
A líra: logika;
de nem tudomány.

1937 tavasza-nyara

„KÖLTŐNK ÉS KORA”

Hatvany Bertalannak

Ime, itt a költeményem.
Ez a második sora.
K betűkkel szól keményen
címe: „Költőnk és Kora”.

Ugy szállong a semmi benne,
mintha valaminek lenne
a pora...

Ugy szállong a semmi benne,
mint valami: a világ
a táguló űrben lengve
jövőjének nekivág;
ahogy zúg a lomb, a tenger,
ahogy vonítanak éjjel
a kutyák...

Én a széken, az a földön
és a Föld a Nap alatt,
a naprendszer meg a börtön
csillagzatokkal halad -
mindenség a semmiségbe',
mint fordítva, bennem épp e
gondolat...

Úr a lelkem. Az anyához,
a nagy Űrhöz szállna, fönn.
Mint léggömböt kosarához,
a testemhez kötözöm.
Nem való ez, nem is álom,
ugy nevezik, szublimálom
ösztönöm...

Jöjj barátom, jöjj és nézz szét.
E világban dolgozol
s benned dolgozik a részvét.
Hiába hazudozol.
Hadd most azt el, hadd most ezt el.
Nézd ez esti fényt az esttel
mint oszol...

Piros vérben áll a tarló
s ameddig a lanka nyúl,
kéken alvad. Sír az apró
gyenge gyep és lekonyúl.
Lágyan ülnek ki a boldog
halmokon a hullafoltok.
Alkonyúl.

1937. aug. vége

MIBEN HISZTEK...

Miben hisztek ti makacs égitetek,
hogy föllobogva
lángokkal egymásnak nem estek,
csak kerülitek egymást óvakodva?

Szerelem tart-e, béke és igazság
titeket féken,
vagy pislá, hunyorgó ravaszság,
mely farkasszemet néz az ürességben?

A tömegvonzás?... Lámpámba az éjnek
pilléje repdes,
gyász vergődik a falon. Félnék
emlékeim, mert messzi van a kedves.

1937. szept.-okt.

(SZAGGATLAK, MINT A FERGETEG...)

Szaggatlak, mint a fergeteg az erdőt.
Zugj és nyögj. Vigyázz: ez küzdelem.
Bele ne törjél, nehogy keserü könnyem
csorogjon majd a csonka gyökereken.

Fölszív a vágy, mint patakot a hőség.
Mind mélyebbről bugyog e szerelem.
El nem apadnék, nehogy keserü könnyed
gyűljön tengerré szilaj öleden.

1937 [?]

EGY KÖLTŐRE

Téged szeretnek: könnyen értenek,
nem kérdezed, ha félni kell, hogy félj-e;
én tulmagasra vettem egemet
s nehéz vagyok, azért süllyedtem mélyre.

Lásd, öt és fél kilósnak szült anyám,
de elviselte. Azért kell kivárnom,
ki innen vesz föl s elvisel magán,
hogy szabad lélek legyek a világon.

Szerencséd volna? Én azt nem hiszem.
Majd előtünik mögüle az érdem,
vagy összetörsz s a tél vizeiben
kemény szavakért könyörögsz majd térden.

Nekem sikerült (s ez is szégyenem,
hisz nem egyéb az ember-árulásnál)
hogy csupán száraz kenyeret egyem
az isten testén való osztozásnál.

1937. szept.-okt.

(AZ ISTEN ITT ÁLLT A HÁTAM MÖGÖTT...)

Az Isten itt állt a hátam mögött
s én megkerültem érte a világot

.....
.....

Négykézláb másztam. Álló Istenem
lenézett rám és nem emelt föl engem.
Ez a szabadság adta értenem,
hogyan lesz még erő, lábraállni, bennem.

Ugy segített, hogy nem segíthetett.
Lehetett láng, de nem lehetett hamva.
Ahány igazság, annyi szeretet.
Ugy van velem, hogy itt hagyott magamra.

Gyöngye a testem: óvja félelem!
De én a párom mosolyogva várom,
mert énvelem a hűség van jelen
az üres űrben tántorgó világon.

1937. szept.-okt.

(LE VAGYOK GYŐZVE...)

Le vagyok győzve, (győzelem ha van)
de nincs, akinek megadjam magam.
Úgy leszakadtam minden más világról,
ahogyan lehull a gyümölcs az ágról.

Szurkálnak, óvnak tudós orvosok,
írnak is nekem, én hát olvasok.
S „dolgozom”, imhol e papírhalom -
a működésben van a nyugalom.

Én állat volnék és szegénytelen,
nélkületek, kik játszottak velem -
Köztetek lettem bolond, én a véges.
Ember vagyok, így vagyok nevetséges.

1937. okt.

[TÖREDÉKEK]

A nap még füstölög
a hamvadó hegyek fölött.
A homály inge mögött
dereng a rét.

*

Szól a szája szólitatlan,
gondja kél a gondolatban
erőlködik ám az erkölcs
zsigereim zsugorgatja
ne bolondozz a belemben
ne kopogj a kebelemben
babos vesémet ne vesd ki

ne lankaszd a lábaimat
ne szakaszd a száraimat
ne kanyarogj a karomban
ráncom-redőmben ne rejtezz

ne lúgosítsd a savamat
ne szorongasd a szavamat

ráncom ne rángasd, redőmben ne rejtezz

ne torlaszd el a torkomat
ne lapulj meg a lépemen
ne kiáltozz a képemen
csigolyáim ne csikorgasd
fürtöm tövét ki ne forgasd

Mintha égnék, láng jár végig,
lábujjamról lobog égig

ne nyisd meg az oldalamat

kicsurran a forralt kőnek
vasból való váladéka

*

Három vak holló kerengett a fán

*

világokat igazgatok:
üveggolyókkal játszom.
Nem szeretnek a gazdagok:
árva gyerekek látszom

*

És ámulok,
hogymulok

*

Vak, vak, vak
a kutyák így ugatnak,
az öreg csósz kivénhedett
eljárógál még egy hetet
nem sújt oda fütykösével
nem pöröl már istenével
nem káromol, nem is éber,
szeretne ő tán valamit,
de ha ő sem tudja, hogy mit,
cseléd volt, az istenfáját
néha megtömi pipáját

.....

.....

*

Édesanyám, egyetlen, drága,
te szüzesség kinyílt virága
önnön fájdalmad boldogsága.

Istent alkotok (szívem szenved)
hogyan élhess, hogyan teremtsen mennyet,
hogyan jó legyek s utánad menjek!

1937. okt.-nov.

(TALÁN ELTÜNÖK HIRTELEN...)

Talán eltűnök hirtelen,
akár az erdőben a vadnyom.
Elpazaroltam mindenem,
amiről számot kéne adnom.

Már bimbós gyermek-testemet
szem-maró füstön szárítottam.
Bánat szedi szét eszemet,
ha megtudom, mire jutottam.

Korán vájta belém fogát
a vágy, mely idegenbe tévedt.
Most rezge megbánás fog át:
várhattam volna még tíz évet.

Dacból se fogtam föl soha
értelmét az anyai szónak.
Majd árva lettem, mostoha
s kiröhögtem az oktatómat.

Ifjuságom, e zöld vadont
szabadnak hittem és öröknek
és most könnyezve hallgatom,
a száraz ágak hogy zörögnek.

1937. nov.

(DRÁGA BARÁTAIM...)

Drága barátaim, kik gondoltok még a bolonddal,
nektek írok most, innen, a tűzhely oldala mellől,
ahova húzódtam melegezni s emlékezni reátok.
Mert hiszen összevegyült a novemberi est hidegével
bennem a lassúdan s alig oldódó szomorúság.
Emlékezzetek ott ti is, és ne csupán hahotázva
rám, aki köztetek éltem s akit ti szerettetek egykor.

1937. nov.

(KARÓVAL JÖTTÉL...)

Karóval jöttél, nem virággal,
feleseltél a másvilággal,
aranyat ígértél nagy zsákkal
anyádnak és most itt csücsülsz,

mint fák tövén a bolondgomba
(így van rád, akinek van, gondja),
be vagy zárva a Hét Toronyba
és már sohasem menekülsz.

Tejfoggal kőbe mért haraptál?
Mért siettél, ha elmaradtál?
Miért nem éjszaka álmodtál?
Végre mi kellett volna, mondd?

Magadat mindig kitakartad,
sebedet mindig elvakartad,
híres vagy, hogyha ezt akartad.
S hány hét a világ? Te bolond.

Szerettél? Magához ki fűzött?
Bujdokoltál? Vajjon ki űzött?
Győzd, ami volt, ha ugyan győződ,
se késed nincs, se kenyered.
Be vagy a Hét Toronyba zárva,
örülj, ha jut tüzelőfára,
örülj, itt van egy puha párna,
hajtsd le szépen a fejedet.

1937. nov. 24.

(IME, HÁT MEGLELTEM HAZÁMAT...)

Ime, hát megleltem hazámat,
a földet, ahol nevemet
hibátlanul írják fölébem,
ha eltemet, ki eltemet.

E föld befogad, mint a persely.
Mert nem kell (mily sajnálatos!)
a háborúból visszamaradt
húszfilléres, a vashatos.

Sem a vasgyűrű, melybe vésve
a szép szó áll, hogy új világ,
jog, föld. - Törvényünk háborús még
s szebbek az arany karikák.

Egyedül voltam én sokáig.
Majd eljöttek hozzám sokan.
Magad vagy, mondták; bár velük
voltam volna én boldogan.

Igy éltem s voltam én hiába,
megállapíthatom magam.
Bolondot játszottak velem
s már halálom is hasztalan.

Mióta éltem, forgószélben
próbáltam állni helyemen.
Nagy nevetség, hogy nem vétettem
többet, mint vétettek nekem.
Szép a tavasz és szép a nyár is,
de szebb az ősz s legszebb a tél,
annak, ki tűzhelyet, családot,
már végképp másoknak remél.

1937. nov. 24.

[KELTEZETLEN TÖREDÉKEK]

Amikor verset ír az ember,
mindíg más volna jó,
a szárazföld helyett a tenger,
kocsi helyett hajó.

Amikor verset ír az ember
nem írni volna jó,

*

APÁM ÉS ANYÁM

Amig fiatal volt a legény,
Sokat megérezett az ujja hegyén,
Megérezett mindent a bőrén,
Kicsit

*

Az én szívem sokat csatangolt,
de most már okul és tanul.
Aki halandó, csak halandót
szerethet halhatatlanúl.

*

EGY VAK EMBER SÍR

Ebben a csendes, uri, idegen
házban szegény vak ember fölbotorkált
öt emeletet. Az ötödiken
már sikoltásra tárta pusztá torkát,
hogy most majd leveti magát a mélybe,
s ekkor kinyílt egy konyhaajtó félve

*

Én azt akarom, bár ostobának látszik
a vágy, mely elmém kockáival játszik,
hogy úgy szeressen az egész világ
téged s engem, mint anya kisfiát
egyetlen kisfiát, vagy kisleányát.

*

Ének, hajolj ki ajkamon
s te bánat, ne érij el, csak holnap.
Mélyebbre kell még hajlanom,
hogy semmit nem tudón dudoljak.

És én bennem is leng a mérleg,
de nem húzza le, ami kell.
Lágy verőfény! Semmit sem értek,
csak hallom, kislány énekel.

„Szádon az igazság bugyogjon
s te nyelj, hiszen te úgy hazudsz!
Ez a bölcs átok addig fogjon,
mig vitatni s szeretni tudsz!

*

Én hazám, fajom és emberiségem
íránt ismerem szép kötelességem
mint bús idegen, végén a menetnek,
mikor valakit pompával temetnek

*

Én költő vagyok, de nem kell dicsőség,
ne ünnepelje bennem senki hőség,
ily ünneplést én Istenre hagyok.
Ő az, hogy nincs nagy, kinél nincs nagyobb.
Versem azé, ki szívem versbe kérte
és nékem elég a barátság érte.

*

Kik csak hallották a szerelem hírit
ugy másznak vakon a magányos sírig
a cikkázó fájdalom hirtelen
villámai után a félelem
homályával nagyra nyitott szemük mélyén.

*

Költő szerelme szalmaláng,
azért oly sebes és falánk

*

Lassú álmodozásaiból amint
föllemeli fejét a gyermek,
bólint az angyal, ki a kinnal fölötte ing
s porba ejtik fejüket a kígyók,
akik feléje mérgeket lövellnek.

*

Lépte könnyü, szeme lágy
mint bolyhos bánatom hazája

*

Már sokszor alszom úgy a népligetben
mint egyszerű hajléktalan

*

Nem ér szerencse, nem árt balsiker sem -
szavam szerelem kérte.
Bocsássatok meg, hogyha jó a versem
és szeressetek érte.

*

Nem! nem! kellene kiáltoznom
s azt suttogom: igen, igen,
hogy a sors ringatózást hozzon
a tenger sirás vizeiben

*

Nem találok szavakat magamra,

*

Nincs közöm senkihez, szavam szálló penész,
vagyok mint a hideg, világos és nehéz.

*

Oly lágy az este, mint egy szőlőszem,
gurul puhán emlékeim között.
Egy szőke est. De már nem emlékszem,

*

Szamár széllel pajtáskodni vén
bosszankodó rózsza vagyok én

*

Szélnevelő, tágas pusztán
soványkodunk tökkáposztán

*

Ugy élsz szivemben, Erzsi, mint a bánat,
mely édes emlék ízével etet.
Ha barna nagy szemed reám veted,
trillák szöknek, reggeli lárma támad,
mint napkeltekor. Kél a vágy utánad
beragyogván a végtelen teret.
Nem félsz-e, hogy ki téged így szeret

VÁLTOZATOK

EGY ASSZONY S EGY LEÁNY

Két tulsó part közt cirógatta annyit
S csókolja most is nagy szívem a Bor.
Mint szép, meleg nap sugara, mikor
Fáradt folyón sötéten átaranylik.

A lány: Ős, termő, naphajú mező,
Az Élet vár szent méhében magokra
S úgy szól szava, mint hallgatag habokra
Ha lágyan símul esti evező.

Az asszony: Város, bűnös elveszés,
Rejtelmes és meleg homály, hol bongva
Búg este-órát vágyak titka, tornya
S forró polippá ájul át a kéz.

Rossz vágy járátja el velem bolondját:
Két Asszony s egy se; s fáj bus agyvelőm.
Sűrű olaj fájhat, jaj, így, midőn
Hengerben lassan, lassan összenyomják.

JÖJJ TESTVÉRKÉM

Jöjj, testvérkém, atyánk, a bujdosó Nap,
A távol falujába ballagott.

Kigyujtják hamvas üvegét a Holdnak,
A méla égi templomablakot.

Fészkében ring a száz ujjongó fecske,
Szívemben minden mámoros szavad.

Reszket, mint ujjunk, mind a levelecske
S a rög a röghöz csókosan tapad.

Mint fénybogárka almabimbó szirmán,
Tejbőrödön szemem úgy tétováz.

Jöjj kedvesem, tested lelkembe innám
S az illatos mennybölt a nászi ház.

Az est sötét báránya ballagóba,
S feketébb hulló selyemgyapja már.

És szőke hajad sárga-rózsadombja
Fülledten csókom harmatára vár.

Változata a Rög a röghöz.

A LEGUTOLSÓ HARCOS

Valami forró nyári éjszakán
Gyárfüst ölelt át lomha földszagot
S a legnagyobb lélek szökkent belém:
Az Ucca és a Föld fia vagyok.

Szép szívem óriás, piros virág,
Bimbója hat földrészre nyil, ma hát
Szijja mohón boldog-boldogtalan
Világlengő szeretet-illatát.

Világszabadság-zengő Messiás
Szemét, szavát nem fogja semmi sem,
Börtön, kaszánya, templom - Krisztus is
Kinyílt nagy szive kelyhiben pihen.

Ha tán sirok - a Krisztus vére hull,
Ha káromkodok, minden trón remeg,
Ha nevetek, az Isten is örül
S tavaszba szöknek akkor a telek!

Világszabadság! Világszerelem!
Világbékesség! lavinás ígék
Szentháromságát zúditom ma le,
Bizó fülekbe hogy zugassa szét.

Ember, ne csüggedj, sorsod lesz a hit.
Végül minden forrás tengerbe ér
S mint Jézus asztalánál egykoron,
Mindenkinek jut egyaránt kenyér!

S ezer fohással fölfohászkodom -
Szívbeli Krisztus, tégy még egy csodát,
Kaszárnyát, börtönt romboljanak el
A lelkes, forró igelavinák.

Könnypára, vérgőz ne marja szemünk
S a legutolsó harcos én legyek:
Nekem mennem kell, ha szülém sikolt
S világ indul meg, hogyha én megyek.

A lelkesedés zengő süvegét
Égig hajítják a görnyedt napok,
Ha az Igazság emberré fogad.
Az Ucca és a Föld fia vagyok!

A TÁVOL ÚJ S ÚJ EGEKET SZÓR

A távol új s új egeket szór,
Szép testem napos szavakat szól
S a kenyerek erősen, bízva
Kelnek,
Harangszó ömlik a Tiszába,
Frissen, nyújtózva kel a láрма,
Derékig mosdok s a vizet
Reápaskolom szívemre.
Oly hűsen, tisztán símul hozzám,
Úgy ring a tálban, úgy zenél,
Mint a danoló lányok melle.
Akinék kitárt a szobája,

Ahhoz a világ így szalad be
És mint papához a gyerek,
Mikor új ruhát kapott
S abban is szabad karikázni.
Nem fogok senkit se magázni,
Hiszen mi jól ismerjük egymást
És tagjaimból a kenyéríz,
Tej, víz s a csók is szerte árad.
A munkások közé megyek,
Elvégzem jól én a munkámat.
Fürgén, vígan viszem magam,
Most úgyis én vagyok a legszebb
És szépet, tisztát kell már egyszer
Fölmutatni az embereknek.
Szeretnek majd, ha eljövök,
Szeretnek, mert közöttük voltam,
Együtt jártunk a széles uccán
S zápor előtt velük loholtam.
A gyönyörű elevenek,
Kik a házakat összerakták
S jólépitett szivükből már
Az én szivem ki nem tagadják.

Változata a Reggeli

MIKOR AZ UCCÁN ÁTMENT A KEDVES

Mikor az uccán átment a kedves,
Galambok ültek a verebekhez.
Mikor gyöngéden járdára lépett,
Bokája messze, sugárral fénylett.
Mikor a válla picikét rándult,
Egy kis fiucska utána bámult.
Mikor befordult s táncolt a kis bluz,
Kinyújtózott a sarkon a koldus.
Mindenki nézte, senki se bánta,
Hogy ő a szivem gyökere-ága.
Karcsu szél hajlott utána hűsen,
Mindenki ámult, nézte derűsen.
Aggódott szivem, derűjük rászállt,
Kettétört ott egy irigy virágszált.
Mikor az uccán átment a kedves,
Tisztán jutottam, tiszta szivekhez.

TÜZEK ÉNEKE

Fényes Samu Bátyámnak szeretettel

Ott alszunk a száraz fában, villogó, bő szénrakásban, ifjú asszony keze kelt,
Sustorgunk a katlanokban, szikránk pattog, úgy szalad,
Pírt adunk a szőke kőnek, kövér darab húsok főnek
Fölöttünk a tarka cinfedő alatt.

A mezőkön, legelőkön fölnyúlunk a fellegekbe, fürge, karcsú karjainkból kicsordul a vér,
Végigcsorog tagjainkon, sötét és kövér,
Mint a barna föld, amelynek méhében sok jó zsir erjed
S fölolvadva,
Sercedezve
Elvegyül vele.

Szép fiatal emberek tele
Ereiben elnyújtózunk, izmaikba fákat vetünk, erős, hajlós ágakat, melyek
Őserdőben századhosszat ropogósan hajladoznak, bőrükből meg bomlik, forr a lé

S roppant arany madarakat nyujtanak a tágas ég felé.
Szeretnek is nagyon minket, ledobják a ruhát, inget s égigérő nagy halomba ha gyülekezünk,
Futós szabad pusztaságot lepnek el a fiuk, lányok, szép szívükbe fényesség suhan,
Kéz a kézben
Úgy táncolnak körül lassudan,
Piros lángokat nevetnek, szépen, tisztán öregednek, öregen pedig
Töpörödött kicsi testük a mi erős hamvainkba csókkal fektetik.

MIKOR A SZERETŐK

Mikor a szeretők veszekednek,
Akkor a fákkal magosodnak;
Mikor a szeretők ölelőznek,
Akkor a földdel elsímulnak.

Gyere kedves,
Szaladjunk egyet arccal a szélnek,
Hadd pirosodjunk ki, mint a szőlőfürt,
Melyet szerelmünknek a tóba dobtam.

Változata a Dalocska.

A PAP MOSOLYOG

A pap mosolyog és derűsen
buja gondtalan istent dicsér
darazsak dongnak s poros úton
végig zümmögő gyásznép kísér

kerülő szemmel szégyenpírban
tanácstalan barátok várnak
s meggyőződven, hogy eltemetnek
utamból immár félreállnak
harmatos füvek gyenge ízzel

a fákon hajnali pirosság
lombok zizegnek, szöcske ugrik
a pókok hálójuk foltozzák

hű bűneim mások szívére
szállnak le vágyaimmal, fájva,
valaki meglop s jó kutyámat
nem uszíthatom többé rája.

Változata az Engem temetnek.

GLAS

Das glas schimmert im gras. Das glas ist
an das die tau-tropfen dringen.
Wenn ein klein kind gläser anschaut,
so fangen sie an
um still zu klingen.

Ein glas wächst am herzen der quellen
das weiss kein glaser selbst kein lieber leser.
Die mädchen und die jungen männer,
verwechseln immer ihre gläser.

Die vielen gläser hinterm himmel
bemerkte einst ein vogel
durstig und ohne lied.
Ich möchte dir, ich möchte nur so leuchten,
wie das glas
das auf meinem tische allein blieb.

VERRE

Le verre resplend dans l'herbe.
Les rosées descendent ... le teinter.
Quand un petit enfant voit des verres:
doucement
ils commencent ... tinter.

Un verre pousse au coeur des fontaines
et les verriers ignorent ce mystere.
Les jeunes gens et les filles
confondent toujours leurs verres.

Jadis un oiseau qui eut soif
aperçut beaucoup de verres
derriere le ciel.
Je ne voudrais que te luire
comme le verre
qui sur ma table restait solitaire.

Magyar nyelvű változatuk a Pohár.

VAGYOK, KINEK KELL, LEGYEN KEDVE!

Kazánt súroltam, űztem varjat,
elnyúltam rothadt szalmazsákon,
bíró elítelt, hülye csúfolt,
pincéből tódult ragyogásom,
csókoltam lányt, aki dalolva
ropogós cipót süített másnak,
de sok szép este elcsüggedtem,
hogy új dühvel ébredjek másnap;
volt alázaatom, szebb és fentebb,
gőgösebb mint amazok gőgje,
kik rosszszagú multtal hivalgva
csendőrt küldnek tiszta jövőre;
kényszerű csönd hogy legnagyobb volt,
szívembe rúgtam - ordítson már.
Ma sem hagy az én szabad lelkem
feledtető s tán szebb daloknál;
kínáltak pénzt nagy sok bosszúmért,
pap mondta: Fiam, szállj az úrhoz -
s tudtam, ki üres kézzel tér meg,
láthatatlan bús revolvvert hoz;
villogó szívű, győzni bíró
vagyok, kinek kell, legyen kedve
igazat tenni, áldást mondni
ím, e szigorú emlékekre.
De emlékhöz mi közöm nékem?
Rongy ceruzámat inkább leteszem:
Verettetvén a szerszám élit
földjeinkben az idő érik
zajtalanul és félelmesen.

Változata a Végül.

OMBRAGE PLOT SOUS LA PEAU

un lion transparent vit entre des murs noirs
je porte un habit repassé dans mon coeur quand je t'aborde
je ne dois pas penser ... toi il faut que je fasse mon travail
tu dances
je n'ai pas une miette de pain et je serai encore longtemps en vie
les chemins se cachent côte-... côte au-dessous de la neige
depuis cinq semaines je n'ai pas de tes nouvelles
je ne sais si l'on peut t'aimer
le temps s'enfuit sur des échasses couleur de sang
des negres muets jouent aux échecs pour tes paroles
qui jadis s'ensonnerent

Magyar nyelvű változata A bőr alatt halovány árnyék

PROLETÁRDAL

1

A világrészek csöndesen
Úsznak a hűvös vizeken
Pamparampa pampa pamm
Úsznak a hűvös vizeken

Van krumplink és van kanalunk
Piszokban élünk s meghalunk
Pamparampa pampa pamm
Piszokban élünk s meghalunk

Mért görbül kicsikém a szád?
Új inget gondolok reád
Pamparampa pampa pamm
Új inget gondolok reád

Minden halál és semmi gyász
Akire csak a Párt vigyáz
Pamparampa pampa pamm
Akire csak a Párt vigyáz.

2

Kínában sír a mandarin
Gyilkolt ma is a kokain
A nap lemond már este van
Gyilkolt ma is a kokain

Az áruházak üvegén
A kasszáig lát a szegény
A nap lemond már este van
A kasszáig lát a szegény

Végy kolbászt és végy kenyeret
Őrizd meg jól az életed
A nap lemond már este van
Őrizd meg jól az életed

Aki majd főz is csókol is
Kerül majd egyszer asszony is
A nap lemond már este van
Kerül majd egyszer asszony is.

Az 1. rész változata a Dudoló, a 2. rész változata a Biztató.

SIMON JOLÁN

egyszer ha nem veszi észre
nézzetek az arcába hosszan
magános férfiak gondolták ki
amikor én még futbaloztam.

élete penge levegőben
borítsátok be nagykabáttal
sosem szavalt még verset tőlem
surol szalad egy könyvállvánnyal.

piros idegen gyerekek
nyugszanak meg majd szavára
elhallgatott - locsolókocsik
csörömpölnek föl budavárba.

NÉMETH ANDOR

egy nagyon tiszta vízcseppet
dörgöljete a szemire -
36 éve várja már
térden a kékpupu teve
ne hagyjátok el asszonyok
mert zöld füstben a vizre száll -
két fürtje gyöngyházás gyerek-
késére gondol vissza már.

[MEDÁLIÁK]

/2/

harapj az égbe nyers húshajnalom
lyukas nadrágom kézzel takarom
a varázsló ríva öleli át
megkövített tarka malacát, -
a zöld füst pedig lassan megpirul
csöngess a csöngés tompa tóra hull
jéglapba fagyva tejfehér virág
elvált levélen lebeg a világ - -

/5/

disznó de akin jáspis a csülök
fából faragott istenen ülök
zöld csillag a tejen tűnj elő
meghalok s mázsás szakállam kinő, -
s ha elhulltanak mind a szabadok
számmal az égen szörnyűt mordulok
egyetlen vadkan szabad és hideg
megtiprom emberi isteneiket - -

/8/

Borostyánkőbe fagy be az ügyész,
fekete frakkban guggolva kinéz,
mert sorsa nézni, hogy mi boldogan
az örök fényben állok egymagam, -

befut a rózsza, amint rothadok,
pihévé nőnek hűvös kócsagok
és őszi esték melege leszek,
hogymosolyogjanak az öregek.

/9/

Barátommal egy ágyban lakom
nem is lesz hervadó liliomom
nincs gépfegyverem kövem vagy nyílám
ölni szeretnék mint mindannyian - -

a lányok csak hordják a kenyereket
a lélek vén teknőc hátán lebeg
négy fillérem van mindenem kopott
ne nevessetek ki asszonyok.

*

Borostyánkőbe én be nem fagyok,
pihévé nőnek hűvös kócsagok
s hogymosolyogjanak az öregek,
én őszi esték melege leszek.

Hisz a zöld gyík is sorsom keresi,
zörget a búza: magvát kiveti,
rámnéz a hangya, mely tavon remeg.
S a sírók sóhajtottak fellegek,

a háborúkkal vívott hajnalok,
a zengve leinduló csillagok
körülkóvályogják a fejem.
Világizzása hőmérsékletem.

Szakállam serceny, reccsenj, kunkorodj,
boronaként a vetésen vonódj -
az ég fölött, mint lenni a fellegek,
egy simogatás gazdátlan lebeg.

És senki ember nem érzi ma még,
csak munkásszemben a hajnali ég
e hűvös varázst, amely szeliden
szakállamon majd egykor megpihen.

Nagy életem még nő, ha meghalok,
szebb, jobb halászok vizébe fulok,
kik együtt húzzák a bővebb halat,
hajladozván a csengések alatt.

NÉHÁNY ÉJJELRE PADRA, KŐRE

Néhány éjjelre padra, kőre,
adatok immár fekhelyet.
Én nem vagyok jó gazda ökre,
se lány, se bolha, se beteg.

Mindnyájan alusztok időre,
enélkül én sem élhetek
Hogyan kapok így új erőre,
hogyan dolgozhassam veletek?

Jusson a néniknek nagy bögre,
szerető mindnek, ki szeret,
helyettem leljen szeretőre,
aki egy éjre eltemet.

Változata a Két dal első darabja.

DAL

Derűs vagyok és hallgató -
pipám is, bicskám is elhagytam.
Még sertésólból sem nyugodtam.
Szalonnán éltem, mialatt
virágzott minden vállalat
s rossz nők ültek az autókban.

Derűs vagyok és hallgató.

Sirattam akasztottakat.
Nincs senki, akire rámondjam,
örömét lelte nyomoromban.
Felhő valék - már süt a nap.

Derűs vagyok és hallgató.

Változata a Két dal második darabja.

KIRAKOM RÖGGEL

Szeretem és szeretnek nagyon
szőke ajándék, kopasz uzsora,
csengő habok s a tompa por, de már
por nem lebeghet dalomban soha.

Tükröm mögé faháncsot teszek,
kirakom röggel: élni, halni: jó,
s akit Lucája fák között hagyott,
azt elszunnyasztja darázs és rigó.

S most megkeresem fámat, a juhart,
az erősök pálcáját letöröm,
három virágot ütök el vele,
hogyan illatozzanak az övömön.

Változata a Két vers, kertről 2. része.

KÍNOS, SZÖGLETES MULÁSOM

Fürtöm szőlőkhöz volt hasonló
s most hüvelyében rohadt borsó:
Fekete szemei peregnék.

Oh kínos, szögletes mulásom!
Perccel nyelődő pusztulásom!
Számban halálok keverednek.

Oh égbolt csontos tisztasága!
Éhen halottak fagyossága!
Tettembe vetett bizalommal!

Mig göggel fortyog sokak babja,
milyen meredt az ábrázatja
hunyor nélküli nyugalommal!

Vonom-viszem a téli mennyek
együgyü fényét kedvesemnek -
szerelem volt a végességem.

Tapogathatnak kézen-lábon,
vas vagyok én már a vaságyon
s szerelem lesz a békességem.

Változata a Zuzmara.

MEGGY A KÓRÓN

Piros hold körül denevérek,
bársonyröptűek és kövérek.
Malacvilágosság az égen.

A saláták az estharmatban
borzonganak, kotyognak halkán.
Már-már rikoltva fölrepülnek.
S tollászkodva megint elülnek.

Óh jaj, mint lázvert sebes ajkak
gyengén lihegve kicsattannak
a meggyszemek körül a fákon.

Micsoda tompa puffanások,
puha füveken járkálások!
Szarvasok aggancsai hullnak.
Vagy ágak? virág után nyulnak?

Nézd: meggy, nézd: fennakadt a kórón!
Ölelj meg, hozzája hasonlón.
Ringass, terhelj, gyökig hajoljál,
mikénttha termésem te volnál.

Változata a Piros hold körül.

(LÁGY TÁJÉK...)

Lágy tájék, csendes est,
tömött, fonott falomb,
ködös hegy búja rezg
a gyenge halmokon.

A völgy aranypiros.
A málnató meleg
karján buggyos, zsiros
papiros szendereg.
Változata a Harmatocska.

FAVÁGÓ

Vágom a fát hűvös halomba,
fényesül a görcse sikongva,
zuzmara hull szárnyas hajamra,
csiklándani benyul nyakamba,
bársonyon futnak perceim.

Fönn, fönn a fagy baltája villog,
szikrádzik föld, ég, szem, a homlok,
pirultan sujt az Isten s röppen,
a fák durrognak örömükben,
kacagva reped szét a törzs.

Visongj, szívem. Mi közünk ahhoz,
hogy zördülő ujjakkal kapdos
belénk a bú? Csapódj a sorshoz,
csupán a pusztaság rikoltoz,
az ember szétnéz, mosolyog.

FAGY

Töprengett ősszel szilajon,
havazna gondolkodva most
s kemény fagy tiszta ablakán
dobol az ingerült idő.

Fuchs cégjegyző úr és neje
ideje ez, jelen idő,
ez a kovácsolt hideg,
e villanó, e kés-idő.

Nagy ezüstpénzdarab szava,
elhangzott merev pendülés
egy szörnyű márványasztalon
ez az idő, e nincs-idő.

Hol az az éles szélű kő?
Hol az a fagyos vasdarab?
Vágd bele, zúzd be, lépj belé!...
Ez az idő, ez az idő...

NYÁR

Aranyos lapály, gólyahír,
áramló könnyűségű rét.
Ezüst derűvel ráz a nyír
egy szellőcskét és ring az ég.

Jön a darázs, jön, megszagol,
dörmög s a vadrózsára száll.
A mérges rózsza meghajol -
vörös, de karcsú még a nyár.

Ám egyre több lány buggyanás.
Vérbő eper a homokon,
bóbiskol, zizzen a kalász.
Vihar gubbaszt a lombokon.

Ily gyorsan betelik nyaram!
Ördögszekéren jár a szél -
csattan a menny és megvillan,
elvtársaim: a kaszaél.

ÁRADAT

- Hé, emberek, hova, hova?
- Ahol munkát, dolgot kapnánk,
tág világban ide s tova,
puszta hat hét a tarisznyánk.
Sztrájkoltunk, most kutunk sincsen.
Penész legel az álláson,
családjaink csurgós csűrben,
hogyan is volna maradásunk?...

Az égen ha felhő volna,
égő kendőként lobogna;
a földön ha dinnye volna,
sisteregne és ugorna.
- E patakban megfürödnénk,
megöblíténők az inget,
azután meg tovább mennénk, -
megcsinálnánk mi már mindent...

De rivall a csermely csősze,
békák botosa bottal mondja,
vicsorogja víz vitéze,
ordas inas, úr bolondja:
- Eltakarodj, öt tekergő!
Kotródj innen, kujtorogó!
Fattyúnak itt nincsen fürdő,
csavargónak nincs csobogó...

- Világ valamennyi vizét
hazatereld, víz juhásza!
Csíbor húzzon tücsök-zenét
undok urad udvarába!
Holott rakjon tanyát, aklot,
nagyobb uraságra vallót -
feje fölé vízből zsuppot,
talpa alá vízből pallót!

- Habos tengert egyengessen
a vasfogú boronával!
Hosszú szárú esőt vessen,
gyűjtse boglyába fiával!
S ha már van elég halpénze,
kárászoknak nyisson kocsmát!
Örvénysüveg a fejére!
Húzzon vizigödör csizmát!

- Paplana csendes folyóvíz -
legyen a bolhája béka!
Azt szedje a szoknyából is
édes lánya-ivadéka!
Álmát kotró kotorja fel!
Zöld legyen a virradatja!
Elsodorja - sodorja el! -
a szegények áradatja!...

Proletárok, hova, hova?
S ni amott is, kettő, három,
s ezer! ezrek millioma!
Habokba kél a világon.
Vérrel habzik, vassal zuhog,
osztott földünket előnti
s az osztatlan pillanatot
dördül ahogy felköszönti.

Változata Őt szegény szól.

A TŐKÉSEK HASZNÁRÓL

Dagassz gázlángnál kenyeret,
vagy égess lukas, vörös téglát;
törje kapa a tenyered;
áruld magad, míg leng a szoknyád;
feküdj hanyatt és deszkázz aknát;
cipelj zsákot a piacon;
tanulj, vagy ne tanulj ki szakmát, -
a tőkéséké a haszon.

Öblits benzinben selymeket;
szedd guggolva a vörös hagymát;
ölj kecskét, amely rád mekeg;
jól szabj, hogy álljon jól a nadrág;
csak rajta, mikor abbahagynád!
Kirúgnak s mit nyerhetsz azon?
Koldulsz? betörsz?... A rend lecsap rád, -
a tőkéséké a haszon.
Költsél epedő verseket;
pácolj prágai módra sonkát;
gyűjts gyógynövényt, fejts köszönet;
vezess főkönyvet s rejtse a titkát;

viselj aranyzsinóros sapkát;
élj Párizsban vagy Szatymazon, -
mire a béredet kikapnád,
a tőkéséké a haszon.

Ajánlás

Testvérem, folytatnám, de unnád,
tudod, hogy nem élsz lazacon, -
amíg tőkésék adnak munkát,
a tőkéséké a haszon.

Változata a Haszon.

SZAPPANOSVÍZ

Az udvar vörös téglakocka
alapján előbb meglapul,
majd óvatosan, ágra-bogra
oszolva előrenyomul

a szappanosvíz, de megtorpan
s kis kék fején hol ott, hol itt,
szinte meglátni láthatatlan,
reszkető, apró csápjait,

amint a porszemet letörli.
Csatornát keres, nem talál, -
a szappanosvizet eléri
az udvar kövén a halál.

A BŰN

Zord bűnös vagyok, azt hiszem
és jól érzem magam.
Csak egy zavar e semmiben:
Mi bűnöm van, ha van?

A bűn az soha nem vitás.
Vért, tüzet gondolok.
De bűnöm tán valami más,
kis, együgyű dolog.

Mint fösvény eltünt aranyát,
e bűnt keresem én.
Elhagytam érte egy anyát,
bár szívem nem kemény.

Csupán e bűnből tudhatom,
ki gyűlöl, ki szeret,
kit üthetek, ha kell, nyakon
s kit illet tisztelet.

Másokat így sorozhatok:
ez gazdag, az szegény.
Ám öten nem adok hatot:
a bűn csak az enyém.

S ha végre meglelem, bizony
nem ér se bú, se kín.
A kávéházba meghívom
majd ismerőseim.

És szólok: „Halljunk tiszta szót!
Leszúrtam az apám.
Elnéztem, amint vére folyt
az örök éjszakán.

Hát ez az. Nem is szinezem,
hisz emberek vagyunk
s mint megfödöttek, hirtelen
majd mi is lerogyunk.”

S derűsen várnám - várni kell -
ki hordja el magát;
érezném, ki tűnődik el;
ki szippant vér szagát.

És látnék talán valakit,
ki szemmel, melegen
jelezné ennyit: Vannak itt
s te nem vagy idegen...

Ám lehet, bűnöm gyermekes
és együgyű nagyon.
Akkor a világ kicsi lesz
s én játszani hagyom.

Mert istent nem hiszek s ha van,
ne törődjék velem.
Majd föloldozom én magam.
A bűn kétségtelen.

ŐSZ

A fán a levelek
lassan lengenek.
Már mind görbe, sárga
s fonnyadt, puha...

Egy hallgatag madár
köztük föl-le jár,
mintha kalitkája
volna a fá...

Ó, kedves, ránk tekint,
zeng az ősz megint.
Eső mormog s rá a
nép nyomora...

A szomszédban szegény
mészároslegény
ajkán sír, mint árva,
egy furulya...

Változata az A fán a levelek....

Másik változata:

A fán a levelek
lassan lengenek.
Már mind görbe, sárga
s fonnyadt, puha...

Egy hallgatag madár
köztük föl-le jár
mintha kalitkája
volna a fa.

Akárhogy rejtem is
jár-kel bennem is,
ágról-ágra lépked
egy némaság.

Jövőm emlékeit
búk lebbentgetik -
elillan ma éjjel
az ifjúság.

[A „KÉSEI SIRATÓ” VÁZLATAIBÓL]

A homokot, sarat a számba rágva
enni tanítasz? Földet falni szoktatsz?
Kinek kedvéért ne piszkítsak ágyba,
ha már szemmel se szoptatsz?

Szines forgókat csináltam, eladtam,
kerestem, volt eszem;
mindig dacoltam, mindig szót fogadtam,
de soha többé ezt már nem teszem.
De örülnék, ha megvernél mégegyszer!
Boldoggá tenne most, de visszavágnék,
haszontalan vagy, nem-lenni igyekszel
s mindent elrontsz, te árnyék.

*

Ha föltámadnál, magad is szepegve
belátnád, mily sületlen tréfa volt ez
Miért nem felelsz? Szólj, miért haragszol?
Ölbe kapnálak s úgy vinnélek innen
hol mindig dolgoztál, e rongy világból

(VIGASZTALD MEG...)

Vigasztald meg a gyermeked -
nem fák ezek, csak emberek,
nem boszorkák - kofák, kasok!
Kutyák ezek, nem farkasok!
Nem bölcselkednek - alkudoznak,
az pénz, a sárkány pikkelye
s a bűvös igéknél se rosszabb
az állam törvénycikkelye.
Csak vigasztald meg, ha vigasz
a gyermeknek, hogy így igaz.
Aztán dűnnyögj egy új mesét,
fasiszta kommunizmusét -
mivelhog rend kell a világba,
a rend pedig arravaló,
hogy ne legyen olcsó, mi drága
s ne legyen szabad, ami jó.

S ha bámul reád a gyerek
s nagy lenne, melléd, mert szeret,
utalj példára - az a kár,
hogy ne magadra, te számár,
hanem a ravasz csecsemőre:
sir-ri, hogy szánassa magát,
de míg mosolyog az emlőre,
növeszti körmét és fogát.

Változata a Világosítsd föl.

AZT MONDJÁK

Mikor születtem, a kezemben kés volt -
azt mondják: költemény.
Biz tollat fogtam, mert a kés kevés volt,
hisz itt születtem én.

Kiben zokogva bolyong heves hűség,
azt mondják, az szeret.
Óh hívj öledbe, könnyes egyszerűség!
Csak játszom én veled.

Nem emlékezem én és nem felejtetek.
Azt mondják: hogy lehet?
Ahogy e földön marad, mit elejtetek.
Talán te megjeled.

Betöm a föld és elmorzsol a tenger -
azt mondják - meghalok.
De annyi mindenfélét hall az ember,
hogy én csak hallgatok.

[AZ „ÉN, KI EMBERKÉNT...” VÁZLATA]

Fondor elmulás

Az ajkaidról áradó varázslat
lágylehe teszi
hogy hű kutyaként hever lábadnál s figyelve
e szimatoló szív s e nyugtalan elme.

Mintha paraszt volnék s nézném csendesen
a várt lassu, tavaszi esőt,
ugy gondolok rád.

Mintha eltévedt gyermek volnék,
ki sokat sirdogált magában,
de nagyot dobban a szíve hirtelen:
eszébe jut, hogy hol lakik.

Flóra, karcsu kehely
pompázik benned a világ
beléd van tűzve a fellegekkel
e könnyű, remegő levelekkel
a nagy, e lehajló fejű virág

A világ aranyos kalitkájában,
itt vagy, kis madaram.

Mintha erdő és mező volnék
tested a tápláló föld, melybe láthatatlan gyökerekkel kapaszkodom
s lelked a derűs, levegős, tolongó napfény,
mely boldog virágzásra készit.
lelkemnek anyja
mint vasuti sinekre hullt sugár,
fogalmaimon úgy szalad át arcod világossága

ARS POETICA

Az idő lassan elszivárog.
Ne lógj a mese langy tején.
Hörpintsd a valódi világot
habos éggel a tetején.

Szép a forrás - merülj el abban!
A nyugalom és remegés
egymást öleli s kél a habban
kecsesen okos csevegés.

Más költők kincseit ne szedd el.
Mocskolván magukat szegyig,
koholt képekkel és szeszekkel
mímeljén mámort mindegyik.

Te kerülj túl e mai kocsmán
az értelemig és tovább!
Szabad eszeddel ne add ocsmány
módon a szolga ostobát!

Te ne alkudj, te legyél boldog!
Mert majd akárki meggyaláz,
megjelölnek pirosuló foltok,
elissza nedveid a láz.

Ehess, ihass, ölelhess, alhass!
A mindenséggel mérd magad!
Te sziszegve se szolgálj aljas,
nyomorító hatalmakat!

Ne fogd be pörös, ékes szádat!
A tudás előtt tégy panaszt!
Rád tekint, pártfogón, e század:
rád gondol boltban a paraszt;

téged sejdit a munkás teste
két merev mozdulat között;
rád vár a mozi előtt este
gyermek, ha rosszul öltözött.

Kiáltsd ki: „Még nem nagy az ember,
de képzeli, hát szertelen;
kísérje két szülője szemmel:
a munka és a szerelem!”

S ha táborokba gyűlt bitangok
versed hiveit üldözik,
van anyaföld is, ahol tankok
erősítik föl rímeit!...

A vers egy kihagyott szakasza:

Én utánam repes a hűség.
Én értem sir, kit esz a rák.
Énbennem öleli meg hőjét
az újnak készülő világ

(KIKNEK ADTAM A BOLDOGOT...)

Kiknek adtam a boldogot,
alvó arcukról éjjelente,
mint a viharba került lepke,
elrántatnak a mosolyok.
Mert eljön értem a halott,
ki szült, ki dajkált énekelve.
Kitágul, mint az úr, az elme.
A csöndbe térnek a dalok.
A hűség is eloldalog
és elmulik szívem szerelme.
Kitetszik, mily üres dolog,
mily világ visszája bolyog
bennem, mint lélek, a lét türelme.
Széthull a testem, mint a kelme,
mit összerágtak a molyok.

Változata a Majd....

[EGY TÖREDÉK ALAKULÁSA]

- (1) Az árnyékból elindul lassan
hűs árnyakkal a szürkület
már ég a lámpa, de még nem világít -
ami fehér volt, szürke lett.
- (2) Az árnyékból elindul lassan
csapatosan a szürkület
már ég a lámpa, de még nem világít -
ami fehér volt, szürke lett.
- (3) Az árnyakból - csipogva - fiókáit
összegyűjti a szürkület.
Már ég a lámpa, de még nem világít -
ami fehér volt, szürke lett.
- (4) A csipogó árnyakból fiókáit
összegyűjti a szürkület.
Már ég a lámpa, de még nem világít -
ami fehér volt, szürke lett.

RÖGTÖNZÉSEK

(CSÓKOL ATTILA...)

Csókol Attila, a hírneves költő,
melyet nem szül kettő,
sőt három emberöltő.
Attilának tetszik ének, tánc és séta,
Ő az édes szavú aranyos poëta,
hozzá más költő csak analfabéta.
1921. febr. 20.

A HIT BOLDOGÍT

Belép a szép nő páholyába,
Csupa arany, fény, ragyogás,
Mosolygva bókol erre, arra -
A jobb körökben így szokás.
És a mosoly egy sugarkája
A karzatig föl érkezik,
És egy diák ott elfelejti,
Hogy rongyos és hogy éhezik.
1921 [?]

A NŐI SZÍV

A női szív tömeglakás -
Tömeglakás, mi lenne más.
Elfér benne a sok bolond,
Aki nőért könnyet is ont.
Emezt ide, amazt oda,
Kamráit cellákra osztja.
Ez kimaradt! - a patvarba,
Nosza gyorsan a pitvarba!
S nekem ó jaj szegény fejem!
Hol is leszen az én helyem?
Tele kamra, tele pince,
Számomra hely vajon nincs-e?
A hölgy felel s halkán nevet,
Halkán nevet s mond egy nevet.
- Kérem uram helyet akar?
Ad majd a lakáshivatal!
1921 [?]

(HULL A LEVÉL...)

Hull a levél a fáról,
Elmegyek én e tájról,
Elmegyek én messzire,
El a világ végire.

Nékem nincs még szeretőm,
Nem adott a Teremtőm.
Elmegyek hát keresni,
Szeretnék már szeretni.

1922. febr. 13.

TUSIKÁNAK

Mint ibolyák, a férfikebelben a szív kivirágzik,
S mint ibolyák rejtve este magába susog.

1922. ápr. 2.

ESIK ESŐ MAGYAR FÖLDRE...

Ad notam: „Kossuth Lajos azt üzente...”

Esik eső magyar földre
Kossuthnak is hull a könnye,
Hull a könnye keserűen,
Kossuth Apánk sír a mennyben,
Magyar népén, árvaságán,
Elveszett honán.

Szétszaggatott édes honunk
Kebeléről síró jajunk
Kossuth szívét hasogatja:
Hejh, nem vigad a magyarja!
Magas mennyből magyar földre
Hull Kossuth könnye.

Ha majd egyszer Kossuth lejön -
Átrohanunk vizen, tüzön!
A Magyarhon ismét szép lesz,
Méltó Kossuth véreihez,
Csak ne csüggedj édes Hazánk:
Jön Kossuth Apánk!

1922. okt. 22.

(BALOGH JÓSKÁNAK...)

Balogh Jóskának, kenyeres-kujon pajtásomnak,
Aki úgy pendül egy húron velem
Miként H mellett az A.
Micsoda disszonancia!
Alvó Titánt legyecske így gyötör:
Tagadja, hogy versem mily gyönyör.
Fülébe zengem büszke rímeit,
De ő dicséri rossz galambjait
S hogy zseni vagyok el nem ösmeri
Pedig naponta bömbölöm neki!

1922. dec.

ÁLDOTT LÉGY, JÓ MAGYARORSZÁG!

Te voltál áldott menedékünk
Mikor ránk zúdult száz baj és gonosz
És most szívünk hálára békül
Ma felköszönt az elfáradt orosz:
Üdvözlégy, áldott légy, jó Magyarország!

Szegény, kifosztott Hungária
Magadhoz vettél árva gyermeket
S jószágodért nem adhatunk mást
Csak forró, hálás, áldó sziveket:
Üdvözlégy, áldott légy, jó Magyarország!

1923. febr. 18.

GALANTAI BÁTYÁMNAK

Szabó Dezsőt olcsón adja -
Fogadok egy se marad itt
Csak az a kár - öregapja! -
Drágán méri az Adyt.

1923. júl. 4.

(HAJNALI TÍZ ÓRA...)

Hajnali tíz óra, dübörög a vekker,
Sári piacra mén, kezében a cekker,
Kezében a cekker, én meg irodába,
Ottan is, ottan is hinkelő szobába.

Belég a szalvétán, pénztárkönyv a párnán,
Hejh de elfáradni - vecsernyére várván,
Öreg írógépek fáradt kopogása
Mind az én kedvemnek hazavágyó mása.

Egy nagy asztal mellett szunyadnak,
Vagy öles késekkel uzsonnát ragadnak,
Hejh pedig üresen, vagy félig rakottan
Restanciás pócok roskadoznak -

S mégis feltűnik a vacsorapénz-csillag
És a kövér könyvek nagy vígan kinyílnak,
Kinyílnak, harsognak - Jut tán bőven tinta,
Ez isteni nedű poros lapjainkra.

1923 [?]

AZ ÖRÖK POLYPHEMOS

Kemény Sándornak

Polyphemos hajdan mögötte mind,
Ha mélaszáju emberekre bukkant
A fáraó előtt egy szó se mukkant
S hallgatva bujt el szent mögötte mind.

Középkor. A világ egy szeme int,
Császár, vagy pápa s várakban, odúban
Hízelgők nyelve lyukat fúr urukban
És napjainkban hódolnak megint.

Az úr ha jön, szőnyeget, zászlót s ingó
Pokrócot minden ablak ő felé hoz,
Igy üdvözölsz kilógó fakult nyelvvel

Mikor combom úgy reng, miként a hintó
S reád kacsint belőle sárga szemmel
A rótszakállu, roppant Polyphemos.

1924. jan. 9.

A SPENÓT

Nagy, méla bánat alvad a szivemben
A tányér fenekén meg a spenót
Mint vén kisasszony, nyugovóra hajolt
Porcellán-álmu kínos enyhületben

Bús gőze száll, mint sóhajtás ha lebben
Vánnyadt ajakról várva a hajót,
Melyről az irigy, szűk szavú derót
Húsz éve adott hírt, csóknál is szebben.

Azóta vár szegény a sír-gyomorra,
És lassan süllyedeznek a napok,
Ó szerelem, tejföl, tojás és orja!

Kit szalvétámba titkon kaparok,
Mig szíve mről verejték-csöpp alá hull,
Mint bús magad a szenvedő kanálrul.

MANCINAK (ÉS MISKÁNAK)

A kenyeret s a csókot hirdetem
Két testvér-tornyát a teljesülésnek
Öregek, ifjak vágyódnak velem,
A rohanók és akik mindig késnek.

Mert elapad a lélek és a vér
Ha a szárazság marja ajkainkat
S hová már a napfény sohase ér,
A szívbe a bú sötét lombot ingat.

Mert szent a lány, ki asszony lesz s a csók
S kiből a kenyér megterem: a férfi.
Mint tavasz-délben szálló kócsagok
Kiknek útját a végtelenség méri:

Ugy szállnak ők a boldogságba el,
S szavukra mámoros isten felel.

1924. jan. 22.

(A MULTKOR, SZERDA ESTE...)

A multkor, szerda este ánygikám,
Mikor a sötét ásitott az égen,
Ugy féltem, igen, most másodikán,
Mikor halk szava odajött elébem.

Aludtak már a rétek és a ház,
A szunyograj bús füleimbe zsongott
S tudtam, itt aztán a halál tanyáz,
Mert térgye reszketett, mint kint a lombok.

És meghalt akkor szegény ánygikám
S öregem magam láttam ott heverni
És sírtam, igen, most másodikán,
Mint kisgyerek, kit nagyon szoktak verni.

Kosztolányi Dezső

1924. jan. 29.

[TETTAMANTI BÉLÁNAK]

Ki itt ha is csak félig üdvözül,
Mert nagy a bűne: Idecsöppent
A jövőendő emberek közül,
Akik láttatván is, látnak:
Tettamanti Bélának szeretettel.

1924. jan. 30.

(MINT ÖRÖK KESERVET...)

Mint örök keservet
Írta ezt a verset
Az ördög-motolla,
Juhász Gyula tolla,
Ki vala nagy búban
Szíves háborúban.

1924. okt. 4.

GÜGYÜ, GÜGYÜ...

Gügyü, gügyü Döncike,
Nékem is van lányom,
Éppen mint te picike,
Meglátom a nyáron.
Húszesztendő, recece,
Asszony lesz a Döncike,
Lány marad a lányom,
Neki is lesz picike,
Éppen mint a Döncike,
Dajka lesz a lányom,
Gügyü most még picike,
Megfujtom a nyáron.

1925 nyara

JUTKA VERSE

Kislány ő még, a mamája nyújtózkodva karjára veszi,
Odahajol az arcához, az őzek dalát beszélnek el néki szemei,
A villamosok hajnali csengését, meg a legmagosabb fenyőfa csúcsát,
Kék lángocska lobban ott föl, mutatja a nagy fenyő útját,
Ő a fenyőfa akarata, odaszól a fának: Nőssz-e már?
Tudsz te nőni, hát még hogy a kisgyerekek homlokából rád száll a madár,
Néked kínálja ceruzáját a kisgyerek, úgy tipeg által a folyó tükrén,
Ugrándoza várja mamája, eléje megy sebesen, büszkén,
Ahogy lehajol az árban, melle csengve a habokba ér -
Mögötte meg szőke halomba kereken frissen hull, száll a kenyér.

1926. márc.

[HONT ERZSINEK]

Tréfás személyek előttem komoly dolgokat mondtak,
mögöttem lévő magam sem vagyok
nálamnál kisebb állít meg mindig végén a soroknak
akit ti nőnek neveztek s aki titokban is csak néha tesz nagyot
ám bocsánatos kérdés kell itt, ő az aki fölénekli rejtelseimet
s bár megfelelni nem tud senki az ő húsa az ő csontja tudja hogy minek
s bár életem ének volna, dolgok dolga, hogy ő énekel
s az én szívem az elejtett nem tehet mást minthogy fölemel
hozzaémelem gyönyörűket, nagyokat, mik hiábavalók
és lehet tán összekötnék emez égi idegen adók
és ha Erzsinek is mondom több ő nekem és ha Attilának mond is kevesebb vagyok
s bár ezek itt emléksorok szívemben én magamra hagytam
kell hogy messze elhajoljak hús kezétől - homlokom csak üszköljön tovább -
itt ez idegen papíron; de mi Bözsi álljunk, szálljunk, egy kettő odább
mert hogy még gyerekek volnánk, Attila majd verseket ír szépet és sokat,
Bözsi pedig elénekli nagyon szépen a folyóktól hallott titkokat.

1926. szept. 23.

(DU FEU...)

Du feu en oranges
toi la langue inconnue des anges
mon amie ne me laisse pas
continuer cette baisse-la dans mes rêves
des dieux
maintenant aussi
du goût des oranges sur mes lèvres
sans sens et sans souci.

1926

(PETITE JEANETTE...)

Petite Jeanette,
Floraison des cieux!
Je vous recherche toujours dans mon désir et dans mon lit qui est encombré par M. Takács!
Toi mon matin le plus bleu!
Eau fraîche, oiseau, miroir des aveugles!
Numéro de téléphone inoubliable!
Chameau d'or dans ma vie comme le Sahara
Des scarabées traversent mon cœur quand je ne peux pas tenir tes mains!
toi, trois espoirs de ceux qui râlent!
Qui es-tu, toi qui me remplis?
Qui es-tu, toi qui ne me connais pas?
Je voudrais te donner quatre verres de mon vin de mon eau de mon lait de mon sang!
Le Saturne doit planer au-dessus de ta tête toujours toujours avec mes yeux qui te regardent
Il faudrait incendier Paris que l'on puisse te voir en clarté divine!
bibation de rosées!
Toi ma portion la plus belle de pommes frites! -
Est-ce que vous savez déjà... ce que veut indiquer le mot: gentil?

Payen
Votre payen
Ma petite
Je suis votre payen

1927. márc. 5.

(JE DOIS...)

Je dois
te demander si tu m'aimes
de voir ,par delà' mon poème
hongrois
qu'il faut remettre à Rubin même
dont à la santé je bois.

1927. júl. 17.

(MA LUCIE...)

Ma Lucie,

la lettre que j'écris aujourd'hui
sera écrite en vers a cause du grand ennui
qui me trouve ici le bruit sourd de la mer,
faisant plus solitaire en le coeur l'homme amer.

Les petits bourgeois ont une vie d'autobus
et les grands combattants ont des astres en obus -
je vis sans tout ça sous le prétexte d'études
et j'mourrai moi aussi mais moi en solitude.

Sans me préoccuper de donner a ma lettre
une portée importante et sans vouloir me mettre
a prier d'expliquer, ma Lucie (de maniere
qu'explique ... ses enfants leurs châtements la mere)

que: „Quelle soit la cause t'indiquant m'interdire
de garder ma barbe qui n'met personne en ire
sauf toi: ... l'avance déjà... tu t'en occupes
bien que les écossais puissent porter leurs jupes.

Eh bien sans prier d'expliquer ta colere,
c'que je laisse croître c'est ma barbe la plus chere
et si tu la coupais comme un pal'ron de veau
je la ferai pousser ... Szeged de nouveau.

Maintenant que soit plus large l'ordre du jour
j'accuse que l'e muet se prononce toujours
dans les vers meme alors qu'ils seraient si charmants
que celui merveilleux que tu lis a présent.

Il n'en faut excepter que les cas d'hiatus
por lequel éviter on l'élise
en outre c'est aussi hiatus dans mon vers
que je n'ai pas de rimes avec une valise.

Etus vit et grandit se réjouit ma foi!
moi je voudrais manger un potage une fois.
Lesquels j'ai écrits le vingt-neuf juillet a l'an
de dixneuf cent ving-sept a Cagnes en m'ennuyant.

Je viens de recevoir mille Francs ta remise
j'empaquette déjà mes caleçons et chemises,
je vais comme mon aieul alla en Walhalla
pour ce voyage-ci sois mon maître, Allah!

1927. júl. 29.

(HA SZÍÚ VOLNÉK...)

Ha szíú volnék, tervelhetnék
hajamba most egy színes tollat
kis mellét most mossam meg Éva
és a bútorok halkan kopnak -

1927. nov.

(ESŐBEN...)

Esőben, rügyező ágak közt,
Reszketek érted,
Náthulok érted!

1928

(A NYAKÁBA KÉK KÖTŐ...)

A nyakába kék kötő -
mit kötsz, mit kötsz, könyvkötő?

Kötök, kötök, Bibliát,
Bakunint és Pék Gyulát.

Ej, de bütykös a kezéd -
mit mond Bakunin neked?

Bütyök van a kezemen,
gyémánt van a szivemen.

1928. szept. 20.

RINGELNATZ MORGENSTERN, AVAGY A SZELLEM DIADALA NAPJAINKBAN

Utile cliché

Az ágy mellett két éjjeli
Szekrény áll cipővel teli,
Két-két pár lábbeli
Jutna
Mindegyiknek, ha járni tudna.

Ha két bús kenguru bemegy
S a balsó szekrényre az egy-
Ik árnyával elegy
Mászik,
Akkor magosabb, mint a másik.

*Szerzette: Márthy Nagyobb Öröme
geschrieben von Öröm Nagyobb von Márty*

1928. szept. 30.

NÉPDALOK A LA RINGELNATZ MORGENSTERN

A rókának ha volna szárnya,
Ej-haj levegő-égben járna,
Bizony.

Gonosz nadrág! Ha esze volna,
Ej-haj a gatyára gondolna,
Bizony.

A Duna gombostű ha volna
Ej-haj, gomblyukam mögött folyna,
Bizony.

S ha én fejem teteje volnék
Ej-haj, ily okosan dalolnék,
Bizony.

Okos Báránka

1928. szept. 30.

ALLÉGORIE

A gyenge bokor levelét
fátyolba burkolá a dér,
jaj, nemsokára itt a tél,
a bokorugró hócseléd.
Pamutszoknyáját a ledér
fejünkre borítván cselét
ködökből szövi és csalét
a zsíros, pirítós kenyér.

Csuszkás az erdei fenyér,
min medve korcsolyáz eléd,
üres két mancsa bús tenyér.

S mint munkabér potyog beléd:
a nyár az egekben henyél,
mig szíved főzi ételét.

Sonnet, Alphonse de Sociales.

1928. szept. 30.

AXIÓMA

Ha kétszer annyit ennél,
mint amennyit nem ennél
ha éhes volnál, akkor jól
volnál lakva.

chateaustresemann
avagy
Burgbriand
étekfogyó

Maxima: Il y a des hommes qui ont des neveux
et des nieces et pantallon noire, et
des autres.

1928. szept. 30.

[SZONETTJÁTÉK]*

Cézár Galliában

Szemén a pontos ősi *szemüveg*
levette most s míg François *balrament*
hogy visszahozza rajzát hol *Lübeck*
főterén árvul az ó *parlament*

ő jobbratért s unottan szólt: *kapus*
bús vendégemnek megint nincs *dohány*
s érezte hogy nő rossz lábán a *vad hus*
és tudta, megint megcsalá a *lány!*

Szemén megrezdült ám a *pilla most*
s kék fénnel telt meg a polgári *hajlék*
és szólt: kedvesem, vegyen *villamost*

és vigye vállát melyre sírva *hajlék*
Cézár Birotteau szívedből *kimosd!...*
S félóra mulva: pincér, *szivarost!*

Reggeli ájtatosság

Ó, hagyj Uram még így *feküdni hasmánt*
csak egy kicsit és jöhet a *fuszekli*
A számtantanár bús szemét te *szedd ki*
s torkát szorítsa össze jól a *vaspánt*

Ha jót is mondok, azt mondja *nem áll!*
és néki mindig piszkos a *fűzet*
szünet ha jön vigyázóval *üzet*
miatta szenved itt egész *Revál*

Hozzád esd a gyerek fölnyujtott *ujja*
Add hogy legyen néhány színes *skatullya*
padomban s ő ne kérddesse: *mi az?*

Add hogy a leckét a diák jól *fujja*
és címez minket és ez a *cím az,*
hogy: mars helyedre ostoba *pimasz!*

Egy Modiano-cigarettapapír elszakadt

Ó hol *vagyon a régi* kelta már
Aki e fánál mely vadul kereplett
A hősi korban egykoron szerep lett
S amely fából egy megveszett tanár

Papirost gyártott ó a vad számár!
Címed öcsém hogy engem meglepett
Nem tagadom, de Múzsám még e leplet
Letépi mert ó tudd meg hogy ma szár-

* A kurzívval szedett szövegrészeket Illyés Gyula írta

*S virágtalan száll füstöm, ó de Vác
Dutyijja őrzze testedet s sokác
Dalok ringassák füst helyett a kósza*

*Gondokat el! Milyen alakiség!
Cigarettaimnak füstje szép kis ág
Lombjai közt egy halovány kabóca*

A másodfokú függvények egyenletei

*Drukkoltam, s szólék: „Szent Konstantin, ápolj!
Tedd, ne hijjon ki Szemere Elek!”
Ő szólít mégis erre felkelek
Mért vagy oly messze ó Konstantinápoly*

*S keblemben mint berekben kele vész
Szivem zajdult mint bukaresti banda
Őrült leszek „A luk ha festi randa”
Mondám s aztán: a gyereken kelevéz*

*Boldog diákkor, melyről ama Salmon
Művéből annyit olvasék mig malmom
Zakatolt, s szólt: csiribiri fitty
Szinház volt ez, szinház, Beregi eridj
tanárom ellen kezeden horoszkóp
S vágd kupán: ő egy vérszívó gonosz pók*

1928

KEREK ASZTAL

*Óh kerek világ kerek asztala,
éhesen ültem én melletted mindig.
Terülj most nékem, kezemből behinti
szürkeséged rózsák zuhataga.*

*Terülj most nékem. Ült-e valaha
eléd bosszús istent rendelő vendég?
És könyökölt-e így? Tudod-e nemrég
szivem vérfoltos abroszod vala.*

*És teritettem rajta mindeneknek,
faló farkasnak, öklendő ölebnek
s most itt révedek rajtad éhesen.*

*Mondd, megdicsérenél-e, ha szólni tudnál?
Vagy lábaiddal tőlem messze futnál,
hogyan ne boruljak asztalomra sem?*

1928

WOLKE

Du wirst nicht meine Frau sein,
du wirst leicht sein wie eine Wolke.
Ich schliesse mich ins Feld herein,
dass ich dich da erwarten sollte.

Du wirst herkommen in mein Haus,
in mein sehr kühles ohne Dach dann:
Ich werde traurig, wie die Maus,
auf die es regnet, leise, langsam.

1928 vége

PAUVRE PLAINT-CHANT MÉCHANT

Le coeur est tard car Dieu est lourd,
plus lourd qu'un mort -
Je ne suis plus jaloux balourd,
qui chante sur les champs et court
s'évaporant sous le ciel gourd
et souffre fort,

paysan chargé de Dieu, qui sème,
c'est qui je suis,
je ne fais pas de bruit même
je ne savais jamais s'il m'aime,
mais je le suivrai s'il m'aime
personne puis.

Tilinkó retrouvé, - cassez
le de nouveau: il est étranger,
il n'a souffert beaucoup qu'assez,
il est en toi, il est en danger.

1928 vége

SOMOGYI LOLINAK

A világ elfáradt már szagosodni. Unta,
hogy mifénének tettem asztalomra.
S igyekezett árnyékot vetni,
nagyobbat mint a kertben
s elfáradt, mikor nem néztem oda.
De észrevettem.
És nógattam a bimbót: nyilj ki!
kezemből virágozva hullj ki,
virág-világ!
Ej, ködben élünk! hullj derengvén:
szivem felé fordulva gyengén, -
no, bátorság, hisz van még jóbarát -
óh nem az Isten, nem. De Somogyi
Lolli vigyáz reád. -

*azért írtam ezt néki,
igaz barátsággal és szeretettel.
Attila*

1929. febr. 20.

ILLYÉS GYULÁNAK

Minket, Gyszi, szeretni kell
s engem tán jobban s láthatóbban.
Ki vassal szerelmet mível,
az földet mível parasztsorban.
Mi föld vagyunk s ha meghalunk,
minket nem is kell eltemetni,
de addig addig el kell minket
az Istenek elől szeretni.
Igy egymás nélkül kóborogva
fojtott dühünk az égbe száll -
s a fojtott düh az Isten lelke,
s az Isten földet nem kapál.

1929 [?]

(ODVAS FOGBAN)

Odvas fogban guggol az idő;
messze tekint fájdalmunk fölött

1929 [?]

[KÍNÁLGATÓ]

Hé vendégek, a begyetek!
Nehogy mindent megegyetek!

Kínálgató

Ne feledd, hogy régi szabál:
Csak mértékkel egyél, igyál.
Kövérség korai vénség,
Tehát móddal ó vendégség.
Az angyalok sose esznek
Mégis gyönyörűek lesznek.

Étkek áradata

Tea csigaleves módra
E levestől mennek falnak
Kik belőle sokat falnak.

Hideg fogas
Cúgot kapsz a halevéstől,
Nemcsak soktól, de kevéstől.

Halmajonez

Majonezből bármily kevés,
Harmadnapos hideglelés.

Töltött tojás Casinomódra

Hajh a tojás nehéz falat!
Ezt mondja a tapasztalat.

Csirkesaláta

Füled szaggatja a csirke.
Ebbe örült bele Kirke.

Hideg rosztbif körülve

Rosztbif reuma forrása,
Aki eszi, kárát lássa.

Pulykamell jó asszony módra

Pulykamelltől hull a hajad,
Jobb tehát ha tálban marad.

Kappansült körülve

Szeplőt szaporít a kappan,
Nem viszi le semmi szappan.

Uborka és salátafélék

Ludtalpat kapsz uborkától,
Ne is égy belőle mától.

Torták és édességek

Torta hájat nevel búra:
Biztos a karlsbadi kúra.

Pogácsák és sós sütemények

Pogácsától kezéd reszket,
Vegyed tudomásul eztet.

Feketekávé

A fekete török átok -
Dehát úgyis megisszátok...

Űrmös és ringató borok

Megmondták az apostolok,
Nem inni valók a borok.

Bucsúztató

Im hát aki mértéklettel
szórakozott az étkekkel,
s meg nem rogyant keze-lába,
jöhet a táncoskolába.
Járjuk, mint a szél a pusztán,
fölfrissülünk majd káposztán,
káposztának is a levén,
mint a beduin a tevén.

(E hasonlat egyéb hián,
nem történt csak a rím mián.)
S ha még fogát feni falánk, -
frissen sül a farsangi fánk,

kivül piros, belül foszlik,
míg a vendég el nem oszlik.
S aki panasszal van bajba',
menjen a sóhivatalba!

1930. márc. 25.

[NAGY LAJOSNAK]

Lajos, ha szépség köll, tömény,
azért vagyok itt, költöm én
és így lesz szép e költömény.

*

Zoológus ha sürög-forog,
megtudhatja: vannak farok,
amelyeken nem nő farok.

1932. jún.

[IGE]

Kezdetben volt Pakots,
aztán lőn az Ige.
Köztünk Ő a kapocs,
azért jöttünk ide.

1932. szept. 10.

AZ ÚJ HONÓRHÖZ!

Egy jólsikerült játszma emlékére

Megszülettél lábbal, kézzel,
távíratí rövídséggel.
Szlemmet szoktak így csinálni:
nem tudtak kilicítálni.
Te sem győzted jószíveddel - mi? -
a mamának kibicelni,
untad a sok link bemondást,
pikk helyett a káróbontást.
S fölvisítál, mint a bíbic:
„Nem leszek itt tovább kíbic!”
Mamád, kis rönnonsszal élve,
így ütött egy robbert nyélbe.

1933. jan. 12.

EPIGRAMMA

Úgy ugrottál gyorsan a napra közénk, Fiu téged,
mint te a lágy levegőt, kívánt édesanyád.

Attila bácsi

1933. jan. 12.

(EZEN ÚJABB KIS MAGYARNAK...)

Ezen újabb kis magyarnak
el kellene egy kis gyarmat
táján valahol Megyernek,
annak örülne e gyermek.
(Míg te otthon rajzol,
Jolán itten rajzol.)

1933. jan. 12.

(MA NÉVNAPJA VAN...)

Ma névnapja van Etelnek,
kinek csodálatával betelnek
alulirottak, úgy mint Ödön,
ki puha folt lágy téli ködön,
Jolán,
ki a csomagból kajol ám,
Judit,
kinek bejglidből sok jut itt,
Laci,
ki csomagod miatt lesz paci
és Attilácskád,
ki csomagodtól kövér mint egy rác kád!

1933. dec. 17.

(VÁSÁRHELYRŐL DISZNÓ JÓ...)

Vásárhelyről disznó jó,
fazekunkban disznó fő,
hurka, kolbász, májas, véres:
illik annak, aki éhes, -
ahogy futnak szagos percek,
ütemükre hurka serceg,
szag folytán eszembe jutsz te
(ez a célzás - ajaj! - hucpe)
szánk zsíros mosolytól fényes,
ahogy rád gondolunk, édes.

1933. dec. 17.

[BRAUN ÉVÁNAK]

Ahogy öreg akác nyujt egy hulló levelet a fiatal hársnak,
úgy adom e könyvet Braun Évának, az ifju költőtársnak.

1934. febr. 11.

[NOR-COC]

Mit visel urinő és mit hord kokott
fejebubján, ha nem Nor-coc-ot.

*

Sapkám Nor-coc
ilyet hordok

*

Nor-coc sapkám hona Svájc
viseli Svarc, hordja Vájsz

*

Minek annak a fuszekli,
kinek fején Nor-coc dekli

*

Eszemadta kis barnája
Norcoc gyártmány a sapkája

*

Hőbe-hóba, télen-nyáron
Norcoc sapkát hord a párom

*

Akármilyen snorr kokott -
még az is hord Norcocot.

1934 [?]

A BOLDOGSÁG NYITOTT KÖNYV, TESSÉK, OLVASSÁK

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogy Ádám volt az első gaz.
'Sz azért nő alma, hogy szakasszon
almát a férfi és az asszony.
A földön annyi a jó dolog,
hát mért ne lennénk boldogok?
Az ember oly szelíd alak!
Ha nem piszkálják, nem harap.

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogy nincs elég tyúk, humbug az.
Egy kotlós százra terít szárnyat
és sok, ha egy nap falunk hármat.

S a tyúk ezért ha nem morog,
az ember gyomra mért korog?
Ez oly világos, mint a nap,
csak bele ne kotyogjanak.

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogyan huncut a kövér kopasz.
Hol híznak, ott baj nem lehet már,
a hájjal emberszeretet jár.
Hát sétálj, igyál, falj sokat,
mit komplikáld a dolgokat?
Az ember oly szelíd alak,
ha cirógatják, nem harap.

A rossz hánya, a rossz veti
az embert, - ez kijárt neki.
Magára zárta a kaput,
csak akkor volt jó, ha aludt.
Mert annyi rossz ösztön sodorja,
nem tud szeretni éhgyomorral,
mert nem sétál, hanem azon van,
hogyan a dolgot komplikálja nyomban;
a boldogság jött, - ő meg elszaladt
hja, - buta volt és az maradt.

1934 [?]

(A FÁKON...)

A fákon, mint a bokrokon
a bogyó, lóg a sok rokon.

1935. jún. 14.

(A ROYALBAN MUZSIKA...)

A Royalban muzsika
jó kislány a Zsuzsika,
kis gyerek a Péterke,
kell neki sok ételke,
a harmadik az Aba,
az lesz ám a szép baba.
Egyedetek, begyedetek,
sok spenótot beegyetek.

[LEVÉL]

Nincsen
e világon semmi kincsem.

Rád ám
számít a nagybácsi, Ádám.

Sorsom
ezért hozzád visz a gyorsan.
Élve
megérkezek péntek délbe.
Vess el
gondot és várj tyúklevessel.
S felnőtt
ha leszel és látsz egy delnőt
s sorsod
orrod alá ha tör borsot,
add el
e lapot s magad ne hadd el.

AZ OKTATÓ MAMA OKTATÁSA

Drága gyermek,
fényes termék
lágý öléből -
pezsgő léből
iddogálván
és nem állván,
hanem ülvén,
amig hül vén
bor a pulton,
azt kívánom,
hogy se multon,
se diványon
elmerengve
ne időzz,
ez a nyitja
mindeneknek,
ezt tanítja
míg remegnek
szempillái,
a dizóz,
kit te ismersz,
bár nem is mersz
lenni, mint ő,
oly szabad,
hanem mint kit
vének intik,
mindig intő
a szavad.

[HÁROM VÁNDOR]

1

Japánban ülünk három fáradt vándor,
Egyik sem bűvár, sőt még nem is kántor.
Nem golfozunk és nem is korcsolyázunk,
Etel felé száll zöld ábrándvilágunk.

2

Etel felé, ki ásítózva szoptat
s lelkében még ma is pelenkát koptat
s bűját tisztába teszi a zord Cháron
bár él ő s anya, gyermeke van három.

3

Laci helyett írok befejező verset,
s mivel Laci helyett, nem finomat, nyersét,
bár szeret, hisz hozzád kit-kit fürge csáb ránt -
s ezzel véget is ér a költői ábránd.

1. Epilog:

Nagyapa volt Áron
Elvitte a Charon
Jött helyette Ádám,
Így gondolunk rád ám!

2. Epilog:

Első lőn Zsuzsanna,
ugy jött mint a manna,
második lőn Péter,
őt küldé az éter,
harmadik lőn Ádám,
tulipán a ládán.

1935. aug. 30.

Az első verset és az első epilógot nem József Attila írta.

(HALLOM, HOGY AZ ÁDÁM...)

Hallom, hogy az Ádám úgy „ül mint a cövek”
ugy van odatéve, mint a nehéz kövek
és szépen növekszik
mert korán lefekszik
s megeszi az undok, jó tápfőzeléket
ezért mindannyian üdvözlünk téged.

1936. febr. 25.

(AZT OLVASTAM, HOGY PERLI A NEPET...)

Azt olvastam, hogy perli a Nepet
a „D-osztály” ügyes megfigyelője.
Az akit ez a kis hír meglepett,
én nem hiszem, hogy okulna belőle.

Az ilyen hír csak azt lepheti meg,
ki ma is vár, csak vár még a reformra,
ki felül a Nep ígéretinek,
s nincs sértett önérzete, amely forna.

Nem kérdés, szép-e, vagy milyen dolog
besúgó-haddal figyeltetni Bethlent,
lesni Zsilinszkyt, mint aki lopott,
s erkölcsöt venni, megfizethetlent.
Pénzét, ha jár, megkapja majd a kém,
de megkapja-e az ország, mi járna
azért mit lát a magyar földtekén:
lehull-e már a Nep megfigyelt járma?

A Nep-besúgó suttogva jelent,
hanem e sűgás hangosan kiáltja:
az elzalogolt, suttogó jelent
közel jövőben fennhangon kiváltja
az ország, mely ma - mit tehetne? - tűr
s eszmél, hogy tán már akkor lenne boldog
ha téglahordók stílusán belül
nem sülnének ki épületesb dolgok.

1936. máj. 28.

[25 ÉVE...]

25 éve a papírt szolgálja
minden erővel, bele se rezdül
25 éve eteti papírral
s nő, hízik a kultura rajta keresztül.

1936. dec.

(ÉVA VIGYÁZZ...)

Éva
vigyázz, magadat nagyon
el ne takard az eszeddel,
játszd, ami vagy - ne tulozz
meglásd megkeres
Ádám.

1937 [?]

SPORTIRODALOM

Sportirodalma, Takács, kedvessé tette a sportot
méla szememben, amely csak a sakk kockáin öregbült.
Már evezőt ragadok, gerelyem zug, röppen a diszkosz.
Holnapután kihuzom magamat; - s: milyen egy dali fickó -
így sóhajtnak utánam a lányok, még a Takács is.

1937 [?]

(KEDVES ZOLTÁN...)

Kedves Zoltán,
nem nagyzol tán
a költő,
ha töltő-
tollával íme
verset ír neked,
vagyis éneket,
melynek van ríme

1937

[TÖREDÉKES RÖGTÖNZÉSEK, TÖRMELEKSOROK]

Elküldtem hozzád Sándor Imrét,
mert rügyet látott már a fán,
bár bimbók hírét érdemelnéd

*

Az oroszlán megtörli orrát aztán becsönget
Madáralakú hangjaid itt ülnek a szekrényemen

*

S ó te szerencsétlen, ki viszályba taszítod az osztályt!

*

Ki lapengedélyt nekem nem adott,
ki rendőrrel jegyeztetett föl rólam
utókorban hizelgő adatot.

*

Szerették: Ignó Pali
és Galamb Ödön, a tanár;
egy ízben báró Hatvany
és talán Komlós Aladár.

*

A harisnyája egy lucsok,
hanem ő csak fecseg, locsog.
Béka ha ily sokat brekegne,
egész biztosan berekedne.

*

[LEONTIN]

„Kalapok, tompok, szallagok”
im ilyen kedves dallamot
szabad az uccán hallanod,
ha velem vagy, Leontin.

*

...ám fenn a magas északon,
hol győz a hideg ész-okon,
peng a hideg s acetilén-
lámpa helyett a ceti lény
zsírja világít...

*

Szegény Keszi,
méreg eszi:
konyak alját
benyakalják.

*

ugy eltűnt, mint a bolha

*

Jó ára van a szép magyar ökörnek.

*

Hol a miniszterelnök, aki nemrég

*

Fehérruhában átszalad
verőfényben a fák alatt

Azt hittem, főve megsülök,
drága sör mellett hűsülök
egy csipkés, lukas
ponyvás lugas
mélyén.

De lelkem kinn lóg az egen,
vonja a tiszta fénymező,
így most is itt csüng melegen
egy telten verejtékező
rendőr komoly személyén

*

Én óvakodva szürcsölöm
drága, de jégen hűlt söröm
egy kis csipkés, lukas
ponyvás lugas
hűs mélyén
s fényt iszik lelkem az egen,

kinn csapong, ott csüng melegen
egy izzadt úr személyén.

Melegben ekkora hasat,
amely már majdnem meghasad!

*

Már arra gondolok nem egyszer
fülem ha cseng, fejem ha zúg,
hogyan talán semmi nem hazug
s kiket a Duna sodra vet fel,
vagy kopaszodnak becsülettel
a paliknak van igazuk.

A hekusok kifognak rajtam,
már kapkodom és hadarok.
Amíg az orrom csavarog,
a zöldfülűek fürge rajban
mindent elemelnek s ha baj van,
becsapnak már a haverok.

*

Szolgának állítod magad,
akárha urad volna.
Csak hazudd, hogy nem vagy szabad.
Én nem hiszem el egy szavad,
te szolga!

Rád les az ifjak hadsora
te szolga!
Egyke karikás ostora
nem is vagy olyan ostoba

*

Szóljon e költemény arról, aki ápol
s nem feledkezik meg soha önmagáról

*

BERTALAN

Bertalan barátom, borodat

MŰFORDÍTÁSOK

300 SPÁRTAI SÍRVERSE

Arramenő mondd meg Spártának hogy pihenünk s az
Ős hagyományaiért hullt el a hősi sereg.

Arthur Rimbaud:

Munkások

Óh ez a meleg februári délelőtt! Az alkalmatlankodó déli szél eljött, hogy ismét föltámassza
szűkölködő, ízetlen emlékeimet, fiatal nyomorunkat.

Henrikán pamutszoknya volt, fehér és barna kockákkal, amelyet a múlt században
viselhettek, szalagos fejkötő és könnyű selyemkendő. Sokkal szomorúbb volt ez, mint valami
gyász. Kirándultunk a város határába. Borult idő volt és ez a déli szél fölizgatta az elpusztított
kertek és a kiszáradt gyep minden paraszti illatát.

Sem asszonyomat, sem engem egy cseppet sem fárasztott ez. Egy eléggé magas ösvényen,
egy tócsában, melyet a múlt havi áradás hagyott hátra, nagyon kicsi halakra figyelmeztetett.

A város, füstjével és szakmák zajaival, nagyon messzire követett az utakon. Óh, a másik
világ, az ég áldotta gyarmat és az árnyékok! A déli szél elém idézte gyermekségem nyomorult
kellemetlenségeit, nyári kétségbeeséseimet, azt a szörnyű mennyiségű erőt és tudást, amelyet
mindig visszatartott tőlem a sors. Nem! nem töltjük a nyarat ebben a fősvény országban, ahol
soha sem leszünk mások, mint eljegyzett árvák. Azt akarom, hogy ez a megkeményedett kar
ne vonsozjon tovább egy kedves ábrándot.

John Dos Passos:

Meghaltak

Nem költemény ez.

Íme két ember rabok szürke öltözetében.

Az egyik ül és kezének fájdalmas húsát nézi,

- kezének, amely hét éve nem dolgozott.

Tudjátok az esztendő hosszát?

Tudjátok, hány óra van egy napban,

mikor ez a nap harminchárom órát jelent ágyon, cellában,

cellasorok cellájában, cellasorok sorozatában,

- mind üresek álmok iszonyú ürességével.

Ismeritek a bebörtönzöttek álmát?

Sacco kezének fájdalmas húsát nézi,

- kezének, amely hét éve nem dolgozott.

A babra emlékezik Sacco, melyet gyomlált kertjében szürkületkor,

a homok csikorgására emlékezik,

emlékezik a rét hátának vonalára,

gyermekei fején a pihékre.

Fájdalmasan növekvő, mérgesedő emlékek az álmok,

az álmok örök kárhozat a bebörtönzöttek számára.

Vanzetti ír minden éjjel öttől kilencig,
tapogatózva, próbálkozva az idegen szavak lehető legjobb érintését keresgéli
írkafirkából barrikádokat emelve, halmozgatva a jogszerűség kínai csecsebecsét,
halott szavait egy elfeledett nyelvnek,
sötét automaták nyelvének.

Már holtak,
győztek a fekete automaták.
Fölemésztve.

Egészen fölemésztve,
Massachusetts levegőjébe távozott húsuk,
álmaik a szélbe.

„Halottak, tudja?” a kormányzóval bizalmaskodik titkárja,
„Halottak”, bizalmaskodik a Legfőbb Törvényszék bírójával a Fellebbezési törvényszék bírója.

Az elismételt szó, a halál, szikár vigyorra készlet.

Holtak, mondja a makulátlan gallér; holtak, mondja a selyemkalap, holtak, mondja a redingót.
Íme, akik kiugrálnak az autókból
és mélyen leszíjják szabadulásukat,
hosszában-széltében futkosván Boston uccáin.

Ez a két ember nem remegett,
hogy a dögvészt megszagolja
Massachusetts levegőjében.
Halottak ők most, megpörkölve
Massachusetts szelében.
Lélekzetük új lökést ad a szélnek,
lerontja a láng
Boston avas szagát.

Tízezer város lehelte be őket,
főlegyenessedtek a műhelyekben,
elhajították a szerszámokat,
kidobták az ekét a barázdából
és üvöltöttek.

A vad szélben, mely jön Massachusetts felől,
ebben a rekedt ordításban
benne van a menetelő embermilliók zaja,
ezernyelvű kiáltása ugyanannak a dalnak.

Megmarkolta őket az őr, hogy ráültesse a villamos székre,
a hóhér bekapcsolta az áramot
s a térbe küldte őket szabadon.
Most megszabadultak álmaiktól,
a ragadós tömlöctől távol
szavuk ott rezeg ezer nyelvén ugyanannak a dalnak,
mely Massachusetts földobjait berepeszti majd.

Ebből csináljatok verset, ha van merszetek!

Villonról meg a vastag Margotról szóló ballada

Ha szeretem a szép lányt szolgamód,
nem kell azért bugrisnak vélnetek.
Javai finom óhajra valók,
csókjáért kardot, pajzsot viselek.
Fazekat happolok, ha emberek
jönnek, ellépek borért csendesen.
Kerül gyümölcs meg sajt. S ha rendesen
fizetnek, mondok: Jól ityeg bizony!
Csak jöjjenek, ha dürgésük leszen,
e bordélyba, hol szállásunk vagyon.

De megvannak a vijjogó bajok,
ha pénz nélkül jön Margot hálni meg.
Szívem halálra gyűlöli. Fogod
mindjárt kabátod, szoknyád, réklidet,
gyapjú gyanánt a zálogba vihedd!
S kezét csipőre téve bóg nekem
az Antikrisztus, hogy, Jézusra, nem,
ő nem teszi! Hát jól képen kapom, -
az orra fölött hordja kézjegyem
e bordélyban, hol szállásunk vagyon.

Majd megbékélünk; szellent rám nagyot
- dagadtabb, mint a dongó - fölnevet,
combom csapkodja, Gogo-z meg gagyog,
öklével birizgálja fejemet.
Mint bunda, alszunk, lévén részegek.
S kelünk. Korog a hasa. Kényesen
fölmászik rám, nyögök keservesen,
a deszkánál is laposabbra nyom,
ledérkedéssel tönkre így teszen
e bordélyban, hol szállásunk vagyon.

Ajánlás

V ihar, fagy, dér, - megvan a kenyerem!
I gy vesz az ember gubát az eben.
L óg rajtam, pénzit megéri velem.
L otyó, kurafi: passzolunk nagyon!
O csmányoké ez ocsmány szerelem.
N incs emberségünk, hát ne is legyen
e bordélyban, hol szállásunk vagyon!

Nyugasztaló, melyet Villon szerzett önmagáért és cimboráiért, várván, hogy velük fölakasszák

Testvérek, immég életben valók,
ne cudar szívvel bánjatok velünk.
Ám minket, szegényeket, szánjatok,
majd benneteket is szán istenünk.

Összekötözve ím hatunk, hetünk, -
hizlalt husunknak bőséges leve
rohad, ha föl nem habzsolták vele
s mi, bordák, porrá és hamuvá leszünk.
Ne kacagjon bajunkon senkise,
de kérje istent, irgalmazzon nekünk!

Sírunk testvérek, meg ne szóljatok,
bitót bár törvény veretett nekünk.
Ám tudjátok, okosak, józanok
mi emberek mind nem is lehetünk.
Hát elült szívvel ejtsétek nevünk,
rimánkodván a Fiúhoz, tegye,
irántunk meg ne szikkadjon kegye,
ha pokolbéli villámoktól égünk!
Holtak vagyunk, ne bántson senkise,
de kérje istent, irgalmazzon nekünk!

Minket az eső mosott, mosdatott,
a nap szárít és megfeketedünk;
kivájták szemünk égi állatok,
tépték szakállunk és szemöldökünk.
Mi soha, soha nem pihenhetünk,
hol így, hol úgy, de kénye kedvire
csak lóbál minket a szél ereje,
gyüszűgödőrnél több a csőr csipésünk.
Ne ossza sorsunk soha, senkise,
de kérje istent, irgalmazzon nekünk!

Ajánlás

Jézus király, kinek hűbérese
minden, vigyázz, hogy pokol részese
ne légyünk, azzal nincsen számvetésünk.
S itt ne gúnyoljon ember, senkise,
de kérje istent, irgalmazzon nekünk!

Ballada a hajdani idők dámáiról

Mondd, hol is van, mely földön is
Flóra, a szép római dáma?
Archippiada és Thais,
hol az ő édes nénje-ángya?
S folyón, tavon ha kél a lárma,
szólal, de hol is van Echó?
Embernek túlszép volt az árva...
De hol van a tavalyi hó?

Hol van a tudós Helois,
ki miatt herélt voltát bánta
Esbaillart Péter s Sainct Denys
rendjében is szerelmét szánta?

S a királyné, ki Buridant a
Szajnába volt parancsoló!
Hogy zsákba kössék, úgy kívánta...
De hol van a tavalyi hó!

A maine-i Harembourges, Alisz,
Nagylábu Berta, Beatrix, Blanka -
liljom színű volt maga is, -
Szűzanyám, hol van szirénhangja?
S akit az angolok Rouenba'
megégetének, ő, a jó,
a lorraine-vidéki Johanna?
De hol van a tavalyi hó!

Ajánlás

Herceg, hogy hol vannak, hétszámra
ezidén firtatni se jó,
nehogy a nóta újra járja:
de hol van a tavalyi hó!

Villon négy sorocskája

Francia vagyok, mérgelődhetem.
Ponthoise-i Párizs volt szülőhelyem.
Most hát egy kenderkötéltől fejem
megtudja majd, hogy mit nyom fenekem.

Ballada melyet Villon szerzett édesanyja kérésére, Szűzanyánkhoz való könyörgéseképpen

Királyné, akit fél a poklok szennye,
Ég hölgye s földünk Urasszonya ott,
Tekints rám, ájtatos keresztényedre,
Fogadj, mint választottid fogadod,
Bár érdemes kegyedre nem vagyok.
Oly nagy a száma, Urnőm, jóságodnak,
Hogy vétkeim kicsinnyé zsugorodnak
S a lélek nélkülük érdemtelen
A mennybe jutni, ne vedd tréfaszónak, -
Élten és holtan ez az én hitem.

A romlást küldje mindenki vétkemre,
Mondd meg Fiadnak, én övé vagyok,
Szálljon meg, mint a Szent Annát kegyelme,
Vagy mint Theophilust, a kispapot,
Aki általad feloldoztatott.
Mennyit fogadkozott ő a Gonosznak!
Ójj, hogy ilyenben én ne fáradozzak,
Töretlen Szűz, aki szeplőtelen
Misénk szentségét méhedben hordoztad.
Élten és holtan ez az én hitem.

Asszony vagyok én, szegény és vénecske,
Mit sem tudok, betűt nem olvasok,
Látom az édent templomunkban, festve,
Ott hárfák vannak, lantok, kobozok.
S a poklot, hol sok elítélt rotyog:
Ez elkomorít, az mosolyra oktat.
Az örömet add, Szűzanyám, azoknak,
Kik hozzád futnak vélem vétkeken
S csordultig hittél, buzgón iparkodnak.
Élten és holtan ez az én hitem.

Ajánlás

V árunk, Szüzünk, Királyasszony, ki hordtad
J ézust, az örököt, Mindenhatónkat,
L ejött, fölvéve gyenge mivalónkat,
L ejött, segíteni rajtunk idelelni,
O dadta ifjúságát a bitónak,
N em más ő, mintahogy ígéim szólnak,
Élten és holtan ez az én hitem.

Villon Ferenc **Nagy Testamentuma**

1461-ben

Itt kezdődik
Villon Ferencnek a
Nagy Testamentuma

1

Im, harminc esztendő koromban,
Nem egész bölcsen s nem bolondul,
Már minden szégyenem megittam.
Jóllehet d'Aussigny Tibortul,
Az uccán áldó püspök úrtul
Volt vala rengeteg bajom.
Ha püspök is az egyházambul,
Hogy enyém lenne, tagadom.

2

Ha mit adott, ugarban adta;
Nem uram ő és püspököm se;
Hitemnek nincs rá gondolatja;
Nem vagyok szarvassa sem őze;
Egy nyáron át, hideg vízből se
Adott a fősvény eleget.
Nem szánja őt a Teremtő se
Másként, mint ő szánt engemet.

3

És, ha valaki a választ adja
S állítaná, hogy átkozom,
Nem teszem, hiszen beláthatja,
Nincs róla rossz gondolatom.
Csak: Jézus, a paradicsom
Királya, testi-lelki bajban
Legyen hozzá a száanalom,
Amellyel ő könyörült rajtam.

4

S ha kemény volt hozzám s kegyetlen,
Keményebb, semmint itt mesélem,
Akarom, hogy az örök Isten
A fordítás befejezetlen.

**Vladimir Majakovszkij:
Százötven millió**

Egyszázötven millió!
E vers költőjének ez a neve.
Csapkodó lövedék-jégeső
A ritmusa.
Cik-cakkban vetődő tűz-szelek,
Bányalégviharok, csapódó aknák -
Terek pattognak,
Ház házra ugrik.
Én beszélőgép vagyok.
Uccakövek örvénylenek.
Lépteitek a talajba sajtolódnak
Csörömpölve, mint betűk:
Egyszázötven millió:
Sulykol.
S hát így nyomattatott itt ez a kiadás.

**Szergej Jeszenyin:
Idők beteljesedése**

Oroszok, hejh!
vadászai a mindenségnek,
kik az eget
most hajnalpir hálójával
merítitek...
Fujjátok meg a kürtöket!
Nyög a föld a fergeteg
ekéje alatt.

Sziklákat vet ki aranyat
követelő ekék serege.
Új magvető megy
a földeken át.
Új magot vet
a barázdákba.

Fényes vendég jön hozzátok
csúf kocsiban.
Kancája
üget
a fellegek felett.

A kanca kantárja
az ég kékje.
A kantár csengettyűi
csillagok.

Tidmann úr (Ó dán népballada)

Korán reggel, hogy kelt a nap,
Tidmann úr öltözik ágya előtt,
csinos ingét veszi, nézi magát.
Ez tetszik a süderieknek.

Csinos ingét veszi, nézi magát,
szép, zöld volt rajta a selyemkabát,
kecskebőr csizmája, abba bújik,
ez tetszik a süderieknek.

Kecskebőr csizmája, abba bújik,
csatolja aranyos sarkantyúit,
a süderharde-i thingbe úgy megyen.
Ez tetszik a süderieknek.

A süderharde-i thingbe úgy megyen,
szabad paraszton hogy adót vegyen.
Minden eke után hét véka rozsát.
Ez tetszik a süderieknek.

Minden eke után hét véka rozsát,
a makkos erdőből negyedik kocát.
Fölállta erre az öreg.
Ez tetszik a süderieknek.

Fölállta erre az öreg.
Közülünk senki nem adja meg.
S mielőtt az adót odafizetjük -
ez tetszik a süderieknek.

S mielőtt az adót odafizetjük,
a thingbe', férfiak maradjunk együtt!
Ti süderharde-i paraszton, álljunk karikába!
Ez tetszik a süderieknek.

Ti süderharde-i parasztok, álljunk karikába,
Tidmann urat élve nem viszi lába!
Az első ütést az öreg ütötte.
Ez tetszik a süderieknek.

Az első ütést az öreg ütötte,
vele Tidmann urat a földre ütötte.
Ott hever Tidmann úr, vére ömölhet,
ez tetszik a süderieknek.

Ott hever Tidmann úr, vére ömölhet,
szabadon jár eke fekete földet,
szabadon járja a koca a makkost.
Ez tetszik a süderieknek.

Petr Bezruc:
Ki áll helyemre?

Oly kevés a vérem s a számon még az is
dül.
Ha fölserdül
fölöttem a fű, ha ront a rothadás,
ki áll helyemre, pajzsom
emeli-e más?
Bujva vitkovici kemencék füstjébe,
- szememből éj bámul, orrom tágul égve, -
ha süttött, ha szürkült, álltam én s azokat,
összeráncolt szemmel ama gyilkosokat,
gazdag zsidót, grófot, végigmértem ottan,
én rút bányász, ahogy földből kiugrottam.
Halántékán villant bár csiszolt rubint,
merev tekintetem megérezte mind,
görcsbefogott öklöm, dacom a hegyekből,
a bányász dühét a Beszkidekből.
Oly kevés a vérem s a számon még az is
dül.
Ha fölserdül
fölöttem a fű, ha ront a rothadás,
ki áll majd őrt, ott, pajzsom
emeli-e más?

Petr Bezruc:
A bányász

Én ások, én a föld alatt ások,
mint kigyó szikrázó bőrét, bálványokat fejtek, ások,
lengyel Ostrava alatt ások.

Mécsem kialvóban, homlokomba hullt
izzadságtól csomós, megkuszált hajam,
szemem előnti ecet és epe,

erem s koponyám teteje füstölög,
kőrmöm alól piros vér csereg,
én ások, én a föld alatt ások.

Széles csákányom az érbe vágom,
ások a Salmovkán,
én Rychvaldban ások és Pjetvaldban ások.

Az asszony Godula mellett fázik és jajgat,
éhes gyermekek sírnak ölében,
én ások, én a föld alatt ások.

Szikrázik az ér, szikrázik a szem,
én Dombrován ások, én Orlován ások,
Porembán ások és Lazy alatt ások.

Fejem fölött lovak patája dübörög,
a gróf jár a falun, kezével hajtja
a lovat a grófné, rózsálló arca nevet.

Én ások, emelem a csákányt,
az asszony sápadtan a kastélyba megy,
kenyeret akar, emlejéből kiszáradt a tej.

Az úr jószívű,
a kastély sárga kő,
a kastély alatt az Ostravica megtörik dörögve.
A kapuban két fekete nőtényeb morog.

Miért ment a kastélyba kérni, kunyorálni?
Terem-e rozs úr mezején bányász gyermekének?
Én Hrušovban ások és Michálkovicében.

Mi lesz fiaimból, mi lesz lányaimból,
ha holtan hoznak majd a föld alól?
Fiam tovább fog ásni és ásni,
Karvinban ásni
s a lányom - mi a bányászlányok sorsa?

Hát ha egyszer belevágnám mécssem az aknába,
kiegyenesítném görnyedő nyakam,
összeszorítnám balkaromat s kilépve egyenest,
félkörben a földtől az égig
fölemelném csákányom és szikrázó szemem
ott az isteni nap alatt?

Petr Bezruc: Leonidas

Thermopyle szorosában, biztos
kárhózzattal szemben,
- a barbárok hada félkörben előlépett -
árulóval a hátában
állt Leonidas.
Tišin párkánya előtt, az Olza partján
állok én.

Száz kelevéz, száz kard nyúl kebelem felé,
ezer leselkedő szem villog fáklyaként,
homlokomon vér csereg, vér folyik szememből,
vér ömlik nyakamból, mellemből árad a vér,
kezemre piros Niagara zuhog -
itt állok pipacsok végtelen tengerében;
vörös füst emelkedik a földtől az égig,
vagy talán az ég eresztett piros függönyt a földre?
Minden piroslik. Sisakom szemembe húztam,
vörös a dárda, a kardok vörösek,
vörös lovon hátul öt lovas -
ismerlek benneteket, grófok, ismerlek, hercegek, ismerlek,
ott ime Xerxes, Xerxes bíborban! -
Mit súg kíséretének, mit emelnek a földről,
mi zeng, mi recseg, mi zúg a fülemben?
Verjen meg az Isten, megint át akarsz kelni a Boszporuson!
Elvágta hátulról lábam inait
- a lengyeleknek eszébe jutott a pun dac -
a vörös angyal megsímogat, kezemből földre hull a pajzs,
Tišin előtt állok,
átdöfött oldalammal a Gigulára támaszkodom,
amint a törvény meghagyta nekem.

Jaroslav Bednár:
Katonatemető

1

Festő ecsetével uralkodni akartam a téren.
Hosszan a tájon egy árny virított.
Szomorú, homokos sík, apró vizek.
Katonatemető,
menetelnek benne a síri sorok
s hajlong az alázatos égerfa sok éve.
S egy érzés üli meg
az anyagot -
a kiegyenlítődés érzése.

Gondolatoktól illatozott a föld a fűszállal,
mely törve földre dül.
Ezer pravoszláv kereszt -
ezer halott élő
futó, világon át futó,
igazságosan célba érő.
Hervadt honi, külföldi virágok.
Csupa katona - katonák egyedül.
Ki kell írni szóval, mit az anyag hirdet:
„Velünk, halottakkal a történet betelt.
Ki szeretett minket?
Midőn a világ tájaitól
éltünk a célba szaladt,

hogy megértsük a föld alatt
halál testvérségében - a népek testvérségét.
Vérrel áztatta ember és
állat a világ harctereit.
Virít a szeretet a halál után -
előbb nem virít.”

2

Hallottam a föld zsoltárát
és részesültem látomásban.
Csodákat, vagy istent,
amint Ádámot gyúrt volna agyagból,
nem láttam.
Láttam egy nagy kezet, kivett
a sírokból sok halott szívet,
megtörte s a világnak adta.
Amaz éhezők szája kutatta,
akinek álma
a hadaktól megváltva
készült a szüléshez,
hogyan Embert szüljön a népeknek
a testvériesüléshez.

Josef Hora:

Szivem testvére, az idő...

Patakok a füzesben, honom
pillés rétei, szelektől üzőtt
napok, kik rózsás hajnalokon
jártok a rónák árnyai között,
álljatok meg végre s tág sugár
sátrát üssetek a táj füvein.
A csendet félrevonó kéz homály
kendőjével kimossa sebeim.
Más óra ez, más táj szele,
izzóbb nap süti fejünk.
Más csillagokhoz, más álmok fele
fordul az égbolt velünk.
Megin, arcomba rogy, pihen,
előnt virág szagával lüktető
s létem óráit kimérő szívem
testvére, az idő.

Josef Hora:

Könyvek az asztalon

Az ijesztő lét süllyedt árnyain
bujt versek ti, sok gyengéd költemény,
Novalis, Heine, Szergej Jeszenin,
betük, melyekből húr csillan elém.

Édes beszívni vihart, elmulást,
tavasz langy rögét széttörni a kézben,
látni kezek fejét és lángírást,
s bürökpohárért nyulni a sötétben.

Kicsengő hegedük hárma; inog,
remeg az éj, sóhajtván,
angyal szárnya suhog
fekete csönd s virágok hantján.

Édes beszívni zenét a sötétbül,
összetett kezeket, vér folyik rajtuk.
Édes érezni, nyakunkon mint hül
három szép, irgalmas kardjuk.

Frantisek Kubka:

Nyirfák

Mindig északra mentek, átcsal
sziklán, mocsáron tenger öble,
hol elmerül est csillagával
visszfényetek a víztükörbe.

Ti szláv fák! Énvelem jöttök ti,
boldogtalanság vándorával,
a szürkélő földet befödni
sápadt menyasszonyi ruhával;
s ha a világot lombotokon át
nézem, megtér a csendes ifjúság.

Mindig látlak. Lelkem szeretne
fehér nyugalmatokba szállni,
beleszületni testetekbe
s az út szélén veletek állni! -

Antonín Matej Písa:

Dél-Csehország

Ott kemény az élet, későn hajt a mag.
Messze, messze vannak, mégsem menekülsz te
a hegyoldalaktól, melyeken csak tüske
virágzik, meg a kő. Szívem is
az a kő borítja, az a tövis.

Sorsom forrásaihoz áttörvén magamat,
megállapodok -

Szaggatva ruháját őszi szél zokog
s látom vén szikkadt, csontos földemet
erdők nagy farkocsaival hogy ég felé lobog.
Eretnek ökle szikla, fenyeget,
homloka rémlik ködfüstje alól,
a rónára néz, melyet a gőg megejtett.

A tóba hull a nap s üzeni kél
a messziségből egy lehellet.
Látom, a nyájak lágy hullámiból
hogyan nőnek ki a néma pásztorok.
Alázatos szemükkel a homályt meglebbentve
nap-nap így lesik őket a csillagot,
mely elvezetne újra Bethlehembe.

Te vándora a fellegeknek,
mint ők, erős légy.

Hamvadó tűznél kis pásztor dalol: gyermek.
Cserepes ajkáról nyomornak, árva szernek
halljátok szorongó jóslatát.
Tüzek előttünk vannak-e még?

S dombok harangjait este ha kondítja a lég,
tenyérbe lehelve az egész vidék
imádkozik bújva, ne lássa a világ.
Messze városok tarka sok fénye tolul,
messze, nagyon messze érik a szőlő
s zene harmata hull.

Mosolyok pilléi csak félve átlibbennek
lankáink galagonyáin. E föld köve
feltörte bár a szívet, az Úr
Birodalmának álma gyúl
s lobban magasra benne.
Uram, megszánod-e?

A Mágiszter darócának árnya
erdőn-hegyen borongón halad.
Halld, a világ szitok-árja
keveri a hamu-szagot
s darálják halkán a halotti imát.

E hegyoldalon körülfonnak a lenfonalak
torkod szorító durva darócot szőve rád.
Ajkadon alvadt vért dalolsz, rideg
színtelen éneket.

Keresztúton magány keresztjét vonszolod
s idehallod, míg zengenek a távolok,
s dicsőítő tömeget.
Vezeklő szenvedélyed árva
szívedet vaspáncélba zárta
s a kehelyben csillagok közt kivirult a rózsa.

Beh könnyen, oly könnyen
kihajt a szeretet s a gyűlölet.
Süvöltő halál tépi gyökered
s a nyomorú vágy, hogy megöld a világot
s idd, mint veszett eb, óh, fenékig igyad
a napot, a mocskot, a vért.

Bolyongok. Erdők ködéből rémek vijjonganak.
Nyomoron köszörülten az árva
föld hidege a szívedig vág.
Ki nyújtja kezét, számra
ki ad megváltó szót?

Forrásaid gyors csobogása,
erdeid viharzón, vadul,
szívem már mindig szaggatni fogják.
Szemembe szívódott tavaid meleg
névtelen vágya s gyötrő sorsomúl
hordom igazad éhét, igazságod szomját.
Köszöntelek.

Jirí Wolker:

Arc az üveg mögött

A „Bellevue” kávéház birodalom
zenéből, fényből, bársonyból. Két oldalon
nagy, átlátszó határai az ablakok,
mik elválasztják tőle az uccát, a fagyot.

Az asztalokhoz, ma mint máskor, urak ültek,
tisztes urak és hölgyek, mind előkelő,
ajkukra tűzve lágy mosoly s a nyakkendőkbe drágakő;
s mélyén zenének, bársonynak, melegnek,
szemükre ujságokat tettek,
hogyan e papírszemüvegen át lássák,
víg a világ, mert velük a vidámság
a „Bellevue” kávéházban.

Amint itt ültek melegen és tiszteletreméltó főkként,
kikészített kezekkel
- megtörtént itt és nem egészen véletlenül történt -
az ablaküveg vékony lemezére szállt
egy arc, egy emberé, ki künn az uccán állt,
siheder volt, de férfiféle,
kemény szemével, hideggel, mint a kés éle,
általszelve az üveget, beledöfött a pompába,
a frakkokba, pénztárcákba, a hasakba, a melegbe,
szeretők kicsiny tükrébe, serlegekbe, valcerekbe
és markolatával ott ragadt bennük
s szem, bár eltűnt.

S a márványa az asztaloknak
mind síremlékké alakult át
s az eltemetett boldogok benn mosolyogtak
mint a hullák.

A pincérek, - ők gyászoltak s fakó
szürke füstből koszorúkat viseltek,
az ablak előtt élt a nyomor, az ucca s a hó,
az ablak mögött sírhantok meredtek
a „Bellevue” kávéházban.

Jirí Wolker:

Ballada a fűtő szemeiről

A gyáarak állnak, az ucca halott,
a holdudvarban alvó csillagok.
A városra feküdt az éjszaka,
nem éber, csak egy épület maga.
Mint száj kiáltja szét a sok tüzelő ablak,
hogy üvegük mögött a gépek, rudak, rézfoggantyúk, katlanok dohognak
s tíz munkás karja vasbafogva jár,
hogy szemük fénye elváltozzék s legyen fénysugár.

„Antal, villanytelep fűtője,
tégý a tűzre!”

Antal ma is, mint huszonöt éve már,
a katlanajtót vaslapátjával kinyitja,
a láng vörösen felszisszen, kiszáll, -
ime a tüzes kemence s ifja!
Antal két tűznél edzettebb kezén
egy nagy lapáttal tűzbe száll a szén.
S mivel világosság csak emberből fakad,
szemevilágából is belobban egy darab
s a réti virághoz hasonló kék munkásszemek
vasdrót-erekben szerteúsznak a város felett
s a kávéházban, színházakban, családok meleg
otthonán kigyulnak, fénylenek.

„Elvtársaim, villanytelep munkásai,
oly különös a feleségem,
ha belenézek a szemébe,
sír, hogy átkozott a férje.
Hogy más a szemem, mint sok éve.
Midőn az oltár elébe
vezettem, nagy volt, friss, kerek kenyér,
üres tányéron két szem morzsa
maradt belőle most, mely mit sem ér.”
Az elvtársak kacagnak, Antal velük nevet,
s az éjben, melyet díszít villanycsillag-tömeg,
az asszonyokra gondolnak és elmerengenek,
mert úgy képzelik azok, mint a gyermekek:
a férfi azért jön világra, hogy övék legyen.

A katlan újból nyílik; mind súlyosabb a kéz
és mind súlyosabb a lapát, a vas.
A nőt megérteni nehéz,
az ő igazuk más, de az is igaz.
Repül a szén, Antal szeme-virága rajta,
nem tudja tán, kényszer hatalma hajtja,
mert a férfi a két széles, tüzelő szemmel
rugaszkodik a föld felé, melyet közójök tenne
s nap, hold: szerelem, termés sugarával
övezve háгна a küszöbön által.

És ekkor Antal, a fűtő, ez este,
hol a nagy lángoló kés szemevilágát nyeste,
a katlannál fölfogta huszonöt év nyügét,
s ez, érezte, férfias halálhoz elég -
s a fényes éjszakába ordított egy nagyot:
„Villanytelep munkásai, elvtársaim,
nem látok, vak vagyok!”

Az elvtársak szaladnak,
csak szörnyednek hiában.
És viszik haza, viszik
a kettős éjszakában.
Az egyik éj küszöbén
az asszony sír, vele gyermek.
A másik éj küszöbén
nyílt ajtaja a mennynek.

„Én egyetlen uram,
egyetlen Antalom,
hogy így most hazatérsz,
szokatlan ez nagyon.
Mért is szeretted úgy
a szörnyű vasszüzet,
az átkozott személyt,
a lapátot, tüzet?

Miért is kell a férfinak
a világon két szerető?
Őt öli az egyik,
a másikat meg ő...”

A vak nem hallja, elnyeli a mélység,
sötétség karolja, vonszolja sötétség.
A sebzett szív kebléből elrepes,
e világon már más kötést keres;
de a sötét vakságot át víg lámpafény szeli,
nem is lámpák azok: valaki szemei, -
az élet fölött a te szemed ragyog s száll tova,
hogy tündököljék, lásson, meg ne haljon soha,
tested megkínzott cserepe fölé kinőttél és alul
nézed magad, fűtő, amint fekszel világtalanul.

A munkás halhatatlan,
a munka él,
Antal haldoklik,
a villanyfény zenél:

Asszonyom, asszonyom,
ne sírj! -

Jirí Wolker:

A haldokló

Ha meghalok, a világon különösebb dolgok nem esnek,
néhány szív megrebben, mint hajnal harmattól érintett virága,
ezrek meghaltak ezrek meghalnak, halálra fáradnak ezrek,
mert halálban és születésben senki sem marad magára.

A haláltól nem félek, a halál nem rossz, a halál a nehéz életből csak egy darab,
a hosszú haldoklás az, ami rémes, ami rossz még,
midőn a kilőtt érzékek mindenről, mindenről erőtlenséggel visszahullanak

s a test rozsdás csöveiben rohad az idő, mint moszlék
és felbontja a kezeket, a szemeket, az idegeket, izmokat,
amelyekkel szeretted és ölelted a dolgokat,
a haláltól nem félek, a halál nem rossz, nem lesz magányos a holtom,
a haldoklástól rémülök, abban mindenki elhagyatott - és én haldoklom.

Isten veled, kislány, Isten hozzád, kedves, Isten áldjon, te bájos kép,
kebledről lenyesték kezem, szívem összetörték,
emléked arany-nyila már félve fúrja lelkem,
ha rosszul voltam, jobban fájt, segített, ha jobban lettem.
De ma immár Isten veled, ma minden hiába már, ma megírtam a levelet,
hogy felejts el s keress másutt, ki itallal felüdíti szívedet,
legnagyobb gyötrelmem, kínom e levél volt, le van zárva,
mert a nehéz haldoklásban mindenki magára marad, magára.

Ha meghalok, a világon különösebb dolgok nem esnek,
csak én változom el mindenből, nyomorúságom elhagyva,
tán fa leszek, tán kőhalmaz, vagy tán gyermek,
a haláltól nem félek, a halál nem rossz, a halál csak a nehéz élet egy darabja.

Jirí Wolker:

Délelőtt a parkban

Fehér kikirics üdít zöld gyepet,
vitorláshajók hozzák a kék napot,
s homokházaknál osztják gyermekek
az egész parknak, melyet a város körbefog.

Még én is gyermek vagyok.
Mindent szerethetek még.
Ma is tán holnap ismét
megoldja kőházak kínjait virító imádságom.
De az ima keményedik, mint az érő alma lombos ágon.

Holnapután
felőtté lesz a szem, mely szeretetemet kibontja sután.
Férfi leszek
és katona.
S a katona imája a szuronya.

Jirí Wolker:
Utolsó versek

a) Névtelenül

A kórházi ágyamra omlik a világ,
kötések közt hallom: a riadót zengi.
Harcba szállnak az elvtársak az igazságért;
harcba szállnak az elvtársak, nem hiányzik senki.

A kórházi ágyra omlik a világ,
de sötét zugokból halál szeme is rajtam.
Miért nem mehetek veletek elvtársak,
mért halok meg, mikor elesni akartam?

b) Sírfelirat

Itt nyugszik Jirí Wolker. Költő volt. Szerette a világot,
verekedni készült jogaiért.
Meghalt mielőtt kiránthatta volna
szívét a harcban. Huszonnégy évet élt.

Radu Gyr:
A mészárszékek

Az ócska söntések már nyiladoznak,
villamos zörög, redőny nyekereg...
Vörös paradicsom-szívek alusznak
a polcokon és kelvirág-fejek.

Dinnyehéj árvul, suhanc tekereg,
a rakodón szemeteskocsi fülled
s rubintosan tetézve begördülnek
a csarnokba a húsos szekerek.

A combot és az oldalt kirakják ott, -
csendben fogadja kampókra a bolt
a töméntelen véres drágaságot:
sebzett korállt és eleven bíbort.

Süldők, berbécsek, húsuk lángdarabból,
úgy ránganak a roston, mintha ott
a vágóhidakon ledöfött napból
szelten sülnének izzó falatok.

Zöld álma alatt a növényi égnek
a nap mészárszékei kigyulladnak, -
majd a kocsik a vágóhídra térnek.
A csarnokokban vörös nyugodalmak.

A mészárosok kilépnek kötőben,
a küszöbön, mint seben, mosolyt rejtve
s rágyujtanak...

Az egyik bolt-redőben,
a szakadt hájcsipkék közt ottfelejtve,
egy mészáros tűnődik, beteszi
véres fedelű szállítmányi könyvét,
zsebébe nyúl, kezében leányfénykép,
rászomorodnak álmos szemei.

Emile Verhaeren:

Este

E fémekkel boltozott ében
halotti sziklamenny alatt
pihen a pőröly hallgató
s a teljes éjjel áll elébem,
pihen a pőröly hallgató,
mely tündöklésből építé
föl a jegében és a fényben.

Faragott fagydarab - suhan
és halott a hold mérhetetlen,
világa körül meg nem lebben
felhő, távoli, hangtalan
és halott a hold mérhetetlen,
aranyleplevel fedve im
alászall észak lépcsőin.

Szelíd, szűzi kíséretének
csillagútját visszaverik
a tavak csilló tükreik
mélyén s a tiszta parti fények;
csillagútját visszaverik
egy fáklyás kápolna alatt
a kőlapok, a sírfalak.

Im e fáklyákkal ékes ében,
merev, tóbeli menny alatt,
amint a hant felé halad
a hold halotti menetében.

Martin Luther:

Erős vár a mi Istenünk

Erős vár a mi Istenünk,
Kemény vasunk és vértünk.
Inségben együtt van velünk,
Mégvált és harcol értünk.
Kél az ősi rossz,
Bajvető gonosz,
Csel vad fegyvere,
Erőszak övele,
A földön ő az első.

Önnön erónk csak délibáb
És bizony esnénk esten.
De harcba küldte Egy Fiát
Értünk maga az Isten.
Kérded-é, ki az?
Jézus, az igaz.
Sok had, Egy a fő,
Nincs Isten más csak Ő,
Krisztus a Győzedelmes.

S ha földön ördög nyüzsgene
És elnyelni akarna,
Meg nem riadnánk - ellene
Győz hitünk diadalma.
A világi úr
Tombolhat vadul,
Semmit sem tehet,
Ő megítéltetett.
Megrendül egy szavunkra.

Él, áll az ige igazul,
Akárki vesse-hányja.
Táborainkra száll az Úr
Szent Lelke, adománya.
Jóhír, nő, család,
Jószág, test, világ
Veszhet, vihetik
Veszendő kincseik', -
Miénk marad az ország.

Elena Farago:
Egy ember...

Egy ember ment az úton este,
ment, dalolt csendben az úton.
Dalolt, talán hogy így elvesse
nagy útja gondját - nem tudom.
Dalolt, talán mert szép az este,
vagy mert anélkül rosszul esne,
hogy egymagában van úton.

A kapuban, csak álltam ottan,
ő ment, amerre útja tért.
És egyszercsak fölsóhajtottam,
nem tudnám megmondani, mért.
Elment s elfogott engem ottan
- a kaput elhagyni nem tudtam -
a vágy az egész életért.

Talán úgy van, hogy minden ember
áll egy este a kapuban
s a vándorról, ki arra ment el,
nem tudja, bús-e csakugyan -

s tán sóhajt egyet minden ember
s míg elborong, azon mereng el,
hogyan az ő útja messze van.

Aron Cotrus:

A bányász

erőlködve, mint akit szél ért,
sziklát fejtek, vájom a szén-ért,
egy darab üszög-kenyérért.

Elfeledtem a nevetést... a sírás fakó
arcomon biztosan undorító...

testem csupasz,
tálam csupasz,
karom lassú lett, lábam is az...

egy fagyos napon, mint ma, de régen,
föld alá fektettem feleségem...
gyermekemet tavasszal temettem,
viaszsárgák voltak mindaketten...

sziklát fejtek, vájom a szén-ért
puszta aknában
egy darab üszög-kenyérért...
mind esetlenebbül, mind rútábban,
a torkom szorongató vastag porban.

Aron Cotrus:

Gyárban

Társam a fene robotban,
nem züllhetsz el már te se jobban...

mi az urak börtöne ama pokol
katlanához, amelyben olvadozol?...
a vérveritéken napszám bére
alig elegendő kenyérre...

gyúrod, vered a meleg acélt,
a mágnesokért, a nagyurakért...
sujtsz... s úgy marja a szikra-ragya
robotod óráin testedet,
mint az áztatott kötelek
és mint a puska agya...

mint egy pokolban vergődös és elalélsz
vörös szikraesőben pesti
és bukaresti
ocsmány és hasas urakért,
herékért, kik a te munkádból és a te vak
alázatodból palotákat emelnek
maguknak a Dombovicánál meg a Duna mellett...
törnéd a törvényt, ontánál vért, - bármihez is láss,
nem sülyedhetsz mélyebbre sohase... pajtás!

Aron Cotrus:
Ion Codru

Ion Codru a nevem:
esetlen vagyok és hirtelen...
birtokom: - egy furulya s egy furkós fa-ága,
utravalóm: a vándorlás vágya...
tűzhelyem: hegytető,
vánkosom meg a kő...
volt nyájam, - keresem,
évek óta nincsen nyoma sem...
szolgáltam juhoknál,
grófok-, burzsujoknál...
pásztor az erdőkben, -
közel az éghez ügyetlen imákkal vergődtem...
mim volt, abból maradt: a vándorlás vágya,
egy öreg furulya s egy furkós fa-ága...

Aron Cotrus:
Magányos fa

Bejártam a világot és óriás fát láttam egykoron.
A végtelen fönnsík vad viharát
s átkos fagyát legyűrte egymaga...
Törzsében ifjúi nedv bugyogott...
Egészsége rendkívüli, - hogy látásra szinte beteg...
Árnya körén csupa törpebokor ha sarjadozott...
Ugy látszott, a kiszítt, kimerült sík
sohasem tudta jóllaktatni,
mint kevély bojárt éhesen kínlódó rabjai...
Rendületlenül és egyedül
nőtt zsarnokul, a végtelent vigyázta...
Az utasok árnyában megpihentek...
S erőre kapva keltek útra, hogy legyűrjék az életet...
Árnyában egy pillanatra megpihentem én is
utravaló vágyaimmal, tegzemben a lázadással.
S e pillanat
megedzett, mint a terméketlen álmok évei
s éreztem, újra úr vagyok magam felett,
mint határtalan fönnsíkján az óriás fa, komor egek alatt.

Ovid Densusianu:
Hol a földes, dülő...

Hol a földes, dülő
út ágazik le-fel,
három szekeres szikrát
csiholva vesztegel.

Szól egy: „A városban
jártam a jussomért,
a veszteség mégis
megint csak engem ért.”

Másik: „Fáklya kellett
s koporsó énnem;
az erdőőr lelőtte
egyetlen gyermekem.”

A harmadik: „Volt még
két ökröm, vontató;
dobra ütök holnap,
elviszi az adó.”

Indulnak a földes
dülön a szekerek;
mind, mintha követ vinne,
nyikorog, nyekereg.

Nichifor Crainic: Elmulás

És majd a hegyoromról felhőre lépek át,
nehéz, megrázó nap lesz a búcsú napja nékem,
midőn majd foszlányokban a szívemet letépek
rólad, keserű szépség, te bolyongó világ.

Majd pillám alatt a tág teret szétmorzsolom
és sóhajomat felhő-sajkámra fektetem le,
melyet két angyal ingat orrán-farán, lebegve
evező szárnyaival azúr hullámokon.

Körül ég-óceánok világossága gyúl,
ladikom nekivág a csillagok tengerének,
s kis száraz kőnek látlak, föld szép világa, téged,
amely a feneketlen mélységben elgurul.

Majd örvényeknek ormán begöngyöl, mint habok
árja, egy fény, mely omlik remegve mindenünnen
és majd a megbánástól, salaktól könnyebbülten
mennyei muzsikában, szélben fölolvadok.

Nichifor Crainic: Őszi ima

Engedd meg, hogy úgy muljak el, mint a fák
ősszel, ha lombjait veti az ág
s kék-piros-sárgái égett leveleknek
megfordított fáklya lángjaként lebegnek.

Az őszi fa: Seneca; leveleit
cseppenként elvérző ága pedig
a bölcs kor, amelynek vére ered, -
de áll a törzs, büszkén a kékbe mered.

Engedd meg, hogy úgy muljak el, mint a fák,
öltsek gondolatot, mint lombot az ág
s a megsebesülés lángkoszoruját
égve még lássam, hogy milyen a világ.

S ha gyermekek jönnek játszani ezekkel
az aláhullajtott gondolattüzekkel,
mint kopár facsúcs a kék magasság ölén,
az új század számára rügyezzek újra én.

Nichifor Crainic:

A tulsó part

A tenger tulsó partja
a begöngyölített Finister,
talán az égnek a széle
és ajtó más titok felé
a gondolat számára megrázkódtatás,
parázshatár, fagynak őre.

Vajjon odaértek-e valamennyien, akik elindultak?
Az elindultak már nem felelnek
s úgy vannak a tengeren, mint egy porond
mely süketen és nehezen a fenékre hull -
mint a halál, keserű a tenger
a sok titoktól, mely belehatolt.

A tenger utolsó partja
kert-e vajjon, vagy pusztaság
vagy sarki és ezüstös jégcsap?
Te sem tudod, én sem tudom
és akármelyik a messzeségbe tűnt hajó,
örökre tűnt el, mint koporsó.

A fordítás befejezetlen.

Stefan Nenitescu:

Dünák

Esik a nap.
Az utolsó vászon
reményt lobbantva kigyullad.

A fordítás töredék.

Mihail Codreanu:

A Golgota követe

S egy este Jézus a szobámba lépett,
a nap leszállt titokban, kedvesen...
Nem volt velünk a házban senki sem...
Künn szőke tavasz ülte a vidéket.

Ő csengő hangon kezdte a beszédet -
Az emberek jók, sebbel ékesen
bár Golgotára vitték éhesen,
hogyan jelét adja nagy szeretetének.

S azt mondta, békén gondoljunk Júdásra,
bár azért adta csókját árulásra,
hogyan pénzét harminc ezüstrrel növelje.

S a küszöbről, már távozóban, úgy
mondta: A kincs, mit rejt a szív s az elme,
ennyi - szeress, hogyan megbocsátani tudj.

Zaharia Stancu: Ha eljőnnél...

Ha eljőnnél, a házon koszorúba
libbennének a galambok s a nap
ösvények mellett a földre szorulva
megcsókolná selyem papucsodat.

A méhes elszalajtana egy méhet,
hogyan kis köcsögben mézet hozzon át
s a féllábukon álló almafák
susogásukkal kínálnának téged.

S kérném kezéd, mely ékesítve csattal,
mondanám, gyere, sétáljunk a rétnék,
hol a kaszások vigan fütyörésznek
s a szemükben derül a fürge nappal.

Bolyonganánk a nedvező mezőben,
hogyan lásd, amint nyit virulni a reggel,
és hallgatnád, a friss és nyers füvekkel
hogyan' zümmög, dong az élet ébredőben.

A búzából a nap sárgálva nőne
s apró vizek ezüstlenének messze,
te tiszta tájat gyűjtenél szemedbe
s tested, mint érben, a fényben fürödni.

Egy dülönél megtörne derekad,
megdézsmálnád a túskebokor szedrét
s egy vadkökényről fonatodba szednéd,
mint táncos dísz, a gyengébb ágakat.

Elmorzsolnál egy kalászt, hogyan lásd, telt-e,
érett-e már, nem festi-e üszög
s egy szöcske meg egy fekete tücsök
egymás hegyében törne kebeledbe.

Ökrökre bukkannánk a domb alatt
s ferdecípőjű, csupasz bivalyokra
s az izzó dél fehér csóvákat dobna
a hátukra, mint puha sálakat.

Megfordulna az út, hogy visszajöjjön
a mezei ház mellé s mi engednők,
hogyan pirult, fáradt testünk, melyben megnőtt
a vágy, a sűrű árnyékban ledőljön.

S ha szürkületet kondít sok kolomp,
nehéz lélekkel, melyben mély alázat,
az Istent látnók lebegni az ágak
között hasított madárszárnyakon.

Arthur Rimbaud:
A meghökkentek

Feketéllőn hóban, homályban,
a pince fénylő ablakában,
faruk kerek,

öt kicsi térden leskelődve
nézi, hogy készít a Pék szőke,
nagy kenyeret.

Látják nagy, fehér karját, éppen
szakít egyet a szürke pépen
s láng-lukba tol.

Hallják, hogy sül a jó kenyér ki.
A kövér mosolyú Pék régi
nótát dudol.

Az ölmeleg, piros luk mellett
kuporognak, hol száll a szellet,
egy se mozog.

Majd mikor lakomára készen
a cipót kiveszik a résen
s a füstfogott

gerendák alatt a befröcskölt
a cipók fölzenének s a prücskök
a padlaton,

hogyan életet lehell e langy luk -
lelküket elbűvölik rongyuk
alatt nagyon.

Ugy érzik, igen-igen élnek,
a zúzos Jézuskák, szegények,
mind, amikor

bedörmögnek a résen s rózsás
állat-orrocskájuk a vasrács
rudjára forr,

midőn úgy sírnak, mint a barmok
s úgy görnyednek a megnyílt csarnok
fényeibenél,

hogy mindnek szétreped nadrágja
s kilógó ingüket babrálja
a téli szél.

Johann Sebastian Bach:
Ébredjetek, szólít a hang

Dicsőséged énekelje
az emberek, angyalok nyelve
és hárfa zengje, cimbalom.
Tizenkét szem gyöngyből vannak
várkapuid; minden angyalnak
trónodnál társai vagyunk.
Nem látott szem soha,
nem hallott fül soha
ily örömet:
Örülni jó,
io, io,
mindig in dulci Jubilo.

Mihail Cruceanu:
Az ősz az uccán

A puszta uccán három sárguló nő
rongyokban átlép, a nedves hideg
hangja nógatja őket s érdekesebb
ütemével a lombban ingó szellő.
Az egyik szólt: - Lám, itt az ősz! A lelkem
olyan nehéz, hiszen még mit remélne?
- Ősz volt az is, mikor szeretni mertem.
S rátette sárga kezét a mellére.
A másik meg: - Az ősz még beteggé tesz!
- Már csak emlékszem forró két karomra.
- Nehéz a testem.
S fonnyadó kebléhez
aszott kezecskéjét köhögve nyomja.
S a harmadik, tünődve, így beszélt:
- Ősz jön, halál jön!
S hallgatott. Búcsúzva
hajukhoz ért a játszi holt levél.
A testükön melegedett a szél.
Egy gondolattá változott az ucca.

Ion Vinea:
Tél

Orosz falu Besszarábiában,
kezdettől a hóbuckák közt elfeledten állsz;
a tél fehér kastélyokat épít

szorongó viskóid mellé,
mikor a zord szélviharok nekiesnek
szántani a tépett mezőkön.

A muzsikások száraz galyakkal, vesszőkkel
bandukolnak,
szakállukba sósálakat hintett a fagy;
ide régóta semmi hír nem érkezett;
gyermeküket a nők
a szerzeteshez viszik, ki beteget gyógyít
s ezüsfát és szénfát hasít
tíz versztnyire a kolostorban.

Imádkozik itt az egész világ.

Éjjel alázatosan égnek a csillagok
a gerendák alatt füstölgő mécsesek mellett
s a megfeketedett szentképek mellett,
amikor az állatok közt elaludtak már az emberek.

S a farkasok nyínnak a szteppék hallgatásában,
falu, amelyben csodák késnek
s a nyiratlan fűrtü részegek
hirdetnek néked új Üdvözítőt.

Imádkozik itt az egész világ.

George Talaz:

A sas

Az éjjel a folyó kiáradt medriből,
az éjjel sírtam, mint a gondok betege,
az éjjel egy halott sast hozott az ár elő
és mint a lágy habot, kapunkba lökte be.

Vér és iszap tapadt a szárnyain. Bevágta
pántos kapunkba - ő érezte, hogy a fény
szeméből már kihagy és mintha ott a sárba'
vergődött volna még a tócsa peremén.

Mintha vontatna volna, hogy szálljon el, az ég,
vagy mintha szédítő magasságokba lengne,
vasszárnnya ráfeszült a földre. Egy marék
agyagföld annyi nap fényét eltömte benne.

Az éjjel vihar volt és sírás éjjele.
Nem szóltam, hogy egy sast leltem kapunkba halva.
Pedig fölharapták a kutyáink hajnalra
és aztán nem tudom, hogy mi történt vele.

Vasile Ciocalteu:
Egyedül

Mit finomság! Legyen a költemény
göcsös és görbe, mint furkósbotom;
ha varjú károg körülöttem, én
parittyát fogok és agyondobom.

Sok az ellenségem. Mint síkon át,
toronyból nézek el fejük fölött;
mellvasalásul kast kötök,
beléfonva dühük csengő fűrészfogát.

Talizmánul a húsomat akarnák!...
Ha nem látnak - elvesztem, azt hiszik,
bár nem hordják föl ide íjjaik
vékonyka zsenge nyilukat, - a szalmát.

Alám egy vén, születve már, veszett
farkasból három szőrszálat vetett,
bölcsem ezüsttel lötytyentette le,
sün tüskéjével dugta pólyámat tele.

Most hát a foszfort sárban keresem,
szöszgomolyban az élet fonalát.
S mind megfutnak, mert borzas a fejem -
s ha elvész a kalap, legalább gyors a láb, -
nem mernek ezek hátranézni sem.

George Cosbuc:
Földet adj!

Éhen, pőrén, földeltelen,
hordom a terhet, mit kívánsz,
leköptél, vertél s ugyse bánsz,
mint kutyáddal, velem.

Szélhozta, jöttment ő, ki vagy,
bár szerződj pokollal, fogadj,
hogy legyünk örökös kutyád,
hordjuk a terhet, kint tovább,
visszük a hámot, az igát:
csak földet adj!

Ha máléhéjat látsz, kezéd
elkapja rögtön, háborút
csinálsz és viszed a fiút,
elveszed lányaink.

Szidod, mi nekünk szent, mi nagy,
könyörtelen, sehitű vagy!
Éh-uton hull el gyermekünk
s mi úgy szánjuk, hogy gebbedünk -
de könnyen vesszük, nevetünk,
csak földet adj!

ha van temetőnk, odalesz,
fölszántod s mirajtunk ah ám
s a csont falánk ekéd nyomán
kifordul, vétek ez!

A csont a csontunkból való:
mi bánod! Fedelünk alól
kidobtál, kint a fagy harap,
s most kidobod a holtakat -
holtakat engesztelni, óh
hát földet adj!

Tünődünk mi is, mi magunk,
csontjaink helyén lesznek-e,
minket is csuffá tesznek-e,
urak, ha meghalunk.
Majd kedves, árva jön, sirat
s nem tudja, melyik sánc alatt
vannak megásva gödreink,
mert földünk egy sírhelynyi sincs
és keresztények vagyunk mind!
Hát földet adj!

Időnk fohászra sincs elég,
hisz minden időnk tietek,
s ti könnyen elfeleditek,
hogymint lelkünk volna még!
Megfogadtad, hogy kitagadj
jogunkból s szólni - azt se hagyj:
megbotozol, ha mukkanunk
bilincsbe versz, ha moccanunk
s ólom, ha nyűtten koccanunk,
hogymint földet adj!

Ide ti mit temettetek?
Buzát? Mi ősoke, atyánk,
bátyánk, öcsénk, hugunk, anyánk' -
Félre, idegenek!
Ez a föld drága, szent darab,
bölcsőnk, sírunk volt, az marad,
vérünkön védtük meg mi mind
s a vér az úgy áztatta, mint
a mi kiontott könnyeink, -
hogymint földet adj!

Nincs módunk s erőnk nem marad
örökös koldus létre, mert
ugy vernek, ahogy a bot hevert
uton szedett urak!
Ne kívánja az ég, a nagy
hogymint végül vért s ne földet adj!

Ha inség lázit s nem lehet
tűrnünk, mi sem véd, legyetek
bár Krisztusok, feküdjetek
bár föld alatt!

Radu Boureanu:

A vörös ló

Vártam egy fekete dombon
hogy jöjjön valahonnan; a harangszerű
ég alatt, mely már alámerül,
vártam egy fekete dombon.

Mint fény, mely láthatatlan sziklatömbön át
folyik a mindenségben, lassu folyásban
megnyalta magát,
s mint égitest, ha kél
s keresztül az űrön hazug hallgatást cserél.

Ugy hullt le, mint óriási gyöngytömeg,
nem szólt földi szót. Kerek
csípője alatt két vörös láng
lobogott, mint két vörös szárny.

Nem tartottam elébe, mint ősi mondákban
nagy paraszas tálakat, hogy hörpintse ki.
Szemén nem volt vaksi, testén nyomorék,
takonykórja sem volt neki.

És tovaszálltam,
csillagok közt, melyek nagyobbak a földnél,
amelyen álltam.

Estek az utunkba halott csillagok,
láng-szárnyától újra mind föllobogott.

Hiába kopogtam azután
álmok kapuin - mily kékek, nehezek! -
nem zörrent egy pánt egy kapufán,
nem nyílt egyetlen álom se meg.

Hullócsillagok tánca keresztlett az égen,
egy világ sülyedt mocsárba valahol zajtalan
s én fölébredtem egymagam
a harang alatt, melyet nehezebben vont merülni a mély,
a vörös lovat elemésztette valamerre az éj
és fölébredtem, mint levele fosztott terebély
egy fekete dombon.

Ilarie Voronca:

Sokaság, te

Álltam horgonyok habos csikorgásával telt kikötőkben
tapintottam a levegőt tétován, mint vállát félénken emelő lomb a tavasz kezdetén
álltam erdők mellett, melyek énekeltek szakadatlanul külön tagokban
mint ahogy a szétvagdalt giliszta részeiben is vonaglik tovább,

átsiklottam árnyéktalan örökös delen
mint Fortunatus erszényében, szivemben apadatlanul csengett a dal
álltam a vándor kereskedővel csapszékek gőzgomolyában
sírtam vagy énekeltem együtt a letarolt ligetekkel.

Sokaság, te, mint egy tenger visszafogadtál engem és tovalöktél
magányosan úgy sajtolódtam beléd, mint szénbe csillogás
s ráismertem hajótöréstől mélyre hasított sávban
hangomra, mely egyre nagyobb hullámokat vet benned.

Halántékomban a vér lánccsörgését hallgattam éjjelenként,
mignem a fej hajója egyszerre fölszabadul
s eltűnik a bú meg a sajnálat zűrzavarával
a föld nedves, nagy függönyein át.

És te sokaság, te kérlelhetetlen: meghasíthatod szememet,
mint madár zuzáját, melyben még meleg a málé
megtalálod majd benne a hegyeket, országokat, óceánokat
föľhalmozódva minden látomást, mint a laterna magikában.

Vajjon nem visszhangzanak-e kagylókként majd a csontjaim,
telten az éhség jajával, megtorpanással, telten
a homokon átszüremlett sós nappal,
jégheggekkel, melyek csendesen siklanak az álom hajói felé?

Velem leszel, diadalmaskodó, vad sokaság,
még a husomban romboló fényben is velem leszel,
áttörsz rajtam még egyszer városaiddal, vágóhidaiddal,
dalomat kiszakítottad, mint vén banyából az aranyfogat.

És szólsz magadban: ime a mésszé vált napok,
im a bozóttá vált csukló és mirigy,
ám valahol a mélyben lesz egy délután
ablakkal s azon egy arccal, mely esőcseppként hozzájatapad.

S megérted-e? Nem volt eszköz, mely megölte volna sorsomat.
Hangom ott volt a zengő palotában, a mélabus viskóban ott volt,
szivemmel úgy jártam-keltem mindenütt, mint kalitkával,
melyben a költemény szomorú madara magányosan dalol.

Tudor Arghezi: Archeologia

A lelkem még emlékszik
most is és szünet nélkül, arra, ami elmúlt,
egy multra, amely nékem ismeretlen,
de amelynek szent csontmaradványai

bennem rakódtak le anélkül, hogy tudnám,
amint a föld sem tudja mit hord magában
Amelyben szobrok alusznak szobrok mellett
és koporsó koporsó mellé van zárva.

Sirfeliratnak egy folytonos mormolása
Egyikük idegenül, másikuk csengőn hangzó
A levegőn át, az idő el van választva az órától,
mint valami szegfűk az illatuktól.

Hangjait elvesztette a hallgatás
melyeket hajdanában visszhangzani kényszerített
Hallani vélem az ősi hangok foszlányait,
amint szétfoszlanak s amint szétfoszlottak.

És némelykor minden fölébred
mint amennyire egy nagy viharban az erő
És megmutatja a századoknak az alapzatot.
Én öröködöm az utolsó lépcsőjükön.

A fordítás befejezetlen.

Mihail Saulescu:

Aeternitas

Ökrösszekér és pópa, koporsó és anyóka
s a nap leáldozóban egy hegytetőn, amint
a sárguló világon mégegyszer szétekint.

Ennyi... Csupán csak ennyi egy temetés! A hanton
eldűnnyög egy imát is a pópa vonódó hangon.
Az anyó sír, az ökrök cammognak lassudan,
azt hiszik, hogy tanyájuk közel az utba van.

Csak ennyi! Elmaradnak a völgy ölén a falvak.
Nincsen mit elsíratni és nincsenek siralmak.
Ökrösszekér és pópa, koporsó és anyó,
az ökrök huznak, szokták, a járom arra jó.

A szürke csendességben a nap nyugodni tér

A fordítás befejezetlen.

CURRICULUM VITAE

1905-ben születtem Budapesten, görög-keleti vallású vagyok. Apám - néhai József Áron - három esztendősen kivándorolt, engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz. Itt éltem hét éves koromig, már ekkor dolgoztam, mint általában a falusi szegénygyerekek - disznópásztorkodtam. Hét esztendősen anyám - néhai Pócze Borbála - visszahozott Budapestre s beiratott az elemi iskola II. osztályába. Anyám mosással és takarítással tartott el bennünket, engem és két nővéremet. Házaknál dolgozott, odajárt reggeltől estig s én szülői felügyelet nélkül iskolát kerültem, csibészkedtem. A harmadikos olvasókönyvben azonban érdekes történeteket találtam Attila királyról és rávettem magam az olvasásra. Nem csupán azért érdekelték a hun királyról szóló mesék, mert az én nevem is Attila, hanem azért is, mert Öcsödön nevelőszüleim Pistának hívtak. A szomszédokkal való tanácskozás után a fülem hallatára megállapították, hogy Attila név nincsen. Ez nagyon meglepett, úgy éreztem, hogy a létezésemet vonták kétségbe. Az Attila királyról szóló mesék fölfedezése, azt hiszem, döntően hatott ettől kezdve minden törekvésemre, végső soron talán ez az élményem vezetett el az irodalomhoz, ez az élmény tett gondolkodóvá, olyan emberré, aki meghallgatja mások véleményét, de magában fölülvizsgálja; azzá, aki hallgat a Pista névre, míg be nem igazolódik az, amit ő maga gondol, hogy Attilának hívják.

Kilenc éves koromban kitört a világháború, egyre rosszabbul ment a sorunk. Kivettem a részemet az üzletek előtt való álldogálásokból - volt úgy, hogy este kilenc órakor odaálltam az élelmiszerüzem előtt várakozó sorba és reggel fél nyolckor, mikor már sorra kerültem volna, jelentették ki az orrom előtt, hogy nincs több zsír. Úgy segítettem anyámnak, ahogyan tudtam. Vízet árultam a Világ moziban. Fát és szemet loptam a Ferencvárosi pályaudvarról, hogy legyen fűtenivalónk. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam a jobb sorsban élő gyerekeknek. Kosarakat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban stb. 1918 nyarán Abbáziában üdültem a Károly király féle gyermeknyaraltatási akció jóvoltából. Anyám már betegeskedett, méhdaganata támadt, s ekkor én magam jelentkeztem a Gyermekvédő Ligánál - így rövid időre Monorra kerültem. Visszatérvén Budapestre újságot árultam, bélyegekkal, majd kék, fehér és postapénzzel kereskedtem, mint egy kis bankár. A román megszállás alatt kenyeresfiú voltam az Emke kávéházban. Közben - öt elemi elvégzése után - polgári iskolába jártam.

1919 karácsonyán meghalt anyám. Gyámommá az árvaszék sógoromat, a most elhunyt Makai Ödön doktort nevezte ki. Egy tavaszon és nyáron át az Atlantica Tengerhajózási Rt. Vihar, Török és Tatár nevű vontatógőzösein szolgáltam. Ekkor vizsgáztam magánúton a polgári negyedik osztályából. Ezután gyámom és Giesswein Sándor dr. Nyergesújfalura küldtek kispapnak a szaléziánusokhoz. Itt csak két hetet töltöttem, hiszen görög keleti vagyok és nem katolikus. Innen Makóra kerültem, a Demke internátusba, ahol rövidesen ingyenes helyet kaptam. Nyáron lakásért és ellátásért tanítottam Mezőhegyesen. A gimnázium VI. osztályát színjelesen végeztem, jóllehet pubertáskori zavarok miatt több ízben öngyilkosságot kíséreltem meg, hiszen valójában sem akkor, sem előzőleg nem állott fölvilágosító barátként mellettem senkisé. Már megjelentek első verseim is, 17 éves koromban írt költeményeimet a Nyugat publikálta. Csodagyereknek tartottak, pedig csak árva voltam.

A VI. osztály elvégzése után ott hagytam a gimnáziumot meg az internátust, mert elhagyatottságomban nagyon tétlennek éreztem magamat: nem tanultam, mert a tanárok magyarázata után is tudtam a leckét, hiszen erről jeles bizonyítványom is tanúskodott. Kukoricacsősznek, mezei napszámosnak mentem Kiszomborra és házitánítónak szegődtem el. Két kedves tanárom kérésére mégis elhatároztam, hogy érettségizem. A VII. és a VIII. osztályból összevont vizsgát tettem s így egy évvel előbb végeztem, mint volt osztálytársaim. Tanulásra azonban

mindössze három hónap állt rendelkezésemre s így történt, hogy a hetedikből tiszta jó, a nyolcadikból pedig tiszta elégséges osztályzatot kaptam. Érettségi bizonyítványom már jobb a nyolcadikosnál: csak magyarból és történelemből kaptam elégségest. Ekkor már egy versemért Istenkáromlás miatt pörbefogtak. A Kúria fölmentett.

Ezután egy ideig könyvügynök voltam itt Budapesten, majd az infláció idején hivatalnokoskodtam a Mauthner-féle magánbankházban. A Hintz-rendszer bevezetése után itt a könyvelőségbe osztottak be s nem sokkal utóbb idősebb kollégáim bosszúságára engem bíztak meg annak ellenőrzésével, hogy kasszanapkor milyen értékek adhatók ki. Iparkodásomat itt egy kissé kikezdte az, hogy saját munkámon kívül önnön dolgaik egy részét is nyakamba varrták idősebb kollégáim, kik nem mulasztották el különben sem, hogy bosszúságot okozzanak nekem a lapokban megjelenő verseim miatt. „Ilyen idős koromban én is írtam verseket” - mondogatta mindegyikük. A bankház később megbukott.

Elhatároztam, hogy végképpen író leszek és szert teszek olyan polgári foglalkozásra is, amely szoros kapcsolatban áll az irodalommal. Magyar-francia-filozófiai szakra iratkoztam a szegedi egyetem bölcsészeti karán. Fölvettem heti 52 órát és 20 órából kollokváltam kitűnően. Napokat ettem, verseim honoráriumából fizettem lakásomat. Nagyon büszkévé tett, hogy Dézsi Lajos professzorom önálló kutatásra érdemesnek nyilvánított. De minden kedvemet elszegte az, hogy Horger Antal professzor, kinél magyar nyelvészetből kellett volna vizsgáznom, magához hívatott s két tanú előtt - ma is tudom a nevüket, ők már tanárok - kijelentette, hogy belőlem, míg ő megvan, soha nem lesz középiskolai tanár, mert „olyan emberre - úgy mond -, ki ilyen verseket ír” s ezzel elém tárta a Szeged c. lap egyik példányát, „nem bízhatjuk a jövő generáció nevelését”. Sokszor emlegetik a sors iróniáját s itt valóban arról van szó: ez a versem, Tiszta szívvel a címe, igen nevezetessé vált, hét cikket írtak róla, Hatvany Lajos az egész háború utáni nemzedék dokumentumának nyilvánította nem egy ízben „a kései korok számára”, Ignotus pedig „lelkében dédelgette, simogatta, dűnnyögte és mormolgatta” ezt a „gyönyörűség” verset, ahogy a Nyugatban írta róla és ezt a verset tette Ars poeticájában az új költészet mintadarabjává.

A következő évben - húsz éves voltam ekkor - Bécsbe mentem, beiratkoztam az egyetemre s abból éltem, hogy a Rathaus Keller bejáratánál újságot árultam és a Bécsi Magyar Akadémikusok helyiségeit takarítottam. Lábán Antal igazgató, mikor tudomást szerzett rólam, ezt megszüntette, ebédet adott a Collegium Hungaricumban s tanítványokhoz juttatott: Hajdu Zoltánnak, az Angol-Osztrák Bank vezérigazgatójának két fiát tanítottam. Bécsből - egy szörnyű nyomortanyáról, ahol négy hónapig lepedőm sem volt - egyenesen a Hatvany Kastélyba kerültem vendégnek, Hatvanba, majd a ház asszonya, Hirsch Albertné ellátott útiköltséggel és a nyár végeztével Párizsba utaztam. Itt beiratkoztam a Sorbonne-ra. A nyarat a délfraanciaországi tengerparton töltöttem egy halászfaluban.

Ezután Pestre jöttem. Két szemesztert hallgattam a pesti egyetemen. Tanári vizsgát mégsem tettem, mert - Horger Antal fenyegetésére gondolva - azt hittem, úgysem kapnék állást. Majd a Külkereskedelmi Intézet magyar-francia levelezőnek alkalmazott, megalakulásakor - referenciával, azt hiszem, szívesen szolgál Kóródi Sándor úr, volt vezérigazgatóm. Ekkor azonban olyan váratlan csapások értek, hogy bármennyit edzett az élet, nem bírtam ki - az OTI előbb szanatóriumba, majd táppénzállományba utalt neuraszténia gravisszal. Hivatalomtól megváltam, beláttam, hogy nem lehetek teherterhelő egy fiatal intézmény nyakán. Ezóta írásaimból élek. Szerkesztője vagyok a SZÉP SZÓ c. irodalmi és kritikai lapnak. Magyar anyanyelvemen kívül írok és olvasok franciául és németül, levelezek magyarul és franciául, perfekt gépíró vagyok. Tudtam gyorsírní is - egy havi gyakorlattal ezt a tudásomat fölfriessíthetem. Értek a sajtó nyomdatechnikájához, tudok szabatosan fogalmazni. Becsületesnek tartom magam, azt hiszem, hogy fölfogásom gyors és hogy munkában szívós vagyok.